

Jaarstukken 2024

Raad 12 juni 2025
Dossiernummer 3392

Inhoudsopgave	
Jaarverslag	5
Algemene inleiding	5
Programmaverantwoording	8
Programma 1 Bestuur en Ondersteuning	8
Programma 2 Veiligheid	15
Programma 3 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	19
Programma 4 Economie	22
Programma 5 Onderwijs	27
Programma 6 Sport, Cultuur en Recreatie	33
Programma 7 Sociaal Domein	43
Programma 8 Volksgezondheid en Milieu	59
Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	69
Algemene Dekkingsmiddelen	74
Paragrafen	80
Paragraaf Lokale heffingen	81
Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing	86
Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen	112
Paragraaf Financiering	117
Paragraaf Bedrijfsvoering	122
Paragraaf Verbonden partijen	130
Paragraaf Grondbeleid	136
Paragraaf Openbaarheid	140
Jaarrekening	141
Balans	142
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	146
Toelichting op balans	150
Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening	165
Toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening	166
Rechtmatigheidsverantwoording	177
Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid	178
Wet normering bezoldiging topfunctionarissen	181
Bijlagen	184
Single information Single audit (SISA)	185
Overzicht taakvelden	209
Mutaties in de reserves en voorzieningen	212
Mutaties in de reserves	212
Mutaties in de voorzieningen	220

Gehanteerde afschrijvingstermijnen	223
Inkomensoverdrachten en subsidies	227

Jaarverslag

Algemene inleiding

Algemeen

Hierbij bieden wij u de jaarstukken 2024 van de gemeente Waadhoeke aan. Deze zien er in grote lijnen hetzelfde uit als voorgaande jaren. Net als vorig jaar is de rechtmatigheidsverantwoording opgenomen in het jaarverslag en de jaarrekening. Deze komt in verschillende hoofdstukken naar voren.

Resultaat

Het saldo van de jaarrekening 2024 is afgerond € 6,7 miljoen positief. Dit is € 5,1 miljoen hoger dan geraamd. Immers aan het einde van 2024 werd een resultaat van afgerond € 1.653.000 verwacht.

De verklaring van het niet geraamde positieve resultaat van € 5,1 miljoen is in hoofdlijnen:

- De belangrijkste afwijking bij de algemene dekkingsmiddelen is de uitkering uit het gemeentefonds, die afgerond € 0,9 miljoen hoger uitvalt, omdat de effecten van de decembercirculaire niet meer begroot konden worden.
- Binnen het fysiek domein is er minder uitgegeven dan begroot om diverse redenen.
- De uitgaven sociaal domein leveren een voordeel op van ruim € 1,5 miljoen, wat grotendeels is veroorzaakt doordat de bijgestelde ramingen uit Berap II aan de ruime kant waren.
- De uitgaven ten laste van reserves zijn hoger uitgevallen dan geraamd.
- Enkele budgetten zijn niet meegenomen bij de budgetoverheveling van 2024 naar 2025 en vallen nu vrij in het saldo. Het betreft onderhoud schelpenpaden en het budget warmte- en energietransitie.

Samengevat in tabelvorm:

Omschrijving	bedrag (x € 1.000)
Hogere baten algemene dekkingsmiddelen	1.080
Lagere lasten/hogere baten fysiek domein (programma 3)	918
Lagere lasten/hogere baten sociaal domein (programma 7)	1.568
Verrekening reserves	215
Overig	788
Budget vrijgevallen in resultaat jaarrekening	516
Verklaring verschil t.o.v. begroting	5.085

Voorstel resultaatbestemming:

Wij stellen u voor het resultaat van € 6.738.116 als volgt te bestemmen:

- € 249.000 toe te voegen aan de exploitatie 2025 voor onderhoud schelpenpaden
- € 267.000 toe te voegen aan de exploitatie 2025 voor warmte- en energietransitie
- en de resterende € 6.222.116 toe te voegen aan de algemene reserve.

Structurele effecten:

Er zijn enkele afwijkingen naar voren gekomen die een structureel karakter hebben en die zich in 2025 en volgende jaren naar verwachting ook zullen voordoen van in totaal € 213.000 negatief:

- leerlingenvervoer € 55.000
- maatschappelijke opvang en vrouwenopvang € 158.000.

Algemene reserve

De algemene reserve heeft per 31-12-2024 een saldo van € 16,7 miljoen. Begin 2025 is er € 3,7 onttrokken aan de algemene waarmee de algemene reserve naar € 13 miljoen is gedaald.

Met de voorgestelde de toevoeging uit de resultaatbestemming komt de algemene reserve weer op afgerond € 19 miljoen.

De hoogte van de algemene reserve (AR) heeft een duidelijke relatie met het gewijzigde risicoprofiel van de gemeente. Ten aanzien van deze reserve zijn er namelijk twee uitgangspunten/spelregels geformuleerd en vastgesteld door de raad:

1. de AR moet minimaal € 15 miljoen zijn, en
2. de AR moet minimaal de risico's afdekken (en dus een ratio weerstandsvermogen van 1,0 hebben).

Voor beide spelregels geldt dat de AR binnen een meerjarenplanperiode naar de minimumgrens gebracht moet worden. Nu zou dat de periode van 2025 t/m 2028 zijn. Wanneer de risico's kleiner dan € 15 miljoen zouden zijn, hoeven we alleen naar spelregel 1 te kijken. Maar als de risico's groter dan de AR zijn moeten we de AR binnen de meerjarenplanperiode naar het totaal van de risico's brengen. De risico's zijn voor het laatst in de programmabegroting 2025 op een rij gezet en komen in totaal op € 16,4 miljoen. Bij deze jaarrekening vindt een herrekening van de risico's plaats in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing, onderdeel A gekwantificeerde risico's.

Rechtmatigheid

Het college van B&W moet in de jaarrekening een rechtmatigheidsverantwoording afgeven. Daarmee legt het college expliciet verantwoording af over het rechtmatig handelen. Onze verantwoordelijkheid voor rechtmatig handelen brengt met zich mee dat de gemeente haar beheersorganisatie zo inricht, dat onze verantwoording over het naleven van wet- en regelgeving achteraf door de accountant kan worden getoetst. Het werken aan rechtmatigheid is daarmee een dynamisch proces waarbij continu werkprocessen getoetst moeten worden aan relevante wet- en regelgeving. De extra aandacht voor rechtmatigheid is een uitdaging voor onze organisatie omdat zowel de eigen regels en voorschriften alsmede de feitelijke uitvoeringsorganisatie onder de loep worden genomen. De daarbij horende activiteiten en afwegingen bieden kansen om de organisatie doelmatiger en wellicht ook doeltreffender in te richten.

Overige rechtmatigheidsaspecten

Ten aanzien van het begrotingscriterium heeft er bij meerdere programma's een overschrijding op de begroting plaatsgevonden. Het college is van mening dat de overschrijdingen nagenoeg geheel passen binnen het beleid van de gemeente Waadhoeke, zoals vastgesteld door de raad.

Onderstaand de tabel van de overschrijdingen per programma met toelichting.

Programma	Over-schrijding	Toelichting
1 Bestuur en Ondersteuning	142	De hogere lasten worden met name veroorzaakt door een hogere personele kosten en de extra lasten als gevolg van meer reisdocumenten VOG aanvragen en rijbewijzen. Hier staan opbrengsten uit leges tegenover.
5 Onderwijs	401	Er zijn € 55.000 aan lasten ontstaan voor het afboeken van schoolgebouw Spannum waar € 50.000 aan opbrengsten tegenover staan. Dit was niet geraamd. Er is een nadeel van afgerond € 343.000 ontstaan in verband met de afwikkeling van de Campus Middelsee. De begrotingswijziging ging uit van aflossing lening per 1 juli, maar de werkelijke overdracht was op 19 december. De raad is per memo geïnformeerd over nadeel van € 190.000.
6 Sport, Cultuur en Recreatie	16	De volgende posten hebben per saldo geleid tot deze geringe afwijking, namelijk: - incidentele vrijval budget trekkenwand Koornbeurs omdat deze geactiveerd moest worden - incidentele BTW-lasten op sportvelden waar een specifieke uitkering tegenover staat.
Totaal	559	

Besluit Begroting en Verantwoording

Het jaarverslag 2024 is de spiegel van de programmabegroting 2024. Dit betekent dat dezelfde programma's en paragrafen opgenomen zijn.

Bij ieder programma zijn de drie w-vragen van toepassing, echter nu terugkijkend op het afgelopen jaar:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wat heeft het gekost?

Door de beantwoording van deze vragen wordt duidelijk wat de gemeente heeft gerealiseerd. Per programma staan de baten en lasten vermeld. Het is aan de raad om per programma zowel de baten en lasten als het uitgevoerde beleid te autoriseren.

Leeswijzer

In het onderdeel jaarverslag zijn per programma de "hoofdkenmerken" en "wat wilden we bereiken" overgenomen uit de programmabegroting 2024. Onder "wat hebben we daarvoor gedaan" is de tekst uit de [programmabegroting](#) in een [blauw lettertype](#) weergegeven, waarna de verantwoording volgt.

In het onderdeel jaarverslag wordt per programma aangegeven wat de begrote bedragen voor 2024 waren en wat het verschil is tussen de begroting na wijziging en de realisatie over het verslagjaar. Naast het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten zijn ook de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves per programma gepresenteerd. De financiële afwijkingen komen terug in de jaarrekening.

In het onderdeel jaarrekening vindt u de cijfermatige verantwoording in de balans en het overzicht van baten en lasten per programma, met bijbehorende toelichtingen.

Programmaverantwoording

Programma 1 Bestuur en Ondersteuning

Hoofdkenmerken

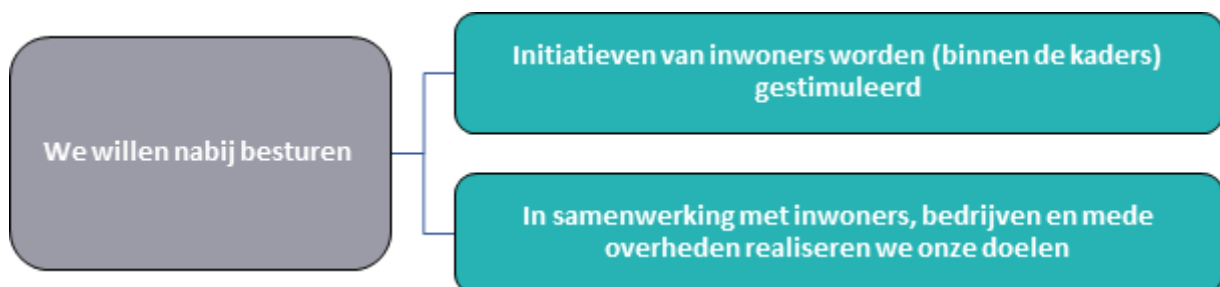
Het doel van dit programma is er voor zorgen dat het bestuur haar taken zo goed mogelijk kan uitoefenen. Daarbij gaat het niet alleen om de wettelijke taken, maar ook om samenwerking met mede-overheden, kwaliteit van gemeentelijke dienstverlening en om het uitoefenen van een informatieve en interactieve bestuursstijl.

Het college van B&W is belast met de beleidsvoorbereiding en -uitvoering. Vanuit deze verantwoordelijkheid ontwikkelt zij samen met de gemeenteraad nieuw beleid. Dat gebeurt op een (pro)actieve manier: het college (en soms samen met de raad) zoekt samenwerking met inwoners en andere belanghebbenden om tot gedragen resultaten te komen. We betrekken onze inwoners, ondernemers en organisaties tijdig bij het maken van keuzes in ons beleid. Zo ontstaat een breed draagvlak, maar ook ruimte voor creatieve ideeën, die aansluiten bij wat er nodig is of waar behoefte aan is. Feiten en analyse zijn daarbij van belang, zodat er niet iets wordt ontwikkeld wat onhaalbaar of onwenselijk is. 'Nabij besturen' betekent voor onze dienstverlening: persoonlijk, dichtbij en online. Onze dienstverleningsvisie 2018-2025 is de leidraad voor de verdere ontwikkeling en professionalisering van de organisatie.

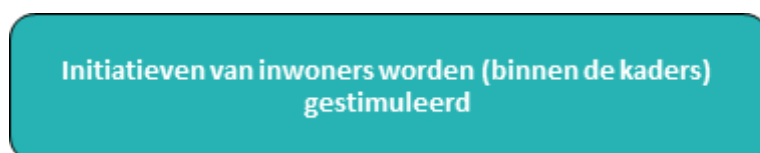
Vanuit de plicht tot actieve informatievoorziening zorgt het college voor terugkoppeling van resultaten van beleid zodat de raad kan toetsen of doelen gehaald worden.

Naast deze meer bestuurlijke taken is het college van B&W verantwoordelijk voor wettelijke (dienstverlenende) taken op het gebied van onder meer burgerzaken, verkiezingen en de Wet Open Overheid.

Nabij besturen - Wat wilden we bereiken?

Nabij besturen - Wat hebben we daar voor gedaan?

- [We zetten dorpen- en wijkencoördinatoren in](#)

Het afgelopen jaar hebben 4 dorpencoördinatoren het contact gehouden met onze dorps- en wijkbelangen en dorps- en buurthuisbesturen. Daarnaast waren vanuit Connexxa 2 opbouwwerkers actief in onze gemeente.

- [We subsidiëren initiatieven vanuit het dorpen- en wijkenfonds](#)
- [We zetten dorps- en wijkbudgetten in](#)

We hebben vanuit het dorpen en wijkenfonds 22 initiatieven gesubsidieerd met een ontwikkel- of projectsubsidie. Daarnaast hebben alle dorpen en wijken vanuit het dorpen- en wijkenfonds een dorps- of wijkbudget ontvangen. Dit budget kunnen zij zelf inzetten voor initiatieven of activiteiten om de leefbaarheid in hun dorp te vergroten.

In samenwerking met inwoners, bedrijven en mede overheden realiseren we onze doelen

- [We stimuleren dorpen/wijken bij dorps- en wijkvisies](#)

We hebben aan Minnertsga en Hamburgerrak een ontwikkelsubsidie vanuit het Dorpen- en Wijkenfonds verstrekt voor het opstellen van een dorps- of wijkvisie. Daarnaast hebben Winsum, Dronrijp, Achlum en Minnertsga hun dorpsvisie aan het college aangeboden. Deze dorpsvisies behandelen we via het daarvoor vastgestelde proces.

- [We experimenteren met de DOM-methodiek](#)

Er zijn vijf DOM's actief geweest:

- Ried: herontwikkeling havengebied
- Tzum: nieuwe dorpsvertegenwoordiging
- Barradeel: plan voor een recreatief wandelpad
- Wjelsryp: woningbouwplan
- Bildtdijken: trillingsonderzoek verkeer.

Deze DOM's lopen van 2022 tot en met 2025.

- [We betrekken burgers en bedrijven bij de totstandkoming van de omgevingsvisie](#)

De omgevingsvisie is geschreven na het doorlopen van een participatietraject.

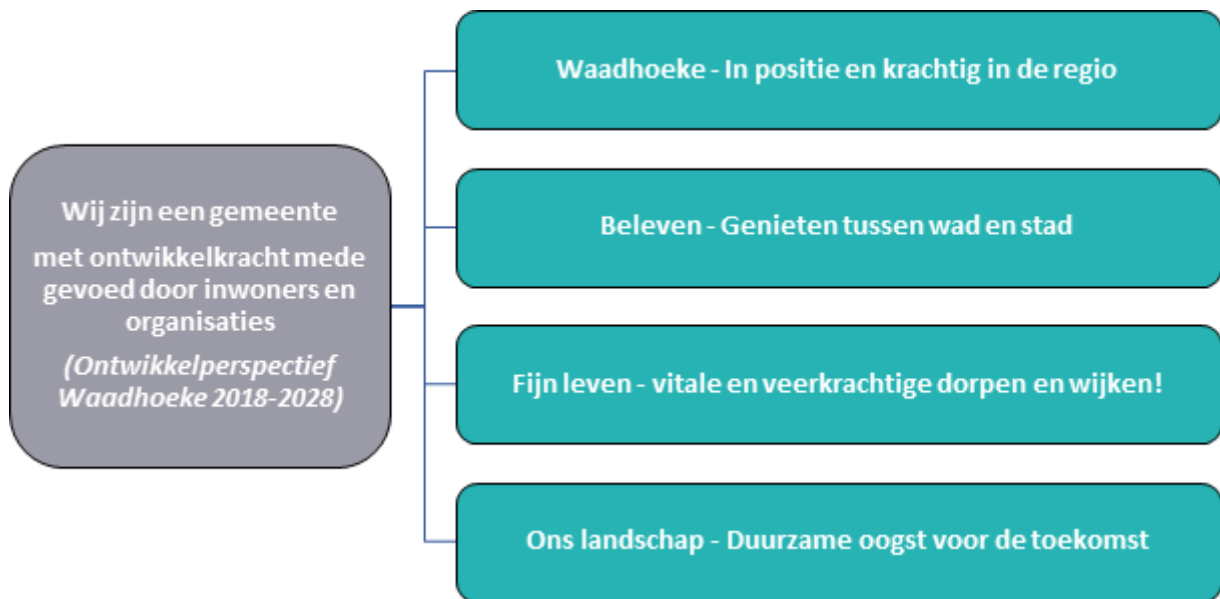
- [We experimenteren met het participatie-instrument 'De stem van Waadhoeke'](#)

Het experiment 'Ontwerp de straten van St.-Annaparochie' is voor 80% afgerond. Vanuit dit experiment wordt nagedacht over een vervolgonderzoek naar participatietooling.

- [We werken aan de strategische positionering van Waadhoeke](#)

Waadhoeke is betrokken bij de uitwerking van het landelijke programma Elke Regio Telt. Het Rijk wil via dit programma investeren in langjarige regionale ontwikkeling. Waadhoeke is daarnaast lid geworden van de Eems Dollard Regio (EDR). Dit is een regionaal samenwerkingsverband tussen overheden uit Noord-Nederland en de Duitse regio's Ost-Friesland, Emsland en Cloppenburg. Verder is de uitvoering van de projecten uit de Regiodeal goed op stoom gekomen en is de koers van het programma Ontwikkelperspectief 2018 - 2028 volgens opdracht herijkt en vastgesteld.

Programma Ontwikkelperspectief - Wat wilden we bereiken?

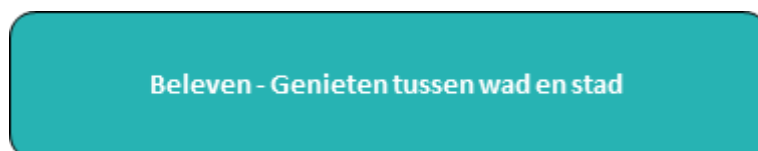

Programma Ontwikkelperspectief - Wat hebben we daar voor gedaan?

- We faciliteren innovatie.
- We zetten in op behouden en aantrekken van talent.
- We versterken het vestigingsklimaat.
- We werken slimmer samen.

Deze doelen bereiken we via het meerjarige Sociaaleconomisch actieprogramma Harlingen/Waadhoeke (SEAP). Waadhoeke werkt daarin samen met een Bestuurstafel en een Programmteam met vertegenwoordigers vanuit de overheden, onderwijs en ondernemers. De resultaten zijn gehaald en gedeeld via het raadsvoorstel *Uitvoeringsplan SEAP II* op 10 juni 2024 en het raadsvoorstel *Nota Herijking Ontwikkelperspectief* op 19 december 2024.

- We promoten het Planetarium Wereld Erfgoed en zoeken de verbinding met andere culturele hotspots

Een eerste oriëntatie naar het promoten van het Planetarium Wereld Erfgoed is gestart. De focus wordt gelegd op het verbeteren van het aanbod en het stimuleren van meer deelname aan cultuur en toerisme.

- **We realiseren het project Op paad Lâns it Waad**

Voor het tracé Harlingen-Koehool zijn de laatste voorbereidingen getroffen voor het realiseren van voorzieningen om de beleefbaarheid te vergroten. Het gaat om twee natuurbeleefplekken en om een dijktrap. Voor het tracé Koehool-Lauwersmeer is verkend waar de integratie van ambities van Op paad Lâns it Waad plaats kan vinden in de dijksversterkingsopgave langs dit traject.

- **We werken samen met Academie van Franeker**

De Academie van Franeker heeft een nieuw beleidsplan gemaakt en wil op een aantal kerntaken beroepsmatige ondersteuning. Voor de dekking hebben zij hiervoor een beroep gedaan op Waadhoeke. Het advies is voorbereid.

- **We nemen deel aan Sense of Place (o.a Dijk van een Wijf)**

Het projectvoorstel van Dijk van een Wijf is vastgesteld en de gemeentelijke cofinancieringsbijdrage is beschikbaar gesteld.

- **We onderzoeken hoe het oude stadhuis van Franeker een bredere functie kan krijgen**

Om de opdracht iets scherper te krijgen, is eerst intern een ronde gemaakt welke beelden en ideeën er leven rond deze opgave. Naar voren kwam dat een bredere functie passend moet zijn bij het huidige karakter en dat het Stadhuis een open, toegankelijke publieksfunctie moet houden en geschikt moet blijven voor representatieve doeleinden. Het advies wordt in 2025 afgerond.

Fijn leven -vitale en veerkrachtige dorpen en wijken!

- **We zetten in op Dorpsontwikkelingsmaatschappijen (DOM).**

De resultaten zijn beschreven onder programma 1 Bestuur en ondersteuning, onderdeel nabij besturen.

- **We lobbyen voor middelen voor transitie van bestaande woningvoorraad.**

Waadhoeke ontving in 2023 een subsidie van ca. 3,5 miljoen euro uit het Volkshuisvestingsfonds van het Rijk. Dit geld is bedoeld om minstens vijftig woningen aan de Oude- en Nieuwebiltdijk te verbeteren en te verduurzamen. De voorbereidingen om deze middelen te besteden zijn gestart.

- **In minimaal 3 kernen of wijken waar de leefbaarheid onder druk staat of dreigt te staan, willen we concrete maatregelen nemen om de leefbaarheid te versterken.**

Er is vanuit de Regiodeal gestart met een integraal plan van aanpak voor behoud en verbetering van vitaliteit in dorpen en wijken. Uit dit plan vloeit de keuze voor de kernen voort.

- **Middels pilots innovatief publiek vervoer willen we aan de slag met het verbeteren van het mobiliteitsaanbod in de regio.**

Vanuit de Regiodeal is gestart met een regionaal overkoepelende mobiliteitsagenda met als doel het verbeteren van het mobiliteitsaanbod in Noardwest-Fryslân.

Ons landschap - Duurzame oogst voor de toekomst

- [We nemen deel aan Greidhoeke plus](#)

Greidhoeke plus is een interbestuurlijke samenwerking met als belangrijkste aandachtsgebied het natuurinclusieve platteland. De resultaten van de samenwerking zijn gedeeld via de voortgangsrapportage Greidhoeke plus op 22 oktober 2024.

- [We werken samen met het kenniscluster verzilting](#)

De resultaten zijn beschreven onder programma 8 volksgezondheid, onderdeel milieu.

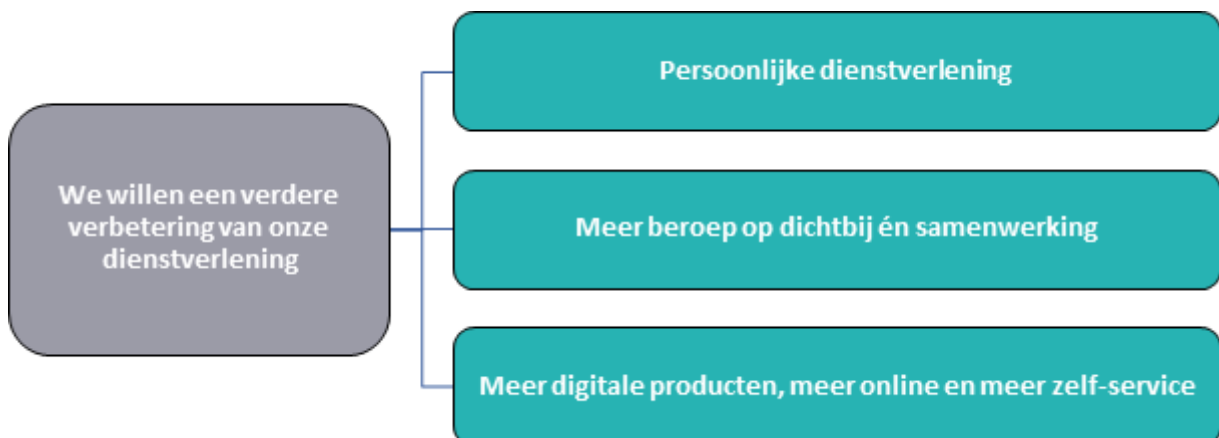
- [We nemen deel aan een initiatief waarbij gemeentelijke groene reststromen beschikbaar worden gesteld voor toepassing in de agrarische sector](#)

De resultaten zijn beschreven onder programma 8 volksgezondheid, onderdeel milieu.

- [We zetten middels een landbouwcoördinator in op netwerk- en relatiebeheer met agrarische bedrijven](#)

Bedrijfsbezoeken zijn afgelegd en er is periodiek overleg geweest met LTO en AJK (Agrarische Jongeren). Vanuit het SEAP zijn activiteiten gestart rond de structuurversterking van de landbouw.

Programma Dienstverlening - Wat wilden we bereiken?

Programma Dienstverlening - Wat hebben we daar voor gedaan?

Persoonlijke dienstverlening

- [Verbeteringen doorvoeren vanuit het onderzoek telefonische bereikbaarheid.](#)

Het bereikbaarheid zijn van alle collega's is meerdere keren onderwerp van gesprek geweest. In december is een nieuwe telefooncentrale geïmplementeerd. Hierdoor is opnieuw aandacht besteed aan de bereikbaarheid.

- Teksten toetsen op helder en makkelijk taalgebruik, en waar nodig herschrijven (het zogeheten B1 niveau). Interne bewustwording en training realiseren door het organiseren van de 'Week van de Taal' of 'maand van de Taal'.

Er is een werkgroep Toegankelijkheid gestart, samen met collega's van digitale toegankelijkheid, inclusie en meertaligheid. Deze werkgroep is bedoeld om aandacht voor het onderwerp te creëren bij de medewerkers. De werkgroep heeft in de Week van de Toegankelijkheid aandacht besteed aan het onderwerp door o.a. een lunchlezing. Er zijn daarnaast veel brieven herschreven in begrijpelijke taal.

- Start van het Serviceloket in Sint Annaparochie.

Het serviceloket in Sint-Annaparochie is in oktober 2024 feestelijk geopend. Na de proefperiode vindt evaluatie plaats.

Meer beroep op dichtbij én samenwerking

- Experiment uitoefenen met participatietool 'Stem van Waadhoeke'.

Deze vraag is beantwoord bij het deel Nabij besturen.

- Pilot uitvoeren in het kader van reisdocumenten aan huis bezorgen.

Inwoners hebben de mogelijkheid om hun reisdocumenten thuis te laten bezorgen. Dit wordt vanuit de lijnorganisatie geëvalueerd.

- Methodiek klantreizen evalueren en evt. borgen in de organisatie.

De methodiek van klantreizen is positief geëvalueerd. Deze werkwijze sluit goed aan bij onze dienstverlening, want door inwoners persoonlijk naar hun ervaringen te vragen wordt duidelijk waar wij onze processen kunnen verbeteren. In de toekomst blijven we klantreizen uitvoeren.

- Klantreis "intake" bij het gebiedsteam.

De klantreis gebiedsteam intake is uitgevoerd. De resultaten van de klantreis zijn overgedragen naar manager gebiedsteam, zodat de resultaten input kunnen leveren voor de ontwikkeling van haar teams.

Meer digitale producten, meer online en meer zelf-service

- Implementatie voorbereiden van een volledig digitale balie.
- Implementatie realiseren van e-diensten voor Burgerzaken producten.

Veel meer producten zijn digitaal beschikbaar voor inwoners. Voorbeelden van deze producten zijn aanvragen bij Burgerzaken die gedaan kunnen worden via geïmplementeerde e-diensten, een digitale melding van een evenement, of het aanvragen van omgevingsvergunningen via het Omgevingsloket.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
Lasten	-4.297	-5.557	-5.699	-142
Baten	852	948	1.166	219
Saldo	-3.446	-4.609	-4.532	77
Dotatie/beschikking reserves	0	233	233	0
Saldo na bestemming	-3.446	-4.376	-4.299	77

Taakvelden

In dit programma zijn de volgende taakvelden opgenomen:

- 0.1 Bestuur
- 0.2 Burgerzaken

Beleidsindicatoren

N.v.t.

Programma 2 Veiligheid

Hoofdkenmerken

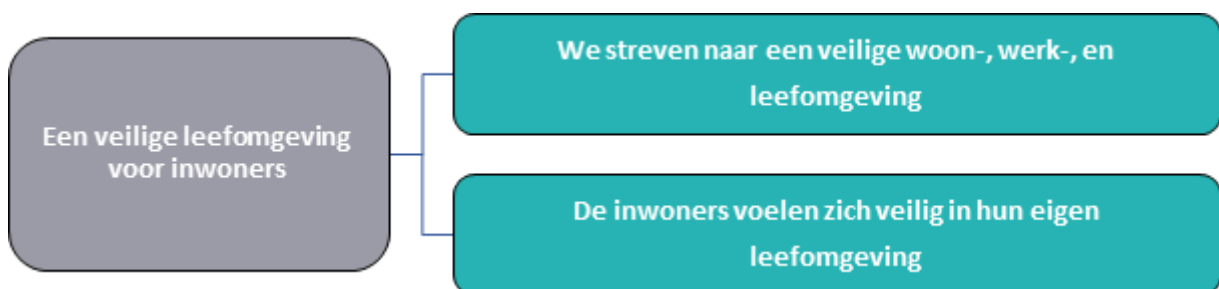
Het doel van dit programma is er aan bij te dragen dat elke inwoner zich veilig voelt in zijn of haar leefomgeving. De gemeente heeft, als eerste overheid, een grote verantwoordelijkheid voor de veiligheid van haar inwoners. Dit programma omvat crisisbeheersing, brandweer en openbare orde en veiligheid.

Veiligheid is een breed begrip. Het begrip veiligheid is onder te verdelen in sociale en fysieke veiligheid. Sociale veiligheid heeft betrekking op criminaliteit, op ernstige vormen van overlast en op subjectieve gevoelens van onveiligheid. Fysieke veiligheid heeft betrekking op brandveiligheid, externe veiligheid (zoals risico's voor de omgeving bij bedrijven die omgaan met gevaarlijke stoffen) en beheersing van rampen en crises.

Voor alle veiligheidsitems geldt dat vraagstukken in samenhang worden opgepakt. De gemeente heeft daarbij vaak de regie en werkt intensief samen met veiligheidspartners, zoals de politie, het Openbaar Ministerie en de Veiligheidsregio Fryslân (VRF). Maar ook het jongerenwerk en het gebiedsteam Waadhoeke zijn vaste sparringpartners. Bij multiproblematische casuïstiek wordt de gemeentelijke regie overgedragen aan het Veiligheidshuis Fryslân (VHF).

De dagelijkse brandweezorg is ondergebracht bij de VRF. Brandveiligheid maakt daar deel van uit. De VRF geeft advies bij vergunningverlening, brandpreventie en brandveilig leven.

Wat wilden we bereiken?

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We werken samen met veel verschillende ketenpartners, zodat we bijzonderheden vroegtijdig signaleren

Samen met veiligheidspartners zoals: politie, Openbaar Ministerie (OM), Regionaal Informatie- en Expertisecentrum Noord-Nederland (RIEC-NN), Zorg- en Veiligheidshuis Fryslân (ZVHF), zorginstellingen, woningcorporaties, inwoners en ondernemers is gewerkt aan het waarborgen en verbeteren van de veiligheidssituatie binnen Waadhoeke.

- **We geven collega's, inwoners en ondernemers voorlichting over veiligheidsthema's**

De Dag van de veiligheid is georganiseerd. De dag werd georganiseerd in samenwerking met verschillende instanties waarbij zowel jong als oud konden deelnemen aan leerzame en interactieve activiteiten.

Ook heeft er een avond voor ondernemers plaatsgevonden waarbij zij werden meegenomen in de wereld van ondermijnende criminaliteit.

In samenwerking met Meld Misdaad Anoniem zijn er voorlichtingscampagnes via social media georganiseerd.

- **Er wordt handhavend opgetreden volgens de beleidskaders**

Bij concrete signalen van ondermijning onderzoeken we de mogelijkheid van samenwerking met ketenpartners en hebben we bestuursrechtelijke instrumenten ingezet. Ook op andere onderdelen wordt door toezichthouders en handhaving opgetreden conform de vastgestelde prioriteiten en beleidskaders.

- **We sturen besmettingsbrieven bij inbraken**

Het afgelopen jaar zijn besmettingsbrieven verspreid onder de bewoners van een straat of buurt waar een geslaagde woninginbraak heeft plaatsgevonden. De brieven waarschuwen bewoners, omdat inbrekers vaker toeslaan in dezelfde straat of buurt. Inbrekers slaan na een geslaagde inbraak namelijk vaker toe in dezelfde buurt.

- **We doen horeca-controles en passen het sanctiebeleid toe**

Er zijn controles uitgevoerd op naleefgedrag van de alcoholwet en op naleving van controles op leeftijd. Deze controles zijn uitgevoerd bij de huidige vergunninghouders en ook tijdens evenementen. Naar aanleiding van deze controles is conform het beleid gewaarschuwd of een dwangsom opgelegd.

- **We maken een integraal preventieve/repressieve aanpak op jeugdoverlast**

Verschillende onderdelen van de organisatie nemen deel aan de Ketensamenwerking Jeugd, waar de Regietafel Jeugd en het Overleg Ketenaanpak Jeugd onderdeel van uitmaken. Verschillende partners zijn vertegenwoordigd bij deze overleggen, zowel op strategisch als uitvoerend niveau.

- **We nemen jaarlijks deel aan een crisisoefening**

Er heeft een Gemeentelijk Beleidsteam(GBT)-oefening plaatsgevonden. Tijdens de oefening is met burgemeester en wethouders vooral aandacht besteed aan de communicatie naar de inwoners van de gemeenten, de onderlinge samenwerking en de besluitvorming binnen het GBT.

- **We voeren het geactualiseerde integraal veiligheidsplan uit**

In het recent vastgestelde IVP hebben we een viertal door de raad geprioriteerde en vastgestelde thema's opgenomen, nl.:

1. Digitale veiligheid;
2. Ondermijnende criminaliteit;
2. Jeugd en veiligheid; en
4. Maatschappelijk ongenoegen, polarisatie en radicalisering

Deze prioriteiten zijn voorzien van duidelijke afspraken of prestaties, zodat het in het totale proces van de partijen helder is waar de prioriteiten liggen en hoe we dit aanpakken.

- **Starten met de regietafel Jeugd**

Om onze kwetsbare jongeren weerbaarder te maken, zorgen we als gemeente voor een veilige omgeving. In afstemming met de verschillende ketenpartners hebben we afspraken gemaakt over de gewenste en noodzakelijke preventieve en zo nodig, repressieve aanpak. Er is een zogenoemde

Regietafel Jeugd opgezet, waar de verschillende partners (o.a. GGD, RIEC, Connexa, scholen, beweegteam, afdeling Samenleving en OOV) in vertegenwoordigd zijn. Aan deze Regietafel worden informatie en beelden gedeeld, en worden afspraken gemaakt over de gewenste en noodzakelijke acties (preventief en repressief; wie wat en wanneer).

De inwoners voelen zich veilig in hun eigen leefomgeving

- **Het integraal veiligheidsbeleid aan de hand van de geprioriteerde thema's uitvoeren**

In het recente vastgestelde IVP hebben we een viertal door de raad geprioriteerde en vastgestelde thema's opgenomen, nl.:

1. Digitale veiligheid;
2. Ondernijnde criminaliteit;
2. Jeugd en veiligheid; en
4. Maatschappelijk ongenoegen, polarisatie en radicalisering

Deze prioriteiten zijn voorzien van duidelijke afspraken of prestaties, zodat het in het totale proces van de partijen helder is waar de prioriteiten liggen en hoe we dit aanpakken.

- **Meer aandacht besteden aan bewustwording over ondermijning en georganiseerde criminaliteit**

Het Bureau Drugszaken heeft voorlichting gegeven rondom de aanpak van drugscriminaliteit voor zowel de ondernemers als de inwoners van Waadhoeke.

De social media campagnes van Meld Misdaad Anoniem zijn in Waadhoeke deels overgenomen. Hierdoor is aandacht gevraagd voor het herkennen van signalen van ondermijning en het melden van deze signalen.

- **Meer aandacht besteden aan bewustwording over cybercrime**

Er is een eerste project 'CyberSûn' gestart om de kwetsbare doelgroep 'ouderen' te informeren en voor te lichten over veiligheidsrisico's die specifiek voor hen gepaard kunnen gaan met digitalisering. Hiermee willen wij onze ouderen in Waadhoeke een handelingsperspectief geven om gevaren te herkennen, te melden en om weerbaarder te worden.

- **Meer aandacht besteden aan bewustwording over maatschappelijk ongenoegen, polarisatie en radicalisering**

Binnen de organisatie zijn basis- en verdiepingstrainingen van het Rijksopleidingsinstituut Radicalisering (ROR) voor (eerstelijns) professionals zoals gebiedsteammedewerkers, leerplichtambtenaar en boa's/toezichthouders op het gebied van de verschijningsvormen van radicalisering georganiseerd. Kern van de trainingen is het signaleren van (vormen) van radicalisering.

- **De boa's gemeentebreed inzetten, daar waar dat het meest nodig is**

Het uitvoeringsprogramma geeft aan op welke prioriteiten de boa's worden ingezet. Onderdelen hiervan zijn jeugdoverlast, verkeer en parkeren, evenementen en alcoholwet. Ook worden overlastmeldingen van inwoners opgepakt. Naast algehele controles wordt er ook gesurveilleerd in de gehele gemeente.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
Lasten	-4.962	-5.600	-5.538	61
Baten	56	285	294	9
Saldo	-4.905	-5.315	-5.245	70
Dotatie/beschikking reserves	0	76	76	0
Saldo na bestemming	-4.905	-5.239	-5.169	70

Taakvelden

In dit programma zijn de volgende taakvelden opgenomen:

- 1.1 Crisisbeheersing en brandweer
- 1.2 Openbare orde en veiligheid

Beleidsindicatoren

Programma 2 Openbare Orde en Veiligheid						
Indicator	Eenheid	Waadhoeke	Nederland	Bron	Periode	Beschrijving
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren 12-18 jaar	9	9	Stichting Halt	2023	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 tot 18 jaar. Jongeren van 12 tot 18 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf.
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	1,3	2,5	CBS - Diefstallen	2023	Het aantal winkeldiefstallen per 1.000 inwoners.
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	3,4	4,2	CBS - Criminaliteit	2023	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	1,1	1,3	CBS - Diefstallen	2023	Het aantal diefstallen uit woningen, per 1.000 inwoners.
Vernieling	Aantal per 1.000 inwoners	3,9	5,8	CBS - Criminaliteit	2023	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag.
Bovenstaande beleidsindicatoren zijn voorgeschreven. Bron: www.waarstaatjegemeente.nl (datum 24-02-2025)						

Programma 3 Verkeer, Vervoer en Waterstaat

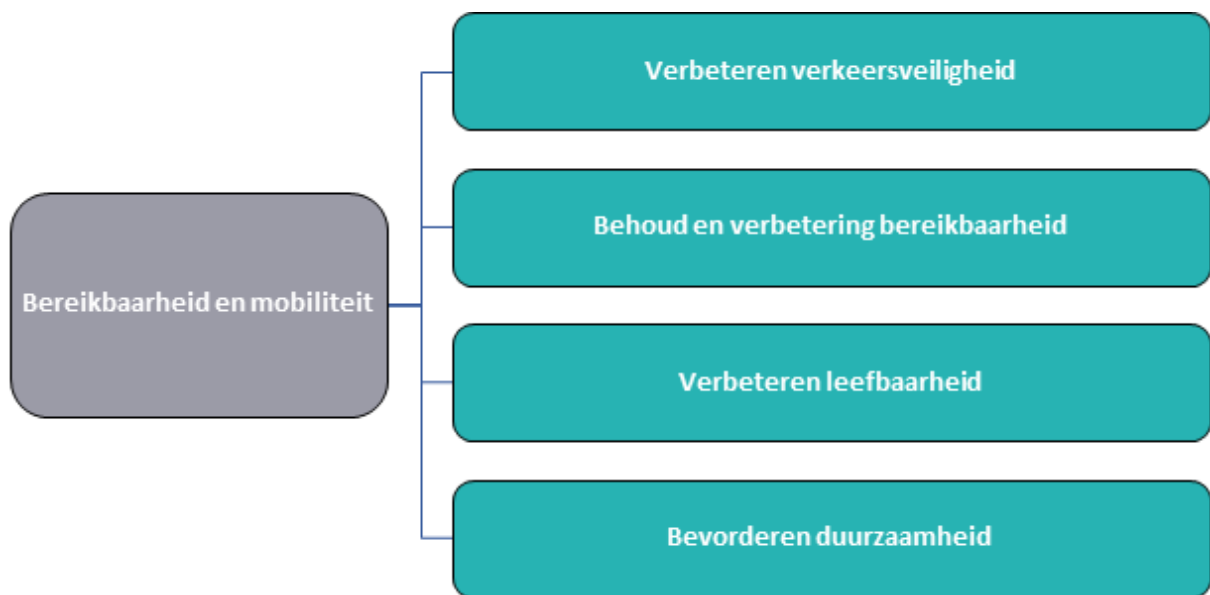
Hoofdkenmerken

In dit programma zijn de twee belangrijkste taken: het waarborgen van de bereikbaarheid van de stad en de kernen in onze gemeente en het verbeteren van de verkeersveiligheid.

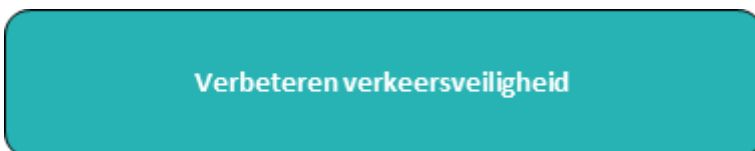
De bereikbaarheid van de stad en de kernen betreft niet alleen de bereikbaarheid over de weg (auto, fiets etc.), maar ook de bereikbaarheid over waterwegen en per openbaar vervoer (spoor en bus).

Dit programma omvat de wegen, waterwegen, spoorwegen, fietspaden, openbaar vervoer en het parkeerbeleid. Het regulier onderhoudsplan is terug te vinden in de paragraaf 'onderhoud kapitaalgoederen'.

Wat wilden we bereiken?

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We maken een eenduidige ordening en inrichting van wegen. De grootste knelpunten zijn in de Mobiliteitsvisie benoemd en geprioriteerd.

Bij herinrichting en onderhoud zorgen we er voor dat de inrichting zo veel mogelijk voldoet aan de uitgangspunten uit het handboek van het CROW. Zo krijgen we niet alleen gemeentelijk, maar ook landelijk een eenduidige en dus herkenbare inrichting van wegen.

- We zorgen dat er veilig binnen en buiten de bebouwde kom gefietst kan worden. Zo realiseren we een fietspad tussen Winsum naar Hatsum, treffen we enkele maatregelen op het tracé Leeuwarden-Franeker, onderzoeken we de situatie in en rond Berltsum en verwijderen we paaltjes op fietspaden.

De veiligheid van de fietser heeft de hoogste prioriteit gekregen in de Mobiliteitsvisie. In Hatsum zijn de werkzaamheden gestart. Ook met het onderzoek naar de verkeerssituatie in Berltsum is gestart. Verder zijn veel paaltjes inmiddels verdwenen.

- [Op de locatie van de niet actief beveiligde overgang \(NABO\) bij Deinum realiseert Pro Rail in nauwe samenwerking met provincie en gemeente een tunnel.](#)

Er is gestart met de bouw van de tunnel. Begin juni 2025 wordt deze geplaatst en na de zomer kan deze worden gebruikt.

- [We gaan in gesprek met scholen om de locatie om de school te verbeteren en dit te combineren met voorlichting.](#)

Bij scholen waar problemen zijn met het verkeer werken we samen met de school om tot oplossingen te komen. Actueel zijn de trajecten in Menaam, Minnertsma, Sint Annaparochie en Berltsum.

- [We geven verkeerseducatie, doen aan gedragsbeïnvloeding en handhaven daar waar nodig.](#)

Doorlopend plaatsen we snelheidsdisplays. Daarnaast doen we de 'weer naar school' campagne, moddercampagne en organiseren we tochten onder de vlag van 'Doortrappen'. Hierbij is een nauwe samenwerking met Veilig Verkeer Nederland.

Behoud en verbetering bereikbaarheid

- [We maken aantrekkelijkere fietsvoorzieningen/- netwerk](#)

We zorgen voor kwalitatieve verbindingen zonder obstakels. Door zowel het oplossen van kleine knelpunten (fietspaaltjes) al de realisatie van nieuwe verbindingen (Winsum-Hatsum).

- [We overleggen met de provincie over de kwaliteit en het behoud van het openbaar vervoer](#)

Periodiek zijn we met de provincie in overleg over het optimaliseren van het openbaar vervoer netwerk. De nieuwe busconcessie is eind 2024 ingegaan. De verwachting is dat het platteland hiermee beter wordt bediend.

- [We werken samen met de provincie aan de voorbereidingen voor de verbreding van de bocht van het Van Harinxmakanaal](#)

Het verbreden van de bocht van het Van Harinxmakanaal is een initiatief van de provincie. Omdat dit impact heeft op de kade en de bedrijven op de Prins Hendrikkade werken we hierin nauw samen. Er is gewerkt aan het stedenbouwkundig plan en het Omgevingsplan.

- [We plegen groot onderhoud aan de haven in Ried \(damwand en hekkelen\)](#)

De werkzaamheden zijn afgerond.

Verbeteren leefbaarheid

- [We starten voorlichtings- en gedragscampagnes zoals de 'moddercampagne', 'wij gaan weer naar school' en zijn actief deelnemer van het project 'Doortrappen'.](#)

Deze genoemde acties zijn uitgevoerd. We doen regelmatig (mee aan) campagnes om weggebruikers bewust te maken van bepaald (ongewenst) gedrag. Dit deels met eigen materiaal zoals de snelheidsdisplays, maar ook deels in nauwe samenwerking met Veilig Verkeer Nederland.

- **Via het verruimd werkbudget pakken we - in nauw overleg met betrokkenen - eenvoudige problemen en wensen op**

Per jaar krijgen we ongeveer 300 meldingen binnen van onveilige verkeerssituaties. Met dit verruimde werkbudget kunnen we deze onveilige verkeerssituaties aanpakken. Dit varieert van het plaatsen van bebording, het (tijdelijk) plaatsen van bloembakken, tot het aanpassen van een kruising of het verleggen van een weg.

Bevorderen duurzaamheid

- **We plaatsen laadpalen**

Hoewel het project in de uitvoering de nodige strubbelingen kent zijn er inmiddels tientallen extra laadplaatsen gerealiseerd. Een actueel beeld kan worden gekregen via <https://www.oplaadpalen.nl/>.

- **We overleggen met de provincie over de kwaliteit en het behoud van het openbaar vervoer**

Periodiek zijn we met de provincie in overleg over het optimaliseren van het openbaar vervoer netwerk. De nieuwe busconcessie is eind 2024 ingegaan. De verwachting is dat het platteland hiermee beter wordt bediend.

- **Vanuit een positieve grondhouding kijken we naar nieuwe ontwikkelingen rondom duurzame mobiliteit.**

Duurzame mobiliteit zoals deelvoertuigen e.d. schaffen wij als gemeente zelf niet aan. We stimuleren wel initiatieven vanuit de samenleving en hebben gesprekken gevoerd over een transferium in de hoek 'Marsum-Leeuwarden'.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
Lasten	-10.251	-10.602	-9.794	808
Baten	135	678	1.038	359
Saldo	-10.117	-9.923	-8.756	1.167
Dotatie/beschikking reserves	1.069	943	1.025	82
Saldo na bestemming	-9.048	-8.980	-7.731	1.250

Taakvelden

In dit programma zijn de volgende taakvelden opgenomen:

- 2.1 Verkeer en vervoer
- 2.2 Parkeren
- 2.3 Recreatieve havens
- 2.4 Economische havens en waterwegen

Beleidsindicatoren

N.v.t.

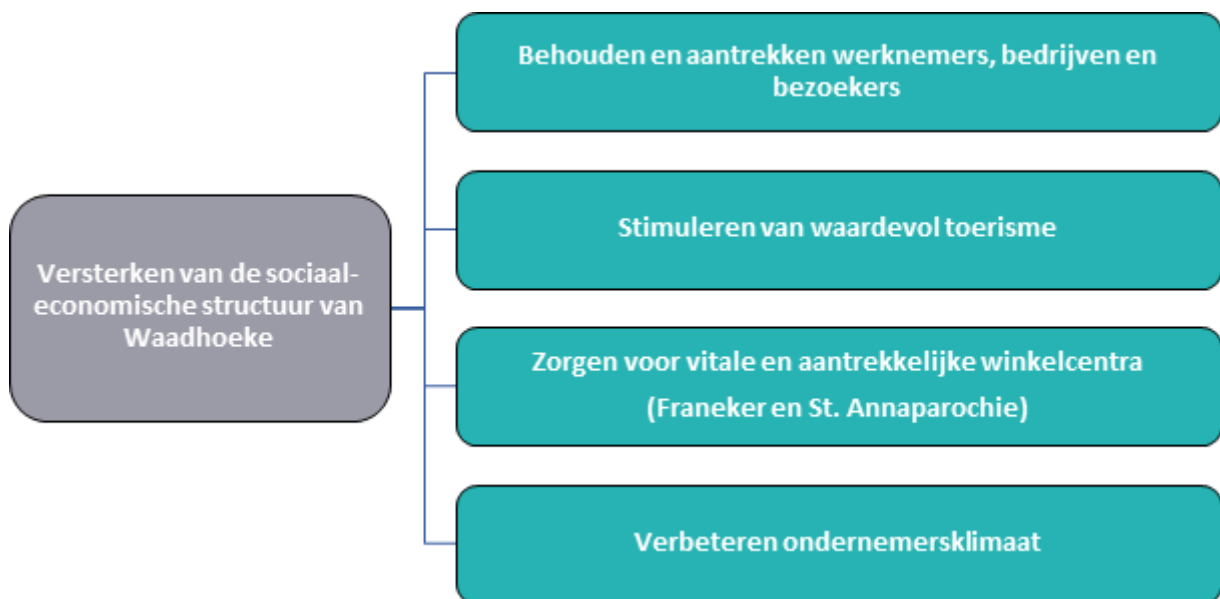
Programma 4 Economie

Hoofdkenmerken

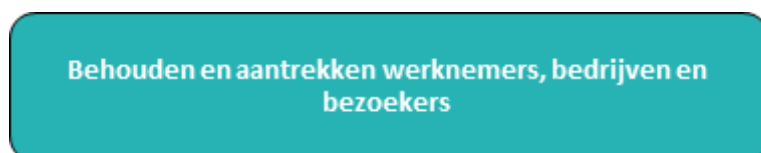
Dit programma beschrijft onze ambities op het gebied van economie. Het omvat alle activiteiten die bijdragen aan een krachtige en toekomstbestendige economische structuur. De activiteiten van het programma zijn gericht op het aantrekken/behouden van bedrijven en toeristen. Dit bevordert de werkgelegenheid en daarmee het woon- en leefklimaat van Waadhoeke.

Provinciaal beleid en rijksbeleid hebben invloed op onze lokale economische mogelijkheden en omstandigheden.

Wat wilden we bereiken?

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Dit is de rode draad van het sociaal economisch actieprogramma (SEAP). In dit plan geven we uitvoering aan deze ambitie via de 13 businesscases. Voor 2024 werken we aan een actueel SEAP II waarin ook de (gevraagde) middelen van de regiodeal worden betrokken.
- We informeren de raad periodiek over de voortgang van het SEAP.

Waadhoeke werkt samen met een Bestuurstafel en een Programmateam met vertegenwoordigers vanuit de overheden, onderwijs en ondernemers. De behaalde resultaten zijn gedeeld via het raadsvoorstel Uitvoeringsplan SEAP II op 10 juni 2024 en het raadsvoorstel Nota Herijking Ontwikkelperspectief op 19 december 2024.

Stimuleren van waardevol toerisme

- We zetten in op het verbeteren van zichtbaarheid en samenwerking in nauwe samenwerking met onze externe partners door o.a. een meerjarenplan op te stellen voor de marketing van regio Noardwest, bijeenkomsten te organiseren,

Er is een meerjarenplan opgesteld voor de regio Noardwest-Fryslan voor de komende vier jaar. De uitvoering werd gedaan door stichting Bestemming Noardwest. In 2024 is besloten dat dit de komende vier jaar door het Goud van Noardwest wordt uitgevoerd.

- We gaan de informatievoorziening verbeteren door te werken aan het productaanbod, de zicht- en vindbaarheid, de naamsbekendheid en de doorontwikkeling van toeristische informatiepunten.

Dit is doorlopend gedaan door onze regiomarketingorganisatie.

- We doen mee aan de Pilot Green Destinations, waarmee we onze regio middels een certificaat op de kaart willen zetten als duurzame bestemming

Er is met provincie en een aantal andere gemeenten een Plan van Aanpak voorbereid.

- We versterken Franeker als toeristische trekker door voorbereidingen te starten voor de realisatie van een Toeristisch Overstap Punt in Franeker, het ondersteunen van het Planetarium met nieuwe Unesco Werelderfgoedstatus en onderzoek te doen naar het toegankelijk maken van de toren van de Martinikerk.

De voorbereidingen voor een Toeristische Overstap Punt zijn van start gegaan. Er is vervolgonderzoek gedaan naar haalbaarheid van openstelling en toegankelijkheid van de toren van de Martinikerk. Eind 2024 is besloten om een duidelijk bestek met technisch rapport op te laten stellen.

- We versterken het landschap als toeristische trekker. Dit doen we onder andere door te werken aan de realisatie van 'Dijk van een Wif'. We doen locatieonderzoek naar wat er nodig is voor het bevaarbaar maken van de recreatieve vaarrondjes: Rondje St. Annaparochie, en omgeving Franeker-Tzum. We realiseren Toeristische Overstappunten in Dronryp en Ouwesyl. We gaan verder met de uitwerking van het project Op paad lants it Waad, ondersteunen stichting Bunker Koehool bij de renovatie en verbreden van de openstelling van de bunker en ondersteunen Stichting Rembrandt & Saskia bij het verder brengen van hun plannen.

De TOP's in Oudebildtziel en Dronryp zijn gerealiseerd.

Stichting Rembrandt en Saskia hebben we financieel ondersteund zodat zij verder kunnen met een plan van aanpak.

Voor het tracé Harlingen-Koehool zijn de laatste voorbereidingen getroffen voor het realiseren van voorzieningen om de beleefbaarheid te vergroten. Het gaat om twee natuurbeleefplekken bovenop de dijk en om een dijktrap. Voor het tracé Koehool-Lauwersmeer is verkend waar de integratie van ambities van Op paad lants it Waad plaats kan vinden in de dijkversterkingsopgave langs dit traject. Het projectvoorstel van Dijk van een Wif is vastgesteld en de gemeentelijke cofinancieringsbijdrage beschikbaar gesteld.

Gezamenlijk met Wetterskip Fryslan en Stichting Bunker Koehool hebben we verkend hoe een bredere openstelling kan worden bereikt, de tentoonstelling geprofessionaliseerd kan worden en de bunker gerenoveerd kan worden. In 2025 krijgt dit een vervolg.

Het locatieonderzoek voor de vaarrondjes is in het tweede deel van 2024 gestart. In het voorjaar van 2025 wordt dit onderzoek afgerond.

**Zorgen voor vitale en aantrekkelijke winkelcentra
(Franeker en St. Annaparochie)**

- We blijven in nauw contact met de ondernemers in deze winkelgebieden o.a. door periodiek overleg, het beschikbaar stellen van subsidies en het innen (en uitkeren) van reclamebelasting

Met zowel de ondernemers in Sint Annaparochie en Franeker is goed overleg. De in 2024 aangestelde coördinator retail- en centrumontwikkeling speelt daarin een centrale rol.

- We investeren in de openbare ruimte, zoals de verlichting en de Dijkstraat in Franeker

In goed overleg met betrokken partijen investeren we in de openbare ruimte. De werkzaamheden bij Ockingahiem zijn gestart en ook de voorbereiding voor de volgende fasen in de Dijkstraat.

- We zetten in op kwantitatief en kwalitatief meer aanbod van activiteiten en evenementen en meer bekendheid door inzet van diverse promotiekanalen

Er is een aantal arrangementen met ondernemers opgezet om het aanbod in de stad te vergroten. Citymarketing heeft afgelopen jaar meer ingezet op het maken van video's waarmee de sfeer van de evenementen beter zichtbaar werd op diverse kanalen.

- We gaan aan de slag met de acties die voortkomen uit de geactualiseerde binnenstadsvisie voor Franeker waaronder het vergroenen van de inrichting van de stad en een verder upgrade van de Dijkstraat.

Het plan voor de Dijkstraat ligt klaar en wordt in 2025 uitgevoerd.

- We zetten de samenwerking via het binnenstadsmanagement Franeker voort.

De formele en informele contacten zijn goed. Periodiek wordt in een gezamenlijke stuurgroep (Gemeente, ondernemersvereniging en STER) overlegd en de voortgang bewaakt.

- Samen met de ondernemers uit Sint Annaparochie gaan we aan de slag met Dorpsvisie + Uitvoeringsagenda Vitaal Sint Annaparochie.

Op basis van deze visie zijn we in gesprek met het dorp. Om de uitvoering van de acties te borgen is eind 2024 gestart met de werving van een verbinder/centrummanager. Deze is inmiddels gestart.

- De afgelopen jaren hebben we gemerkt dat een verbindende schakel tussen ondernemers, overige stakeholders en gemeente noodzakelijk is voor het goed functioneren van de winkelcentra. We werven een binnenstadsmanager Franeker en een verbinder/aanjager voor Sint Annaparochie.

Eind 2024 is gestart met de werving van een verbinder/centrummanager. Deze is inmiddels gestart.

Verbeteren ondernemersklimaat

- We verbeteren dienstverlening naar ondernemers o.a. door het bezoeken en in gesprek gaan met ondernemers met plannen.

Diverse bedrijfsbezoeken hebben plaatsgevonden. Verder spelen medewerkers een rol bij het beoordelen van initiatieven bij de intake tafel.

- We houden het digitaal Ondernemersloket up-to-date en verbeteren vanuit de signalen die wij van ondernemers krijgen.

Dit is een voortdurend proces. Daar waar nodig passen we de site aan met informatie.

- Ondernemers bieden we ondersteuning bij het zoeken naar subsidies en mogelijkheden om te verduurzamen en te innoveren.

Via het Goud van Noordwest zijn er gesprekken geweest met ondernemers op De Wissel in Sint Annaparochie, op Sint Michaelsberch in Winsum en op Kie/West in Franeker om te kijken hoe ze kunnen verduurzamen individueel maar ook collectief. Daarnaast lopen er een aantal innovatietafels. Bij vragen van ondernemers over subsidies, leggen we de contacten met de vakspecialisten van Ynbusiness.

- We communiceren actief via diverse mediakanalen waaronder het verzenden van digitale nieuwsbrieven.

Per kwartaal zenden we een digitale nieuwsbrief naar ondernemers.

- We werken aan de relatie gemeente-ondernemer door bedrijfsbezoeken, bijwonen en/of organiseren netwerkbijeenkomsten en periodiek overleg met ondernemersverenigingen.

De netwerkbijeenkomsten van Commerciële Club Noordwest Friesland worden regelmatig bezocht. Daarnaast zijn er korte lijnen met de bestaande ondernemersverenigingen. Verder heeft de gemeente een rol bij het symposium Agrarische Dagen en organiseren we het ondernemersontbijt.

- We bieden een programma aan voor startende ondernemers en voor ondernemers die nadenken over het toekomstperspectief van hun bedrijf.

Via het Goud van Noordwest is er een programma gestart voor startende ondernemers en er is een programma aangeboden voor bestaande ondernemers die hun ondernemerskwaliteiten willen verbeteren.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Vershil
Lasten	-1.948	-3.810	-3.353	457
Baten	446	1.620	1.501	-119
Saldo	-1.502	-2.190	-1.852	338
Dotatie/beschikking reserves	490	1.059	1.059	0
Saldo na bestemming	-1.012	-1.131	-793	338

Taakvelden

In dit programma zijn de volgende taakvelden opgenomen:

- 3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur
- 3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen
- 3.4 Economische promotie

Beleidsindicatoren

Programma 4 Economie						
Indicator	Eenheid	Waadhoeke	Nederland	Bron	Periode	Beschrijving
Functiemenging	%	43,9	54,2	CBS BAG / LISA - bewerking ABF Research	2023	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken).
Vestigingen (van bedrijven)	Per 1.000 inw.15-65jr	172,0	181,8	LISA	2023	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
Banen	Aantal per 1.000 inwoners	586,0	836,6	CBS Bevolkingsstatistiek / LISA - bewerking ABF Research	2023	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 65 jaar.
Bovenstaande beleidsindicatoren zijn voorgeschreven. Bron: www.waarstaatjegemeente.nl (datum 24-02-2025)						

Programma 5 Onderwijs

Hoofdkenmerken

Het doel van dit programma is een bijdrage te leveren aan kwalitatief goed onderwijs. Dit moet een kansrijke ontwikkeling bieden aan alle in de gemeente woonachtige kinderen en jongeren, en soms ook aan volwassenen.

De gemeente heeft de regiefunctie in het lokaal onderwijsbeleid. Dit betekent dat we ons richten op de huisvesting van scholen en op kinderen met (onderwijs-)achterstanden. Daarnaast zorgt de gemeente voor de gymnastiekaccommodaties en het vervoer daar naartoe, voor het leerlingenvervoer speciaal onderwijs en voor het bestrijden van schooluitval.

In regionaal verband biedt de gemeente basiseducatie, beroepsonderwijs en het NT2 onderwijs (Nederlands als tweede taal) aan statushouders.

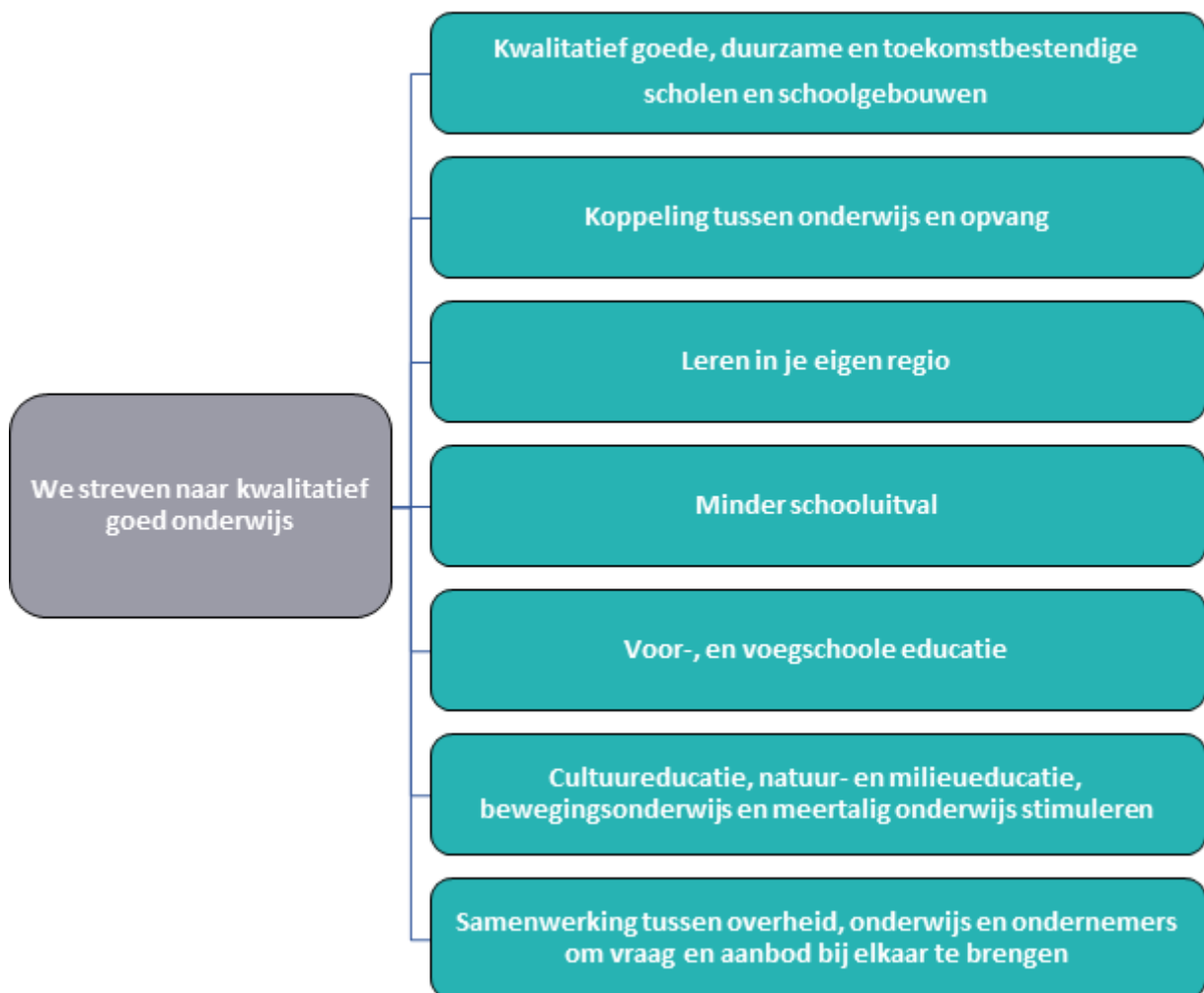
Waadhoeke hecht aan goed en bereikbaar onderwijs. Het primair onderwijs moet evenwichtig gespreid zijn over de gemeente. Als dat voor instandhouding nodig is, stimuleren we totstandkoming van samenwerkingsscholen door bekostiging van (vervangende) nieuwbouw of uitbreiding van scholen. Samen met onderwijsbesturen heeft Waadhoeke een toekomstvisie op goed bereikbaar onderwijs gemaakt. Demografische ontwikkelingen -o.a. leidend tot daling van leerlingenaantallen- hebben in deze visie een prominente plek.

Vanuit onze gemeentelijke regiefunctie bevorderen we verbinding tussen het onderwijsveld en het sociale domein. We richten ons onder andere op het voorkomen schoolverzuim, aanpak van onderwijs- achterstanden en samenwerking met ons Gebiedsteam. Eveneens bevorderen we de verbinding tussen het voortgezet onderwijs en de regionale arbeidsmarkt: het programma 'leren en werken in je eigen regio'.

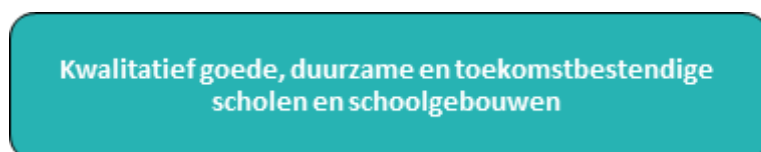
Verder zet Waadhoeke in op terugdringen van laaggeletterdheid. Het Friesland College verzorgt in opdracht van de gemeente opleidingen op het gebied van alfabetisering, Nederlands als 2e taal en training van de vrijwilligers en taalcoördinatoren van de zogenaamde DigiTaalHuizen. Volwassenen kunnen daar onder andere terecht om te leren beter te lezen, schrijven en rekenen. We hebben twee DigiTaalhuizen in onze gemeente: in Franeker en in St.-Annaparochie.

Dit programma omvat basisonderwijs, voorgezet onderwijs, gymnastiekonderwijs, onderwijshuisvestingsvoorzieningen, onderwijsbegeleiding, leerlingenvervoer, onderwijsachterstandenbeleid en onderwijs aan volwassenen.

Wat wilden we bereiken?

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We voeren een locatieonderzoek uit voor de nieuwbouw AMS en De Kabas. Daarbij worden geschikte locaties voor de clustering van beide scholen onderzocht.

Het locatieonderzoek is afgerond. De gemeenteraad heeft gekozen voor locatie Bloemketerp.

- We gaan een nieuw integraal huisvestingsplan onderwijs opstellen voor de periode 2025-2028.

Het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) bereidt een wetsvoorstel voor in het kader van een Integraal Huisvestingsplan (IHP). In een eerste advies heeft de Raad van State aangegeven dat het wetsvoorstel nog niet voldoet. Naar verwachting zal de wet per 1 juli 2026 inwerking treden. Vooruitlopend op de nieuwe wetgeving IHP zullen wij in 2025 starten met het proces voor de herziening van het IHP.

Koppeling tussen onderwijs en opvang

- We financieren een naschools aanbod van sport- en cultuuractiviteiten voor jongeren van het voortgezet onderwijs door met het project 'Rijke schooldag' het aanbod op en rondom scholen naar jongeren te brengen.

Op alle scholen voor voortgezet onderwijs is nu beweegaanbod, de zogenaamde beweegpauze. Dit wordt bekostigd uit de NPO middelen.

- De middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) zetten we in om de samenwerking tussen onderwijs, opvang, sport, cultuur en zorg te versterken en uit te breiden, door met vertegenwoordigers van kinderopvang en onderwijs keuzes te maken voor een aanvullend onderwijsaanbod.

De middelen zijn onder andere ingezet voor de uitbreiding van het programma Waadzinnig. Daarnaast is ingezet op natuur- en milieueducatie en loopt er een pilot gebiedsteam op school.

Leren in je eigen regio

- We financieren het project Maatschappelijke Diensttijd waarmee wordt ingezet op de verbinding tussen basis- en voortgezet onderwijs en de lokale arbeidsmarkt.

Er ligt er een intentieovereenkomst waarin de samenwerking tussen MDT, Connexa en het voortgezet onderwijs verder is uitgewerkt. Geconstateerd is dat leerlingen op het VO nog niet altijd bekend zijn met MDT. Daarom wordt op VO-scholen ingezet op het vergroten van de naamsbekendheid.

- Het Friesland College verzorgt in opdracht van de gemeente opleidingen op het gebied van alfabetisering, Nederlands als tweede taal en voor de training van vrijwilligers en taalcoördinatoren van de beide DigiTaalHuizen in Franeker en Sint Annaparochie.

Beide locaties van het DigiTaalhuis in Waadhoeke worden goed bezocht. Het Friesland College is inmiddels gefuseerd met ROC Friese Poort en heeft een nieuwe naam: Firda.

Minder schooluitval

- We gaan het pilotproject met It Twalûk en De Bolder evalueren. Doel van de aanpak is om meer leerlingen uit de buurt van Franeker een passend aanbod te geven en inclusiever onderwijs na te streven. Daarbij onderzoeken we de mogelijkheden van het breder uitzetten van deze methode binnen onze gemeente

De pilot is afgerond. De uitkomst is dat er intensief samengewerkt wordt door It Twalûk en De Bolder (onder de naam Grutsk) om zoveel mogelijk leerlingen een passende plek te bieden. Ook in andere plaatsen zijn scholen bezig om tot een inclusiever aanbod te komen. Het initiatief hiervoor ligt bij de scholen.

Voor-, en voegschoolse educatie

- We werken de resultaatafspraken VVE voor de vroegschoolse educatie met het primair onderwijs verder uit, waarmee er een ononderbroken leerlijn komt binnen de VVE.

De resultaatafspraken zijn besproken in de werkgroep VVE. Er is met elkaar gesproken over hoe deze het beste kunnen worden uitgevoerd. Daarnaast monitoren we de resultaatafspraken. Er vindt een warme overdracht plaats van de voorschool naar de vroegschoolse educatie, waarmee de doorlopende leerlijn is geborgd.

- We zorgen ervoor dat de peuters op het AZC een educatief aanbod krijgen met een erkend VVE-programma en we versterken de ouderbetrokkenheid, mede door de inzet van de bibliotheek.

Op het AZC is een peuteropvang aanwezig: Tutti Frutti. Zij werken met een erkend VVE programma.

- We bekostigen binnen het onderwijsachterstandenbeleid extra NT2 deskundigheid bij het basisonderwijs ter aanvulling op de bekostiging van de schakelklassen op het AZC.

Met ingang van 2024 krijgt NT2 de Toverbal subsidie van de gemeente om toe te werken naar een expertisecentrum. Dit zorgt er voor dat de Toverbal niet alleen verantwoordelijk is voor het geven van het NT2 onderwijs, maar ook een breder nazorg traject kan verzorgen.

- We zetten op lokaal niveau extra middelen in voor de toeleiding en het bereik van de doelgroep en op de taalontwikkeling en ouderbetrokkenheid. Dit in samenwerking met de kinderopvang, scholen, JGZ, bibliotheek, gebiedsteams en andere betrokken instellingen.

Er is extra subsidie verleend aan de JGZ voor meer inzet bij de toeleiding en het bereiken van alle peuters en het bereik van de doelgroepkinderen. Er is intensief overleg met de JGZ.

Cultuureducatie, natuur- en milieueducatie, bewegingsonderwijs en meertalig onderwijs stimuleren

- We stimuleren het gebruik van het Frysk, Bildts en Franekers in het basisonderwijs door het subsidiëren van taalactiviteiten binnen het cultuureducatieprogramma Waadzinnig.

Meertaligheid is een jaarlijks terugkerend thema binnen het programma van Waadzinnig. De uitvoering van de taalactiviteiten binnen dit thema wordt gesubsidieerd door de gemeente.

- We onderzoeken de mogelijke uitbreiding van het cultuureducatieprogramma Waadzinnig naar het voortgezet onderwijs en het creëren van een doorlopende leerlijn.

Eind 2024 heeft een eerste verkennend overleg met voortgezet onderwijs, stuurgroep Waadzinnig en gemeente plaatsgevonden. Er wordt een werkgroep geformeerd die hier verder mee aan de slag gaat.

- We overleggen met onderwijs- en taalpartners om samen – ieder vanuit de eigen verantwoordelijkheid – de meertaligheid te stimuleren en te komen tot nieuwe taalinitiatieven en -activiteiten.

Dit is een continue proces met onze meertaligheidscoördinator als intermediair, vraagbaak en stimulator. In het laatst gehouden taalplatformoverleg stond het Taalplan Frysk 2023 centraal, waarbij naast de stand van zaken ook gesproken is over wat de taalpartners en gemeente hierin kunnen betekenen.

- We subsidiëren scholen die gebruik willen maken van het programma de Bibliotheek op school (dBos).

Vanuit de reguliere subsidie aan de Bibliotheken Noord Fryslân wordt ook dBos bekostigd. Op bijna alle basisscholen wordt het programma aangeboden. Zij kunnen hierin zelf een keuze maken, aangezien ook een eigen bedrag per leerling betaald moet worden.

- We stimuleren meertalig aanbod door het leesbevorderingsprogramma Boekstart in de kinderopvang te subsidiëren.

Vanuit de OAB middelen wordt er een subsidie verstrekt aan de Bibliotheken Noord Fryslân om onder andere Boekstart aan te bieden in de kinderopvang. Alle kinderopvangorganisaties die een VVE aanbod hebben werken ook met Boekstart. Meertaligheid is onderdeel van ons beleid.

Samenwerking tussen overheid, onderwijs en ondernemers om vraag en aanbod bij elkaar te brengen

- We zetten verder in op het O3-concept op het voortgezet onderwijs door het programma 'Leren en werken in je eigen regio' op het VMBO te financieren.

We verstrekken een structurele subsidie voor dit programma.

- We onderzoeken in hoeverre het onderwijsprogramma 'Leren en werken in je eigen regio' met middelen uit de regiodeal kan worden uitgebreid voor andere scholieren, herintreders, zij-instromers en nieuwkomers op de arbeidsmarkt.

Het onderwerp 'leren en werken in je eigen regio' is opgenomen in programmalijn 1A van de regiodeal.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Vershil
Lasten	-6.953	-7.439	-7.840	-401
Baten	1.346	1.619	1.646	27
Saldo	-5.606	-5.820	-6.194	-374
Dotatie/beschikking reserves	68	697	697	0
Saldo na bestemming	-5.538	-5.123	-5.497	-374

Taakvelden

In dit programma zijn de volgende taakvelden opgenomen:

- 4.1 Openbaar basisonderwijs
- 4.2 Onderwijshuisvesting
- 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken

Beleidsindicatoren

Programma 5 Onderwijs						
Indicator	Eenheid	Waadhoeke	Nederland	Bron	Periode	Beschrijving
Absoluut verzuim	Per 1.000 leerlingen	12,1	6,3	DUO/Ingrado	2023	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'.
Relatief verzuim	Per 1.000 leerlingen	38	27	DUO/Ingrado	2023	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken. De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'.
Voortijdige school verlaters totaal (VO + MBO)	%	2,5	2,4	DUO/Ingrado	2023	Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan. De periodeaanduiding '2022' staat voor schooljaar '2021/2022'.
Bovenstaande beleidsindicatoren zijn voorgeschreven. Bron: www.waarstaatjegemeente.nl (datum 24-02-2025)						

Programma 6 Sport, Cultuur en Recreatie

Hoofdkenmerken

Het doel van dit programma is het initiëren en in stand houden van voorzieningen op het gebied van cultuur, sport en recreatie. Deze voorzieningen dragen bij aan levendigheid, maatschappelijke participatie, gezondheid, talentontwikkeling en een aantrekkelijke woon- en leefomgeving.

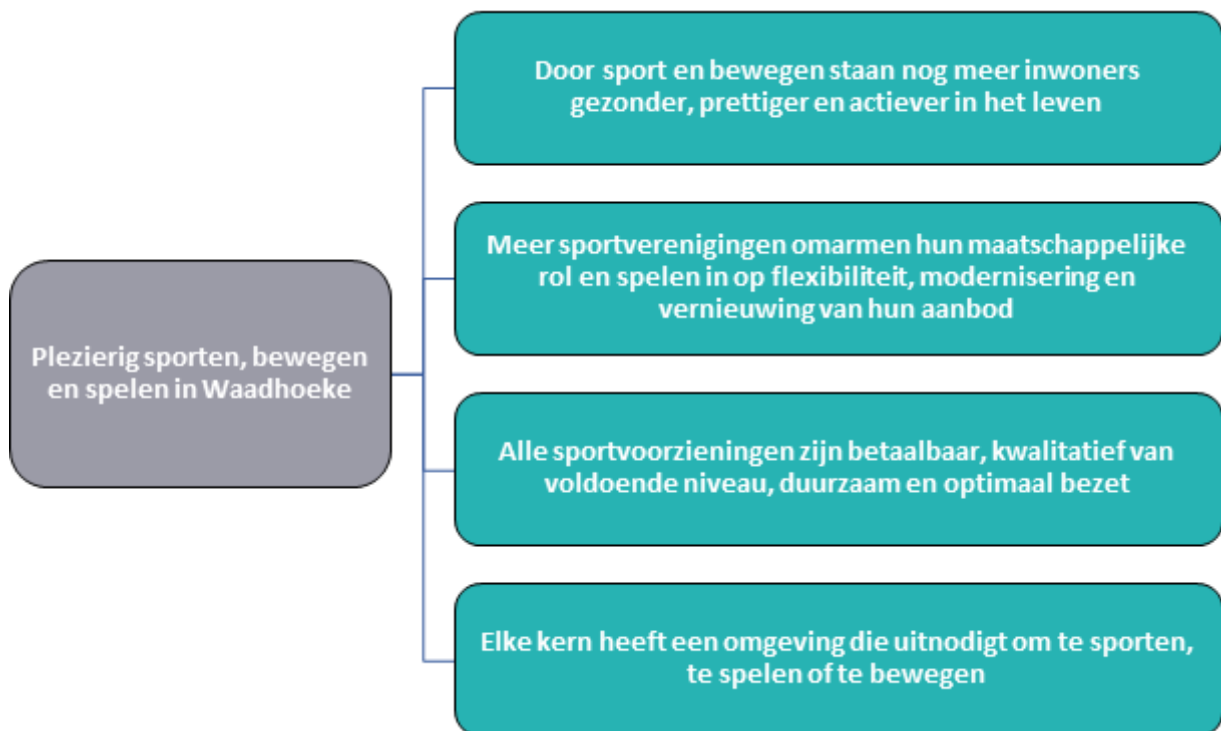
Waadhoeke heeft veel voorzieningen op het vlak van sport, cultuur en recreatie. Deze zijn gericht op de eigen inwoners, zoals bibliotheken en sportvoorzieningen, maar ook op bezoekers van buiten de gemeente, zoals bijvoorbeeld theater De Koornbeurs, Museum Martena en De Aerden Plaats. Waadhoeke kent ook veel particuliere musea, waaronder het schoolplaten-museum in Deinum. Ook voor wat betreft amateuristische kunst- en cultuurbeoefening kent Waadhoeke een breed aanbod. Zo zijn toneel- en muziekverenigingen in de gehele gemeente te vinden, veelal in nauwe verbinding met dorpshuizen en wijkcentra die de activiteiten onderdak bieden.

Cultuur wordt dan ook vaak gezien als de stille kracht in de maatschappij die zorgt voor meer sociale cohesie en verbondenheid. In de afgelopen coronaperiode hebben we gezien wat het wegvallen van het culturele leven betekent voor de mienskip.

Cultuur, in al haar facetten, bepaalt voor een belangrijk deel de identiteit van een gemeente. In Waadhoeke lezen we deze identiteit niet alleen af aan het brede cultuuraanbod, het landschap en de bebouwing, maar ook aan de taal. Naast de twee Rijkstalen, het Nederlands en het Fries, wordt in Waadhoeke het Bildts en het Franekers gesproken. Deze meertaligheid in onze gemeente beschouwen we als een groot goed en rijkdom voor toekomstige generaties.

Met 110 amateur sportverenigingen in de gemeente is het in elk dorp en in de stad mogelijk om te sporten. Op het kaatsveld, in de sporthal, op fiets- en wandelpaden; op zeer veel manieren zijn inwoners uit Waadhoeke aan het sporten en bewegen. Sport brengt mensen in beweging. Dit draagt bij aan het verbeteren van de gezondheid, het vergroten van het zelfvertrouwen en aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden. Daarom willen we dat zoveel mogelijk mensen hieraan deelnemen.

We zorgen voor kwalitatief goede sportaccommodaties en een openbare ruimte die uitnodigt om te bewegen. Daarnaast geven we sportbesturen advies en ondersteuning als daar behoefte aan is. In veel dorps- en wijkgemeenschappen is de sportvereniging het 'sociale cement' van de samenleving. Daarom stimuleren we verenigingen om meer samen te werken en te innoveren door nieuw sportaanbod aan te bieden. Kaatsen wordt in vrijwel de gehele gemeente beoefend. Daarmee onderscheidt Waadhoeke zich als dé kaatsgemeente.

Sport - Wat wilden we bereiken?**Sport - Wat hebben we daarvoor gedaan?**

- [Inzet Team FRL Waadhoeke op het gebied van bewegingsonderwijs en schoolsportdagen.](#)

De vakleerkrachten van Team FRL hebben op vrijwel alle basisscholen de gymles verzorgd. Daarnaast zijn er diverse schoolsportdagen georganiseerd, waaronder 3x3 basketbal-, atletiek-, voetbal- en kaatstoernooi. De jaarlijkse survivaldag heeft ook weer plaatsgevonden.

- [Samen met het onderwijs en Sport Fryslân bieden we een kennismakingsprogramma sport en cultuur voor het voortgezet onderwijs: "De Rijke Schooldag".](#)

Op alle scholen voor voortgezet onderwijs is nu één keer per week beweegaanbod (de zogenaamde beweegpauze). Dit wordt bekostigd uit de NPO-middelen.

- [We starten de Pilot drempelloos sporten en cultuur voor jongeren in het voortgezet onderwijs.](#)

De pilot Sport en Cultuur is gestart. 2.615 jongeren die zijn geboren tussen 1 augustus 2007 en 31 juli 2012 kunnen vanaf juni 2024 meedoen met Gratis Aktyf Waadhoeke. Het project heeft een looptijd tot en met juli 2026. Alle jongeren kunnen een voucher ter waarde van € 200 besteden aan al het sport- en culturaanbod op YnBeweging Waadhoeke.

- Wij zorgen voor een aanbod voor kwetsbare doelgroepen door de inzet van de "buurtsportcoach inclusief sporten"

Een aantal verenigingen heeft hun sportaanbod uitgebreid voor mensen met een beperking. Er is veel in het bereiken van de doelgroep geïnvesteerd. Daarnaast organiseren we een meet en greet op scholen in samenwerking met een parasportheld. Tijdens gymlessen hebben kinderen ervaren hoe het is om te sporten met een beperking. De lessen zijn gegeven door een ervaringsdeskundige.

Meer sportverenigingen omarmen hun maatschappelijke rol en spelen in op flexibiliteit, modernisering en vernieuwing van hun aanbod

- Inzet verenigingsondersteuner Team FRL Waadhoeke

De verenigingsondersteuner van Team FRL is vraaggericht actief geweest op het gebied van clubondersteuning. De clubondersteuner heeft ruim 250 vragen gekregen en zelf afgehandeld of andere ondersteuning ingezet. Daarnaast neemt de verenigingsondersteuner minimaal twee keer per jaar contact op met alle sportverenigingen. De clubondersteuner heeft 18 scholingen aangeboden. Clubs zijn geïnformeerd over subsidies, projecten en bijeenkomsten.

- We gaan sportverenigingen helpen innoveren, door de inzet van de verenigingsondersteuner en de buurtsportcoaches

We laten clubs zien wat elders werkt om het goede voorbeeld te volgen. We helpen ze om met de tijd mee te gaan zoals aanbod voor de oudere doelgroep i.v.m. vergrijzing. Voorbeeld hiervan is Oldstar running. En in samenwerking met Waadhoeke Aktyf is de workshop innovatief georganiseerd met als doel clubs die nog geen jeugdaanbod hadden inzicht te geven. Ook wordt er actief met clubs meegedacht over innovatie rondom het thema duurzaamheid.

- We stimuleren samenwerking tussen sportverenigingen, door de inzet van de verenigingsondersteuner en de buurtsportcoaches

Voortdurend denken we mee hoe verenigingen beter samen kunnen werken. Zo zijn er jeugdteams tussen verschillende verenigingen samengevoegd, zodat er wel een team de competitie in kan. In Dronrijp wordt momenteel vanuit de clubondersteuner en Raboclubsupport meegedacht hoe verenigingen samen kunnen werken. Vanuit de clubondersteuner wordt gebruik gemaakt van een appgroep waar verenigingen vragen kunnen stellen en kennis kunnen delen.

Alle sportvoorzieningen zijn betaalbaar, kwalitatief van voldoende niveau, duurzaam en optimaal bezet

- We ondersteunen sportverenigingen bij het verduurzamen van hun sportaccommodatie, door middel van het geven van advies en informatie, waarbij wij voornemens zijn een financiële regeling verduurzaming maatschappelijk vastgoed in te stellen.

We hebben een regeling verduurzaming maatschappelijk vastgoed vastgesteld. Inmiddels hebben vijf sportverenigingen subsidie ontvangen voor het verduurzamen van hun sportaccommodatie.

- We stimuleren samenwerking, vooral bij renovatie of nieuwbouw van de accommodatie, door advisering op multifunctioneel gebruik.

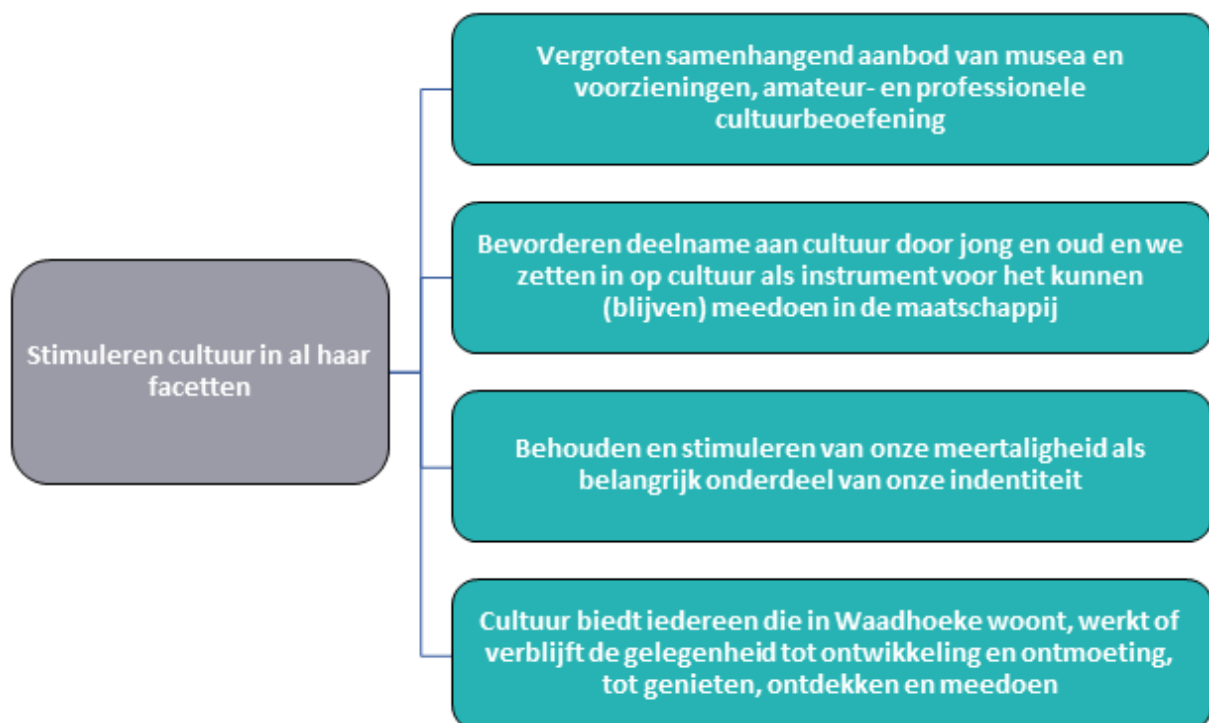
Op basis van goede voorbeelden inspireren we sportverenigingen om hun accommodatie te breder te benutten voor andere activiteiten en/of organisaties.

Elke kern heeft een omgeving die uitnodigt om te sporten, te spelen of te bewegen

- We ondersteunen Initiatieven voor spelen en sporten in openbare ruimte, door uitvoering van het nieuwe speeltuinenbeleid, de inzet van financiële middelen vanuit het dorpen - en wijkenfonds en door het uitbreiden van de website voor het indienen van initiatieven .

Er zijn diverse bewonersinitiatieven, in verschillende fasen, ondersteund conform het speeltuinbeleid. Op de gemeentelijke website staat informatie over het speeltuinbeleid voor inwoners met vragen op het gebied van speelvoorzieningen.

Cultuur - Wat wilden we bereiken?

Cultuur - Wat hebben we daarvoor gedaan?**Vergroten samenhangend aanbod van musea en voorzieningen, amateur- en professionele cultuurbeoefening**

- We laten een onafhankelijk onderzoek uitvoeren om te komen tot een toekomstbestendig Theater de Koornbeurs.

BMC heeft een onderzoek uitgevoerd naar de toekomstbestendigheid van Theater de Koornbeurs. Het onderzoeksrapport is besproken in een kernsessie op 11 juni 2024.

Vervolgens heeft de raad op 17 oktober 2024 besloten dat de Koornbeurs vóór 1 maart 2025 een ondernemingsplan moet indienen, op basis waarvan de raad een definitief besluit over de toekomst van de Koornbeurs neemt.

- We promoten het Planetarium Wereld Erfgoed en zoeken de verbinding met andere culturele hotspots.

Een eerste oriëntatie naar het promoten van het Planetarium Wereld Erfgoed is gestart. De focus wordt gelegd op het verbeteren van het aanbod en het stimuleren van meer deelname aan cultuur en toerisme.

- We zetten een cultuurcoach in om cultuuraanbieders met elkaar in contact te brengen voor informatie-uitwisseling, afstemming en samenwerking.

We hebben via Seewyn Kunsteducatie een cultuurcoach ingezet. De werkzaamheden waren met name gericht op ondersteuning en vergroten van de zichtbaarheid van onze amateurkunst (hafabra, toneel en koren).

- We overleggen periodiek met het cultuurveld (Cultuurplatform Waadhoeke) om ons beleid te toetsen op doelmatigheid en nieuwe ontwikkelingen tijdig te signaleren.

Het thema cultureel erfgoed stond centraal en we hebben een bijeenkomst met alle lokale erfgoedverenigingen georganiseerd. Met als doel om samen te kijken welke ondersteuning nodig is en te komen tot meer onderling contact, afstemming en waar mogelijk samenwerking. Daarnaast zijn er diverse ambtelijke contacten en overleggen geweest met organisatoren van activiteiten over het verkrijgen van subsidie, de wijze waarop aansluiting kan worden gevonden bij de cultuurnota en de samenwerkingsmogelijkheden met andere culturele- of maatschappelijke partners. Voor een periode van 2 jaar is een kwartiermaker erfgoed aangesteld met als doel meer onderlinge samenwerking en kennisuitwisseling tussen de lokale erfgoedverenigingen, en meer samenwerking en contact tussen de erfgoedverenigingen en professionele erfgoedinstellingen als Museum Martena en ondersteunende organisaties als stichting Erfgoed & publiek en het Fries Film & Audio Archief.

- We geven uitvoering aan het gemeentelijk cultuurbeleid door het verstrekken van structurele en incidentele subsidies voor de uitvoering van kunst- en cultuuracties en -activiteiten.

We hebben subsidie verstrekt aan de vier professionele cultuurinstellingen en de vrijwilligersinstellingen, zoals genoemd in de cultuurnota.

Voor de amateurkunst hebben we uitvoering gegeven aan de bestaande subsidieregelingen voor hafabra, zang en toneel.

- We maken jaarlijks prestatieafspraken met de professionele instellingen.

Jaarlijks sluiten we uitvoeringsovereenkomsten met het Koninklijk Eise Eisinga Planetarium, Theater de Koornbeurs, Museum Martena en Seewyn Kunsteducatie (muziekschool).

Bevorderen deelname aan cultuur door jong en oud en we zetten in op cultuur als instrument voor het kunnen (blijven) meedoen in de maatschappij

- We subsidiëren het muziekonderwijs, het cultuureducatieprogramma 'Waadzinnig' en de amateurkunst, zodat kinderen en volwassenen in Waadhoeke de mogelijkheid hebben om hun talenten te ontdekken, in te zetten en verder te ontwikkelen.

We hebben Seewyn Kunsteducatie gesubsidieerd voor het verzorgen van muziekonderwijs in de vrije tijd en in het basisonderwijs.

Keunstwurk is gesubsidieerd om samen met Seewyn de coördinatie en uitvoering van het cultuureducatieprogramma Waadzinnig te doen. Waadzinnig is in Waadhoeke *het* cultuureducatieprogramma voor het basisonderwijs.

- We onderzoeken samen met het onderwijs de mogelijkheden om te komen tot een doorlopende leerlijn cultuureducatie (van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs).

Er is een verkennend overleg met het onderwijs geweest om te komen tot een leerlijn. Een werkgroep bestaande uit vertegenwoordigers van de stuurgroep Waadzinnig, voortgezet onderwijs en de gemeente is hier mee aan de slag.

- We hebben subsidieregelingen voor nieuwe culturele initiatieven en activiteiten en voeren deze uit.

De gemeente kent hiervoor 2 subsidieregelingen, te weten de Regeling incidentele Subsidies en de Regeling Doarre & dwaan. Vanuit de Regeling Doarre & Dwaan zijn 6 initiatieven gehonoreerd waarmee het volledige budget voor 2024 is benut. Vanuit de Regeling incidentele Subsidies zijn 21 aanvragen gehonoreerd waarmee het volledige budget voor 2024 is benut.

- We zetten een cultuurcoach in om meer samenwerking te realiseren tussen cultuur, sport en welzijn.

De cultuurcoach heeft meegewerkt aan zowel de Pilot drempelloos sporten en cultuurdeelname jongeren als het project "De Rijke Schooldag".

- Samen met het cultuurveld verkennen we de mogelijkheden om te komen tot een jaarlijkse cultuuragenda, om te komen tot een inzichtelijk en compleet aanbod, meer afstemming tussen de aanbieders en een goede activiteitenverspreiding.

Er komt geen afzonderlijke cultuuragenda maar we gaan op termijn gebruik maken van de website Waadhoeke Actyf. Daarin moet het totaaloverzicht komen van ons cultuuraanbod voor jong en oud.

- We starten een Pilot drempelloos sporten en cultuurdeelname voor jongeren in het voortgezet onderwijs.

De pilot Sport en Cultuur is gestart. 2.615 jongeren die zijn geboren tussen 1 augustus 2007 en 31 juli 2012 kunnen vanaf juni 2024 meedoen met Gratis Aktyf Waadhoeke. Het project heeft een looptijd tot en met juli 2026. Alle jongeren kunnen een voucher ter waarde van € 200 besteden aan al het sport- en cultuuraanbod op YnBeweging Waadhoeke.

- Samen met het onderwijs en Sport Fryslân lanceren we een kennismakingsprogramma sport en cultuur voor het voortgezet onderwijs: “De Rijke Schooldag”.

Dit is in gang gezet. Op alle scholen voor voortgezet onderwijs is nu beweegaanbod in de pauze, de zogenaamde beweegpauze. Dit wordt bekostigd uit de NPO middelen.

Behouden en stimuleren van onze meertaligheid als belangrijk onderdeel van onze identiteit

- We geven uitvoering aan het gemeentelijk taalbeleid door het verstrekken van structurele en incidentele subsidies voor de uitvoering van taalacties en -activiteiten.

We hebben subsidies ingezet voor activiteiten van Bildts Aigene en het Franeker Genoatskap, zoals hun jaarlijkse dictee, een Tomke-voorleesboekje in zowel het Frysk, Bildts als Franekers, bijdrage in kosten Bildtse-Kultuurprijs, etc. Daarnaast komen eenmalige taalactiviteiten van derden en organisaties via de Regeling incidentele Subsidies voor een gemeentelijke bijdrage in aanmerking.

- We zetten in op meer samenwerking tussen (taal)organisaties en het vergroten van de zichtbaarheid en positie van het Fries, Bildts en Franekers in onze regio. Dit door de inzet van een meertaligheidscoördinator.

De meertaligheidscoördinator verbindt de taalpartners en werkt met hen aan het vergroten van de zichtberens. Hij heeft voor het Bildts en Franekers, samen met de partnerorganisaties, zo’n € 65.000 aan provinciale subsidie voor zichtberens van de kleine talen binnengehaald, voor projecten die dit jaar uitgevoerd zullen worden. Daarnaast is de meertaligenscoördinator de drijvende kracht achter de jaarlijkse Waadhoekester Taaldei en Taalprijs Waadhoeke.

- We hebben regelmatig overleg met onze taalpartners via het Taalplatform Waadhoeke om meertaligheid te stimuleren en nieuwe activiteiten te ontplooiën.

Het Taalplatform Waadhoeke kwam afgelopen jaar twee keer bij elkaar om de actuele ontwikkelingen te bespreken. Het ging onder meer over het Taalplan Frysk (de kleine talen in het onderwijs) en de Taalcampagne.

- We zetten in op meer gebruik van het Frysk, Bildts en Franekers door, samen met verschillende taalpartners, in 2024 een vervolg te geven aan de taalcampagne.

De ‘taalcampagne 2.0’, de tweede taalcampagne van gemeente Waadhoeke, is gelanceerd. Met de #Gewoandynaigentaal zetten we met fysieke en digitale middelen in op het normaliseren van het gebruik van de eigen taal in Waadhoeke. De campagne loopt in ieder geval t/m 21 februari 2025, de dag van de Waadhoekester Taaldei.

Cultuur biedt iedereen die in Waadhoeke woont, werkt of verblijft de gelegenheid tot ontwikkeling en ontmoeting, tot genieten, ontdekken en meedoen

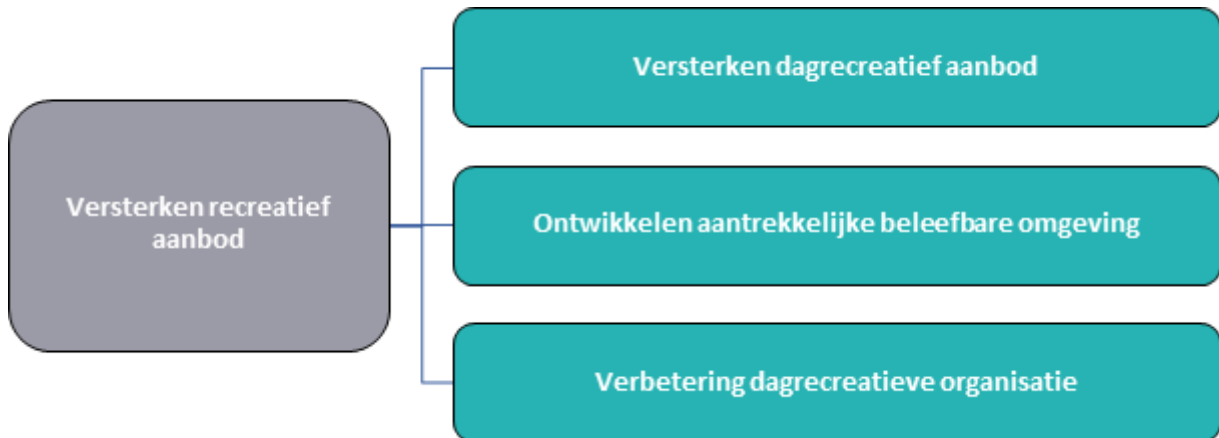
- We starten een Pilot drempelloos sporten en cultuurdeelname voor jongeren in het voortgezet onderwijs.

De pilot Sport en Cultuur is gestart. 2.615 jongeren die zijn geboren tussen 1 augustus 2007 en 31 juli 2012 kunnen vanaf juni 2024 meedoen met Gratis Aktyf Waadhoeke. Het project heeft een looptijd tot en met juli 2026. Alle jongeren kunnen een voucher ter waarde van € 200 besteden aan al het sport- en cultuuraanbod op YnBeweging Waadhoeke.

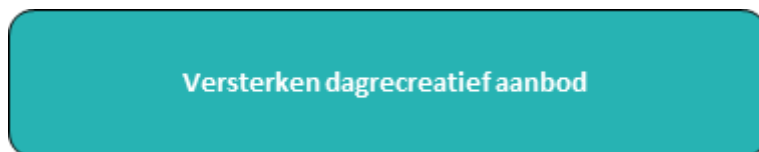
- We geven (jaarlijks) een bijdrage aan zowel het volwassenen- als jeugdfonds sport & cultuur zodat ook personen met een smalle beurs aan cultuur kunnen deelnemen.

De bijdragen zijn verstrekt. In een gezamenlijke gemeentelijke aanpak is samen met het jeugdfonds sport en cultuur gekeken naar de bereikbaarheid van cultuur binnen onze gemeente voor jeugdigen die binnen deze doelgroep vallen.

Recreatie - Wat wilden we bereiken?

Recreatie - Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We zetten in op productontwikkeling op basis van beleving/verhalen zowel voor Franeker als het landschap.

Voor zowel het Dijk van een Wijf als de natuurbeleefplekken vanuit Op paad l'ns it Waad is in het voortraject aandacht geweest voor de bijbehorende informatievoorziening. Voor de natuurbeleefplekken bij Roptasyl en Frouseane is dit reeds afgestemd met de dorpsbelangen van Sexbierum en Wijnaldum.

Door Bestemming Noordwest zijn diverse producten ontwikkeld zoals 10 nieuwe routeboekjes, een magazine in drie talen en delen in dialecten. Er is een watersportrecreatiekaart ontwikkeld met wat er te zien, doen en te beleven is in Waadhoeke.

We hebben DOM Barradeel ondersteund in hun verkenning naar een mogelijke nieuwe thema-wandelmroute tussen Wijnaldum en Sexbierum.

- We zetten in op productontwikkeling aan de waddenkust met passende activiteiten die de beleving van rust en ruimte versterken (o.a. Dijk van een Wijf).

Voor het tracé Harlingen-Koehool zijn de laatste voorbereidingen getroffen voor het realiseren van voorzieningen om de leefbaarheid te vergroten. Het gaat om twee natuurbeleefplekken bovenop de dijk en om een dijktrap. Voor het tracé Koehool-Lauwersmeer is verkend waar de integratie van ambities van Op paad l'ns it Waad plaats kan vinden in de dijksversterkingsopgave langs dit traject. Het projectvoorstel van Dijk van een Wijf is vastgesteld en de gemeentelijke cofinancieringsbijdrage beschikbaar gesteld.

- [We verkennen een bredere openstelling van bezienswaardigheden en attracties met eigenaren/beheerders.](#)

Met Stichting Bunker Koehool is verkend hoe een bredere openstelling kan worden bereikt.

Ontwikkelen aantrekkelijke beleefbare omgeving

- [We versterken het centrum van Franeker.](#)

De voorbereidingen voor een TOP in Franeker zijn opgestart. Het onderzoek naar een bredere functie van het stadhuis is opgestart. Afgelopen zomer hebben we het project VVV bakfiets gedraaid. Dit project zorgde voor verbeterde informatievoorziening en gastheerschap in Franeker voor de bezoekers.

- [We zetten in op een doorontwikkeling van de rondvaart/bootverhuur in Franeker.](#)

Geen ontwikkelingen.

- [We maken het landschap en de cultuurhistorie van de streken/dorpen beleefbaar en zichtbaar.](#)

De informatievoorziening voor bij de natuurbeleefplekken vanuit Op paad lans it Waad is afgestemd met de dorpsbelangen in het gebied. Tevens is er een openingsroute georganiseerd voor inwoners in het gebied vanuit Op paad lans it Waad.

Er is subsidie beschikbaar gesteld om het haalbaarheidsonderzoek uit te voeren voor de Rembrandt en Saskia Experience

Er is gezamenlijk met andere 11-steden gemeenten een start gemaakt met het project 'Elfstedenbeleving'. Met als doel om het verhaal hieromtrent zichtbaarder en beleefbaar te maken

- [We stimuleren/faciliteren van de inzet van cultureel/industriel/agrarisch erfgoed/panden voor recreatief gebruik.](#)

Hier was doorlopend aandacht voor.

Verbetering dagrecreatieve organisatie

- [We ontwikkelen optimale routevoorzieningen.](#)

De TOP's in Oudebildtzijl en Dronryp en het buitendijkse tracé vanuit Op paad lans it Waad zijn aangelegd op het fiets-en wandelknooppuntennetwerk.

- [We ontwikkelen clusters van voorzieningen \(Toeristische Overstap Punten oftewel TOPS\) op strategische plekken langs bekende routes.](#)

De TOP's in Oudebildtzijl en Dronryp zijn gerealiseerd en geopend.

- [We stellen kaders en uitgangspunten voor nieuwe R&T initiatieven in de nieuwe beleidsnotitie kleinschalige logies.](#)

De nieuwe beleidsnotitie kleinschalige logies is in concept klaar en wordt in 2025 vastgesteld.

- We signaleren strategische/kansrijke locaties voor camperplaatsen voor recreatieve ondernemers.

Hier was doorlopend aandacht voor.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
Lasten	-11.275	-16.396	-16.413	-16
Baten	1.135	1.237	1.578	340
Saldo	-10.140	-15.159	-14.835	324
Dotatie/beschikking reserves	286	2.942	2.953	12
Saldo na bestemming	-9.854	-12.217	-11.882	335

Taakvelden

In dit programma zijn de volgende taakvelden opgenomen:

- 5.1 Sportbeleid en activering
- 5.2 Sportaccommodaties
- 5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie
- 5.4 Musea
- 5.5 Cultureel erfgoed
- 5.6 Media
- 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie

Beleidsindicatoren

Programma 6 Sport, cultuur en recreatie						
Indicator	Eenheid	Waadhoeke	Nederland	Bron	Periode	Beschrijving
Niet-sporters	%	56,1	46,4	Gezondheidsmonitor volwassenen (en ouderen), GGD' en, CBS en RIVM	2022	Het percentage niet-wekelijks sporters t.o.v. bevolking van 19 jaar en ouder.
Bovenstaande beleidsindicatoren zijn voorgeschreven. Bron: www.waarstaatjegemeente.nl (datum 24-02-2025)						

Programma 7 Sociaal Domein

Hoofdkenmerken

Het doel van dit programma is dat de gemeente zich inzet voor het faciliteren en realiseren van de participatiesamenleving. Met als resultaat dat iedereen in Waadhoeke/Terschelling/Vlieland meedoet en wel op eigen wijze én dat er een vangnet is voor die personen die tussen wal en schip dreigen te raken. Dit doen we zeker niet alleen, maar samen met onze lokale en regionale partners. Onze ambitie hierin is het realiseren van een sluitende keten waarin voorzieningen beschikbaar zijn voor iedereen en op maat indien nodig.

Specifieke wetgeving die bepalend is voor deze opdracht en koers zijn: de Jeugdwet, de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO), de Participatiewet en de Wet Inburgering nieuwkomers. Iedere wet heeft zijn eigen opgave, zoals “veilig en gezond opgroeien” ingevolge de Jeugdwet. Zo lang mogelijk zelfstandig thuis wonen, regie voeren en meedoen zoals de WMO beoogt. Het bieden van bestaanszekerheid en het stimuleren tot het verkrijgen van eigen inkomsten ingevolge de Participatiewet. En tot slot het begeleiden van nieuwe inwoners met een vluchtelingenachtergrond binnen onze gemeente.

De opgave 3 x K: kwaliteit, keten en kosten in balans.

In het sociale domein intensiveren we onze inzet op transformatie; anders denken, anders doen. De kaders hiervoor zijn vastgesteld in de Lokale Inclusie agenda “En nu aan de slag”. We ontwikkelen nieuwe vormen en werkwijzen om hulp en ondersteuning op maat te bieden. Hierbij wordt gestuurd op kwaliteit en resultaat van de ondersteuning, wordt de keten verstevigd (i.v.m. dekkend zorglandschap) en zijn kosten in balans.

Leidende principes hierbij zijn: vraaggestuurd, versterkend en duurzaam. Voor vraaggestuurd en versterkend is het vertrekpunt: wat is de beste oplossing voor deze persoon/dit gezin in deze specifieke situatie gericht op het verkrijgen/behoud van eigen kracht en regie. Dus wat kunnen mensen zelf, waar zijn leemtes en wat is een passend (tijdelijk) aanvullend aanbod.

En duurzaam, omdat het noodzakelijk is om te kunnen anticiperen op toekomstige ontwikkelingen. Zoals de vergrijzing en ontgroening binnen onze gemeente, bijstelling van budgetten door het rijk en het karakter van deze wetgeving. Het zijn namelijk open-einde regelingen en dat betekent dat de gemeente een zorgplicht heeft.

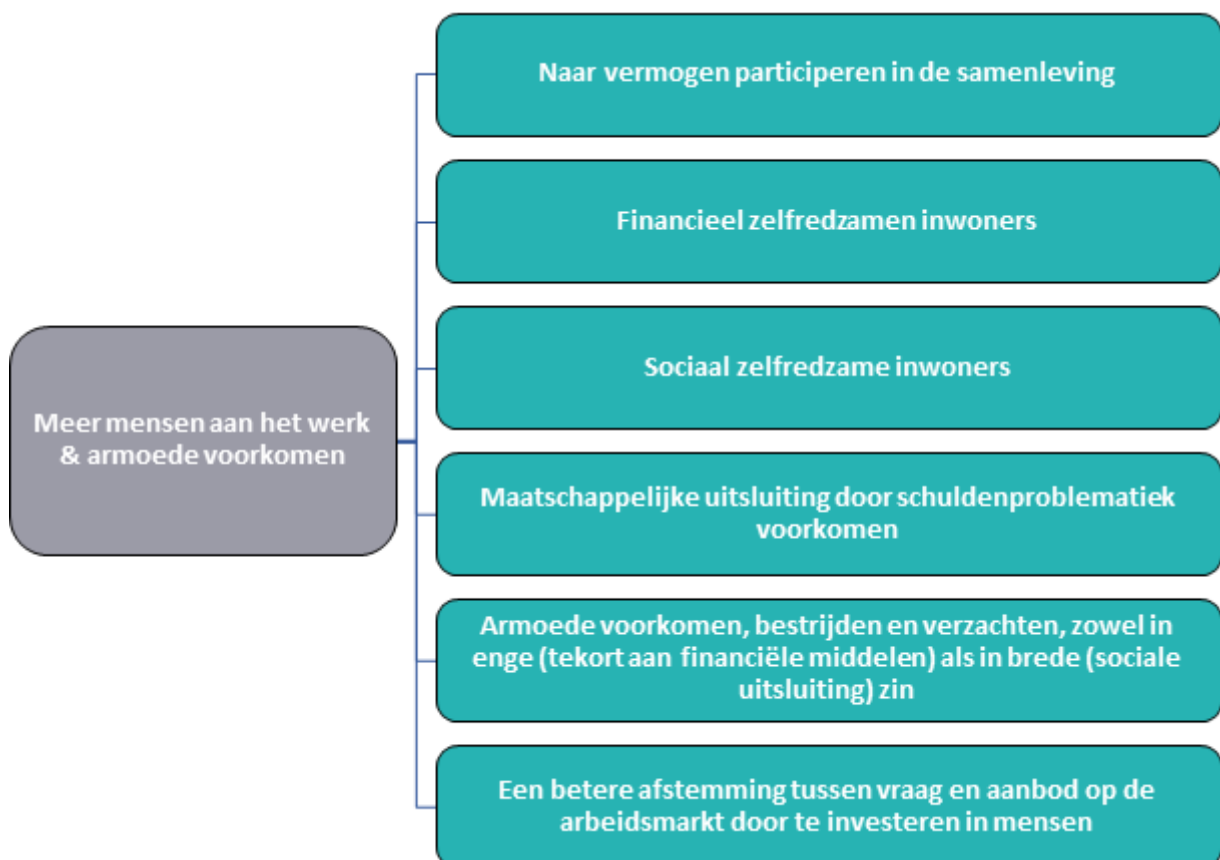
Om het hoofddoel te realiseren en het betaalbaar te houden is een samenhangende benadering nodig. Dat wil zeggen: allereerst is de vraag ‘wat kunnen inwoners zelf’ en pas daarna de vraag aan de orde ‘waarbij is ondersteuning nodig’. En als ondersteuning nodig is, dan wordt deze zoveel mogelijk geboden vanuit basisvoorzieningen in de gemeente. Zo kan het gebruik van specialistische (en meestal duurdere) ondersteuning verminderen. De gemeentelijke gebiedsteams hebben een cruciale rol in dit proces. Zij zorgen voor maatwerk en signaleren op welke onderdelen de basisvoorzieningen in de gemeente versterkt kunnen worden.

Als gemeente werken we vanuit de visie dat inwoners naar eigen vermogen en naar eigen keuze en verantwoordelijkheid hun leven kunnen invullen; de participatiesamenleving. Voor inwoners die daartoe niet in staat zijn, is er een vangnet beschikbaar. Dit is een vangnet van voorzieningen die op maat ondersteunen bij zelfredzaamheid en participatie van inwoners die dat nodig hebben. De huidige toenemende inzet van maatwerkvoorzieningen roept de vraag op of we wel op de goede weg zijn naar het realiseren van deze visie. Steeds vaker lijkt ondersteuning op maat nodig te zijn. Dit kan het gevolg zijn van de demografische ontwikkeling, maar laat onverlet dat het doel van de gemeente is om de eigen kracht en samenleving te versterken en om te voorkomen dat inwoners een onevenredig beroep moeten doen op het vangnet.

Sturing sociaal domein

De gemeenten Terschelling, Vlieland en Waadhoeke werken samen op de domeinen WMO, Jeugdwet Participatiewet en Wet Inburgering. In operationele zin binnen de gemeenschappelijke regeling Dienst Sozawe NWF. Beleidsmatig gebeurt dat door middel van het intergemeentelijk Beleidsteam Sociaal domein Noardwest-Fryslân. Dit team zorgt ervoor dat de drie colleges en gemeenteraden in gemeenschappelijkheid de beste besluiten kunnen nemen voor hun inwoners. De landelijke kaders (wetten en regelingen) zijn voor deze gezamenlijke ambities het vertrekpunt. Daarnaast vertegenwoordigt het team de drie gemeenten als regio Noardwest Fryslân in de regionale en provinciale ketens en structuren zoals Sociaal Domein Fryslân, Arbeidsmarktregio Fryslân Werkt!, RMC-regio Midden en de GR Fryslân-West / Empatec NV. Het sociaal domein werkt samen met diverse andere domeinen om de integraliteit te waarborgen en elkaar te versterken.

Participatie - Wat wilden we bereiken?

Participatie - Wat hebben we daarvoor gedaan?

Naar vermogen participeren in de samenleving

- Met Connexa en andere gesubsidieerde organisaties hebben we passend, laagdrempelig aanbod voor inwoners die niet kunnen participeren via werk.

Dit is conform ambitie uitgevoerd.

Connexa en SWO 't Bildt zijn per 1 januari 2024 samengegaan. De uitvoeringsovereenkomst met Connexa is per 2024 herzien. De inzet van Connexa dient drie doelen te dienen: participatie, preventie en leefbaarheid.

- Meer inwoners worden succesvol en duurzaam uitkeringsonafhankelijk door de samenwerking tussen het Werkleerbedrijf en de dienst SoZaWe te intensiveren.

In het afgelopen jaar is het percentage uitkeringsgerechtigden dat via Pastiel uitstroomt naar werk gestegen naar 65%.

Het aantal betalingen van uitkeringen levensonderhoud schommelde tussen de 915 (januari) en 930 per (december) maand. Bron: Divosa Benchmark, volume BUIG.

We werken in de regio Noordwest-Fryslân en in de Arbeidsmarktregio Fryslân samen met andere partijen om de match tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt te bevorderen. De ontwikkeling van het Werkcentrum Fryslân is opgestart. We hebben daarin aangestuurd op uitstekende digitale dienstverlening op dat gebied voor onze inwoners, het betrekken van (lokale) werkgevers en het realiseren van een goede gidsfunctie (vragen en verwijzing) binnen (een) bestaande voorziening(en) in onze gemeente. Dit proces wordt in 2025 vervolgd.

- We monitoren de lokale effecten van het in 2023 vastgestelde instrumentarium in het kader van de ontwikkeling Breed Offensief (om meer mensen met een arbeidsbeperking bij de arbeidsmarkt te betrekken) en zetten deze voorzieningen zoveel mogelijk pro-actief in.
- We stimuleren kwetsbare werkzoekenden gebruik te maken van werkervaringsplaatsen en proefplaatsen door hen daarvoor financieel te belonen en nazorg wordt een belangrijker onderdeel van de dienstverlening.

De raad is in oktober geïnformeerd over de voortgang en tussenresultaten met betrekking tot het Breed Offensief-instrumentarium. De Dienst verzorgt de monitoring van het instrumentarium Breed offensief op basis van gezamenlijk vastgestelde (De Dienst en gemeente) indicatoren.

Het percentage verstrekte loonkostensubsidies vanuit de BUIG ten behoeve van werkenden met een arbeidsbeperking is ten opzichte van de totale uitgaven BUIG (het budget voor loonkostensubsidies en uitkeringen) licht gestegen (bron: Benchmark Divosa). Dat is een positieve ontwikkeling.

- We onderzoeken de meerwaarde en kansen van een aanvullende voorziening in onze gemeente om meer mensen dichterbij de arbeidsmarkt te brengen. We denken aan een voorziening tussen dagbesteding en re-integratie.

De Groeituin in Wier is sinds april 2024 operationeel als pilot. De Groeituin is een aanvulling op bedrijfsonderdeel Kas van Empatec in Wier. Naast werk in de kas (fruit- en groenteteelt) en in de boomgaard en moestuin, zijn er praktijkplekken voor andere werksoorten ingericht. Er is gezorgd voor faciliteiten als vervoer en taallessen. Deelnemers konden in de Groeituin kookworkshops volgen. Er zijn 26 deelnemers aan de slag gegaan bij de Groeituin.

Empatec, de Dienst en gemeente hebben samengewerkt met deelnemers aan de vormgeving van deze pilot. Eind 2025 volgt een uitgebreide evaluatie.

Financieel zelfredzame inwoners

- Inkomensbeleid is aan het rijk en we volgen de ontwikkelingen op dit gebied op de voet. Waar nodig stemmen we lokaal beleid af op ontwikkelingen van de rijksoverheid.
- We voeren de wettelijke Energietoeslag uit en leveren waar dat mag en noodzakelijk is, maatwerk.
- We zijn bezig met de herijking van het beleid rondom bestaanszekerheid.

In januari heeft de voorlichtingsbijeenkomst "Financieel fit op de werkvloer" voor werkgevers plaatsgevonden. Werkgevers hebben een handreiking ontvangen met informatie en tips over hoe zij in een vroeg stadium financiële zorgen van werknemers kunnen signaleren en zij vervolgens kunnen ondersteunen.

Er is besloten om per 2025 de generieke gemeentepolis AV Frieso te beëindigen. Er zijn voor inwoners met lage inkomens en hoge zorgkosten beleidsregels vastgesteld die eraan bijdragen dat mensen de voor hen noodzakelijke zorg kunnen ontvangen.

Sociaal zelfredzame inwoners

- Samen met ketenpartners werken we aan (de bereikbaarheid van) collectieve voorzieningen voor het vergroten van vaardigheden van kwetsbare inwoners, zoals taalvaardigheid en digitale vaardigheid.

De Stichting Bibliotheken Noord Fryslân biedt in zowel Sint Annaparochie als in Franeker (digi)taalcursussen aan. Dit wordt gedaan in samenwerking met bijvoorbeeld Firda als het gaat om de taalcursussen. Er worden cursussen aangeboden voor verschillende doelgroepen.

Maatschappelijke uitsluiting door schuldenproblematiek voorkomen

- Naar aanleiding van de evaluatie naar de aanpak van Vroegsignalering in 2023 willen we in 2024 vroegsignalering verder verbeteren. Onder meer door een effectieve koppeling tussen vroegsignalering en schulddienstverlening.

De vroegsignalering van schulden is met ingang van 1 januari 2024 ondergebracht bij het Gebiedsteam. Er is met meer mensen dan in 2023 in een vroeg stadium contact geweest ('bereik') naar aanleiding van een melding van een signaalpartner over een betalingsachterstand. Het bereik ligt bovendien hoger dan het landelijk gemiddelde.

We zijn gestart met een onderzoek naar de manier waarop wij interne signalen (zoals achterstand betaling gemeentelijke heffingen) kunnen delen met de vroegsignaleerder in het Gebiedsteam. Tot nu toe is dit niet mogelijk vanwege bepalingen in het kader bescherming van persoonsgegevens.

- We actualiseren het schulddienstverleningsbeleid in het kader van het beleidsprogramma Bestaanszekerheid 2024 – 2028.

Het Beleidskader bestaanszekerheid is vastgesteld door de raad in juni 2024. Daar is een interactief traject met inwoners, ervaringsdeskundigen en raadsleden aan vooraf gegaan. Er is gestart met de ontwikkeling van nieuw schulddienstverleningsbeleid. Besluitvorming daarover volgt in 2025.

- We continueren het brede Kindpakket om kinderen mee te laten doen aan sport, cultuur en educatie en zorgen voor nog méér bekendheid en gebruik daarvan. We zetten ook het Participatiefonds voor volwassenen voort.

Het brede Kindpakket om kinderen mee te laten doen aan sport, cultuur en educatie is gecontinueerd, evenals het Participatiefonds voor volwassenen.

Armoede voorkomen, bestrijden en verzachten, zowel in enge (tekort aan financiële middelen) als in brede (sociale uitsluiting) zin

- We stellen in het eerste kwartaal van 2024 het nieuwe beleid voor Bestaanszekerheid vast. Kernwoorden van dat beleid zijn: autonomie voor de inwoner, integrale aanpak, vereenvoudiging, ervaringsdeskundigheid en vertrouwen.

Het Beleidskader bestaanszekerheid is vastgesteld door de raad in juni 2024. Daar is een interactief traject met inwoners en raadsleden aan vooraf gegaan.

Na juni 2024 is de uitwerking en implementatie van het beleid ter hand genomen wat enkele jaren in beslag zal nemen. Afsproken is dat de raad op de hoogte wordt gehouden van de voortgang. Een eerste sessie met de raad vindt plaats in Q1 2025.

Er is structureel overleg met de woningcorporaties en de huurdersvereniging over de betaalbaarheid van wonen.

Een betere afstemming tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt door te investeren in mensen

- We introduceren de Dariuz Wegwijzer, een instrument (soort assessment) voor de inwoner om samen met de professional diens competenties en kwaliteiten te ontdekken. Dat is de basis voor maatwerk in het traject naar werk.

De Dariuz Wegwijzer wordt sinds 2023 gebruikt. De Dienst NWF en Pastiel werken samen voor de inwoners die een re-integratietraject nodig hebben om weer perspectief op een betaalde baan te krijgen. We zijn gestart met het gezamenlijk uitvoeren van een intakegesprek door de beide partijen samen met de inwoner, waar nodig.

- Ten behoeve van inwoners met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt, waaronder uitstromers uit het Pro/Vso onderwijs, sluiten we aan met initiatieven op het sociaal economisch actieplan en de regiodeals.

Met een delegatie van het CSO/Pro-onderwijs is een werkbezoek gebracht aan de Groeituin.

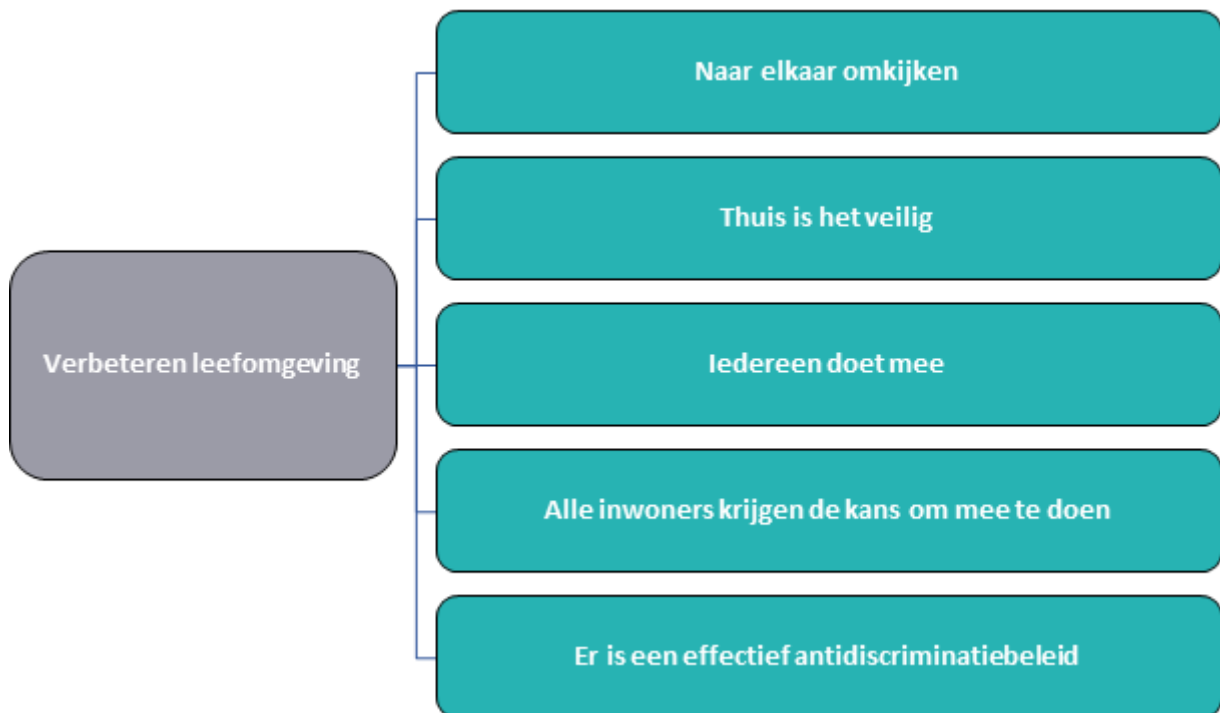
Het Ondernemersontbijt Waadhoeke van 15 november stond in het teken van inclusie en werknemers met een arbeidsbeperking. Werkgevers zijn geïnformeerd over de toegevoegde waarde van een divers personeelsbestand.

De Groeituin ontvangt periodiek leerlingen vanuit het praktijkonderwijs voor een snuffelstage.

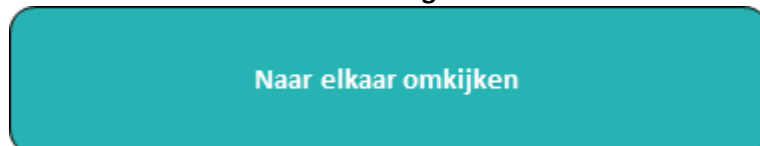
- Met het werkleerbedrijf wordt een werkleercarrousel ingericht waar doelgroepen certificaten kunnen behalen die nodig zijn om een kansberoep te kunnen krijgen en te houden.

In samenwerking met Goud van Noordwest en Pastiel is de Maritieme carrousel opgezet en uitgevoerd. Ook zijn de voorbereidingen opgestart over een werkleercarrousel in de zorg. Dit wordt in 2025 vervolgd.

WMO - Wat wilden we bereiken?

WMO - Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Uitvoering geven aan het mantelzorgbeleid middels de vastgestelde uitvoeringsagenda 2023-2024.

Het mantelzorgcompliment is uitgereikt. Er heeft een bewustwordingscampagne plaatsgevonden. Het aantal ingeschreven mantelzorgers bij Connexa groeit gestaag. Connexa organiseerde mantelzorgcafés, workshops, een respijtweekend en (vanaf 2024) JMZ-avonden voor jonge mantelzorgers.

- Er wordt ingezet op het versterken van de leefbaarheid, sociale cohesie en samen kracht (1e doel van de WMO 2015). In samenwerking met ketenpartners aanvullende en nieuwe initiatieven ontwikkelen die bijdragen aan de verbinding tussen verschillende aandachtsgroepen binnen de leeftijd 0 tot 100.

Er is aangesloten bij de provinciale aanpak van acute respijtzorg. Inwoners van Friesland kunnen bij acute problemen thuis gebruikmaken van spoedbedden, ongeacht indicatie, oorzaak of contracten. Deze plekken worden benut om passende zorg en een veilige terugkeer naar huis te organiseren.

- Senioren (en “nieuwe senioren”) bewust maken van hun eigen kracht, mogelijkheden en verantwoordelijkheden welke bijdragen aan langer zelfstandig wonen. Stimuleren dat inwoners zelf tijdig hun woning levensloopbestendig maken. Daarnaast wordt gekeken of het beleid aangepast dient te worden.

We zijn gestart met het ontwikkelen van het beleid Sociale Basis. De projectgroep Versterken Sociale Basis analyseerde hoe netwerken en structuren een inclusieve en veerkrachtige samenleving bevorderen.

Binnen de regiodeal Noardwest Fryslân is gestart met Publieke Mobiliteit. Hierbij worden bereikbaarheid, leefbaarheid, sociale mobiliteitsvoorzieningen, vervoersarmoede en mobiliteitsbehoeften per kern in kaart gebracht.

- We koersen op het ontwikkelen van inloopvoorzieningen waar inwoners zelf initiatieven ontwikkelen en organiseren.

De Opstap is ook in 2024 een belangrijke inloopvoorziening gebleken. We zijn gestart met een onderzoek op welke wijze De Opstap kan worden gecontinueerd.

- Welzijn op recept krijgt vorm in 2024. Het betreft een werkwijze om mensen met psychosociale klachten te helpen door de samenwerking tussen huisarts, eerstelijns zorgverlener, welzijn en het sociaal domein.

We zijn gestart met Welzijn op Recept. Er is een welzijnscoach geworven en per 1 januari 2025 wordt er gestart met de uitvoering in vier huisartspraktijken op drie verschillende locaties.

- Er wordt ingezet op het verbeteren van de sociale inclusie. Hierbij gaat het om sociale inclusie in relatie tot het versterken van de sociale basis en de leefomgeving (GALA).

Er wordt gewerkt aan een kadernota Sociale Basis waarin (het verbeteren van) de sociale inclusie een onderdeel is. Daarnaast zijn er diverse subsidierelaties met partijen die sociale inclusie en participatie stimuleren.

Thuis is het veilig

- Uitvoering geven aan het Fries actieplan ‘Een duurzame aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties’. Dit vindt plaats vanuit de regionale samenwerkingsafspraken die zijn gemaakt (SDF).

Het Fries actieplan ‘Een duurzame aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties’ is uitgevoerd op basis van de regionale samenwerkingsafspraken binnen Sociaal Domein Fryslân (SDF).

- Uitvoering geven aan het beleid mensenhandel. Dit vindt plaats vanuit de regionale samenwerkingsafspraken die zijn gemaakt (SDF) en maakt onderdeel uit van ondermijning binnen de gemeente.

Het beleid rondom mensenhandel wordt uitgevoerd vanuit de regionale samenwerkingsafspraken binnen SDF en vormt een onderdeel van de aanpak van ondermijning binnen de gemeente.

We werken volgens de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. En we werken volgens de samenwerkingsafspraken met Veilig Thuis Friesland en de Gebiedsteams.

Iedereen doet mee

- Er wordt onderzoek gedaan of en hoe het aanbod van algemene voor iedereen toegankelijke voorzieningen kan worden uitgebreid om zodoende dure maatwerkvoorzieningen te verminderen.

Het onderzoek is ondergebracht bij de beleidsontwikkeling Sociale Basis.

- Er wordt een plan ontwikkeld voor de komende jaren waarbij ondersteuning zonder indicatie gestalte krijgt. Het gaat hierbij om de waakvlamfunctie. Deze ondersteuning richt zich op mensen met psychische en/of (licht) verstandelijke beperkingen.

Eind 2024 is gestart met twee pilots voor ondersteuning zonder indicatie, gericht op de waakvlamfunctie voor mensen met psychische en/of (licht) verstandelijke beperkingen.

- Er wordt uitvoering gegeven aan het convenant Weer Thuis

De uitstroom van mensen die verblijven in voorzieningen voor Beschermd Wonen of Maatschappelijke Opvang wordt regionaal geregeld en verloopt goed voor wat betreft voldoende passende lokale ambulante ondersteuning op het moment van uitstroom. Er is en blijft echter een gebrek aan voldoende woningen in geheel Friesland. Er vindt tevens regionale monitoring plaats.

- Er wordt een regiovisie Maatschappelijke Opvang gemaakt vanuit Sociaal Domein Fryslân. Hierbij is een belangrijk punt dat er gekeken wordt naar opvang nabij de eigen omgeving.

Sociaal Domein Fryslân heeft de planning voor het opstellen van de regiovisie Maatschappelijke Opvang uitgesteld naar 2025. Er is volgens de huidige aanpak Brede Aanpak Dakloosheid (BAD) gewerkt. Daarnaast is vanaf 2 december 2024 de Centrale Toegang & Regie Maatschappelijke Opvang (CT&R) geopend. Dat is één centraal aanmeldpunt voor hulp bij dakloosheid in Friesland. Het vervangt het transferpunt.

- Er wordt uitvoering gegeven aan de regiovisie Beschermd Wonen. De kanteling wordt doorgevoerd naar beschermd thuis.

De huidige producten voor Beschermd Wonen zijn geëvalueerd met gemeenten en zorgaanbieders. Hierna is gestart met de het proces richting nieuwe inkoop, gecoördineerd door Sociaal Domein Fryslân.

- We willen dat inwoners en de gemeente in goed vertrouwen met elkaar samenwerken om tot passende oplossingen te komen en inwoners meer bewust laten worden van hun eigen mogelijkheden en hun leefomgeving. Om dit te bereiken wordt er bijvoorbeeld gekeken naar de mogelijke versterking van het gebiedsteam, het verbeteren van de digitale toegang en het vereenvoudigen van werkprocessen/verlagen administratieve lastendruk.

Werkprocessen van het Gebiedsteam en de Dienst zijn op enkele punten vereenvoudigd, zoals het op- of afschalen binnen een maatwerkvoorziening. Dit kan nu via een mutatieformulier in plaats van een nieuw uitgebreid onderzoek.

- Senioren (en “nieuwe senioren”) bewust maken van hun eigen kracht, mogelijkheden en verantwoordelijkheden welke bijdragen aan langer zelfstandig wonen.
- Component zorg wordt toegevoegd aan de woonvisie.

In Waadhoeke wordt wijkgericht gewerkt, met aandacht voor samenwerking tussen huisartsen, wijkverpleging en gebiedsteams. Thema's zoals Welzijn op recept en valpreventie vanuit het GALA zijn hierin opgenomen.

Eind 2024 is opdracht gegeven aan een extern bureau voor het opstellen van de WoonZorgvisie. De provinciale inkoop van trapliften is afgerond.

Alle inwoners krijgen de kans om mee te doen

- **We stellen een nieuwe kadernota sociale basis op.**

Dit proces is opgestart en loopt parallel aan de opstelling van het accommodatiebeleid. De besluitvorming over het beleid wordt verwacht vóór het zomerreces van 2025.

- **We sluiten aan bij de werkwijze van en acties uit de Uitvoeringsagenda Diversiteit en Inclusie 2023-2025.**

In januari 2024 is de Uitvoeringsagenda Inclusie en Diversiteit 2023-2025 officieel afgetrapt met de ondertekening van de intentieverklaring inclusie en diversiteit door een breed scala aan maatschappelijke partijen. De inclusiecoördinator heeft een sleutelrol in het realiseren en aanjagen van de maatregelen uit de uitvoeringsagenda. Zo zijn er verschillende workshops en (lunch)lezingen georganiseerd (o.a. voor het MO, collega's en ondernemers) en zijn er in het kader van de nationale bewustwordingscampagne Week van de Respect op verschillende basis- en middelbare scholen gastlessen gegeven. Daarnaast zijn er, aansluitend op de publiekscampagne Iedereen Doet Mee, op verschillende themadagen (toegankelijkheid, racisme) ervaringsverhalen van inwoners gedeeld.

- **Vanuit het dorpen- en wijkenfonds faciliteren wij initiatieven van onderop, die bijdragen aan de participatie en sociale cohesie in onze dorpen en wijken.**

We hebben vanuit het dorpen en wijkenfonds 22 initiatieven gesubsidieerd met een ontwikkel- of projectsubsidie. Daarnaast hebben alle dorpen en wijken vanuit het dorpen- en wijkenfonds een dorps- of wijkbudget ontvangen. Dit budget kunnen zij zelf inzetten voor initiatieven of activiteiten om de leefbaarheid in hun dorp te vergroten.

- **We zetten bestaande subsidierelaties in het voorliggend veld op het gebied van welzijn en sport voort.**

Conform ambitie uitgevoerd.

- **We gaan starten met de pilot Sport en Cultuur.**

De pilot Sport en Cultuur is gestart. 2.615 jongeren die zijn geboren tussen 1 augustus 2007 en 31 juli 2012 kunnen vanaf juni 2024 meedoen met Gratis Aktyf Waadhoeke. Het project heeft een looptijd tot en met juli 2026. Alle jongeren kunnen een voucher ter waarde van € 200 besteden aan al het sport- en culturaanbod op YnBeweging Waadhoeke.

Er is een effectief antidiscriminatiebeleid

- We voeren de maatregelen uit de Uitvoeringsagenda Inclusie en Diversiteit 2023-2025 uit door inzet van de inclusiecoördinator. Prioritering van die maatregelen vindt plaats op basis van actualiteit en input vanuit ketenpartners.

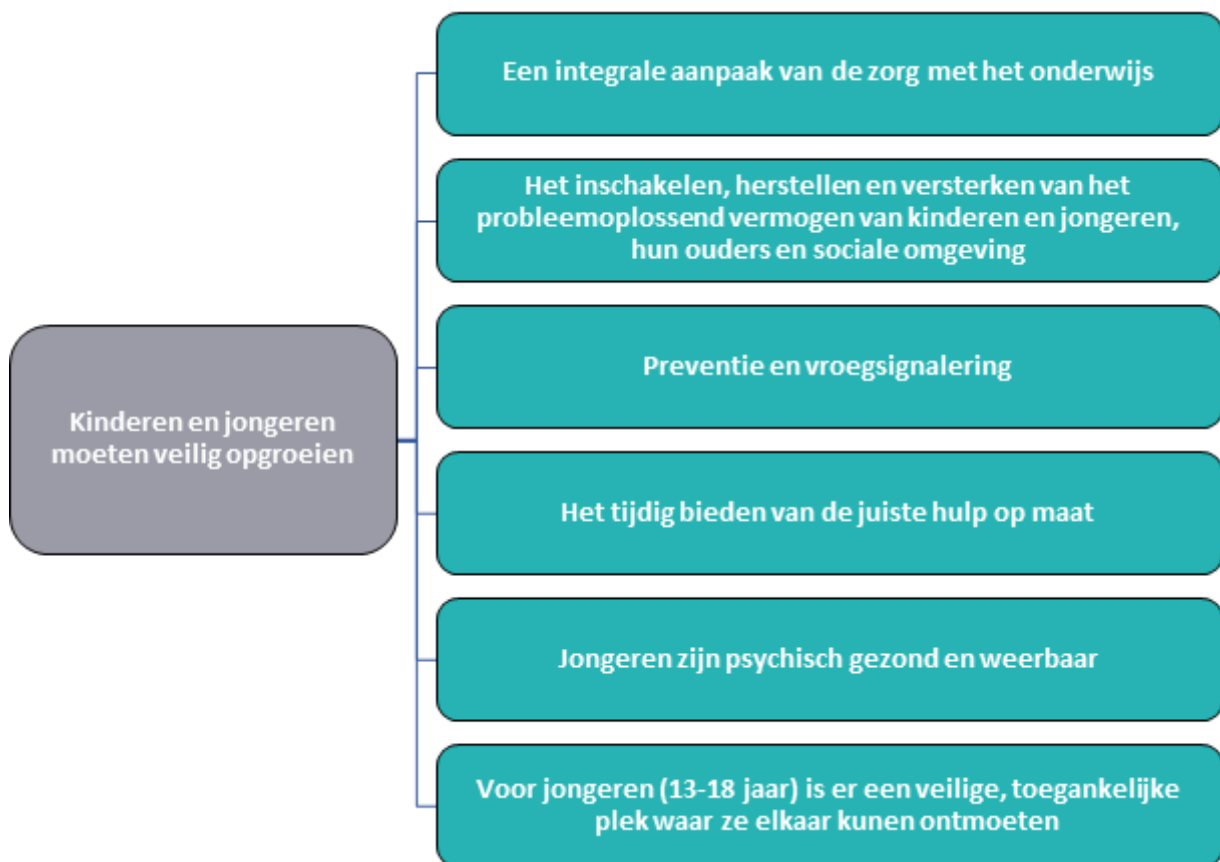
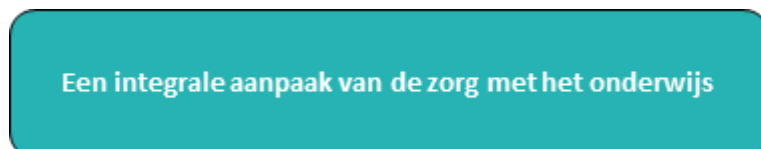
Het jaar ging van start met een intentieverklaring, waarin 36 betrokken partnerorganisaties ondertekenden en daarmee lieten zien zich actief in te zetten voor een inclusief en gelijkwaardig Waadhoeke. Door de goede representatie van onderwijsorganisaties uit de regio, kwam dit jaar een focus te liggen op het bevorderen van inclusief onderwijs en burgerschap. Zo deed Waadhoeke als eerste Friese gemeente mee aan de Week van Respect, zijn er in totaal 40 voorlichtingen uitgevoerd op scholen en 16 respectboxen uitgedeeld, en zijn er adviesgesprekken geweest met de verschillende scholengemeenschappen.

- We werken aan (h)erkenning, kennis en bewustwording omtrent discriminatie en racisme met behulp van een publiekscampagne.

De zichtbaarheidscampagne 'Iedereen doet mee' is opgezet met als doel inwoners te laten zien dat iedereen zichzelf mag zijn, mee mag doen en erbij hoort. Als onderdeel van de campagne zijn er tijdens verschillende thema- en aandachtsdagen ervaringsverhalen van inwoners gepubliceerd en passende activiteiten georganiseerd. Daarnaast is de vindbaarheid van het meldpunt Discriminatie.nl Fryslân verbeterd, en zijn de lijntjes korter geworden tussen ketenpartners en het meldpunt discriminatie als het gaat om samenwerken omtrent discriminatie. Ook in de gemeentelijke organisatie is de nodige bewustwording gecreëerd door het verzorgen van interne workshops, (gast)lezingen en het delen van ervaringsverhalen.

- Er wordt een halfjaarlijks themaoverleg georganiseerd om de voortgang van de uitvoeringsagenda te monitoren.

Er zijn geen themaoverleggen georganiseerd. Het netwerk is op een andere manier onderhouden en geïnformeerd, bijvoorbeeld via 1 op 1 kennismakingsgesprekken en/of adviesgesprekken. Ook is het netwerk regelmatig betrokken en geraadpleegd bij vraagstukken en actualiteiten rondom de thema's, zoals bij het toegankelijk maken van openbare voorzieningen, het verzorgen van gastlezingen, het afstemmen van preventie op meldingen en het inventariseren van behoeften en handelingsverlegenheid.

Jeugd - Wat wilden we bereiken?**Jeugd - Wat hebben we daarvoor gedaan?**

- Met een structurele samenwerkingsvorm en de domeinoverstijgende aanpak met het onderwijs wordt invulling gegeven aan het jaarplan Passend Onderwijs en Zorg op basis van de provinciale regiovisie 'Mei-inoar foar ús bern'. De thema's van het jaarplan zijn: bestuurlijke samenwerking, regionaal preventief samenwerken, complexe onderwijs- en ondersteuningsbehoeften vanuit gemeenten en onderwijs en thuiszittende jeugdigen, schoolverzuim en voortijdig schoolverlaters. Het Jaarplan Passend Onderwijs en Zorg is herijkt. Het plan bevat daardoor een concretere invulling voor het komende jaar 2025: jaarlijks wordt een symposium georganiseerd, er wordt een ervaringsonderzoek op vier scholen opgestart naar de verschillende ondersteuningsvragen. Tenslotte is vastgelegd dat er in 2025 een advies volgt voor bestuurders over een preventief, collectief zorgaanbod.

Het inschakelen, herstellen en versterken van het probleemoplossend vermogen van kinderen en jongeren, hun ouders en sociale omgeving

- Het gebruik van algemeen toegankelijke voorzieningen zoals bijvoorbeeld het consultatiebureau, schoolmaatschappelijk werk en dergelijke wordt bevorderd.

De pilot 'Gebiedsteam op school' (GTS) genereert meer vraag naar schoolmaatschappelijk werk. De evaluatie van GTS is in december afgerond. In 2025 wordt besloten omtrent structurele voortzetting.

- Het gebiedsteam zorgt voor draagvlak voor de aanpak bij de ouders. De ouder is primair verantwoordelijk voor het kind en werkt samen met de professionals.
- De dekking van het preventieve aanbod van lichte kortdurende jeugdhulp in de gemeente en de verscherpte inkoop jeugd van SDF worden gemonitord. Dit laatste vindt plaats vanuit de regionale samenwerkingsafspraken die zijn gemaakt.

De pilot GTS bevordert de participatie van de ouders.

Naar aanleiding van het onderzoek in opdracht van SDF (uitgevoerd door bureau PPRC), waarbij de verscherpte inkoop is gemonitord, zijn er aanbevelingen gedaan. Op basis van deze aanbevelingen worden de herstelacties in 2025 opgepakt en ingevoerd in de Inkoop Jeugd. Het preventieve aanbod (bijvoorbeeld het Buitenhuisplan, Kansrijke start, KindOntwikkeling-Stimulering, inzet Connexa etc.) binnen de gemeente is passend. We blijven monitoren of het aanbod voldoende is.

Preventie en vroegsignalering

- De verscherpte inkoop van specialistische jeugdhulp geeft aanleiding om te volgen of er in 2024 leemtes in het preventieve aanbod ontstaan. De algemeen toegankelijke voorzieningen moeten aan de voorkant een voldoende sterke sociale basis vormen. Het uitgangspunt is normaliseren: het omarmen en waarderen van variëteit en verschillen tussen kinderen.
- We onderzoeken of de inzet van gebiedsteam medewerkers op de scholen hieraan bijdraagt.

In juni 2024 is de raad geïnformeerd over de uitvoering van de jeugdzorg in onze gemeente. Vanuit de Analyse budgetoverschrijding 2023 zijn acties ingezet ten aanzien van de kostenbeheersing. De effecten (kosten en kwaliteit) daarvan worden op middellange termijn verwacht.

De pilot GTS draagt bij aan preventie op het gebied van jeugdproblematiek.

Het tijdig bieden van de juiste hulp op maat

- SDF beperkt de wachtlijsten en de wachttijden van jeugdzorg zodanig dat er geen overbruggingshulp door het Gebiedsteam meer nodig is. De wachtlijsten zijn dan korter (minder cliënten op de lijst) en de wachttijden eveneens (streven naar zes weken).
- SDF monitort het zorgaanbod provinciaal om te kunnen innoveren.

In samenwerking met 3Noord (samenwerkingsverband Groningen, Drenthe, Fryslân) zijn de wachtlijsten voor hoogcomplexiteit jeugdhulp beperkt. Er is een zorgmakelaar bij SDF in dienst getreden die kan bemiddelen om een traject zo spoedig mogelijk op te starten. SDF heeft een perceel wonen

toegevoegd aan het zorgaanbod waardoor op dat onderdeel meer plaatsingsmogelijkheden zijn ontstaan. Het gebiedsteam zelf heeft niet een wachtlijst.

- SDF stelt ingevolge de Fryske regiovisie 'mei-inoar foar ús bern' een jaarplan over partnerschap op. Dit betreft het versterken van de keten jeugdzorg met de jeugdgezondheidszorg, scholen en gezondheidsdiensten. Een efficiëntere en effectievere samenwerking in de keten leidt tot een verhoging van de kwaliteit en het beheersen van de kosten.

Het jaarplan bij de Fryske regiovisie 'mei-inoar foar ús bern' is gewijzigd in drie actielijnen. Het jaarplan Partnerschap is de actielijn Participatie en Ervaringsdeskundigen geworden. Dit is gedaan om met behulp van ervaringsdeskundigen de dienstverlening te verbeteren.

Jongeren zijn psychisch gezond en weerbaar

- We onderzoeken of de inzet van gebiedsteam medewerkers op de scholen en bij de huisartsen hieraan bijdraagt.

De vraag naar en aanbod van schoolmaatschappelijk werk is toegenomen door de pilot GTS. Uit de ervaringen blijkt dat de inzet een positieve bijdrage levert aan psychisch gezonde en weerbare jongeren.

Voor jongeren (13-18 jaar) is er een veilige, toegankelijke plek waar ze elkaar kunnen ontmoeten

- Er worden afspraken gemaakt over het begeleiden van jongeren in hun vrije tijd om zich te kunnen ontwikkelen, met activiteiten zoals bijvoorbeeld sport en spel. Dit wordt opgepakt in combinatie met de uitvoering van het GALA.

Vanuit de ketenaanpak jeugd is gewerkt aan het aanbod voor jongeren. Betrokken partijen zijn: Connexa, Seewyn, Sport Fryslân. Daarnaast is de pilot Gratis Aktyf Waadhoeke gestart waarbij jongeren in de leeftijd 12-16 jaar gratis kunnen deelnemen aan sport en/of cultuuractiviteiten. We faciliteren ontmoetingsplekken voor deze doelgroep.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Vershil
Lasten	-69.293	-81.850	-80.291	1.559
Baten	18.297	26.325	26.333	9
Saldo	-50.996	-55.525	-53.958	1.568
Dotatie/beschikking reserves	181	452	387	-65
Saldo na bestemming	-50.815	-55.073	-53.571	1.503

Taakvelden

In dit programma zijn de volgende taakvelden opgenomen:

- 6.1 Samenkracht en burgerparticipatie
- 6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen
- 6.3 Inkomensregelingen
- 6.4 WSW en beschut werk
- 6.5 Arbeidsparticipatie
- 6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)
- 6.71 Maatwerkdienstverlening 18+
- 6.71A Hulp bij het huishouden (WMO)
- 6.71B Begeleiding (WMO)
- 6.71C Dagbesteding (WMO)
- 6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)
- 6.72 Maatwerkdienstverlening 18-
- 6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig
- 6.73A Pleegzorg
- 6.73C Jeugdhulp met verblijf overig
- 6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf
- 6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf
- 6.74C Gesloten plaatsing
- 6.81 Geëscaleerde zorg 18+
- 6.81A Beschermd wonen (WMO)
- 6.81B Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)
- 6.82 Geëscaleerde zorg 18-
- 6.82A Jeugdbescherming
- 6.82B Jeugdreclassering

Beleidsindicatoren

Programma 7 Sociaal domein						
Indicator	Eenheid	Waadhoeke	Nederland	Bron	Periode	Beschrijving
Jongeren met delict voor rechter	%	1	1	CBS Jeugd	2023	Het percentage jongeren (12-21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen.
Kinderen in uitkeringsgezin	%	5	6	CBS Jeugd	2023	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen.
Werkloze jongeren	%	2	2	CBS Jeugd	2023	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Netto arbeidsparticipatie	%	72,4	73,1	CBS - Arbeidsdeelname	2023	Het percentage van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de (potentiële) beroepsbevolking.
Bovenstaande beleidsindicatoren zijn voorgeschreven. Bron: www.waarstaatjegemeente.nl (datum 24-02-2025)						

Programma 7 Sociaal domein						
Personen met een bijstandsuitkering	aantal per 1.000 inwoners van 18 jaar en ouder	29,26	34,36	CBS - Participatiewet	2024	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
Lopende reïntegratievoorzieningen	Per 1.000 inw. 15-65jr	27,64	19,77	CBS - Participatiewet	2022	Het aantal reïntegratievoorzieningen, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	10,3	11,5	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	2024	Het percentage jongeren tot 18 jaar met jeugdhulp ten opzicht van alle jongeren tot 18 jaar. Jeugdhulp is de hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014).
Jongeren met jeugdbescherming	%	1,2	0,9	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	2024	Jongeren met jeugdbescherming betreft jongeren tot 18 jaar die op enig moment in de verslagperiode een maatregel door de rechter dwingend opgelegd hebben gekregen.
Jongeren met jeugdreclassering	%	0,3	0,3	CBS - Beleidsinformatie Jeugd	2024	Het percentage jongeren (12-22 jaar) met een jeugdreclasseringsmaatregel ten opzichte van alle jongeren (12-22 jaar).
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Per 1.000 inwoners	68	65	CBS - Monitor Sociaal Domein WMO	2024	Aantal per 1.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maat- werkarrangement is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo gegevens geldt dat het referentiegemiddelde ge-baseerd is op 327 deelnemende gemeenten.
Bovenstaande beleidsindicatoren zijn voorgeschreven. Bron: www.waarstaatjegemeente.nl (datum 24-02-2025)						

Programma 8 Volksgezondheid en Milieu

Hoofdkenmerken

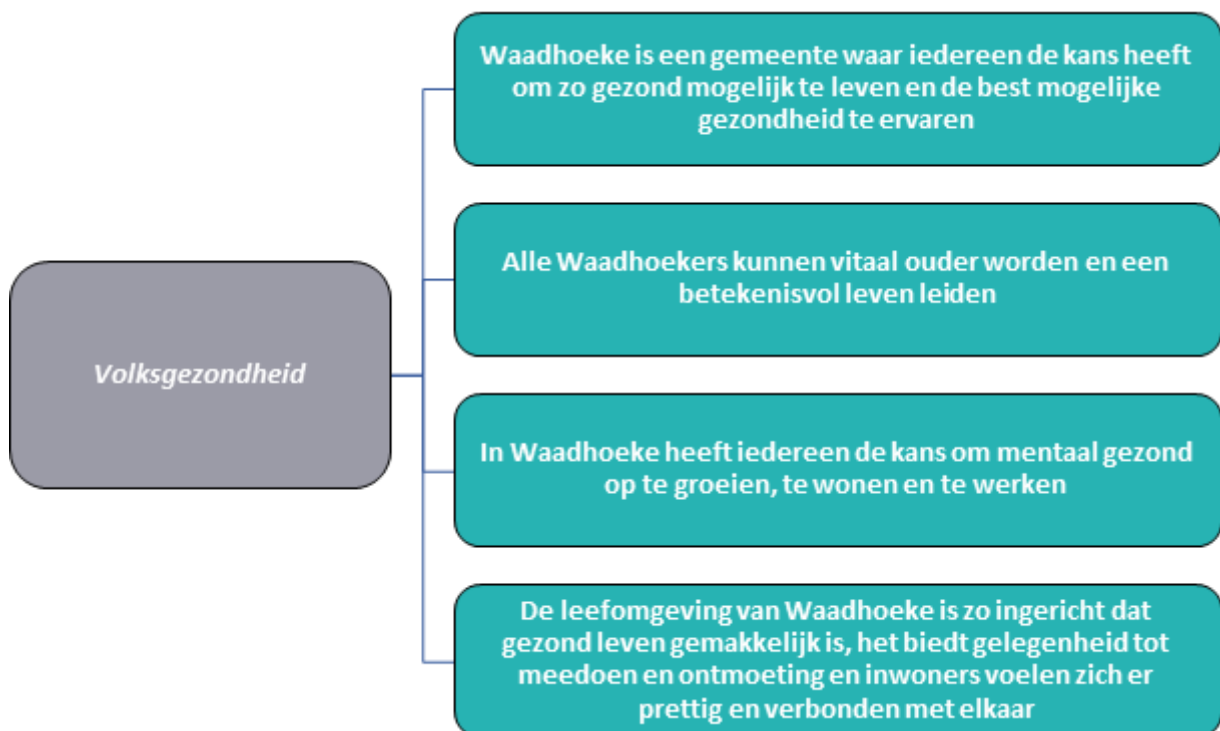
Dit programma omvat Volksgezondheid, Riolering, Milieubeheer, Afvalinzameling en –verwerking, Toezicht en handhaving en Begraafplaatsen.

Voor wat betreft milieu en duurzaamheid is het uitgangspunt, om samen op weg te gaan naar een gezonde, schone, veilige en duurzame leef- en, woonomgeving en die voor de huidige en de komende generaties te behouden. Onder gezond wordt verstaan dat tenminste wordt voldaan aan de wettelijke omgevingseisen ten aanzien van bodem, water, geluid, licht, geur, luchtkwaliteit en veiligheid.

Het onderdeel volksgezondheid in dit programma raakt aan de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de beschikbaarheid van preventieve en curatieve voorzieningen op het terrein van geestelijke en lichamelijke gezondheid voor haar inwoners, op grond van de Wet Publieke Gezondheid.

Voor wat betreft rioleringen ligt het zwaartepunt van het beleid op adequate uitvoering van de wettelijke taken zoals genoemd in de Waterwet, Wet gemeentelijke watertaken, Wet Milieubeheer en de Europese Kaderrichtlijn Water.

Volksgezondheid - Wat wilden we bereiken?

Volksgezondheid - Wat hebben we daarvoor gedaan?

Waadhoeke is een gemeente waar iedereen de kans heeft om zo gezond mogelijk te leven en de best mogelijke gezondheid te ervaren

- We stimuleren en faciliteren sport, beweging en een gezonde leefstijl.

Voor alle inwoners is er een doorlopend sport- en beweeg-aanbod. Naast het reguliere aanbod worden jongeren van 12-16 jaar gestimuleerd door middel van de pilot Gratis Aktyf Waadhoeke. Daarnaast is er specifiek aanbod voor ouderen zoals Walking Football en Walking Running.

- We stimuleren een gezonde leefstijl en zetten in op het voorkomen van overgewicht bij kinderen en jongeren door het aanstellen van een JOGG-regisseur.

We hebben een JOGG-regisseur aangesteld voor drie jaar. De JOGG regisseur is gestart per 1 november. De JOGG-aanpak richt zich op alle kinderen en jongeren in Nederland van 0 t/m 23 jaar. De thema's hierbij zijn gezonde voeding, genoeg bewegen en voldoende ontspanning.

- We richten ons op het vergroten van zelfmanagement en gezondheidsvaardigheden door middel van ondersteuning van programma's op het gebied van lezen, rekenen en digitale vaardigheden. Bijvoorbeeld het Digi-taalhuis.

Dit wordt uitgevoerd door de Stichting Bibliotheken Noord Fryslân. Daarnaast is er het programma 'Voel je goed', dit wordt door Connexa uitgevoerd.

- We vergroten de toegankelijkheid van het sportaanbod en werken aan een sociaal veilig en inclusief sportklimaat door de inzet van de verenigingsondersteuner en het inclusieve sportaanbod

Aan deze ambitie is gewerkt door de inzet van de verenigingsondersteuner. Zo is er een theatershow 'kom op nou jongens' georganiseerd waarbij het gaat over positief coachen. Daarnaast zijn er tien sportaanbieders die gebruik gemaakt hebben van het Sportinclusiefonds. Voorbeeld hiervan is dat de toiletten van Sjaerdema Liauckemaruiters invalidenvriendelijk gemaakt zijn. Daarnaast zijn er nog diverse communicatieacties rondom inclusief sporten ingezet.

- We zetten in op een rookvrije generatie. Hiervoor gaan we het aantal rookvrije locaties uitbreiden met name bij kinderopvanglocaties, scholen en sportaccommodaties.

Er is een inventarisatie uitgevoerd om in kaart te brengen in hoeverre bovengenoemde locaties rookvrij zijn. Alle scholen en kinderopvanglocaties (vanuit een wettelijk kader) zijn rookvrij. Dit geldt niet voor (de omgeving van) alle sportaccommodaties.

- Er is een netwerksamenwerking rondom alcoholproblematiek met daarbij specifieke aandacht voor vroegsignalering.

Vanuit de ketenaanpak jeugd is er specifieke aandacht voor alcoholproblematiek. Daarnaast is er in januari 2024 aandacht geweest voor de Ik Pas-campagne.

Alle Waadhoekeers kunnen vitaal ouder worden en een betekenisvol leven leiden

- We stimuleren sport en beweegparticipatie van ouderen door het uitbreiden van het beweegaanbod.

Er is een divers aanbod met o.a. Walking Footbal, Walking Running, bootcamp voor 55Plus, doortrappen, beweeggroepen voor ouderen (Fit yn Fryslân en Sûn âlder wurden). De laatste twee activiteiten zijn uitgebreid naar meerdere locaties. Daarnaast zijn er in december diverse groepen t.b.v. valpreventie opgestart.

- Op basis van het wettelijke kader breiden we het aanbod van valpreventie uit.

Per 1 oktober is een ketenregisseur valpreventie gestart. In november en december 2024 zijn er in drie dorpen valpreventietrainingen gegeven. Doelstelling is om jaarlijks minimaal 310 inwoners deze trainingen te laten volgen met als insteek om deze populatie nadien structureel te laten bewegen.

- Onze inwoners kunnen zo lang mogelijk thuis blijven wonen door inzet van interventies gericht op (het vergroten) van vitaliteit, veerkracht en lichamelijke activiteiten, zoals Sociaal Vitaal.
- Er is passend en laagdrempelig aanbod om eenzaamheid te voorkomen of te verminderen. Dag! en Doen! is hiervan een voorbeeld. Ook de inzet van Welzijn op Recept kan bijdragen aan het verminderen van eenzaamheid.

Dag! en Doen! loopt nog steeds. Daarnaast is er, ten behoeve van Welzijn op Recept, een welzijnscoach aangesteld. Het programma start in januari 2025.

- Wij stimuleren het participeren van ouderen om zingeving en veerkracht te vergroten door inzet van bestaande subsidierelaties in het maatschappelijk veld.

Dit wordt uitgevoerd door o.a. Connexa, Stjoer, Present en diverse andere subsidierelaties die gemeente Waadhoeke heeft.

- Waadhoeke is een dementievriendelijke gemeente. We brengen hiervoor onder andere de training 'Goed omgaan met dementie' zowel intern als extern onder de aandacht.

Connexa heeft deze training twee keer gefaciliteerd. Binnen de gemeente is er in 2024 geen aandacht aan besteed. Begin 2025 worden de medewerkers die bij de balie werken (wederom) getraind in het herkennen en omgaan met dementie.

- We ondersteunen (jonge) mantelzorgers conform het mantelzorgbeleid 2023-2024.

Dit is uitgevoerd door Connexa. Zo is er bijv. in de week van de mantelzorgers een kookworkshop voor jonge mantelzorgers georganiseerd. Ook zijn er speciale JMZ (Jonge Mantelzorg) avonden waarbij jonge mantelzorgers elkaar kunnen ontmoeten.

In Waadhoeke heeft iedereen de kans om mentaal gezond op te groeien, te wonen en te werken

- Er is laagdrempelig (mentaal) zorg- en ondersteuningsaanbod.

Met voorzieningen zoals de Opstap, het aanbod van diverse (gesubsidieerde) (welzijns)organisaties wordt er invulling gegeven aan een preventief ondersteuningsaanbod.

- We blijven ons inzetten voor het vergroten van de weerbaarheid en veerkracht, specifiek voor jongeren door de inzet van rots & water trainingen, KIES-trainingen, het meidenwerk en voorlichting over sexting en grooming.

Vanuit de gemeente zijn diverse weerbaarheidstrainingen verzorgd. KIES wordt op het PO doorlopend ingezet. Er zijn Gebiedsteammedewerkers opgeleid tot KIES 12+-trainers. Trainingen worden in samenwerking met VO in 2025 ingezet. Voor meidenwerk geldt dat het actief wordt uitgebouwd en ingezet, ook via POH-jeugd. Voorlichtingen sexting en grooming zijn maatwerk aanbod voor groep acht en VO, deze worden ook actief onder de aandacht gebracht.

- Er wordt onderzocht of STORM een passende interventie is ten behoeve van suicidepreventie.

De ontwikkelingen rondom STORM zijn nauwlettend gevolgd. Vanuit de coalitie Mentale Gezondheid vanuit de FPA zijn er ook alternatieve interventies aangedragen.

Vanuit de ketenaanpak jeugd is er geïnventariseerd welke partijen/organisaties getraind willen worden in de gatekeeperstraining. Hiervoor is draagvlak; de training wordt naar verwachting in 2025 aangeboden. Daarnaast zijn er in de gemeente Waadhoeke plaquettes geplaatst met als doel om het taboe rondom zelfmoord bespreekbaar te maken.

De leefomgeving van Waadhoeke is zo ingericht dat gezond leven gemakkelijk is, het biedt gelegenheid tot meedoen en ontmoeting en inwoners voelen zich er prettig en verbonden met elkaar

- We kijken met de domeinen Sport en Omgeving hoe we kunnen komen tot een omgeving die uitnodigt tot bewegen, (buiten)spelen en ontmoeten.

Nieuwe initiatieven worden behandeld op de initiatieventafel. Wanneer er nieuwbouw en herstructurering op de planning staat kijken wij wat wenselijk is. Bij vervangingsvragen voor speeltoestellen kijken we samen met het dorp/wijk welke wensen er zijn en houden we zoveel mogelijk rekening met de verschillende doelgroepen. Dit jaar is er een o.a. een inclusieve speeltuin en een speelbos voor jong en oud gerealiseerd.

- Met de invoering van de Omgevingswet wordt gezondheid een vast en belangrijk onderdeel bij de belangenafweging in ruimtelijk beleid.

Aan de initiatieventafel worden initiatieven integraal afgewogen, waarbij gezondheid ook wordt meegenomen. Wanneer er nieuwbouw op de planning staat kijken wij wat wenselijk is.

- We zetten in op een rookvrije omgeving.

Er is geïnventariseerd welke (omgeving van) sportaccommodaties rookvrij zijn. Dit geldt nog niet voor alle locaties. Daarnaast is het rookhok van de gemeente verplaatst naar een minder zichtbare plek in plaats van naast een openbaar fietspad.

- We stimuleren gezond voedselaanbod onder andere door de inzet van Voel je Goed!

Het project Voel je Goed! is weer door Connexa uitgevoerd. Daarnaast is de JOGG-regisseur gestart per 1 november. Gezonde voeding is één van de thema's waarmee deze regisseur aan de slag gaat.

- Er is een lokale aanpak omtrent gezondheidsverschillen. We passen daarvoor gezondheidsbevordering via de leefomgeving met voorrang toe in dorpen en wijken met gezondheidsachterstanden.

We hebben een bijeenkomst georganiseerd met diverse partners om de jeugd- en schoolmonitor 2023 te bespreken. Dit was een eerste aanzet om te komen tot prioritering en focus in doelgroep,

thematiek en regio. We willen hierop voortborduren en wijkgericht werken in 2025 bewuster implementeren.

Milieu - Wat wilden we bereiken?

Milieu - Wat hebben we daarvoor gedaan?

Door het jaar heen verbruiken we niet meer energie dan we zelf duurzaam opwekken (energie-neutraal in 2040)

- We zetten een subsidieregeling op die stapelbaar is met landelijke en provinciale regelingen zodat inwoners met lage labelwoningen financiële hulp krijgen om energie te besparen en isolerende maatregelen te kunnen treffen.

De Landelijke Aanpak Isolatie (LAI) is geïmplementeerd in Waadhoeke. Sinds mei 2024 kunnen inwoners met een slecht label en een WOZ-waarde die onder het gemeentelijk gemiddelde ligt een isolatiesubsidie van € 3.000 aanvragen die stapelbaar is met de landelijke ISDE-subsidie en de overige financiële producten van het Rijk (Warmtefonds) en die van de gemeente (duurzaamheids- en verzilverlening).

- We streven er naar om jaarlijks 240 inwoners te helpen met het maken van duurzame keuzes in hun woning door middel van een maatwerkadvies. Deze maatwerkadviezen kunnen in combinatie met lokale energiecoöperaties of individueel worden aangevraagd.

De subsidieregeling 'Energieadviezen' is sinds 2024 van start gegaan. Deze regeling voorziet in de behoefte van inwoners om advies in te winnen om bijv. hun woning te verduurzamen (isoleren, warmtepompen, zonnepanelen etc), maar ook om bijv. een ecologische scan te doen. In het eerste half jaar hebben zo'n 30 inwoners hier gebruik van gemaakt.

- Het energieloket van de gemeente (website Waadhoeke) wordt, door de structurele middelen vanuit het rijk, de plek waar inwoners informatie kunnen inwinnen en subsidies en leningen kunnen aanvragen voor het verduurzamen van hun woning.

Er wordt structureel gewerkt om het loket op de gemeentelijke website te actualiseren en te voorzien van nieuwe modules. Zo staan nu alle subsidies en financiële mogelijkheden voor inwoners erop en ook hoe ze deze aan kunnen vragen. Ook de mogelijkheden van ondersteuning (energiecoaches) en bijv. informatie over het Klimaatlandschap is toegevoegd.

Waadhoeke wil dat de huidige ecologische waarden in stand worden gehouden - daar waar het kansrijk is - worden hersteld of versterkt. Waadhoeke streeft naar een eigen ecologische hoofdstructuur

- In kernen een gedeelte van het traditioneel gazonbeheer omvormen naar extensief gazonbeheer.

Dit is gerealiseerd voor circa 28 hectare. Dat is een oppervlakte vergelijkbaar met ongeveer 41 voetbalvelden.

- Meer maaien en afvoeren in het kader van circulair bermbeheer (gras en hekkelspecie).

Vanaf april 2024 is alles overgegaan naar maaien en afvoeren.

- Gemeentelijke groene reststromen (bladeren en takken etc.) opwaarderen tot organische meststof inzetten bij eigen beheer en onderhoud (rozenperken etc.).

Het bladafval van de dorpskernen is verzameld en als Bokashi verwerkt. In het voorjaar wordt deze Bokashi weer uitgestrooid in de plantvakken door de wijkbeheerders.

- Verkennen welke taluds ecologisch beheerd kunnen worden.

Het ecologisch hekkelen gebeurt conform ons bermen en watergangen bestek. In totaal zo'n 4,2 kilometer dat ecologisch gehekkeld wordt. Dat gebeurde in 2024 voor het eerst.

- Meer aandacht voor kleinschalige wensen van inwoners ten behoeve van biodiversiteit.

Dit is een doorlopend proces. We hebben onder andere meegeholpen bij de realisatie van een zwaluwtil aan de Horsa in Franeker.

- We geven uitvoering aan de actiepunten van het Biodiversiteitsactieplan (BAP).

Er zijn tuinbonnen uitgedeeld via de kranten. Hier hebben 404 mensen gebruik van gemaakt. Daarnaast hebben we meegedaan aan de landelijke Bodemdierendagen en zijn hiermee op de tweede plek geëindigd van alle deelnemende gemeenten. Verder hebben we een succesvolle filmavond georganiseerd (Onder het Maaiveld) in november waar ruim 96 mensen bij aanwezig zijn geweest. Er is meer aandacht voor bewustwording, zowel op scholen als bij onze inwoners. Er wordt bijvoorbeeld meer aandacht besteed aan de duurzaamheidsnieuwsbrief, waarin we onze inwoners oproepen om bijvoorbeeld mee te doen aan verschillende teldagen, zoals de tuinvogeltelling. We zijn aanwezig geweest bij het Broedfestival op 14 mei en miniBroed op 7 november.

We zetten maximaal in op verbeteren van afvalscheiding, bewustwording, afvalpreventie, verwerking en hergebruik/circulaire economie.

- **We nemen deel aan de Zwerfafvalcampagne Friesland Schoon.**

Waadhoeke heeft (samen met de gemeente Harlingen) meegedaan aan de zwerfafvalcampagne Samen Fryslân Schoon van de Friese Milieu Federatie. Op programmatische wijze is uitvoering gegeven aan diverse activiteiten om het zwerfafval te bestrijden samen met allerlei betrokken partijen, zoals de Himmelwike waar 16 basisscholen aan mee hebben gedaan. Voor middelbare scholen is een specifiek zwerfafvalprogramma ontwikkeld, waaraan de Campus Middelsee heeft meegedaan. Vrijwilligers van allerlei verenigingen, organisaties en instellingen zijn gefaciliteerd met materialen bij opruimacties in de eigen omgeving en is het verzamelde zwerfafval afgevoerd. In oktober 2024 heeft de grote zwerfafvalopruimactie 'Skjin Wetter' rond en op het oppervlaktewater door diverse (watersport)verenigingen e.d. plaatsgevonden. Het monitoringsonderzoek van Nederland Schoon heeft plaatsgevonden van de beeldkwaliteit naar het voorkomen van zwerfafval op de meetlocaties in de gemeente.

- **We zetten in op verbetering van afvalscheiding op scholen.**

De gemeente wil alle scholen de mogelijkheid tot gft scheiden aanbieden. Scholen zijn daarbij van gemeentewege proactief benaderd, waarbij het belang van afvalscheiding duidelijk wordt gemaakt. De gemeente biedt de scholen gft-containers en biobakjes aan die tegelijkertijd geleegd worden in de gft-route voor huishoudens. 23 basisscholen maken actief gebruik van de door de gemeente geboden mogelijkheid om gft-afval op school te scheiden.

- **We maken sorteeranalyses van het afval uit huishoudens.**

In mei 2024 zijn er twee sorteeranalyses uitgevoerd waarbij de samenstelling van het huishoudelijke restafval in de sortibak is onderzocht. Een analyse bestaat uit een steekproef van een aantal containers van huishoudens die tijdens de inzameling worden aangeboden. Een analyse is uitgevoerd in een stadswijk van Franeker en een analyse in een dorp inclusief het buitengebied. Het betreft een momentopname van de samenstelling van de diverse categorieën in het restafval van de grijze container van huishoudens.

- **We doen mee aan de Bewustwordingscampagne VANG**

De gemeente Waadhoeke doet mee aan de bewustwordingscampagne Samen Halen We Alles er uit van de gezamenlijke deelnemende gemeenten en Omrin. Deze publiekscampagne richt zich op het behalen van de doelstellingen van het programma Van Afval naar Grondstof (VANG). Campagnejaar 2024 stond in het teken van de luie wereldverbeteraar, met specifieke aandacht voor de scheiding van gft-afval door huishoudens.

- **We zetten in op de optimalisatie van gescheiden inzameling.**

In Waadhoeke worden allerlei categorieën huishoudelijk afvalstoffen gescheiden bij huishoudens ingezameld. Deze inzameling is verder geoptimaliseerd, zoals door herziening van delen van inzamelroutes, onderzoek naar de opwaardering van de milieustraat in Franeker en opname van de staat van de inzamelvoorzieningen. Daarnaast wordt het restafval nagescheiden, waarbij de installatie op Ecopark De Wierde verder is geoptimaliseerd door Omrin.

- **We geven een vervolg aan de proef verruiming openingstijden van de milieustraat**

In navolging van de succesvolle proef in 2023 is de milieustraat in Franeker standaard 2 uur langer open op de zaterdagmiddag. Dit voorziet in de behoefte van huishoudens.

- [We nemen deel en geven uitvoering aan de ambities van de vereniging Circulair Fryslân](#)

In 2018 heeft de gemeente Waadhoeke zich aangesloten bij de Vereniging Circulair Fryslân. De uitvoering is vastgelegd in een ambitiesdocument Circulaire Economie die door de gemeente worden toegepast bij inkoop- en aanbestedingstrajecten. Waadhoeke neemt deel aan de opdrachtgeversaanpak van vereniging Circulair Fryslân over het toepassen van circulair bouwen in twee concrete woningbouwprojecten.

- [We doen een ketenproef i.s.m. lokale bedrijven](#)

Organische reststromen van de gemeente, zoals gemaaid bermgras en riet, worden separaat afgevoerd om te composteren bij lokaal deelnemende agrariërs voor bodemverbetering van de landbouwgrond.

We willen ons donker buitengebied behouden en versterken

- [We stellen een uitvoeringsplan Donkerte vast, als vervolgstap op het vastgestelde gemeentelijke Donkertebeleid, waarin acties worden beschreven die de lichtvervuiling tegen gaan en de bewustwording versterken.](#)

Het Uitvoeringsplan Donkerte is in 2023 vastgesteld. Om de doelstellingen in het uitvoeringsplan Donkertebeleid te realiseren zijn binnen de gemeentelijke organisatie met diverse vakgebieden gesprekken gevoerd over de toepassing in het werk. Ook keert het onderwerp terug in de nog vast te stellen Omgevingsvisie. Verder is gewerkt aan communicatie voor projecten als de Nacht van de Nacht, Earth Hour, de websitepagina over donkerte en verschillende nieuwsbrieven. Daarnaast zijn de eerste stappen gezet om campagnemateriaal te laten maken zoals videobeelden en foto's. Om het Sels Oars te doen is de verlichting op het eigen terrein (gemeentehuis en buitendienstgebouwen) aangepast en goed ingeregeld. Er loopt op dit moment een proefopstelling voor nieuwe verlichting voor een aantal kerken in Waadhoeke. Daarnaast hebben we inventarisatie gedaan van de verlichting van andere kerken in Waadhoeke.

We zetten in op het duurzaam beheren, beschermen en benutten van onze bodem en ondergrond

- [We geven uitvoering aan de acties in de bodemvisie, waaronder de actualisatie van de bodemkwaliteitskaart en nota bodembeheer en samenwerking met ketenpartners \(zoals de Franeker Academie\) voor onderzoek, monitoring en analyse van de verziltingsproblematiek i.s.m. de provincie Fryslân inventariseren.](#)

Er is verder vervolg gegeven aan de uitvoering van de speerpunten uit de gemeentelijke Bodemvisie. In samenwerking met gemeenten en de FUMO is onderzoek gedaan naar de diffuse gebiedsverontreiniging met lood op gebruiksgevoelige plekken. De provincie heeft een inventarisatie gedaan naar potentiële bronnen van PFAS verontreiniging. Over mijnbouwactiviteiten is de gemeente aangesloten bij het overleg met de landelijke Domeinbegeleidingsgroep Mijnbouw van het Ministerie en daarnaast bestuurlijk in de provincie Friesland via de Friese Mijnbouwtafel. De gemeente heeft contact met Rijkswaterstaat voor de Leefomgeving Bodem+ over bodemontwikkelingen. Waadhoeke is aangesloten bij het Bodem Platform Fryslân. De Nota Bodembeheer en Bodemkwaliteitskaarten zijn geactualiseerd. Besluitvorming vindt in 2025 plaats.

- **We registeren nieuwe bodemkwaliteitsinformatie en actualiseren de informatievoorziening in het Bodeminformatiesysteem**

Alle nieuwe bodemonderzoeksgegevens zijn ingevoerd in het Bodeminformatiesysteem (shared service) door een daartoe gespecialiseerd adviesbureau waar een invoercontract mee is afgesloten. Totaal zijn er in 2024 38 bodemrapporten door het externe bureau ingevoerd in het Bodeminformatiesysteem.

- **We zijn actief partner van de Stichting Kenniscluster Verzilting**

Specifiek geeft Waadhoeke als partner uitvoering aan de Bodemvisie door actief te participeren in het Kenniscluster SALTA over verziltingsvraagstukken. Waadhoeke heeft een partner agreement afgesloten en is betrokken bij de ontwikkeling van een kennisagenda SALTA. Waadhoeke heeft meegedaan aan een zoet-zout tweedaagse medio 2024, inclusief veldbezoek.

- **We doen onderzoek naar de vitaliteit van de landbouwbodem**

Samen met de agrarische sector is er een bodempilot gestart. In samenspraak met Agrarische Jongeren Fryslân zijn er bij 6 agrariërs op 2 percelen bodemmonsters uitgevoerd. Daaruit zijn 12 analyses gekomen welke waarmee de focus is gelegd op de microbiologische massa in de bodem. De bodemmonsters zijn uitgevoerd door Eurofins Agro. Een adviesbureau is ingeschakeld als expert aangezien het om zeer complexe en specialistische materie gaat. Eind 2024 heeft er op locatie een informatiebijeenkomst plaatsgevonden met de deelnemende agrarische jongeren met een presentatie van de onderzoeksresultaten.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Vershil
Lasten	-15.361	-17.037	-16.332	705
Baten	13.398	14.711	14.588	-123
Saldo	-1.962	-2.326	-1.744	582
Dotatie/beschikking reserves	325	434	434	0
Saldo na bestemming	-1.637	-1.892	-1.310	582

Taakvelden

In dit programma zijn de volgende taakvelden opgenomen:

- 7.1 Volksgezondheid
- 7.2 Riolering
- 7.3 Afval
- 7.4 Milieubeheer
- 7.5 Begraafplaatsen en crematoria

Beleidsindicatoren

Programma 8 Volksgezondheid & Milieu						
Indicator	Eenheid	Waadhoeke	Nederland	Bron	Periode	Beschrijving
Omvang huishoudelijk restafval	Kg per inwoner	192	150	CBS - Statistiek Huishoudelijk afval	2023	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Hernieuwbare elektriciteit	%	61,8	41,0	Rijkswaterstaat - Klimaatmonitor	2022	
Bovenstaande beleidsindicatoren zijn voorgeschreven. Bron: www.waarstaatjegemeente.nl (datum 24-02-2025)						

Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Hoofdkenmerken

Dit programma richt zich op het wonen en de gewenste ruimtelijke kwaliteit van onze gemeente. Polders, dijken en akkers, watergangen, werelderfgoed de Waddenzee, monumentaal Franeker en de karakteristieke (terp)dorpen: samen typeren ze ons gebied. Ze geven Waadhoeke de ruimtelijke kwaliteit die inwoners en bezoekers zo waarderen.

Er zijn ook ontwikkelingen die hierop van invloed zijn en om aandacht vragen. Denk daarbij aan ontwikkelingen in de landbouw (schaalvergroting, bodemdaling, verzilting, monocultuur, vergroten percelen), de groei van toerisme en recreatie, de demografische ontwikkelingen (minder inwoners, vergrijzing en ontgroening, voorspelde krimp van het aantal huishoudens), de energietransitie en de veranderende woningmarkt.

Het vinden van de juiste balans tussen de diverse belangen met het behoud van de gewenste ruimtelijke kwaliteit is een continue uitdaging.

Wat wilden we bereiken?

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is aandacht voor de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad, ruimte voor nieuwbouw, aandacht voor ruimtelijke kwaliteit en duurzaamheid en voldoende aanbod van betaalbare (huur- en koop) woningen

- We gaan en blijven volgens het concept van 'maatwerk' in gesprek met dorpsbelangen/plaatselijke belangen/wijk- en buurtverenigingen.

We zijn gestart met diverse nieuwe ontwikkelingen/gesprekken. Deze bevinden zich vaak nog in een verkennend stadium. Gesprekken worden gevoerd met ontwikkelende partijen en met dorpsbelangen.

- In de lijn van het gemeentelijk woningbouwprogramma wordt gewerkt aan een groot aantal woningbouwlocaties. Variërend van enkele woningen in kleinere dorpen tot meer grootschalige locaties in bijv. Franeker of Sint Annaparochie.

Actuele (algemeen bekende) woningbouwontwikkelingen zijn vanaf eind 2024 te vinden op de website van de gemeente (www.waadhoeke.nl/wonen).

Eind 2024 is budget beschikbaar gesteld voor actualisatie van het woonbehoefteonderzoek. De proces loopt door tot in 2025 en is van invloed op het toekomstig woningbouwprogramma (zowel kwalitatief als kwantitatief).

Momenteel hebben we een woningbouwprogramma van ruim 1100 nieuwe woningen verspreid over de kernen van Waadhoeke. Het programma beslaat de periode tot 2030 en verder. Dit zit in de vorm van 'harde' plannen maar ook plannen die in nog in een beginnende fase zitten.

- In de te maken prestatieafspraken tussen corporaties, huurdersverenigingen en gemeenten komen deze thema's nadrukkelijk aan bod.

Eind 2023 zijn de prestatieafspraken voor de periode 2024-2026 ondertekend en met de raad gedeeld. Hierover vindt periodiek ambtelijk en bestuurlijk overleg plaats.

De Omgevingswet wordt ingevoerd conform het in 2019 opgestelde implementatieplan.

- We werken verder aan het opstellen van de Omgevingsvisie voor Waadhoeke.

Op basis van de inventarisatie van het bestaande beleid, het in kaart brengen van de trends en ontwikkelingen, het doorlopen van een participatietraject en de beleidskeuzes waar overeenstemming over was in het kernteam op 10 oktober 2024 is de omgevingsvisie geschreven. De planning is dat de omgevingsvisie in juni 2025 zal worden vastgesteld. Dit heeft wat langer geduurd dan gepland door technische problemen die nog opgelost moesten worden.

- We werken verder aan het opstellen voor het Omgevingsplan voor Waadhoeke.

Na het opstellen van een handboek voor het Omgevingsplan (over de inrichting van het Omgevingsplan) is er een handreiking Omgevingsplan voor de vergunningverleners opgesteld, zodat zij kunnen werken met het omgevingsplan en aanvragen voor een omgevingsvergunning kunnen behandelen. Er is een werkwijze ontwikkeld op basis waarvan medewerking kan worden verleend aan ruimtelijke initiatieven. "De winkel is open". Er is een concept hoofdstructuur ontwikkeld voor

het omgevingsplan die als basis dient voor de verdere ontwikkeling. Er is verder gewerkt aan een experimenteerplan voor een stuk grondgebied om zo ervaring op doen met de nieuwe planvorming en met de nieuwe software. De ervaringen uit dit experimenteerplan worden gebruikt voor de verder ontwikkeling van het omgevingsplan 2032. In 2025 wordt een transitieplan opgesteld voor de periode tot aan 2032.

Vergunningverlening, toezicht en handhaving recht doet aan zowel wettelijke kaders als aan maatwerk, voor zowel omgevingsvergunningen als vergunningverlening bijzondere wetten (APV -Drank en Horeca)

- We hebben een vastgesteld VTH-beleid en handelen volgens de strategieën die daarin zijn beschreven.

Het VTH-beleidsplan is op 18 april 2023 vastgesteld en kent een doorlooptijd van drie jaar. In het beleidsplan zijn strategieën beschreven voor zowel vergunningverlening als toezicht en handhaving. We werken hierbij risico gestuurd aan de hand van een prioriteitenlijst. Op basis hiervan bepalen we in welke mate toezicht wordt gehouden of de mate van toetsing van een aanvraag.

- Jaarlijks stellen we een uitvoeringsprogramma op met doelen die bijdragen aan onze visie om een veilige, gezonde, aantrekkelijke en duurzame gemeente te zijn.

Op 16 april 2024 is het uitvoeringsprogramma VTH vastgesteld door het college. Hierin zijn diverse doelen opgenomen waarin in 2024 aan is gewerkt. In het jaarlijks op te stellen jaarverslag wordt geëvalueerd of de gestelde doelen zijn behaald.

- Jaarlijks rapporteren we over het uitvoeringsprogramma en passen we indien nodig onze doelen en plannen aan.

Het jaarverslag over de uitgevoerde VTH-taken in 2023 is op 26 september 2024 door het college vastgesteld. Naast de toelichting op de uitgevoerde taken is aangegeven waar verbeteringen mogelijk zijn. Hiervoor zijn meerdere aanbevelingen gedaan.

- Waar mogelijk denken we mee met de initiatiefnemer om te komen tot een plan dat past binnen de kaders of passen we maatwerk toe.

Medio 2023 zijn we gestart met het initiatievenproces, gedurende dit proces begeleiden we een initiatiefnemer van plan tot vergunning. Door vroegtijdig aan te haken bij een initiatief kunnen we aangeven of een plan haalbaar is. We werken hierbij vanuit de “ja, mits” gedachte.

Waardevolle netwerken in dorpen en wijken

- We organiseren (thema)bijeenkomsten voor dorps- wijkbelangen en dorps- en buurthuizen.

We hebben 3 bijeenkomsten georganiseerd voor de besturen in de dorpen en wijken: Het maitydsslokky; de doarpshuizenmoeting; en de dorpen- en wikenmoeting.

- We zetten dorpen- en wijkencoördinatoren en opbouwwerkers in.

Het afgelopen jaar hebben 4 dorpencoördinatoren het contact onderhouden met onze dorps- en wijkbelangen en dorps- en buurthuisbesturen. Daarnaast waren vanuit Connexa 2 opbouwwerkers actief in onze gemeente.

- **We ondersteunen initiatieven in dorpen en wijken.**

We hebben vanuit het dorpen en wijkenfonds 22 initiatieven gesubsidieerd met een ontwikkel- of projectsubsidie. Daarnaast hebben alle dorpen en wijken vanuit het dorpen- en wijkenfonds een dorps- of wijkbudget ontvangen. Dit budget kunnen zij zelf inzetten voor initiatieven of activiteiten om de leefbaarheid in hun dorp te vergroten

- **We experimenteren met de DOM-methodiek.**

In 2024 waren er 5 DOM's actief in onze gemeente:

- Ried: Herontwikkeling havengebied
- Tzum: Herorganiseren dorpsvertegenwoordiging
- Wjelsryp: Renovatie dorps huis + woningbouw
- Barradeel dorpen: Wandelpad Spoorpaad
- Bildtdijken: Leefbaarheid Bildtdijken

**Landschap, natuur en landbouw versterken elkaar
duurzaam, zodat we kunnen blijven genieten van een
gezond en divers landschap**

- **We gaan in de omgevingsvisie aandacht besteden aan de uitgangspunten om te komen tot een gezond en divers landschap.**

Het proces rondom de Omgevingsvisie is grotendeels afgerond. De planning is dat de omgevingsvisie in juni 2025 zal worden vastgesteld.

- **Bij planvorming (nieuwe ontwikkelingen) borgen we de landschappelijke inpassing.**

Via onder andere toepassing van het Ambitieweb staan we aan het begin van een ontwikkeling stil bij diverse duurzaamheidsaspecten waaronder biodiversiteit.

- **Afhankelijk van de beraadslaging in de raad in 2023 werken we in 2024 aan beleid voor beschermingswaardige bomen en houtopstanden.**

Op 25 januari 2024 is het beleid waardevolle bomen en landschapselementen vastgesteld en op 11 juli 2024 is de bodemverordening Waadhoeke 2024 vastgesteld.

- **We hebben overleg met de agrarische ondernemers. De landbouwadviseur is aanspreekpunt voor en gaat in gesprek met de sector.**

De adviseur landbouw heeft gewerkt aan de relatie met de sector door te investeren in contacten met de agrarische jongeren, bedrijfsbezoeken en deelname aan diverse overlegstructuren.

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Vershil
Lasten	-3.297	-9.040	-6.858	2.181
Baten	875	4.824	2.673	-2.151
Saldo	-2.422	-4.215	-4.185	30
Dotatie/beschikking reserves	55	750	936	186
Saldo na bestemming	-2.367	-3.466	-3.249	217

Taakvelden

In dit programma zijn de volgende taakvelden opgenomen:

- 8.1 Ruimte en leefomgeving
- 8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)
- 8.3 Wonen en bouwen

Beleidsindicatoren

Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing						
Indicator	Eenheid	Waadhoeke	Nederland	Bron	Periode	Beschrijving
Gemiddelde WOZ waarde	x €1.000	257	379	CBS - Statistiek Waarde Onroerende Zaken	2024	De gemiddelde WOZ waarde van woningen.
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	3,4	9,1	ABF - Systeem Woningvoorraad	2023	Het aantal nieuwbouwwoningen.
Demografische druk	%	80,6	70,4	CBS - Bevolkingsstatistiek	2024	De som van het aantal personen van 0 tot 20 jaar en 65 jaar of ouder in verhouding tot de personen van 20 tot 65 jaar.
Gemeentelijke woonlasten één-persoonshuishouden	€	857	Geen data	COELO, Groningen	2024	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een éénpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
Gemeentelijke woonlasten meer-persoonshuishouden	€	985	Geen data	COELO, Groningen	2024	Het gemiddelde totaalbedrag in euro's per jaar dat een meerpersoonshuisouden betaalt aan woonlasten.
Bovenstaande beleidsindicatoren zijn voorgeschreven. Bron: www.waarstaatjegemeente.nl (datum 24-02-2025)						

Algemene Dekkingsmiddelen

Inleiding

De belangrijkste onderdelen van de algemene dekkingsmiddelen zijn de uitkeringen uit het Gemeentefonds en de lokale heffingen. Deze inkomsten zijn vrij besteedbaar en niet rechtstreeks aan een programma toe te rekenen.

Uitkeringen Gemeentefonds

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Vershil
Gemeentefonds 2024	106.820.519	111.121.443	111.863.125	741.682
Gemeentefonds 2023	-	35.010	35.010	-
Gemeentefonds 2022	-	-46.592	111.549	158.141
Totaal	106.820.519	111.109.861	112.009.684	899.823

Het gemeentefonds laat een voordeel van € 900.000 zien ten opzichte van de bijgestelde begroting, bestaande uit een voordeel voor 2024 en een voordeel over 2022 van € 158.000. Verdere toelichting staat in het onderdeel Jaarrekening onder de toelichting op de baten en lasten.

Lokale heffingen

Lokale heffingen zijn onderverdeeld in gebonden en ongebonden heffingen. Ongebonden heffingen zoals OZB, parkeerbelasting en reclamebelasting worden onder de algemene dekkingsmiddelen verantwoord. Gebonden heffingen zoals riool- en afvalstoffenheffing worden verantwoord bij programma 8 Volksgezondheid en Milieu.

Overige posten in de Algemene Dekkingsmiddelen

Overhead

Het BBV schrijft voor dat de overhead inzichtelijk gemaakt moet worden. De definitie van overhead is: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. De overhead is als gevolg hiervan geen onderdeel van de programmalasten. In een aantal gevallen is het nodig overhead extracomptabel toe te rekenen. Bijvoorbeeld bij de tarieven voor leges en heffingen. Gemeenten zijn vrij in de toe te passen systematiek. Waadhoeke berekent de overhead als een percentage van het begrotingstotaal. In 2024 is het overheadpercentage 12,88% (2023: 11,72%). Het overheadpercentage op rekeningbasis is 11,08%.

In onderstaande tabel is de overhead uitgesplitst, baten en lasten gesaldeerd. De inhoudelijke analyse van de verschillen is in paragraaf 2.5 Toelichting op de baten en lasten opgenomen (vanaf pagina 171).

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Vershil
Ambtelijke organisatie	12.235	12.075	12.163	-88
Huisvesting	1.288	1.401	1.384	17
ICT	2.874	2.653	2.477	176
Overig	709	680	603	77
Totaal	17.107	16.810	16.627	182

Vennootschapsbelasting (Vpb)

De voorlopige aanslag vennootschapsbelasting (Vpb) 2024 is verantwoord.

Naar verwacht zal de aangifte en de definitieve beschikking amper afwijken van deze voorlopige aanslag.

Overige financiële middelen

De gemeente is in het bezit van 134.319 aandelen Bank Nederlandse Gemeenten, 210 aandelen Afvalsturing Friesland N.V. en 21.265 aandelen N.V. Fryslân Milieu. Jaarlijks ontvangt de gemeente hierover dividenduitkeringen. Het werkelijke dividend 2023 van de BNG is € 246.610. Het werkelijke dividend 2023 van de N.V. Afvalsturing is € 207.273. Deze zijn in 2024 ontvangen.

Saldo van de financieringsfunctie

De afwijking baten/lasten tussen begroting en realisatie op de post Bespaarde rente heeft te maken met de technische verwerking van de doorbelasting. Per saldo is de afwijking het gevolg van de hogere vermogenspositie dan begroot. Verdere toelichting staat in het onderdeel Jaarrekening onder de toelichting op de baten en lasten.

Onvoorzien

Het bedrag voor Onvoorzien (overig) bestaat uit twee componenten. De eerste is de post onvoorzien éénmalig ter dekking van eenmalige lasten. De tweede betreft de post onvoorzien met bestemming waarin onder andere bedragen voor loon- en prijscompensatie zijn gereserveerd.

De besteding binnen deze posten zijn in de volgende tabel weergegeven.

Voor de volledigheid is het verloop van onvoorzien structureel ook zichtbaar gemaakt.

Bedragen x € 1

Nr.	Begrotingswijziging	Datum besluit raadsvergadering	Bedrag
	<i>Bedragen in hele euro's</i>		
	6.080.001 Onvoorzien eenmalig	Beginstand	-
1	(1.05) Betreft de incidentele gevolgen van de december-circulaire 2023.	15-2-2024	210.000
	(1.17) Betreft resterende saldo begroting 2024		199.657
3	(3.01) Budget onderzoek de Koornbeurs	28-3-2024	-35.000
4	(4.01) Huisvesting arbeidsmigranten	18-4-2024	-102.000
	(4.03) Vervanging inrichtingselementen buitensport-accommodaties		-210.000
6	(6.04) Subsidie peuteropvang	27-6-2024	-22.000
7	(7.01) Berap I - Onderuitputting (rente/afschr)	27-6-2024	373.477
	(7.01) Berap I - Saldo		261.062
8	(8.01) Campus Middelsee	26-9-2024	-3.500
	(8.01) Campus Middelsee - vrijval subsidie		150.000
	(8.03) Afvalscheiding op scholen		-2.125
	(8.04) Pilot renovatie fietspad Deinum-onderuitputting kapitaallasten 2024		8.800
	(8.11) Aanbesteding accountantsdiensten		-34.000
9	(9.02) Renovatie kleed-/clubgebouw sc Franeker	17-10-2024	-85.000
10	(10.01) Saldo Berap II 2024 (deels)	28-11-2024	576.011
11	(11.01) Subsidie Seewyn	19-12-2024	-100.000
	(11.02) Subsidie Koornbeurs		-110.000

Nr.	Begrotingswijziging	Datum besluit raadsvergadering	Bedrag
	<i>Bedragen in hele euro's</i>		
	(11.05) Subsidie Saskia & Rembrandexperience		-75.000
	(11.09) Septembercirculaire 2024		-384.549
	(11.11) Begrotingsrechtmatigheid - Balanspost Tozo		37.442
	(11.11) Begrotingsrechtmatigheid - Verkiezingen /VNG/advertentiekosten/kosten bezwaarschriftencommissie		-107.000
	(11.12) Belastingen en leges		179.000
	(11.13) Rente kort geld		300.000
	(11.18) Correctie doorbelastingen		535.000
	(11.19) Toevoeging onvoorzien eenmalig aan het resultaat		-1.295.275
12	(12.01) Reserve jaarovergang 2024 - actualisatie duurzaamheidsagenda	19-12-2024	-215.000
	(12.01) Reserve jaarovergang 2024 - viering voor 80 jaar bevrijding		-50.000
	Stand raming begroting na wijziging per 31 december 2024		-

Bedragen x € 1

Nr.	Begrotingswijziging	Datum besluit raadsvergadering	Bedrag
	<i>Bedragen in hele euro's</i>		
	6.080.002 Onvoorzien structureel	Beginstand	57.262
1	(1.04) Betreft de structurele gevolgen van de september-circulaire 2023.	15-2-2024	295.198
	(1.11) Betreft structurele gevolgen uitbreiding formatie griffie		-34.500
3	(3.02) Beleid waardevolle bomen en landschapselementen	28-3-2024	-30.000
6	(6.06) Structurele effecten Jaarstukken 2023	27-6-2024	-277.000
7	(7.01) Berap I - Onderuitputting (rente/afschr)	27-6-2024	60.599
	(7.01) Berap I - Aanvulling krediet		-41.680
	(7.01) Berap I - Vrijval onvoorzien met bestemming		226.447
	(7.01) Berap I - Saldo		200.000
8	(8.03) Afvalscheiding op scholen	26-9-2024	-1.275
	(8.04) Pilot renovatie fietspad Deinum-onderuitputting kapitaallasten 2024		-8.800
11	(11.14) Verzekeringen	19-12-2024	-88.560
	(11.19) Toevoeging onvoorzien structureel aan het resultaat		-357.691
	Stand raming begroting na wijziging per 31 december 2024		-

Bedragen x € 1

Nr.	Begrotingswijziging	Datum besluit raadsvergadering	Bedrag
	<i>Bedragen in hele euro's</i>		
	6.080.003 Onvoorzien met bestemming	Beginstand	4.270.257
1	(1.03) Begrotingswijziging 2024 FUMO	15-2-2024	-87.000
	(1.04) Septembercirculaire 2023		280.692
	(1.07) Versterking dienstverlening t.b.v. gebiedsteam		-38.685
	(1.08) Armoedebestrijding dienstverlening t.b.v. gebiedsteam		-91.946
	(1.12) Effect nieuwe CAO 2024		-637.623
	(1.13) Beheerplan groenbeheer		-1.145.051
	(1.16) Verschuivingen in de personeelsbegroting		-268.250
2	(2.01) Reserve jaarovergang	15-2-2024	1.317.076
5	(5.03) Indexering subsidies	16-5-2024	-294.971
	(5.05) Subsidieregeling Energieadviezen Waadhoeke		-60.000
6	(6.08) Invoering CO2-prestatieladder	27-6-2024	-41.610
	(6.10) Wijzigingen in de personeelsbegroting		-601.000
7	(7.01) Berap I - Onderuitputting (rente/afschr)	27-6-2024	62.640
	(7.01) Berap I - LPO bijstelling Jeugdzorg naar sociaal domein		-130.905
	(7.01) Berap I - Vrijval onvoorzien met bestemming		-226.447
	(7.01) Ambulantisering GGZ naar subsidie Veilig Thuis		-69.000
8	(8.06) Subsidie sportbedrijf Waadhoeke	26-9-2024	-72.489
	(8.16) LPO subsidie Sport Fryslan		-20.012
	(8.16) Indexering vervoer gymnastiekonderwijs		-34.391
9	(9.03) Opstellen kerkenvisie	17-10-2024	-75.000
	(9.04) Projectleider I&A		-85.000
10	(10.01) Meicirculaire 2024 (Berap II)	28-11-2024	548.374
	(10.01) Indexering tarieven (Berap II)		-41.514
	(10.01) Vrijval onvoorzien met bestemming (Berap II)		-532.384
11	(11.11) Begrotingsrechtmatigheid - Uitvoeringskosten invoering omgevingswet	19-12-2024	-295.702
	(11.15) Overheveling reserve sociaal domein		-724.885
	(11.17) Inzet twee energiecoaches		-84.187
12	(12.01) Reserve jaarovergang 2024	19-12-2024	-820.987
	Stand raming begroting na wijziging per 31 december 2024		-
	Totaal		-

Wat heeft het gekost?

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Vershil
Lasten				
Onvoorzien structureel	-57	0	0	0
Onvoorzien overig	-4.271	-1	0	1
Overhead	-17.175	-17.042	-16.934	108
Saldo financieringsfunctie	-108	967	849	-118
Heffing VPB	0	0	-1	-1
Overige lasten	-1.525	-1.595	-1.565	30
Totaal Lasten	-23.136	-17.670	-17.651	20
Baten				
Overhead	68	232	307	75
Gemeentefonds	106.821	111.110	112.010	900
Lokale heffingen	9.404	9.694	9.659	-36
Overige financiële middelen	234	366	247	-119
Bespaarde rente / saldo financieringsfunctie	1.473	1.473	1.620	147
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0
Overige baten	534	587	689	101
Totaal Baten	118.533	123.462	124.530	1.069
Saldo voor bestemming	95.396	105.791	106.880	1.088
Dotatie/beschikking reserve	-6.575	-6.641	-6.641	0
Saldo na bestemming	88.821	99.150	100.238	1.088

Taakvelden

In dit programma zijn de volgende taakvelden opgenomen:

- 0.10 Mutaties reserves
- 0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten
- 0.3 Beheer overige gebouwen en gronden
- 0.4 Overhead
- 0.5 Treasury
- 0.61 OZB woningen
- 0.62 OZB niet-woningen
- 0.63 Parkeerbelasting
- 0.64 Belastingen overig
- 0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds
- 0.8 Overige baten en lasten
- 0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)

Beleidsindicatoren

Algemene Dekkingsmiddelen						
Indicator	Eenheid	Waadhoeke	Nederland	Bron	Periode	Beschrijving
Formatie	fte per 1.000 inwoners	7,76	N.v.t.1	Eigen gegevens	2024	De formatieve bezetting in fte per 1000 inwoners in 2024.
Bezetting	fte per 1.000 inwoners	6,91	N.v.t.1	Eigen gegevens	2024	De daadwerkelijke bezetting in fte per 1000 inwoners in 2024.
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	757,83	N.v.t.1	Eigen jaarrekening	2024	De apparaatskosten per inwoner. De apparaatskosten bestaan o.a. uit kosten voor: personeelslasten, huisvesting, inhuur en automatisering
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	19,30%	N.v.t.1	Eigen jaarrekening	2024	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen.
Overhead	% van totale lasten	11,08	N.v.t.1	Eigen jaarrekening	2024	Overhead berekend als percentage van de totale lasten van de gemeente.
1) Dit betreffen eigen beleidsindicatoren, waardoor er geen cijfers voor Nederland beschikbaar zijn.						

Paragrafen

Inleiding

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) maken de paragrafen verplicht onderdeel uit van de programmaverantwoording. Ze bevatten de verantwoording van wat in de overeenkomstige paragrafen van de programmabegroting is opgenomen. In de paragrafen dienen de beleidslijnen te worden vastgelegd met betrekking tot beheersmatige aspecten die een groot beslag op de financiële middelen (kunnen) leggen.

Het betreft de volgende (door het Rijk voorgeschreven) paragrafen:

- Lokale heffingen;
- Weerstandsvermogen en risicobeheersing;
- Onderhoud kapitaalgoederen;
- Financiering;
- Bedrijfsvoering;
- Verbonden partijen;
- Grondbeleid;
- Openbaarheid.

Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

Onder de lokale heffingen in de gemeente Waadhoeke vallen de riool- en waterzorgheffing, afvalstoffenheffing, leges, en dergelijke. Voor heffingen waarbij kosten worden verhaald (de riool- en waterzorgheffing, afvalstoffenheffing, leges en lijkbezorgingsrechten) geldt dat de gemeente er geen winst op mag maken en alleen de daadwerkelijke kosten in rekening mag brengen. Om inzicht te geven in de lokale lastendruk nemen wij de onroerende zaakbelasting (OZB) mee in deze paragraaf. Ook de opbrengsten uit parkeerbelasting en reclamebelasting worden geschetst.

Beleid

In de nota Harmonisatie gemeentelijke belastingen/nota Lokale heffingen is het tariefbeleid van de gemeente Waadhoeke vastgelegd. Enkele uitgangspunten zijn:

- Juridisch: de heffing is conform de wet, regelgeving en beleidsregels en is toetsbaar door de belastingplichtige.
- Eenvoud: voor de belastingplichtige is de aard van de heffing en de hoogte van de tarieven op herkenbare wijze vastgelegd. De communicatie op de website en in de bijsluiter dient ter ondersteuning en draagt bij aan een voor de burger begrijpelijke uitleg van de in rekening gebrachte heffingen.
- Rechtvaardig: de heffing en de hoogte van het tarief moet voldoen aan de norm van redelijkheid en billijkheid.
- Beheersbaar: de belastingheffing en -inning wordt binnen een compacte organisatie doelmatig en efficiënt ingericht. Het streven is de perceptiekosten zo veel mogelijk te beperken.
- Verordeningen zijn gebaseerd op de modelbepalingen zoals die door de VNG worden bekendgemaakt.
- De hoogte van de te bepalen tarieven is gekoppeld aan de geraamde opbrengsten van de verschillende belastingsoorten in de begroting.
- Het streven bij de leges en rechten is kostendekkendheid van de tarieven.
- Het beperken van de (negatieve) financiële gevolgen voor een individuele belastingplichtige.

Inflatiecorrectie

Er is inflatiecorrectie toegepast op OZB. Het percentage dat we hiervoor gebruiken is het inflatiepercentage van het CBS t-2. Dit wil zeggen dat we in de begroting 2024 het inflatiepercentage van 2022 hanteren. Reden hiervoor is dat dit percentage reeds vastgesteld is en dus niet aan verandering meer onderhevig is.

Subsidieregeling compensatie OZB voor buitensport

Op 11 juli 2019 is er een besluit genomen over de harmonisatie van de buitensport. De gemeente legt aanslagen voor de OZB op en de verenigingen kunnen voor compensatie een beroep doen op de subsidieregeling.

Stappen naar volledige kostendekkendheid

Afgezien van de extra lasten van het vGRP zijn de afvalstoffenheffing, en riool- en waterzorgheffing nu ook nog niet volledig kostendekkend. Het huidige uitgangspunt blijft gehandhaafd namelijk dat de kostendekkendheid niet verder wordt doorgetrokken naar 2022 en volgende jaren.

Uitgangspunt is eveneens dat de tarieven voor inwoners minimaal gelijke tred houden met de lastenontwikkeling voor afval en riool.

Om het vGRP te kunnen dekken over de gehele looptijd is binnen de planperiode gestart met een ingroeimodel voor dotatie aan de voorziening waarbij het uitgangspunt is dat de extra lasten volledig worden omgeslagen over inwoners en bedrijven (dotatie in verband met het vastgesteld vGRP).

Overzicht opbrengsten OZB en lokale heffingen

De opbrengsten zijn weergegeven in onderstaande tabel.

Bedragen x € 1.000	2024 primitief	2024 na wijziging	Rekening 2024
OZB	8.826	9.115	9.092
Parkeerbelasting	510	450	449
Reclamebelasting	122	129	117
Rioolheffing	6.490	6.570	6.627
Afvalstoffenheffing	6.044	6.044	6.069
Leges	1.612	1.904	1.869
Begraafplaatsrechten	170	170	304
Marktgelden	16	12	12
Liggelden	47	72	88
Totaal	23.837	24.466	24.626

OZB

De OZB kan worden onderscheiden in OZB voor gebruikers van niet-woningen en OZB voor eigenaren van een pand of een perceel grond. De belasting wordt opgelegd als betrokkene op 1 januari 2024 gebruiker is van een niet-woning respectievelijk bij het kadaster staat ingeschreven als eigenaar van een pand of perceel grond. De tarieven 2024 zijn gebaseerd op de taxatiewaarde met als peildatum 01-01-2023.

In hierna opgenomen tabel zijn de tarieven 2023 en 2024 verwerkt.

Tabel: Tarieven OZB. Het tarief is een percentage van de WOZ-waarde.

Woningen	2023	2024
Eigenaarsdeel	0,1111	0,1180
Totaal	0,1111	0,1180
Niet woningen	2023	2024
Eigenaarsdeel	0,2251	0,2424
Gebruikersdeel	0,1556	0,1706
Totaal	0,3807	0,4130

Riool- en waterzorgheffing

Afgezien van de extra lasten van het vGRP is de riool- en waterzorgheffing nu ook nog niet volledig kostendekkend.

Om het vGRP te kunnen dekken over de gehele looptijd is binnen de planperiode gestart met een ingroeimodel voor dotatie aan de voorziening waarbij het uitgangspunt is dat de extra lasten volledig worden omgeslagen over inwoners en bedrijven (dotatie in verband met het vastgesteld vGRP). Uitgangspunt is eveneens dat de tarieven voor inwoners minimaal gelijke tred houden met de lastenontwikkeling voor riool.

Dit heeft geresulteerd in de gewenste/noodzakelijke opbrengsten in de begroting en jaarrekening 2024. De tariefberekening over categorieën is als volgt bepaald:

Categorie	Tarief
Tarief meerpersoonshuisdoudens (MPH)	MPH
1 persoonshuishouden	80% MPH
Bedrijfsafvalwater of overige niet woning	140% MPH
Garagebox of opslagruimte met > 10 m3 waterverbruik	140% MPH
Garagebox of opslagruimte met < 10 m3 waterverbruik	30% MPH
Recreatieterrein	50% MPH

In onderstaande tabel zijn de tarieven riool- en waterzorgheffing 2023 en 2024 opgenomen van een eenpersoons- en meerpersoonshuishouden.

Tabel: Tarief rioolheffing 2023-2024 Waadhoeke (bedragen in €)

	2023	2024
Eenpersoonshuishoudens (1)	239,20	263,20
Meerpersoonshuishoudens	299,00	329,00

Effect van de stijging van riool- en waterzorgheffing als gevolg van het nieuwe vGRP (verbreed gemeentelijk rioleringsplan) is hierin opgenomen. Dit is verwerkt in het tarief riool- en waterzorgheffing vanaf 2024.

Afvalstoffenheffing

Uitgangspunt van de afvalstoffenheffing is dat de tarieven voor inwoners minimaal gelijke tred houden met de lastenontwikkeling voor afval.

Afgezien van de extra lasten van de afvalstoffenheffing is deze nu nog niet volledig kostendekkend. Het huidige uitgangspunt blijft gehandhaafd namelijk dat de kostendekkendheid niet verder wordt doorgetrokken. Dit heeft geresulteerd in de gewenste/noodzakelijke opbrengsten in de begroting en jaarrekening 2024.

In onderstaande tabel zijn de tarieven opgenomen van de afvalstoffenheffing 2023 en 2024 van een eenpersoons- en meerpersoonshuishouden.

Tabel: Tarieven afvalstoffenheffing 2023-2024 (Bedragen in Euro's)

	2023	2024
Eenpersoonshuishoudens (1)	251,20	250,40
Meerpersoonshuishoudens	314,00	313,00

[1] De tarieven voor eenpersoonshuishoudens zijn genormeerd op 80% van de meerpersoonshuishoudens.

Kostendekkendheid heffingen

De riool- en waterzorgheffing en de afvalstoffenheffing mogen ten hoogste kostendekkend zijn. Aan de hand van onderstaande tabel wordt de kostendekkendheid inzichtelijk gemaakt.

De geraamde dekkingspercentages in de primitieve begroting 2024 waren respectievelijk 94,34% voor riool- en waterzorgheffing en 94,82 % voor afvalstoffenheffing.

De werkelijke lasten en baten 2024 resulteren in een dekkingspercentage voor de riool- en waterzorgheffing van circa 108,36%. Deze wordt voornamelijk veroorzaakt doordat er in voorbereiding op een nieuw Water en Rioleringsplan minder onderhoudswerkzaamheden zijn

uitgevoerd. Lagere uitgaven betekent ook minder BTW en minder toe te rekenen overhead, waardoor het dekkingspercentage toeneemt.

Voor de afvalstoffenheffing resulteren de werkelijke lasten en baten in een dekkingspercentage van bijna 93,65%. De lasten zijn hoger geweest dan geraamd door hogere kosten voor afvalverwerking, hogere lasten voor de milieustraat en hogere kosten voor tractie en personeel. Hogere uitgaven betekent ook meer BTW en meer toe te rekenen overhead. Het dekkingspercentage wordt hierdoor lager.

In de begroting 2024 werd rekening gehouden met een overhead van 12,88%. De lagere overhead van 11,08% leidt tot een toename van het dekkingspercentage.

Kostendekkendheid	Riool- en waterzorgheffing 2024	Afvalstoffenheffing 2024
<i>Bedragen x €1.000</i>		
Lasten taakveld inclusief toerekeningen	4.693	5.298
Baten taakveld exclusief heffingen	57	574
Kwijtscheldingen	239	292
Netto lasten taakveld	4.875	5.016
Toe te rekenen kosten		
Overhead 11,08%*	540	497
BTW	701	967
Totale kosten	6.115	6.480
Opbrengst heffing	6.627	6.069
Dekkingspercentage	108,36%	93,65%

Lokale lastendruk

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) brengt jaarlijks de Atlas van de lokale lasten uit. De Atlas van de lokale lasten presenteert de bruto woonlasten in vergelijking tot omliggende gemeenten. Voor een vergelijking met andere gemeenten verwijzen we naar www.coelo.nl.

Leges

Tot de rechten worden de leges gerekend, zoals leges voor een paspoort, rijbewijs, omgevingsvergunning, enzovoort. Uitgangspunt bij deze rechten is, voor zover de tarieven niet door het Rijk worden voorgeschreven, dat ze zo veel mogelijk kostendekkend dienen te zijn.

De hogere leges die zijn ontvangen in het kalenderjaar 2024 worden per saldo veroorzaakt door niet geraamde degeneratievergoedingen (schaderegeling ingravingen kabels en leidingen), hogere leges burgerzaken en lagere leges omgevingsvergunningen dan geraamd.

Begraafplaatsrechten

De opbrengst bestaat zowel uit ontvangen grafrechten als uit de vrijval van de afkoopsommen onderhoud grafrechten.

Kwijtscheldingsbeleid

Voor inwoners met de laagste inkomens bestaat de mogelijkheid van kwijtschelding van de geheven belasting. Het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid maakt onderdeel uit van het gemeentelijk minimabeleid. Het percentage van de bijstandsnorm dat ten behoeve van de beoordeling of een

verzoek wel of niet kan worden gehonoreerd is gesteld op 100%. Gelet op dit gegeven kan worden gesteld dat maximaal gebruik wordt gemaakt van de wettelijke vrijheden op dit gebied.

Kwijtschelding is alleen mogelijk voor de onroerende zaakbelastingen, de afvalstoffenheffing en de riool- en waterzorgheffing. De bedragen aan kwijtscholden afvalstoffenheffing en riool- en waterzorgheffing worden verdisconteerd in de desbetreffende heffingen. In de begroting 2024 is een raming (na wijziging) van € 498.800 opgenomen. De realisatie in 2024 is afgerond € 521.600.

Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Weerstandsvermogen is de mate waarin een gemeente in staat is middelen vrij te maken om substantiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het beleid ingrijpend moet worden gewijzigd.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- Alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd, of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid, die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie;
- De weerstandscapaciteit, zijnde de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken.

Ten aanzien van het weerstandsvermogen maken we onderscheid tussen:

- incidenteel weerstandsvermogen; dit is de mate waarin risico's met een eenmalig karakter opgevangen kunnen worden door de incidentele weerstandscapaciteit. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat in hoofdzaak uit de Algemene Reserve.
- structureel weerstandsvermogen; dit is de mate waarin risico's met een structureel karakter opgevangen kunnen worden door structurele weerstandscapaciteit. Dit betreft de structurele ruimte in de exploitatie en bestaat o.a. uit de onbenutte belastingcapaciteit, de post onvoorzien structureel en het structureel begrotingssaldo.

Het incidenteel weerstandsvermogen is de mate waarin over de algemene reserve beschikt kan worden zonder dat het beleid ingrijpend moet worden gewijzigd. In de nota Reserves en Voorzieningen (Raad 20 mei 2021) is de ondergrens vastgesteld op € 15,0 miljoen.

A. Gekwantificeerde risico's

Incidentele risico's die de gemeente Waadhoeke loopt betreffen met name risico's in de grondexploitatie en kapitaalgoederen.

Het totaal aan incidentele risico's bepaalt de benodigde incidentele weerstandscapaciteit. Echter door de maximale gevolgen van de individuele risico's bij elkaar op te tellen ontstaat een te negatief oordeel over de risico's. Want niet alle risico's doen zich in één jaar voor in hun maximale omvang. Daarom wordt een inschatting gemaakt van de kans dat een risico zich voordoet en de financiële impact hiervan.

Klasse	Kans	Financiële impact
1	Zeër klein (1-20%)	5%
2	Klein (21-40%)	25%
3	Gemiddeld (41-60%)	50%
4	Groot (61-80%)	75%
5	Zeër groot (81-100%)	95%

Voorbeeld:

Stel een project van € 5 miljoen. Het financiële risico wordt bepaald op € 1 miljoen. De kans dat dit risico zich voordoet wordt geschat op klein (klasse 2). De bijbehorende financiële impact bedraagt 25%. De benodigde incidentele weerstandscapaciteit voor dit project wordt berekend op € 250.000.

Wanneer een complex in de berekening een positief resultaat laat zien, kan er wel een risico zijn dat door onvoorziene omstandigheden een financieel risico ontstaat.

Voor een aantal complexen in de grondexploitatie wordt een negatief resultaat verwacht en is voor de grootte hiervan een voorziening opgenomen. Het is niet uitgesloten dat ook het deel wat niet afgedekt wordt door een voorziening een risico vormt.

Voor de volledige systematiek hoe risico's te kwantificeren wordt verwezen naar de nota Weerstandsvermogen & Risicobeheersing (Raad 25 november 2021). Hierin wordt een ratio weerstandsvermogen aanbevolen tussen 1,0 en 1,4. Op basis van de beoordelingstabel weerstandsvermogen wordt dit gekwalificeerd als 'voldoende'. Wanneer uit berekeningen in de programmabegroting blijkt dat de ratio lager is dan 1,0 moeten maatregelen genomen worden om het weerstandsvermogen binnen de meerjarenplanperiode op peil te brengen.

$$\text{De ratio weerstandsvermogen bedraagt: } \frac{\text{Beschikbare incidentele weerstandscapaciteit}}{\text{Benodigde incidentele weerstandscapaciteit}} = > 1,0 \text{ en } < 1,4$$

Daarnaast is de ondergrens van de algemene reserve bepaald op € 15,0 miljoen (nota Reserves en Voorzieningen, Raad 20 mei 2021). De hoogte van de vrij besteedbare reserve is daarom een combinatie van alles boven de ratio weerstandsvermogen van 1,0 met in achtneming van deze ondergrens. Alle bedragen in de volgende tabellen zijn x € 1, tenzij anders vermeld.

Voor de hierna geïnventariseerde en gekwantificeerde risico's is een rapporteringsondergrens voor het maximale financiële risico gehanteerd van € 250.000 of lager indien er bijzondere omstandigheden zijn. Oftewel maximale financiële risico's onder de € 250.000 worden in principe niet gepresenteerd.

Berekeningsmethode omvang weerstandscapaciteit

Voor de berekening van de benodigde weerstandscapaciteit worden de risico's met een financieel negatief gevolg als onderstaand meegerekend in de simulatie:

1. Risico's met een structureel gevolg vermenigvuldigen met de factor 2;
2. Als zekerheid 90% hanteren;

De uitkomst vermenigvuldigen met de factor 1,2.

Risico: Waddenglas

Waddenglas is een tuinbouwgebied ten zuiden van Sexbierum. Het betreft een gebied dat vanaf 2008 in samenwerking met de provincie Fryslân en de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (R.V.O.) tot stand is gekomen.

Nadat de koopovereenkomst met Friss Holding b.v. in oktober 2022 is ontbonden hebben R.V.O., de Provincie en de gemeente Waadhoeke het besluit genomen om de samenwerking Waddenglas te beëindigen. De financiële afrekening is in de boekwaarde verwerkt. De gemeente Waadhoeke zal nu de grondexploitatie Waddenglas zelfstandig op zich nemen. Inclusief de afkoopsommen van R.V.O. en de Provincie van in totaal € 6.886.786 is de boekwaarde per 1-1-2025 € 9,0 miljoen.

De gemeente Waadhoeke kan zelfstandig over ruim 50 ha. grond van Waddenglas beschikken. Deze 50 ha. ligt in het zoekgebied en biedt een kans bij de ontwikkeling van een klimaatlandschap. Eerder dit jaar heeft de raad het college de opdracht gegeven om de haalbaarheid van dit klimaatlandschap (na diverse verkenningen) concreter te maken. Het lijkt er daarmee steeds meer op dat de koers voor Waddenglas verlegd gaat worden van een glastuinbouwgebied naar een klimaatlandschap. In de 2e helft van 2025 worden de conclusies over de concrete haalbaarheid voor het klimaatlandschap

verwacht. De verkoop van Waddenglas als tuinbouwgebied is daarom voorlopig stop gezet in afwachting van bestuurlijke besluitvorming.

De financiële uitkomsten van de exploitatie van een klimaatlandschap zijn op dit moment lastig te voorspellen. Gelet op de onzekerheid wordt voorgesteld om de huidige voorziening van ca. € 2,25 miljoen te handhaven.

Het maximaal risico wat kan ontstaan is wanneer de gronden uiteindelijk tegen een agrarische waarde worden verkocht. De grondexploitatie sluit dan ongeveer € 5,7 miljoen negatief. Het saldo van € 3,45 miljoen (verschil tussen de waarde van de voorziening en het eindresultaat van de grondexploitatie indien de gronden tegen agrarische waarde worden verkocht) is derhalve het risico. De kans hierop wordt echter zeer klein ingeschat.

Risicobeheersing

De risico's worden zoveel mogelijk beperkt door beheersmaatregelen. Dat betekent de kosten beperken.

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 3.450.000	Zeër klein (5%)	I	1

Risico: Kie-1

Kie is een bedrijventerrein aan de zuidwestkant van Franeker. Alle kavels zijn in 2024 verkocht danwel in optie uitgegeven. De boekwaarde per 01-01-2025 bedraagt ca. € 1,34 miljoen. Vanwege de netcongestie zal de grex naar verwachting pas in 2031 sluiten met een tekort van ca. € 1,73 miljoen. Hiervoor is een voorziening is getroffen. De kans dat het tekort groter wordt kan als zeer klein beoordeeld worden.

Risicobeheersing

Naast het beheersen van de kosten wordt middels contacten met ondernemer de verkoop van kavels gestimuleerd.

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 0	Zeër klein (5%)	I	1

Risico: Kie-2

Kie fase 2 is een uitbreiding aan de westkant van het bestaande bedrijventerrein Kie fase 1. Het bestemmingsplan en ook de grondexploitatie is in de raadsvergadering van 7 maart 2024 vastgesteld. De boekwaarde per 1-1-2025 bedraagt € 753.000.

Het geraamd eindresultaat is zo goed als sluitend. De belangstelling voor deze uitbreiding is goed, ook omdat fase 1 zo goed als uitverkocht is. Omdat we aan het begin staan van deze grondexploitatie zijn de risico's diverse en kunnen ze groot worden. Het terrein moet nog bouwrijp gemaakt worden met de daarbij behorende aanbestedings- en uitvoeringsrisico's. Onderdeel van het bouwrijp maken is de aanleg van nutsvoorzieningen, waarbij met name de beschikbaarheid van ruimte op het elektriciteitsnet een risico is. Daarnaast zal de belangstelling t.z.t. ook omgezet moeten worden naar daadwerkelijke verkopen, ook dat is een risico. Om het financieel risico concreter te maken is een ongunstiger scenario doorgerekend. Twee jaar vertraging en een verhoging van het rentepercentage van 2,5 % naar 4% geeft een verwacht negatief resultaat van ca. € 510.000 op eindwaarde (2037).

Risicobeheersing

Naast het beheersen van de kosten, is inzet nodig om ruimte op het elektriciteitsnetwerk beschikbaar te krijgen, dan wel alternatieven te zoeken. Tegelijkertijd zal het contact met belangstellende bedrijven worden onderhouden.

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 510.000	Groot (75%)	I	1

Risico: Project Alvestêdewyk

De Alvestêdewyk is de uitbreidingslocatie voor woningbouw van Franeker. De eerste fase is in ontwikkeling en wordt inmiddels woonrijp gemaakt. Ongeveer 150 woningen zijn gerealiseerd. Voor de tweede fase is een uitwerkingsplan opgesteld en dit deel is inmiddels bouwrijp gemaakt en er wordt gebouwd. Voor beide fasen geldt overigens wel dat de gronden door de gecontracteerde marktpartij zijn afgenomen en afgerekend. De woonwijk wordt door deze marktpartij, o.b.v. een exploitatieovereenkomst ontwikkeld.

De gemeente heeft de gronden (fase 3 en 4) in eigendom. De zogenaamde grondbank. In 2007 heeft de eerste uitname (fase 1 en 2) van gronden door de marktpartij plaatsgevonden voor een bedrag van bijna € 5 miljoen. Contractueel diende in 2013 de grondbank volledig te zijn afgenomen. Deze afname heeft echter niet plaats gevonden. Er is een juridische procedure gestart om alsnog nakoming van het contract te vorderen. Medio 2016 heeft de Rechtbank uitgesproken dat de marktpartij de gronden moet afnemen. Deze overdracht heeft op 25 augustus 2016 plaatsgevonden. Door de marktpartij is vervolgens een gerechtelijke procedure bij het Gerechtshof aangespannen. Op 27 november 2018 heeft het Gerechtshof vonnis uitgesproken, waarbij de uitspraak van de Rechtbank is vernietigd en de gemeente medewerking heeft verleend aan teruglevering en -betaling. Feitelijk betekent dit dat de gemeente eind december 2018 het eigendom heeft gekregen van de gronden gelegen in de 3e en 4e fase.

In 2022 is een proces met de marktpartij afgesproken om te komen tot afspraken over de grondbank en dus ook over de ontwikkeling van fase 3 en 4. Samen met de marktpartij wordt o.a. verkend hoe de financiële last van de grondbank kan worden opgelost en hoe de samenwerking bij de ontwikkeling van fase 3 en 4 het beste kan worden vorm gegeven. Bij deze verkenning is een onafhankelijk externe deskundige ingeschakeld die zowel het vertrouwen heeft van de marktpartij als van de gemeente. Het ziet er naar uit, dat vanuit deze verkenning er afspraken mogelijk zijn om de ontwikkelingssamenwerking voor fase 3 en 4 voort te zetten. Besluitvorming hieromtrent moet nog plaatsvinden.

Risicobeheersing

Zorgvuldig handelen zowel aangaande de juridische procedure als ook richting de marktpartij.

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 14.000.000	Klein/gemiddeld (35%)	I	1

Risico: Baggerplan 2022-2030

In het door de raad op 11 november 2021 vastgestelde baggerplan 2022-2030 zijn de volgende waterwegen niet meegenomen:

- watergangen gelegen in het landelijk gebied, deze zijn voor ca. 90 % in onderhoud bij het waterschap

- nautisch vaarwater (dit is water bestemd voor (recreatie) scheepvaart), bestaande uit “opfearten” die niet als vaarweg zijn geclassificeerd,
- reeds overgedragen (secundaire en hoofd)watergangen in de voormalig gemeente Menameradiel die binnen de Overdracht Stedelijk Waterbeheer (OSW) vallen. Deze watergangen zijn in beheer en onderhoud overgegaan naar het Wetterskip Fryslân.

Het wel of niet baggeren voor ander gebruik dan waterafvoer (zogenaamde natte profiel) is een keuze en geen wettelijke verplichting. Het op peil houden voor de waterafvoer van deze wateren ligt bij de eigenaar.

De uitvoering van het vastgestelde baggerplan is in 2022 opgepakt en in 2023 en 2024 verder uitgevoerd. Gekozen is om eerst de wateren in het kader van het stedelijk water en de overdracht hiervan uit te voeren. Hiervoor is een bestek op de markt gebracht. Uitvoering heeft plaats gevonden in 2023 en 2024. Na de uitvoering is het stedelijk water op niveau. De afrekening met het Wetterskip heeft plaatsgevonden in 2024. In het verdere baggerplan komen er mogelijk onvoorziene milieurisico's in de uitvoering.

Risicobeheersing

Zorgvuldige uitvoering.

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 0	Gemiddeld (50%)	I	1

Risico: Alternatieven in beheerplannen

In de vastgestelde beheerplannen (voor wegen, kunstwerken openbaar groen, gebouwen en openbare verlichting) zijn ten aanzien van het groot onderhoud alternatieven doorgevoerd die gericht zijn op kostenbesparing. Het onderhoudsniveau is bepaald op veilig, sober doch doelmatig. Keerzijde hiervan is dat op termijn het aan te pakken onderhoud behoorlijk groter wordt. De kans is aanwezig dat het onderhoud toch eerder uitgevoerd moet worden. Dit brengt een risico met zich mee. Daarnaast zal de komende jaren de ondergrondse infrastructuur (glasvezel, stroom) behoorlijk op de schop gaan, waardoor misschien binnen de beheerplannen met de planning geschoven moet worden.

Stel het financieel risico op € 1.000.000 en een gemiddelde kans.

Risicobeheersing

Door werk met werk te maken wordt het onderhoud bijgehouden en worden de kosten laag gehouden.

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 1.000.000	Gemiddeld (50%)	I	1

Risico: Seizoenschade gemeentelijke kapitaalgoederen

Extremere weersomstandigheden zorgen voor een grotere belasting van de kapitaalgoederen. Dit brengt het risico van ongepland onderhoud met zich mee.

Stel het financieel risico op € 1.000.000 en de kans op klein.

Risicobeheersing

Door inspecties en tweejaarlijkse actualisering van financiële paragraaf van de beheerplannen wordt het onderhoud bijgehouden en worden de kosten beperkt gehouden.

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 1.000.000	Klein (25%)	I	1

Risico: Misschatting in beheerplannen

De kosten voor vervanging en groot onderhoud in beheerplannen is gebaseerd op inspecties en reële schattingen. In totaal bedraagt de omvang van de beheerplannen in de planperiode afgerond € 12.700.000. Er is een kans op mis schatting, voordelig en nadelig. Dit kan leiden tot extra kosten, stel 5%. Door de economische situatie wordt door partijen hoger ingeschreven dan in de afgelopen jaren. Daardoor is er amper meer sprake van aanbestedingsvoordelen. Ten tijde van de Covid-pandemie en de oorlog in Oekraïne zijn de prijzen van grondstoffen veel verder gestegen dan voorzien. Deze tendens is zich in 2024 doorgezet en lijkt zich nog steeds door te zetten.

Risicobeheersing

Regelmatig actualiseren van kostenramingen/financiële paragraaf beheerplannen.

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 635.000	Klein (25%)	I	1

Risico: Vervuilde bodemlocaties

Gevallen van bodemverontreiniging zijn bekend als er eerder een bodemonderzoek heeft plaatsgevonden (en de resultaten daarvan ook bij de gemeente en/of provincie bekend zijn). Ook potentiële gevallen van bodemverontreiniging zijn eerder door de provincie (als bevoegd gezag Wet bodembescherming) geïnventariseerd op basis van historische activiteiten (zoals voormalige fabrieken, brandstoffenopslagen of stortplaatsen) die mogelijk gevolgen kunnen hebben voor de aanwezige bodemkwaliteit. Deze gegevens staan geregistreerd in het bodeminformatiesysteem van de provincie, FUMO en Friese gemeenten (die zijn aangesloten bij de shared service voorziening). Daarnaast heeft de gemeente een generieke bodemkwaliteitskaart (inclusief PFAS) voor het grondgebied vastgesteld. Daarmee is de huidige situatie van de aanwezige bodemkwaliteit adequaat in beeld.

Bij de voorbereidingen van nieuwe ontwikkelingen, wijzigingen van bestemmingsplannen, eigendomstransacties, nieuwbouwplannen e.d. geldt dat er onderzoek dient te worden uitgevoerd naar de verschillende aspecten die bij de uitvoerbaarheid van een ontwikkeling een rol (kunnen) spelen, waaronder ook het uitvoeren van een verkennend bodemonderzoek. Op basis van actuele onderzoeksresultaten toetst de gemeente of de bodem milieuhygiënisch geschikt is voor de geplande vorm van bodemgebruik. Bij het actualiseren van onderzoeksgegevens of bij het uitvoeren van nieuw bodemonderzoek komt soms nieuwe informatie over de bodemkwaliteit naar voren. Heel soms wordt daarbij onverwacht een 'nieuw geval' van een oude bodemverontreiniging aangetroffen (wettelijk uitgangspunt hiervoor is dat deze is ontstaan vóór 1987, want daarna geldt de wettelijke zorgplicht) die nog niet eerder is ontdekt. Dat valt op voorhand (zonder onderzoek) doorgaans niet te voorzien en vormt in die zin in enige mate een risico voor de gemeente, voor zover het gemeentelijk eigendom betreft en er ter plaatse ontwikkelingen spelen die van belang zijn in relatie tot het beoogde bodemgebruik.

Risicobeheersing

Afwijkingen melden via reguliere P&C-cyclus.

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 500.000	Klein (25%)	I	1

Risico: Vangnetuitkering WWB (Dienst SoZaWe)

Gemeenten dienen tekorten op de budgetten van taakveld 6.63 Inkomensregelingen (programma 7 Sociaal Domein) zelf aan te vullen. Als het tekort oploopt bestaat de mogelijkheid voor compensatie, oftewel een vangnetuitkering. Om voor compensatie in aanmerking te komen moet aan een groot aantal voorwaarden voldaan worden. Waadhoeke komt in 2025 mogelijk in aanmerking voor een vangnetuitkering, omdat er sprake is van een tekort.

Risicobeheersing

Initiatieven nemen en alert zijn om te voldoen aan de regels voor toekenning.

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 0	Klein (25%)	I	1

Risico: Kosten Sociaal Domein

De belangrijkste financiële risico's zijn het open eind karakter van Zorg voor jeugd en WMO en de uitvoering van de Participatiewet. Daarbij zijn de demografische ontwikkelingen een belangrijke factor. De bevolking van Waadhoeke wordt ouder en de middelen volgen deze groei niet exact 1 op 1. Ook is de informatiestroom nog niet zodanig dat we een exact beeld hebben van de jaarlijks te verwachten uitgaven. Dit geldt met name voor het onderdeel Jeugd. De gemeente kan elk jaar een nieuwe groep jongeren krijgen die een geheel andere zorgbehoefte/zorgzwaarte heeft dan de groep die het jaar ervoor hulp nodig had. Bij de uitvoering van de Participatiewet is van belang, dat uitvoering wordt gegeven aan de implementatie van de Business Case Fryslân West/Empatec. Deze geeft financieel gezien een stabiel beeld.

Voor de risicoberekening is de begroting van programma 7 Sociaal Domein als basis genomen, met een risico van 10%.

Risicobeheersing

Nauwkeurig monitoren van de inkomsten en uitgaven binnen de P&C cyclus.

Implementatie beheersmaatregelen m.b.t. GR Fryslân-West (rapport KoxkdeVoogd).

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 5.600.000	Gemiddeld (50%)	S	2

Risico: Gewaarborgde leningen*Achtervang Stichting waarborgfonds Sociale Woningbouw*

Bij het gemeentelijk woonbeleid zijn gemeenten en corporaties op elkaar aangewezen. Corporaties investeren in sociale huurwoningen en maatschappelijk vastgoed. Voor de financiering sluiten zij leningen af die kunnen worden geborgd door de Stichting Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). Het rijk en gemeenten vormen de achtervang van die borging. Mocht een corporatie niet in staat zijn om geborgde leningen af te lossen, dan zijn er afspraken over de betaling via het WSW. Borging vindt plaats in 3 schillen:

- 1) In eerste instantie wordt een beroep gedaan op eigen tegoeden van het WSW
- 2) Vervolgens kan het WSW een bedrag innen bij de corporaties die deelnemen aan het WSW
- 3) Pas wanneer dat niet voldoende is, verstrekken de staat (50%) en gemeenten (50%) als achtervangers op basis van achtervangovereenkomsten renteloze geldleningen aan WSW.

De kans dat de gemeenten op grond van de achtervangovereenkomst aangesproken worden om renteloze leningen te verschaffen, is onder de huidige omstandigheden bijzonder klein. Dat is sinds de oprichting van het WSW in 1983 ook nog nooit gebeurd. Conform opgave VNG is de kans dat het

Rijk en gemeenten in een jaar renteloze leningen aan het WSW moeten verstrekken niet meer dan 1%.

Gemeente Waadhoeke staat voor 50% van het op basis van verdeelsleutels toegerekende bedrag in de achtervang; zijnde $50\% * € 108,9 \text{ miljoen} = € 54,5 \text{ miljoen}$.

Direct garant

De gemeente staat daarnaast rechtstreeks garant voor leningen aan onder andere diverse woningstichtingen. Bruto bedraagt het bedrag aan gewaarborgde leningen waarvoor de gemeente 100% garant staat € 10,03 miljoen. De kans dat een beroep gedaan wordt op de garantstelling van de gemeente is zeer klein, maar wel aanwezig.

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 10.030.282	Zeër klein (5%)	I	1

Risico: Verstrekte langlopende leningen

De gemeente heeft in het verleden een aantal langlopende leningen verstrekt aan o.a. De Bildtse Slag (gymlokaal) waarvan de restantsom nog € 922.000 is.

Daarnaast is er een lening toegezegd aan de MFC Menaam van € 472.000. De kans dat een lening niet wordt afgelost aan de gemeente is zeer klein maar wel aanwezig.

Risicobeheersing

De mogelijkheden van risicobeheersing zijn beperkt.

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 1.394.000	Zeër klein (5%)	I	1

Risico: Inrichtingsplan Franekeradeel-Harlingen

Door jarenlange gas- en zoutwinning in Waadhoeke is schade ontstaan door bodemdaling. Deze bodemdaling is vooral voor de landbouw en de waterhuishouding een groot probleem. Om de schade te herstellen/compenseren is het Gebiedsproject Franekeradeel-Harlingen opgestart. In het inrichtingsplan zijn maatregelen opgenomen gericht op verbetering van de waterhuishouding, infrastructuur, recreatie, landschap en cultuurhistorie. Ook zit een ruilverkaveling in het plan.

Bij dit project is een groot aantal partijen betrokken: Provincie Fryslân (projectleiding), Wetterskip Fryslân, Frisia Zout BV, Vermillion Gas&Oil, gemeente Harlingen, gemeente Waadhoeke (de betalende partijen), Agrarische sector, Federatie van Dorpsbelangen en de Friese Milieufederatie. Het totale plan bevat ongeveer € 50 miljoen aan maatregelen. De gemeente Waadhoeke draagt ongeveer € 3,7 miljoen bij aan het plan. Hierin is begrepen € 1,8 miljoen voor de Maatschappelijke Plus. De Maatschappelijke Plus (MP) heeft met name betrekking op de herinrichting van de dorpen Sexbierum, Oosterbierum en Tzummarum.

De uitvoering van werken in het kader van de bodemdaling is zo goed als afgerond en de aanbestedings- en uitvoeringsrisico's worden als zeer klein geschat. Na afrekening van de MP is er nog restbudget beschikbaar. Dit restbudget wordt weer ingezet in de streek.

De grondaankopen voor met name de ruilverkaveling worden door de betalende partijen voor gefinancierd: totaal voor plm. € 15 miljoen. De financiering door Waadhoeke bedraagt plm. € 750.000. Bij de afronding van de ruilverkaveling (gepland in 2025) worden de betalingen terug gestort.

Sluitstuk van het Inrichtingsplan is de ruilverkaveling. Daarin wordt een aantal ha. toebedeeld aan de gemeente. Zoals de ondergrond voor de verbreding van de Ottemaleane/Kappellewei, de ondergrond van het fietspad Tzummarum - Boer en de landbouwweg ten zuiden van Pietersbierum.

Alhoewel het Inrichtingsplan bijna is afgerond is er is nog wel een aantal risico's zoals de bijdrage van de gezamenlijke eigenaren maar ook de b.t.w. verrekening met de belastingdienst en er is nog onzekerheid over de kosten voor de gemeente in het kader van de Lijst Geldelijke Regeling (LGR). In deze regeling worden de ingebrachte- en toebedeelde gronden financieel verrekend. De overbedeling is naar onze mening al (deels) financieel voldaan via onze bijdrage van € 3,7 miljoen maar zekerheid dat we binnen het budget blijven is er nog niet. De uiteindelijke eindafrekening van dit Inrichtingsplan kan afwijken van het beschikbare budget waardoor het niet past binnen het beschikbaar gestelde budget van € 3.700.000.

Risicobeheersing

Voor het gehele plan is een risicoanalyse gemaakt. Deze analyse wordt gebruikt bij de uitvoering en monitoring van het inrichtingsplan.

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 3.700.000	Zeër klein (5%)	I	1
€ 750.000	Zeër klein (5%)	I	1

Risico: Verzelfstandigd Openbaar Onderwijs

Financiële verantwoordelijkheid bij verzelfstandigd openbaar onderwijs. Als er tekorten ontstaan bij het openbaar onderwijs blijven de gemeenten eindverantwoordelijk.

Risicobeheersing

Een commissie van toezicht bestaande uit bestuurders. Periodieke (kwartaal) rapportages en periodiek overleg.

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 1.000.000	Klein (25%)	I	1

Risico: Geluidswal Menaam

In 2008 is een aanlegvergunning door de gemeente Menameradiel afgegeven. Er zijn nadien vele juridische bestuursrechtelijke procedures gevoerd over deze vergunning en over de omvang, vormgeving en samenstelling van deze grondwal. De vergunninghouder i.c. de voormalige grondeigenaar is bij dagvaarding van 16 april 2021 een civiele procedure gestart bij de rechtbank Noord-Nederland, locatie Leeuwarden i.v.m. onrechtmatig genomen, althans door de rechter vernietigde besluiten van de gemeente en de provincie Fryslân. Bij akte d.d. 21 juli 2021 heeft zij haar eis gewijzigd. Zij vordert dat de gemeente en de provincie hoofdelijk worden veroordeeld een bedrag te voldoen van afgerond € 2.378.342 vermeerderd met rente en kosten. De advocaat van de gemeente, de provincie en de verzekeraars van beide overheden heeft in het najaar van 2021 een conclusie van antwoord ingediend. Partijen zijn vervolgens in overleg gegaan om te proberen de zaak in der minne te regelen. De procedure bij de rechtbank werd zolang aangehouden. Inmiddels is de procedure hervat. De zitting staat gepland voor 9 juli 2025.

Bij dagvaarding van 31 december 2021 is een andere voormalige eigenaar van de grondwal een procedure gestart tegen de gemeente. Partijen zijn tezamen met de provincie en de verzekeraars van de beide overheden in overleg getreden. In 2022 is tussen partijen een schikking bereikt (€ 82.500), waarna de procedure bij de rechtbank is doorgehaald.

Risicobeheersing

De gemeente heeft de best estimate, die is opgesteld door het door de verzekeraar ingeschakelde expertisebureau Lengkeek, ontvangen. Lengkeek heeft de schade ingeschat op circa € 485.000. De verzekeraar heeft laten weten, dat voor vermogensschade een verzekerd bedrag van € 1.250.000 per aanspraak geldt. Dit bedrag behelst de kosten voor verweer en een eventuele schadevergoeding.

Zoals hierboven aangegeven is er reeds een schadevergoeding uitgekeerd. Het verzekerd bedrag is verminderd met een bedrag van € 82.500 tot een bedrag van € 1.167.500 minus de kosten van verweer.

De vordering ($€ 2.378.342 \times 50 \% = € 1.189.171$) in de nog lopende zaak is blijkens de akte beperkt ($€ 21.671$) hoger dan het verzekerd bedrag ($€ 1.167.500$). Uitgaande van de best estimate en de hoofdelijke aansprakelijkheid tussen de beide overheden is de kans gering, dat de gemeente voor een deel van het uiteindelijke schadebedrag niet verzekerd is. Niettemin dient de gemeente nog wel met de mogelijkheid rekening te houden dat niet alle schade verzekerd is. Het risico ($€ 21.671$) is kleiner dan € 250.000. Om deze reden is het risico als nihil opgenomen.

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 0	Gemiddeld (50%)	I	1

Risico: Plafond BTW Compensatiefonds (BCF)

Het is onzeker wat de ruimte onder het Plafond van het BTW Compensatiefonds gaat doen in de komende jaren en of er ruimte blijft onder het plafond. De ruimte kan ook negatief worden. In dat geval komt de negatieve ruimte ten laste van het gemeentefonds.

Het ministerie van Binnenlandse Zaken heeft in afstemming met de VNG en de provinciale toezichthouders een advies opgesteld. Gemeenten mogen in de meerjarenraming voor de ruimte onder het plafond maximaal rekening houden met de laatst gerealiseerde ruimte. Uit voorzichtigheid is er rekening gehouden met een lagere ruimte onder het plafond in de meerjarenraming 2025-2028 ($€ 713.000$).

Risicobeheersing

We volgen de berichtgeving.

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 713.000	Zeet Klein/klein (10%)	S	2

Risico: Stelpost Jeugd

Rijk en VNG werken op dit moment aan de Hervormingsagenda jeugdzorg. Het rijk heeft over de periode 2026 tot en met 2028 nog geen middelen toegezegd. Het risico is om deze reden in deze jaren nog steeds aanwezig en bedraagt afgerond in 2026 € 0,8 miljoen en € 0,6 miljoen in zowel 2027 als in 2028.

Daarnaast mogen gemeenten in hun begroting rekening houden met een besparing op de uitgaven van € 500 miljoen in 2025, € 500 miljoen in 2026 en vanaf 2027 € 511 miljoen (structureel) als gevolg van maatregelen die het Rijk zal uitwerken.

Het Rijk heeft vanuit het principeakkoord Hervormingsagenda Jeugd toegezegd om met maatregelen te komen om besparingen te realiseren op jeugdhulp vanaf 2025. De maatregelen die moeten leiden tot de besparingen zijn nog niet gerealiseerd. Hierdoor compenseert het Rijk de gemeente incidenteel voor 2025. In de meerjarenraming van de gemeente Waadhoeke was voor deze

besparing al een stelpost opgenomen met een omvang van € 1,4 miljoen. Met deze incidentele compensatie komt deze stelpost te vervallen voor 2025. Voor de jaren daarna bestaat er nog grote onduidelijkheid welke maatregelen welk financieel effect zullen hebben. Het risico bedraagt 1,4 miljoen.

Risicobeheersing

We volgen de berichtgeving.

Max. financieel risico	Kans	I/S	Factor
€ 2.200.000	Zeër klein (5%)	S	1

Verzameltabel risicobeheersing

Risico Bedragen x € 1	Toelichting risico	Maximaal financieel risico	Kans	S/I	Factor
Grondexploitatie					
Waddenglas	Belangrijkste risico is een stagnerende ontwikkeling van de glastuinbouwsector.	3.450.000	5%	I	1
Kie-1	Belangrijkste risico is de stagnerende verkoop. Er is een voorziening gevormd, deze is al in mindering gebracht op het financieel risico.	0	5%	I	1
Kie-2	Kie-2Vertraging aanleg nutsleidingen Kernrisico opnemen.	510.000	75%	I	1
Alvestedenwyk	Grond weer in eigendom bij gemeente, diverse scenario's denkbaar, onzekerheid over nog te nemen besluit.	14.000.000	35%	I	1
Totaal risico grondexploitatie		17.960.000			
Kapitaalgoederen					
Beheerplannen, Baggerplan 2022-2030	Niet opgenomen werkzaamheden in het baggerplan 2022-2030	0	50%	I	1
Beheerplannen, alternatieven	In de beheerplannen zijn ten aanzien van het groot onderhoud alternatieven doorgevoerd gericht op kostenbesparing.	1.000.000	50%	I	1
Beheerplannen, seizoenschade	Het onderhoudsniveau is gesteld op sober doch doelmatig. Keerzijde hiervan is dat de kans op acuut op te pakken achterstallig onderhoud	1.000.000	25%	I	1
Beheerplannen, misschatting	De kans is aanwezig dat extra onderhoud moet worden uitgevoerd. Dit brengt een risico met zich mee.	635.000	25%	I	1
Beheerplannen, vervuilde bodemlocaties	Niet alle vervuilde bodemlocaties binnen de gemeente zijn in beeld gebracht.	500.000	25%	I	1
Totaal risico kapitaalgoederen		3.135.000			
Overige financiële risico's met een incidenteel karakter					
Vangnetuitkering WWB	Risico op (gedeeltelijk) niet honoreren aanvraag	0	25%	I	1
Sociaal Domein	Variabelen m.b.t. inkoop en het aanbieden van zorg zijn nog onzeker.	5.600.000	50%	S	2
Gewaarborgde leningen	De gemeente staat borg voor leningen aan diverse organisaties en stichtingen	10.030.282	5%	I	1
Langlopende leningen	Risico dat de leningen niet worden terugbetaald door de desbetreffende organisatie	1.394.000	5%	I	1
Inrichtingsplan Franekeradeel-Harlingen	Aanbestedings- en uitvoeringsrisico's. Inclusief de maatschappelijke plus.	3.700.000	5%	I	1

Risico Bedragen x € 1	Toelichting risico	Maximaal financieel risico	Kans	S/I	Factor
	Voorfinanciering grondaankopen	750.000	5%	I	1
Openbaar Onderwijs	Verzelfstandigd openbaar onderwijs, gemeenten eindverantwoordelijk	1.000.000	25%	I	1
Geluidwal Menaam	Juridische procedure	0	50%	I	1
Plafond BCF	Ruimte onder plafond BCF	713.000	10%	S	2
Stelpost Jeugd	Extra structurele middelen jeugd	2.200.000	5%	S	1
Totaal overige financiële risico's		25.387.282			
Totaal benoemd risico		46.482.282			

€ 12.756.000

De ratio weerstandsvermogen bedraagt: $\frac{\text{€ 12.756.000}}{\text{€ 16.400.000}} = > 0,78$ (matig)

€ 16.400.000

De stand van de algemene reserve is tot en met de 3e begrotingswijziging 2025, aangevuld met claims en andere verplichtingen.

De kwantificering van de gelopen risico's is met behulp van Naris berekend op € 17,4 miljoen. Hierbij dient er rekening worden gehouden dat er een reserve grondexploitatie is gevormd ter dekking van de risico's binnen de grondexploitatie. De stand van de reserve grondexploitatie is per 31-12-2024 € 1.007.648 (afgerond € 1,0 miljoen).

Hierdoor wordt er ingeschat dat de gemeente € 16,4 miljoen aan risico's loopt (€ 17,4 miljoen - € 1,0 miljoen).

B. Niet gekwantificeerde risico's, ontwikkelingen en onzekerheden

De niet-gekwantificeerde risico's hebben ook een (negatief) effect op de bedrijfsvoering en/of de financiële positie. Het effect is echter niet meetbaar gemaakt in euro's. Hieronder is een groot aantal risico's en onzekerheden benoemd, zowel eenmalig, structureel, groot, klein, etc. De volgorde van presentatie geeft geen indicatie van prioriteit of rangorde. We melden deze onderwerpen om een zo goed mogelijk beeld te geven van wat er speelt bij ons en in de omgeving van gemeenten.

Materieel begrotingsevenwicht

De (meerjaren) begroting moet materieel in evenwicht zijn, dat wil zeggen, dat structurele lasten gedekt moeten worden door structurele baten. Omdat een gemeente per definitie meer wensen dan mogelijkheden heeft zal er altijd spanning op de beschikbare middelen en dus ook op het begrotingsevenwicht staan. Daarnaast zullen zich onmiskenbaar autonome ontwikkelingen voordoen waarmee geen rekening kon worden gehouden. We melden deze onderwerpen om een zo goed mogelijk beeld te geven van wat er speelt bij ons en in de omgeving van de gemeente.

Risicobeheersing

Om te voorkomen dat er teveel middelen worden ingezet wordt in de meerjarenbegroting altijd het jaar met de minst gunstige begrotingspositie als uitgangspunt genomen. Hierbij wordt zoveel mogelijk rekening gehouden met toekomstige (autonome) ontwikkelingen in zowel de baten als de lasten.

Kapitaallasten

Conform de nota Reserves en Voorzieningen wordt alle bespaarde rente ten gunste van de exploitatie gebracht, met uitzondering van de bespaarde rente over het saldo van de algemene reserve boven de € 15,0 miljoen. Gevolg van dit besluit is dat de omvang van de reserves en/of voorzieningen direct van invloed zijn op de (rentelasten/baten in de) exploitatie en dat hierdoor de verschillen tussen begroting en rekening per jaar kunnen wisselen, zowel positief als negatief.

Risicobeheersing

Door mutaties in de overige reserves en voorzieningen is de verwachte rente-bate aangepast. In het meerjarenbeeld is rekening gehouden met een afname van de reserves en voorzieningen.

Rijksbeleid (o.a. gemeentefonds, decentralisaties)

Het rijksbeleid is van grote invloed op de gemeentelijke organisatie. Bezuinigingen, decentralisatie van taken, herijking van het gemeentefonds zijn actuele onderwerpen die tot onzekerheden in het (financieel) beleid leiden. Actueel is de herziening van het gemeentefonds.

Risicobeheersing

De ontwikkelingen in het rijksbeleid worden op de voet gevolgd en waar mogelijk vertaald in maatregelen. Ten aanzien van de decentralisatie van taken is het uitgangspunt dat taken uitgevoerd worden op basis van beschikbaar budget. Risico's in uitvoering en bedrijfsvoering worden beheerst door de samenwerking met omliggende gemeenten te zoeken.

Kosten juridische bijstand bij gegrond verklaarde bezwaren

Burgers hebben de mogelijkheid om bij de indiening van bezwaar- en/of beroepsschriften tegelijk te verzoeken de kosten van juridische bijstand vergoed te krijgen. De gemeente is verplicht deze kosten te vergoeden als een bezwaar en/of beroep gegrond wordt verklaard en vaststaat dat het besluit waartegen de gronden van bezwaar en/of beroep zich richtten, onrechtmatig is genomen.

Risicobeheersing

De gemeente heeft een beperkte capaciteit in huis als het gaat om juridische ondersteuning bij bezwaar en beroep. Bij specifieke casussen wordt er ingehuurd.

Verzekeringen

De gemeente is in de meeste gevallen voor risico's betreffende brand en storm verzekerd. Als basis daarvoor geldt de verzekerde waarde zoals die ten tijde van het afsluiten van de verzekering bekend was. De verzekerde waarden worden geïndexeerd en zijn per definitie op niveau.

Eisen door ICT- en beveiligingsontwikkelingen naast extra aanschaf en vernieuwing van inventaris, computers e.d. leiden tot verandering. Wijzigingen wat betreft de verzekerde waarden moeten geregistreerd worden.

Risicobeheersing

Preventiebeleid draagt bij tot beperking van risico's.

WA-verzekeringen en fraude risico's

Op het terrein van de wettelijke aansprakelijkheid is in de jurisprudentie een verschuiving waarneembaar, waardoor de positie van de 'benadeelde' ten opzichte van de bestuursorganen sterker wordt. Ook is de aansprakelijkheid van werkgevers verruimd. Er is een toenemende claimbereidheid te bespeuren. De risico's van besturen worden hierdoor vergroot.

Risicobeheersing

Preventiemaatregelen ter voorkoming van fraude in relatie tot integriteit.

Automatisering/ICT

Automatisering en ICT zijn essentieel voor onze (kritische) bedrijfsprocessen. Dit vereist niet alleen dat systemen up-to-date zijn en blijven, maar ook dat we voorbereid zijn op mogelijke uitval. Het technische beheer van onze ICT-omgeving is ondergebracht bij het Shared Service Centrum Leeuwarden (SSC). De kwaliteitsafspraken en -eisen voor onze ICT-omgeving zijn vastgelegd in een servicelevel agreement (SLA) en dossier afspraken procedures (DAP).

Risicobeheersing

De Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) biedt een praktische benadering voor actief risicomanagement, waarbij drie beveiligingsniveaus (BBN1, BBN2 en BBN3) worden onderscheiden. Elk niveau omvat een verplichte set beveiligingsmaatregelen. We hebben maatregelen geïmplementeerd om zowel de kans als de impact van risico's te verminderen. We voeren jaarlijks onder meer een RI&E Informatiebeveiliging uit om te beoordelen of er aanvullende maatregelen nodig zijn om specifieke risico's te beheersen.

We voeren jaarlijks samen met het SSC een uitwijktest uit. Tijdens deze test simuleren we een situatie waarbij bijvoorbeeld ICT-systemen, (netwerk)verbindingen of datacenters uitvallen. Hierbij wordt een back-up- en herstelsituatie gesimuleerd. Deze activiteit maakt ook deel uit van het informatiebeveiligingsplan en draagt bij aan een effectief bedrijfscontinuïteitsbeheer.

Privacy & informatieveiligheid

De ambitie van Waadhoeke is om in 2025 'Persoonlijk, dichtbij en online' met de gemeenschap samen te werken. In een digitale samenleving waarin nieuwe technologieën en inzichten snelle veranderingen veroorzaken, brengt dit zowel kansen als uitdagingen met zich mee. Het dreigingsbeeld 2023 - 2024 beschrijft de grootste risico's voor gemeenten op het gebied van informatiebeveiliging en gegevensbescherming. Uitval van de dienstverlening, verstoringen in de bedrijfsvoering, en het in verkeerde handen vallen van vertrouwelijke informatie zijn de meest prominente risico's, aangedreven door dreigingen zoals steeds destructievere ransomware, een

toename in het aantal en de ernst van kwetsbaarheden in software, en gevaren in ketens die buiten het zicht liggen. Om onze ambitie van 'Persoonlijk, dichtbij en online' te verwezenlijken, werkt de gemeente Waadhoeke proactief aan het beheersen van deze risico's door te investeren in robuuste beveiligingsmaatregelen en een cultuur van veiligheid en bewustzijn binnen onze organisatie te bevorderen. Gemeente Waadhoeke is zich hiervan zeer bewust en neemt gerichte maatregelen om deze uitdagingen het hoofd te bieden.

Risicobeheersing

Voldoen aan de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO) blijft het uitgangspunt. De Chief Information Security Officer (CISO) van gemeente Waadhoeke initieert verbetermaatregelen en zet acties uit om onze data en systemen te beschermen. Voor de eisen met betrekking tot de beheeromgeving van ICT sluiten wij aan bij het beveiligingsplan van het Shared Service Centrum (SSC). Als een van de samenwerkingspartners van het SSC Leeuwarden, waar het technisch beheer en de expertise zijn ondergebracht, nemen wij actief deel aan het CISO-overleg, waarin gezamenlijk maatregelen worden afgestemd om te voldoen aan de BIO en andere relevante normen.

De verbeterpunten die voortkomen uit onze zelfevaluatie en controles nemen we mee bij het opstellen, uitvoeren en bijstellen van ons informatiebeveiligingsbeleid, inclusief domeinspecifiek informatiebeveiligingsbeleid, voor de komende jaren. Daarnaast nemen we voortdurend aanvullende technische en organisatorische maatregelen die buiten de directe ICT-beheeromgeving vallen, om de algehele beveiliging van onze informatie verder te versterken.

Gemeente Waadhoeke toetst nieuwe verwerkingen van persoonsgegevens aan de basisbeginselen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), voert Data Protection Impact Assessments (DPIA's) uit, en houdt een register bij van datalekken. De Functionaris Gegevensbescherming (FG) ziet toe op de naleving van de AVG, adviseert over gegevensbeschermingskwesties en is betrokken bij de beoordeling van gegevensverwerkingen om ervoor te zorgen dat deze in lijn zijn met de wettelijke vereisten. De CISO en de FG werken nauw samen en zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor het bevorderen van een beveiligingsbewuste en privacybewuste cultuur binnen de gemeente. Communicatie over informatieveiligheid en privacy vindt regelmatig plaats via MijnWerk, en er wordt gebruikgemaakt van het doorlopende bewustwordingsprogramma Arda om het kennisniveau en de weerbaarheid van gemeente Waadhoeke te vergroten. Ook wordt aansluiting gezocht bij de Europese Dag van de Privacy (28 januari) en de Europese Cybersecurity maand (oktober).

BTW

Voor projecten met derden die met steun van de gemeente worden gefinancierd, of projecten waarvan de gemeente de projectleider is met steun van derden, is het erg belangrijk dat de btw component niet vergeten wordt.

De Spuk Sport werd indertijd ingevoerd om het financiële nadeel van de verruiming btw-sportvrijstelling te compenseren (2019-2023). Bij de oude specifieke uitkering Spuk Sport werd het voorschot gebaseerd op de aanvraag.

Bij de nieuwe Spuk Sport (geldt voor 2024 en 2025) wordt het voorschot gebaseerd op het gemiddelde van de gerealiseerde bestedingen van de laatste 3 SiSa-verantwoordingen.

Voor de specifieke uitkering sport is € 189 miljoen (macro) beschikbaar in 2024. De gemeente Waadhoeke heeft een bedrag van € 198.448 aangevraagd. Als een gemeente uiteindelijk minder recht blijkt te hebben dan ze aan voorschot heeft gekregen, moeten ze dat deel terugbetalen, Eveneens geldt als de gemeente meer recht blijkt te hebben dan ze aan voorschot heeft gekregen krijgt ze het meerdere uitbetaald, met in inachtneming van een aantal voorwaarden. De gemeente Waadhoeke loopt dus een risico voor het verschil tussen de originele aanvraag en het uitgekeerde

bedrag.

De nieuwe specifieke regeling SPUK Sport geldt dus voor 2024 en 2025. In deze twee jaar wil het rijk nader onderzoeken wat hij vanaf 2026 wil doen. Het is niet zeker of dat het beste via een specifieke uitkering kan. Op de rijksbegroting blijft het budget voor de stimulering sport overigens beschikbaar.

Risicobeheersing

Periodiek en ad hoc overleg tussen afdeling Financiën en vakafdelingen. Daarnaast worden kredietaanvragen en boekingen gescreend op btw-vraagstukken.

Horizontaal toezicht

De gemeente Waadhoeke heeft gekozen voor Horizontaal Toezicht (HT). Op deze manier vervalt, op termijn zodra er sprake is van aangepast toezicht, de 5-jaarlijkse controle en worden (nadelige) verrassingen achteraf voorkomen. Bij HT gaat het om het proces dat de belastingdienst bij alle fiscale facetten wordt betrokken. Vooraf en open overleg met de belastingdienst is hierbij belangrijk. Een van de onderdelen die de gemeente moet ontwikkelen is het zgn. Tax Control Framework (TCF). Hierin worden alle processen die te maken hebben met fiscaliteit beschreven. De voortgang van de ontwikkeling van dit TCF is mede bepalend voor het in stand blijven van het convenant en voor het bereiken van aangepast toezicht.

Risicobeheersing

Borging in processen en toepassen van interne controles.

VPB

Vanaf 1 januari 2016 zijn gemeenten vennootschapsbelastingplichtig.

De inventarisatie en implementatie van de Vpb-plicht en het doen van aangifte voor de eerste jaren is met behulp van Caraad Belastingadviseurs gedaan.

Uit de inventarisatie blijkt dat gemeente Waadhoeke 3 activiteiten met enige "winstpotentie" heeft waarover mogelijk Vpb verschuldigd is:

- het straat parkeren, maar deze is voor de Vpb vrijgesteld,
- het zich ontdoen van huishoudelijke afvalstoffen tegen een positieve opbrengst,
- en de grondexploitatie,

De opbrengst op restafval is gering zodat de Vpb zeer klein is.

De grondexploitaties komen in 2018, 2019 en 2020 niet door de spreekwoordelijke 'ondernemerspoort' waardoor er geen Vpb verschuldigd is.

De aangiften vennootschapsbelasting 2018 t/m 2020 worden gevolgd door de belastingdienst, ten aanzien van de activiteit afval is de Belastingdienst derhalve akkoord met onze pragmatische aanpak.

De aangifte Vpb 2022 is inmiddels ingediend (deadline 1 mei 2024) en betreft slechts afval.

De deadline aangifte Vpb 2023 is 1 mei 2025. Voor 2024 is een voorlopige aanslag ontvangen en betaald.

De wetgeving en jurisprudentie over de Vpb voor gemeenten is nog volop in beweging.

Elk jaar moet opnieuw de Vpb-plicht beoordeeld worden.

Risicobeheersing

Goed volgen van de Vpb-regelgeving en -jurisprudentie die nog in beweging is.

Bij nieuwe activiteiten alert zijn op mogelijke gevolgen voor de Vpb.

Bij de nieuwe Grondexploitatie-opzetten de jaarlijkse actualisatie van de Vpb meenemen.

Leerlingenvervoer

Gemeenten zijn verplicht een regeling vast te stellen op basis waarvan ouders van leerlingen - onder bepaalde voorwaarden - aanspraak kunnen maken op bekostiging van vervoer van en naar school. Het vervoer omvat leerlingen van basisscholen, speciale scholen voor basisonderwijs en scholen voor (voortgezet) speciaal onderwijs. Leerlingen van het regulier voortgezet onderwijs die gehandicapt zijn kunnen in principe ook in aanmerking komen voor bekostiging van het vervoer. Uitgangspunt van de regeling is een bekostiging op basis van het openbaar vervoer. Als dat niet mogelijk is kan aangepast vervoer bekostigd worden.

Risicobeheersing

Het leerlingenvervoer is een zogenaamde “open-eind-regeling”. Dit betekent dat het aantal aanvragen en de daarmee gepaard gaande kosten moeilijk in te schatten zijn.

Peuterspeelzalen

De bekostigingssystematiek is dat ouders een inkomensafhankelijke bijdrage betalen voor deelname aan het peuterspeelzaalwerk. Afhankelijk van het inkomen krijgen ouders een toeslag van de Belastingdienst. Bij kostwinnersgezinnen wordt deze toeslag (een vast bedrag per kind) door de gemeente betaald. Het aantal kinderen dat van deze voorziening gebruik maakt fluctueert elk jaar.

Risicobeheersing

De bijdrageregeling is een zogenaamde “open-eind-regeling”. Dit betekent dat het aantal aanvragen en de daarmee gepaard gaande kosten moeilijk in te schatten zijn.

Algemene risico's verbonden aan het subsidiëren van instellingen

De gemeente Waadhoeke verstrekt jaarlijks vele subsidies, van kleine bedragen tot vele tonnen. Risico's liggen er vooral op het gebied van de gesubsidieerde instellingen die grotendeels gefinancierd worden door de gemeente en die een bestuurlijke relatie met de gemeente hebben. Als er iets mis gaat dan wenden de instellingen zich veelal tot de gemeente voor een (financiële) oplossing.

Risicobeheersing

Tussentijds voortgangsgesprek met instellingen die substantieel subsidie ontvangen (groter dan € 50.000), in gesprek gaan als er problemen gesignaleerd worden, controle- of beoordelingsverklaring bij de jaarstukken.

Beschermd wonen

Tot op heden worden de taken uitgevoerd via Centrumgemeenten, in ons geval Leeuwarden. Met ingang van 2018 ligt het financieel risico al bij de gemeente. De tekorten in eerdere jaren (2018 en 2019) zijn door de inzet van het regionale expertiseteam teruggebracht en sinds 2020 is er een klein overschot. Hieruit blijkt dat de genomen maatregelen door SDF voldoende effect hebben gehad in het terugdringen van het tekort.

Het was de bedoeling dat het nieuwe verdeelmodel van beschermd wonen ingevoerd zou worden per 1 januari 2025. De invoering van dit nieuwe verdeelmodel is uitgesteld tot 1 januari 2026.

Risicobeheersing

Regelmatig overleg en afstemming met SDF. Daarnaast actieve monitoring van informatie over de nieuwe herijking van de middelen voor beschermd wonen.

Ziekteverzuim

In de CAO gemeenten, zoals die geldt vanaf 1 januari 2023, is bepaald dat een zieke medewerker in de eerste 52 weken van zijn afwezigheid recht heeft op 100% doorbetaling van het salaris. In de 52e tot en met de 104e week van zijn afwezigheid is dit percentage 70%.

De werkgever en werknemer spannen zich samen in om de zieke medewerker zo snel mogelijk weer aan het werk te krijgen. Met name in de eerste weken van afwezigheid wegens ziekte voert de werkgever zelf de regie op de bedrijfsgezondheidszorg en de verzuimbegeleiding. Uitgangspunt daarbij is snel en effectief ingrijpen en het verzuim bekorten. Vanaf dag 1 is de direct leidinggevende verantwoordelijk voor de verzuimbegeleiding. Na 3 weken neemt de arbodienst en bedrijfsarts de verzuimbegeleiding voor een deel over in met name een adviserende rol richting de werkgever. We zijn traject gestart met betrekking tot het verbeteren van de verzuimaanpak.

Het ziekteverzuimpercentage bedroeg op 31-12-2024 6,83%.

Risicobeheersing

Ziekteverzuimbegeleiding als gezamenlijke inspanning en sturing van leidinggevende, arbodienst en bedrijfsarts.

Vanuit het werkbelevingsonderzoek en rapportages van de arbodienst extra aandacht voor thema werkdruk in relatie tot verzuim, o.m. door verdiepingssessies in MO.

Maatregelen gericht op preventie zoals coaching, stimuleren van een gezonde leefstijl, aanbieden van een preventief medisch onderzoek (PMO).

Wet WIA

Sinds 2006 hebben we te maken met de WIA (Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen). De WIA regelt onder meer de arbeidsongeschiktheidsuitkering voor medewerkers die 2 jaar of langer ziek zijn en die volgens het UWV (deels) blijvend arbeidsongeschikt zijn. De WIA voorziet in deze situaties in een inkomensvoorziening voor medewerkers die volledig en duurzaam arbeidsongeschikt zijn (IVA) en die voor een deel of tijdelijk volledig arbeidsongeschikt zijn (WGA).

Gemeente Waadhoeke is eigen risicodragers voor de WGA en Ziektewet. Een eigen risicodragers betaalt voor een periode van 10 jaar zelf de WGA-uitkeringen van de (ex)-werknemers. De werkgever is tijdens deze periode van 10 jaar eveneens zelf belast met de re-integratie van zijn arbeidsongeschikte (ex)-werknemers.

Deze wijziging vraagt een nog actievere en zorgvuldiger hantering van het ziekteverzuimbeleid. Regelmatige toetsing in hoeverre het huidige beleid voldoet aan nieuwe wetgeving moet zeker plaatsvinden.

Risicobeheersing

Bij verwachte WIA-instroom van een medewerker, vroegtijdig melden van de WGA-gerechtigde bij en inschakelen van de casemanager van HCS. HCS voert vervolgens het casemanagement uit en verzorgt de begeleiding en ondersteuning bij de re-integratie. Doel hiervan is medewerkers zo snel mogelijk te begeleiden naar een plek waar ze hun restverdiencapaciteit kunnen inzetten, waardoor de kosten voor ons als eigen risicodragers worden beperkt.

Keuzepensioen

Een gemeentelijke organisatie is op grond van het Pensioenreglement verplicht deelnemer in het ABP. Een werknemer bouwt tijdens zijn actieve periode pensioen op bij het ABP.

Met het ABP-keuzepensioen kan een werknemer zelf het moment kiezen waarop het pensioen in gaat. Dat kan al vanaf de 60e verjaardag, maar moet uiterlijk 5 jaar ná de AOW-gerechtigde leeftijd in gaan.

De medewerker heeft binnen het ABP-keuzepensioen diverse keuzemogelijkheden:

- het moment waarop het keuzepensioen in gaat;
- het pensioen (gedeeltelijk) laten ingaan en daarnaast (gedeeltelijk) blijven werken;
- eerst een hoger en later een lager pensioen ontvangen, of andersom;
- een gelijkblijvend inkomen, vóór en ná de AOW-leeftijd;
- het verhogen van het pensioen met (een deel van) het nabestaandenpensioen.

Dit onvoorspelbare vraagt een grote mate van flexibiliteit van de organisatie.

Risicobeheersing

De mogelijkheden van risicobeheersing zijn beperkt.

WW en bovenwettelijke WW

De Werkloosheidswet (WW) is ook van toepassing op overheidspersoneel. We zijn als gemeentelijke organisatie verplicht eigenrisicodragers voor de WW. Dit houdt in dat de kosten van WW-uitkeringen van ex-medewerkers voor rekening van de werkgever zijn. Het betekent daarnaast ook dat de werkgever wettelijk verantwoordelijk is voor de re-integratie van zijn ex-medewerkers met als doel om deze medewerkers weer aan het werk te krijgen.

In 2015 is de WW op een aantal onderdelen versoerd (vertraagde opbouw en verkorting maximale duur van de WW-uitkering). Afgesproken is om deze versoeringen in opbouw en duur te repareren. Dit vindt plaats door een zgn. reparatie-uitkering.

Risicobeheersing

We investeren in re-integratiebegeleiding van de ex-medewerkers. Om er voor te zorgen dat de ex-medewerkers zo snel mogelijk uitstromen naar werk en dus geen geld meer kosten voor de werkgever.

Voor de reparatie-uitkering betalen werknemers een kostendekkende werknemerspremie. De ingehouden werknemerspremies worden centraal gereserveerd. Daaruit worden eventuele WW-uitkeringen van ex-medewerkers betaald.

Krapte op de arbeidsmarkt

De schaarste op de arbeidsmarkt en problemen met betrekking tot de levering van goederen en diensten door onze leveranciers leiden tot vertragingen en prijsstijgingen. Niet te voorspellen is of en hoe snel de vertragingen weer ingehaald kunnen worden en hoe de prijzen zich gaan ontwikkelen.

Risicobeheersing

De mogelijkheden van risicobeheersing zijn beperkt.

Risico's zitten in veel meer vakgebieden, de krapte op de arbeidsmarkt is momenteel een landelijk probleem. Beheersing van de risico's blijft derhalve een punt van aandacht.

Verbonden partijen

De gemeente Waadhoeke neemt deel in een aantal verbonden partijen. Dit zijn partijen die gemeentelijke taken in opdracht van de gemeente uitvoeren.

Gemeenten lopen een aantal risico's ten aanzien van verbonden partijen. Het gaat hierbij o.a. om:

- Financiële tekorten bij verbonden partijen;
- Taken, doelstellingen en prestaties worden niet gerealiseerd;
- Onvoldoende sturingsmogelijkheden door de organisatievorm (bijvoorbeeld door verschillende inzichten bij de deelnemers in een Gemeenschappelijke Regeling)

De verbonden partijen worden afzonderlijk toegelicht in de paragraaf Verbonden Partijen in deze jaarrekening. In deze paragraaf worden bovengenoemde zaken vermeld zodra deze van toepassing zijn bij één van de verbonden partijen.

Risicobeheersing

Door duidelijke afspraken met verbonden partijen, een frequente rapportage/verantwoording door verbonden partijen aan de gemeente en periodieke ambtelijke overleggen wordt het inzicht in het functioneren van de verbonden partijen vergroot. Hiermee wordt getracht de gelopen risico's te minimaliseren.

Invoering Omgevingswet

Nu de Omgevingswet is ingevoerd zullen we te maken krijgen met de structurele (extra) kosten van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging bouwen, door onder andere de beheerskosten van het DSO (digitaal stelsel Omgevingswet), legesvermindering en de verzwaring van de procedures door intensiever vooroverleg, adviesrecht, participatie en de intensievere samenwerking met andere overheden. Hoeveel deze kosten zullen bedragen is nog niet duidelijk omdat veel van de gevolgen van de implementatie van de Omgevingswet nog onzeker zijn op het moment van invoering. De verwachting is dat we hier pas in 2027 enig zicht op zullen gaan krijgen. Op dit moment is er in de begroting nog geen rekening gehouden met deze kosten.

Risicobeheersing

De monitoring van risico's vindt plaats in de maandelijkse bijeenkomsten van het projectteam.

C. Financiële kengetallen

1a. Netto schuldquote

Een kengetal om de hoogte van de schulden van gemeenten te beoordelen en te vergelijken is de netto schuld als aandeel van de inkomsten, uitgedrukt in procenten. Dit kengetal is de netto schuldquote. De hoogte van de inkomsten bepaalt in belangrijke mate hoeveel schuld een gemeente kan dragen. Hoe hoger de inkomsten des te meer rente en aflossing een gemeente kan dragen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie.

1A Netto schuldquote <i>Bedragen x € 1.000</i>	2024 Begroting	2024 Rekening
A Langlopende schulden en vlottende passiva	31.480	62.244
B Uitzettingen looptijd < 1 jaar en liquide middelen	21.000	63.073
Netto schuld (A-B)	10.480	-829
C Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves)	154.779	175.348
Netto schuldquote (A-B)/C x 100%	7%	0%

Analyse

De gemiddelde netto schuldquote van de Nederlandse gemeenten bedraagt ongeveer 79%. Een normale netto schuldquote bevindt zich tussen 0% en 100%. Dit varieert door investeringen die gedaan zijn. De netto schuldquote van de gemeente Waadhoeke bedraagt 0%. Dit is lager dan gemiddeld en geeft aan dat rente en aflossing geen onevenredig deel uitmaken van de exploitatie.

1b. Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

In veel gevallen lenen gemeenten gelden aan derden of verbonden partijen. Hierover wordt rente in rekening gebracht en worden aflossingen ontvangen. Voor het bedrag aan verstrekte leningen hebben de schulden per saldo geen lasten op de exploitatie. Deze verstrekte leningen zijn niet meegenomen in de definitie van de netto schuldquote bij 1A.

Wanneer sprake is van een grote portefeuille verstrekte leningen kan dit de netto schuldquote negatief beïnvloeden. Daarom wordt ook de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen berekend (verstrekte leningen worden in mindering gebracht op de schulden). De gemeente Waadhoeke heeft beperkt leningen verstrekt. Gemiddeld over de afgelopen jaren gaat het om een bedrag van afgerond € 3.000.000.

1B Netto schuldquote gecorr. Voor alle verstrekte leningen <i>Bedragen x € 1.000</i>	2024 Begroting	2024 Rekening
A Langlopende schulden en vlottende passiva	31.480	62.244
B Verstrekte leningen	1.030	3.583
C Uitzettingen looptijd < 1 jaar en liquide middelen	21.000	63.073
Netto schuld gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (A-B-C)	9.450	-4.412
D Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves)	154.779	175.348
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen (A-B-C)/D x 100%	6%	-3%

Analyse

De gemiddelde netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen bedraagt voor alle Nederlandse gemeenten ongeveer 57%. Het verschil tussen de kengetallen 1A en 1B laat zien dat Nederlandse gemeenten gemiddeld meer leningen verstrekken dan Waadhoeke.

2. Solvabiliteitsratio

De solvabiliteitsratio geeft de verhouding weer tussen het eigen vermogen en het balanstotaal. Hiermee wordt inzichtelijk in welke mate de bezittingen op de balans (linkerzijde) gefinancierd zijn met eigen vermogen. De tegenhanger van de solvabiliteitsratio is de schuldratio. De schuldratio geeft aan welk deel van de bezittingen gefinancierd is met vreemd vermogen. In het bedrijfsleven wordt de solvabiliteitsratio gebruikt om inzichtelijk te maken in welke mate aan de financiële verplichtingen (aflossing van schulden) kan worden voldaan. Met name bij een liquidatie. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves.

Solvabiliteitsratio <i>Bedragen x € 1.000</i>	2024 Begroting	2024 Rekening
A Eigen vermogen (cf. art. 42 BBV)	57.004	61.676
B Balanstotaal	115.725	161.660
Solvabiliteit (A/B) x 100%	49%	38%

Analyse

De solvabiliteit van de gemeente Waadhoeke bedraagt in 2024 38%. Dit is hoger dan het gemiddelde van de Nederlandse gemeenten (33%) en kan worden gezien als een gezonde solvabiliteit.

Opgemerkt moet worden dat voorzieningen worden gezien als vreemd vermogen aangezien hier verplichtingen tegenover staan. Waadhoeke heeft een behoorlijke voorziening op de balans om de uitgaven in de beheerplannen te dekken.

3. Kengetal grondexploitatie

De afgelopen jaren is gebleken dat grondexploitatie een forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden is van belang, omdat deze waarde moet worden terugverdiend bij de verkoop. De boekwaarde van de grondexploitatie heeft daarmee een relatie met de netto schuldquote aangezien rente toegerekend en geactiveerd wordt en daarmee niet op de exploitatie drukt. En in een normale situatie zullen bij verkoop de schulden die aangegaan zijn voor de aankoop van bouwgrond afgelost kunnen worden. Daarom wordt het kengetal grondexploitatie ook uitgedrukt als de boekwaarde ten opzichte van de totale baten exclusief mutaties in de reserves.

Grondexploitatie <i>Bedragen x € 1.000</i>	2024 Begroting	2024 Rekening
A Niet in exploitatie genomen bouwgronden (cf. art. 38 lid a punt 1 BBV)	0	0
B Bouwgronden in exploitatie (cf. art. 38 lid b BBV)	20.494	17.232
C Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves)	154.779	175.348
Grondexploitatie (A+B) / C x 100%	13%	10%

Analyse

De grondexploitatie vormt een groot aandeel in de bezittingen van de gemeente (Met name fase 3 en 4 van Franeker Zuid en Waddenglas vormen samen een groot deel van de bouwgrond-exploitatie).

4. Structurele exploitatieruimte

Op basis van de Gemeentewet moet de begroting structureel en reëel in evenwicht zijn. Structureel evenwicht betekent dat structurele lasten gedekt moeten worden door structurele baten. Een aantal uitgaven in de begroting zijn incidenteel. Op basis van artikel 19 BBV worden incidentele baten en lasten en structurele mutaties in de reserves al inzichtelijk gemaakt. Om de structurele exploitatieruimte inzichtelijk en vergelijkbaar te maken wordt deze uitgedrukt in een percentage. Het kengetal wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves te delen door de totale baten exclusief mutaties in reserves.

Structurele exploitatieruimte <i>Bedragen x € 1.000</i>	2024 Begroting	2024 Rekening
A Totale structurele lasten	141.863	149.215
B Totale structurele baten	149.563	148.056
C Totale structurele toevoegingen aan de reserves	0	0
D Totale structurele onttrekkingen aan de reserves	236	236
E Totale baten (cf. art. 17 lid c BBV (dus excl. mutaties reserves))	154.779	175.348
Structurele exploitatieruimte $((B-A)+(D-C))/(E) \times 100\%$	5%	-1%

Analyse

Het blijkt dat de structurele exploitatieruimte beperkt is. Het grootste deel van de baten en lasten in de exploitatie is structureel. De rekening/begroting is minder flexibel wat betekent dat bijsturen lastig is.

5. Belastingcapaciteit

Belastingen zijn een belangrijke inkomstenbron voor gemeenten. Verhoging van belastingen geeft structurele ruimte in de begroting. Belastingen zijn echter ook een politiek gevoelig punt, wat het belang van vergelijking vergroot. De ruimte die een gemeente heeft om zijn belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Het Coelo publiceert deze lasten ieder jaar in de Atlas van lokale lasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing voor een woning met de gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. De belastingcapaciteit van gemeenten wordt daarom berekend door de totale woonlasten meerpersoonshuishouden in jaar t te vergelijken met het landelijke gemiddelde in jaar t-1 uitgedrukt in een percentage.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishouden <i>Bedragen x € 1.000</i>	2024 Begroting	2024 Rekening
A OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	284	284
B Rioolheffing voor gezin	329	329
C Afvalstoffenheffing voor een gezin	313	313
D Eventuele heffingskorting	0	0
E Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde (A+B+C-D)	926	926
F Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in t-1	944	944
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde jaar er voor (E/F) x 100%	98%	98%

Analyse

Uit de vergelijking blijkt dat de woonlasten van de gemeente Waadhoeke, bij een WOZ-waarde van € 242.000, iets lager dan het landelijk gemiddelde liggen. Dit zegt echter maar beperkt iets over de mogelijkheid om de lasten wel of niet te verhogen. De rioolheffing en afvalstoffenheffing mogen maximaal kostendekkend zijn, de OZB wordt door gemeenten zelf bepaald. Ter indicatie: van alle gemeenten is de laagste gemiddelde woonlast ongeveer € 652 en de hoogste ongeveer € 1.874.

Verloop kengetallen

Totaal kengetallen <i>Netto schuldquote</i>	2024 Begroting	2024 Rekening
Netto schuldquote	7%	0%
Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	6%	-3%
Solvabiliteitsratio	49%	38%
Grondexploitatie	13%	10%
Structurele exploitatieruimte	5%	-1%
Belastingcapaciteit	98%	98%

Totaal analyse

De huidige schuldpositie van de gemeente Waadhoeke brengt op basis van de kengetallen geen grote risico's met zich mee. De wendbaarheid van de begroting is echter beperkt. De woonlasten zijn op dit moment lager dan het landelijk gemiddelde. De reservepositie van de gemeente Waadhoeke stijgt alsmede het balanstotaal, ook stijgt de solvabiliteitsratio. De grondexploitatie 2024 heeft een lager aandeel in het balanstotaal ten opzichte van 2023.

Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

In deze paragraaf dient m.b.t. de kapitaalgoederen wegen, riolering, civieltechnische kunstwerken, water, groen, sportvelden, tractie, openbare verlichting, gebouwen en speelvoorzieningen te worden aangegeven:

1. Het beleidskader;
2. De uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties;
3. De vertaling van de financiële consequenties binnen de begroting.

In een beheerplan worden de kwantiteit en kwaliteit van de kapitaalgoederen beschreven. Beschreven wordt het geheel van activiteiten om de veiligheid, het comfort en de kwaliteit van de kapitaalgoederen op basisniveau in stand te houden c.q. te brengen tegen zo laag mogelijke kosten. Voor de vastgestelde beheerplannen is een voorziening per kapitaalgoed getroffen.

In de beheerplannen wordt onderscheid gemaakt tussen:

1. Regulier onderhoud (terugkerende niet te grote bewerkingen in een vastgestelde termijn) en
2. Groot onderhoud, reconstructies en vervangingen (deze bewerkingen zijn aan een (vaak langere) vastgestelde termijn gebonden).

De bedragen zoals genoemd komen uit de huidige beheersystemen. Jaarlijks worden inspecties uitgevoerd waarna daadwerkelijk de onderhoudsmaatregel bepaald wordt. Afhankelijk van de staat van onderhoud op dat moment kunnen maatregelen naar voren worden gehaald of uitgesteld worden.

Ook wordt in de beheerplannen uitgegaan van de technische noodzaak van maatregelen. Hierop is de planning gebaseerd. In de uitvoering blijkt dat in de voorbereiding onderwerpen als duurzaamheidsmaatregelen, inspraak, nutsbedrijven, aanbestedingen enz. steeds meer het tempo van uitvoering bepalen dan de technische noodzaak als gehanteerd in de beheerplannen.

Samengevat zijn de ontwikkelingen van de komende jaren, op basis van de vastgestelde beheerplannen als volgt:

- De kapitaalgoederen zijn op peil.
- Het onderhoudsniveau is sober doch doelmatig, de basiskwaliteit.
- Jaarlijkse inspectie bepaalt welke maatregelen uit de beheerplannen naar voren worden gehaald of kunnen worden doorgeschoven (technisch mogelijk).
- Er is budget voor het regulier onderhoud voor alle kapitaalgoederen. De planning en de budgetten worden tweejaarlijks geactualiseerd.

Beheerplan wegen 2023-2026

Het beheerplan geeft een antwoord op de vraag welke kosten voor inspectie, onderhoud en eventuele vervanging / reconstructie gewenst zijn. Het aanwezige oppervlak verhardingen is 4.294.490 m². Dit is te verdelen in 2.034.604 m² asfaltbetonverhardingen, 233.234 m² cementbetonverhardingen en 1.865.599 m² elementenverhardingen. Voorts is nog 161.053 m² aan onverharde en half verharde wegen aanwezig. De invloed van de werkzaamheden van nutsbedrijven op met name de elementenverharding is groot. Hiermee is in het beheerplan rekening gehouden.

Er wordt gewerkt conform het beheerplan Wegen.

Beheerplan openbaar groen 2023-2026

Het plan is beperkt tot het openbaar groen (bomen, bosplantsoen, heesters, gazon enzovoort) en het groen in het buitengebied, in beheer bij de gemeente. De sportvelden en de begraafplaatsen vallen niet binnen dit beheerplan.

In het beheerplan groen zijn de kwantiteit en de kwaliteit van het openbaar groen beschreven met daarop aansluitend een beschrijving van het geheel van activiteiten om de kwaliteit van het openbaar groen in stand te houden, dan wel op gezette tijden op niveau te brengen tegen zo laag mogelijke kosten. Dit impliceert een efficiënte planning en uitvoering van onderhoud.

Er wordt gewerkt conform het beheerplan Openbaar Groen.

Beheerplan civiele kunstwerken 2023-2026

De gemeente Waadhoeke heeft 135 verkeersbruggen, 156 fiets-/voetgangersbruggen, 3 sluizen, 2 natuurlijke oevers, 45 beschoeiinggedeeltes, 93 damwandgedeeltes, 23 kademuurgedeeltes, 6 duikers (voorlopige inventarisatie niet compleet) en 43 vaar-recreatieve objecten. Deze zijn gemaakt van hout, kunststof, beton/metselwerk of van staal. In het beheerplan staan de bewerkingen en de termijn van uitvoering vermeld, waarbij het huidige kwaliteitsniveau als uitgangspunt is genomen. De termen sober, doch doelmatig kunnen hierbij gehanteerd worden. De gehanteerde levensduur is gebaseerd op door de raad vastgestelde notitie Nota waarderen, activeren en afschrijven. De onderhoudskosten zoals genoemd in het beheerplan dienen als minimaal benodigd te worden beschouwd.

Er wordt gewerkt conform het Beheerplan civiele kunstwerken.

Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2020-2024

In 2020 is een Waadhoeke's Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2020 -2024 vastgesteld. Met de verbreding van de gemeentelijke watertaken neemt het gemeentelijk rioleringsplan (hierna te noemen als vGRP) een prominente plaats in. Het vGRP is het beleidskader voor de uitvoering van de zorgplichten.

In het nieuwe vGRP is een uitvoeringsprogramma voor de komende jaren (2020-2024) opgenomen. Dit uitvoeringsprogramma geeft sturing aan de opgave voor exploitatie, onderhoud, inspectie, onderzoek en eventuele vervanging/reconstructie om te voldoen aan de beleidsuitgangspunten voor de zorgplichten.

Er wordt gewerkt conform het vGRP. Het vGRP is in 2024 met een jaar verlengd.

Beheerplan Openbare verlichting 2019-2029

Het beheerplan openbare verlichting heeft als doel om het beheer te harmoniseren en op een aantal vlakken ook te standaardiseren. Daarbij geeft dit beheerplan inzicht in de vervangingsopgave die er ligt voor de komende jaren (periode 2020-2039) inclusief de financiële onderbouwing.

De scope van dit beheerplan betreft de openbare verlichting. Daaronder vallen de ruim 8500 lichtmasten en armaturen, gevel- en overspanningsarmaturen en grondspots. Verlichte reclameborden, abri's et cetera maken geen onderdeel uit van dit beheerplan.

Het vervangen van armaturen is een stuk voordeliger geworden waardoor de verduurzaming vanuit het huidige beleidsplan wellicht zelfs sneller kan, wat naast een enorme energiebesparing ook nog eens andere voordelen heeft zoals minder onderhoud, minder lichthinder etc.

Doordat er andere inzichten zijn door wijziging van technieken, maar ook door de nieuwe aanbesteding zal het huidige beleidsplan worden doorgerekend en waar nodig aangepast.

Beheerplan Gebouwen 2023-2032

In het beheerplan worden de kwaliteit en kwantiteit van de in gemeentelijk eigendom zijnde kapitaalgoederen beschreven. Het gaat om het geheel van activiteiten die de veiligheid, het comfort en de kwaliteit van de kapitaalgoederen in stand houden c.q. brengen tegen zo laag mogelijke kosten. Beheerplannen zijn belangrijk omdat het hier gaat om beheer van kapitaalgoederen en het voorkomen van kapitaalvernietiging.

Op basis van het collegeprogramma is in 2023 een nieuw beheerplan gebouwen vastgesteld. Hierbij ligt het accent conform het collegeprogramma op het verduurzamen van de gebouwen van Waadhoeke.

Kapitaalgoederen dienen zo lang mogelijk een bijdrage te leveren aan het doel waarvoor zij zijn aangeschaft of vervaardigd. Er moet dus beleid gemaakt worden voor het beheer van deze kapitaalgoederen. Beheer gaat hierbij om behouden wat je hebt. Een kapitaalgoed kan daartoe op verschillende manieren worden beheerd. Hoe mooi moet het er uit zien, hoe veilig moet het zijn, welk kwaliteitsniveau wordt nagestreefd en wat mag het kosten? Allerlei vragen waarvan de antwoorden van invloed zijn op de keuzes die per kapitaalgoed kunnen worden gemaakt en de financiële consequenties die daaruit voortvloeien. Het beheerplan Gebouwen probeert een antwoord te geven op de vraag welke kosten voor inspectie, onderhoud en eventuele vervanging gewenst zijn in de periode 2023 - 2032. De gemeente heeft 43 grote en minder grote gebouwde objecten in eigendom.

In het beheerplan gebouwen wordt uitgegaan van:

- Het huidige kwaliteitsniveau, te weten voldoen aan veiligheid conform de Arbo-normen en het voorkomen van achterstallig onderhoud, is uitgangspunt voor het beheer.
- De gehanteerde levensduur is gebaseerd op de door de raad vastgestelde Nota waarderen, activeren en afschrijven.
- De gebouwen waarover is besloten of wordt besloten dat deze op de nominatie staan voor verkoop/sloop zijn hier niet in meegenomen.
- Aan het beheer van Rijksmonumenten liggen inspectieverslagen van Monumentenwacht Fryslân ten grondslag. Op basis van de gebruikte Periodieke Instandhoudings Plannen (PIP's) van Monumentenwacht Fryslân is een doorberekening gemaakt op basis van dezelfde systematiek en rekening houdend met de gebruikelijke onderhoudscycli.
- De ontwikkeling binnen het gebouwenbestand (bv afstoten gebouwen) bepaalt ook of de uitvoering van groot onderhoud wel of niet uitgevoerd wordt.
- Om het beheer optimaal te kunnen uitvoeren is een voorziening voor gebouwen getroffen.

Er wordt gewerkt conform het beheerplan gebouwen 2023-2032.

Baggerplan 2022-2030

Om (inzicht te krijgen in en) aan de onderhoudsverplichting te voldoen voor de periode 2022 - 2030, heeft de gemeente de beschikking over een onderhoudsplan. Door het structureren van de aanpak voor het onderhoud zijn de kosten voor de komende jaren inzichtelijk gemaakt en is een tijdsschema opgezet. In 2024 zijn werkzaamheden aan het zogenaamde stedelijk water gebundeld en uitgevoerd. Hiervoor is een bijdrage van het Wetterskip ontvangen.

Er wordt gewerkt conform het Baggerplan 2022-2030.

Buitensportaccommodaties 2022-2026

Het Beheerplan Buitensportaccommodaties 2022-2026 gaat in het op het beheer van natuurgras en kunstgras sportvelden inclusief het beheer van inrichtingselementen, renovaties en de daarbij

behorende kosten. De renovatie van de velden van Sexbierum en Schatzenburg is uitgevoerd binnen de beschikbare budgetten. Er is gewerkt conform het beheerplan.

Beheerplan Speeltoestellen 2024-2027

Het beheerplan Speeltoestellen is op 15 februari 2024 door de raad vastgesteld. Naast een leidraad voor het dagelijks beheer wordt met het beheerplan Speeltoestellen een inzichtelijk beeld gegeven in onderwerpen als de aanschaf, het beheer, onderhoud, vervanging en exploitatie van de gemeentelijke speeltoestellen.

Er wordt gewerkt conform het beheerplan Speeltoestellen 2024-2027.

Overige

Voor alle kapitaalgoederen zijn door de raad van Waadhoeke geactualiseerde of nieuwe beheerplannen vastgesteld.

Overzicht van onderhoudsuitgaven

Regulier onderhoud (t.l.v. exploitatie)	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Wegen	2.929	3.054	3.054	1-
Openbaar Groen	3.051	2.725	2.848	123-
Civiel Technische werken	606	606	483	123
Riolering	3.343	3.103	2.949	154
Openbare verlichting	333	472	405	67
Gebouwen	808	964	872	92
Buitensportaccommodaties	534	2.011	2.123	112-
Speelplaatsen	214	302	183	119
Baggeren	72	516	269	247
Begraafplaatsen	26	121	118	3
Totaal	11.916	13.874	13.305	570

In vorenstaande tabel zijn zowel de structurele als incidentele lasten voor onderhoud kapitaalgoederen opgenomen. Deze lasten betreffen uitgaven voor klein/regulier of jaarlijkse onderhoud en dotaties aan de onderhoudsvoorzieningen voor groot onderhoud. Dus niet de lasten voor inzet eigen personeel, kapitaallasten en overhead.

De vaststelling van de verschillende beheerplannen staat in onderstaande tabel.

Naam beheerplan	Looptijd	Vastgesteld in de raad van
Wegen	2023-2026	30-3-2023
Openbaar Groen	2023-2026	20-7-2023
Civiele Kunstwerken	2023-2026	30-3-2023
Gemeentelijk Rioleringsplan	2020-2025	27-2-2020 / 15-10-2024
Openbare verlichting	2020-2029	3-9-2020
Gebouwen	2023-2032	29-6-2023
Buitensportaccommodaties	2022-2026	28-10-2021
Baggerplan	2022-2030	11-11-2021
Begraafplaatsen	2023-2026	1-6-2023
Tractie	2023-2026	30-3-2023
Speelvoorzieningen	2024-2027	15-2-2024

In onderstaande tabel staan de uitgaven voor groot onderhoud die ten laste van voorzieningen zijn gebracht.

Groot onderhoud (t.l.v. voorzieningen)	Realisatie 2024
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Wegen	2.082
Civil Technische werken	420
Riolering	42
Gebouwen	304
Buitensportaccommodaties	481
Baggeren	91
Totaal	3.419

Paragraaf Financiering

Inleiding

Op grond van de wet Financiering decentrale overheden (Fido) is door de gemeenteraad het Treasurystatuut 2022 voor onze gemeente opnieuw vastgesteld in de raadsvergadering van 25 november 2021. Daarin is opgenomen het uitvoeringsbesluit Treasury, zoals deze is vastgesteld in de collegevergadering van B&W.

Uitgangspunten begroting

In de Jaarstukken 2024 was er sprake van een financieringsoverschot, een beroep op de geldmarkt was niet nodig.

Volgens het vastgelegde beleid wordt de bespaarde rente van 2% (over de reserves en voorzieningen) ten gunste van de exploitatie gebracht, met uitzondering van de bespaarde rente over het saldo boven de algemene reserve € 15.000.000. De rente over het meerdere (oftewel de vrij besteedbare algemene reserve) wordt niet ten gunste van de exploitatie gebracht. Stand van de algemene reserve per 1 januari 2024 is € 16.097.194.

Treasurybeheer

Algemeen

De financiële administratie is primair ingericht op budgetbeheer en minder op het volgen van kasstromen. Dit heeft tot gevolg, dat investeringen budgettair snel worden verwerkt, maar dat er minder zicht is op (meerjarige) gevolgen voor de treasury.

Renterisicobeheer

In de wet Fido is een norm gegeven voor de omvang van het renterisico. Onder renterisico wordt verstaan de gevoeligheid van de financiële positie van de organisatie voor renteschommelingen. De beheersing bestaat eruit dat de herfinanciering gelijkmatig gespreid moet worden.

Renterisiconorm

De basis van de norm is de omvang van de begroting. Het percentage is 20%. De gemeentelijke aflossingsverplichtingen bevinden zich ruim binnen deze norm.

Renterisiconorm

Omschrijving	Bedragen x € 1.000
Begroting 2024 (afgerond)	163.000
Renterisiconorm	32.600
Aflossingen	1.504
Ruimte onder de risiconorm	31.096

Beschrijving renterisiconorm

De renterisiconorm stelt in de kern dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer dan 20% van de begroting mogen bedragen. Het maximum percentage van 20% moet voor de komende vier jaar worden berekend op basis van de begroting voor het komende jaar.

De norm is bedoeld om het budgettaire risico van rentestijgingen te maximeren. Het gaat erom dat openbare lichamen bewust omgaan met de risico's van langlopende financiering, vooral het renterisico bij herfinanciering. Hoe meer de looptijd van schuld gespreid wordt, hoe minder gevoelig de begroting wordt voor renteschommelingen bij herfinanciering. Als de jaarlijkse aflossingen en renteherzieningen worden begrensd tot 20% van de begroting, leidt een rentestijging van 1 procentpunt tot 0,2 procentpunt hogere rentelasten op de begroting. Als de rente met 5 procentpunt stijgt, stijgen de rentelasten op de begroting met 1 procentpunt.

Bedragen x € 1.000	Realisatie 2024
Renterisico op vaste schuld	
1a. Renteherziening op vaste schuld o/g	-
1b. Renteherziening op vaste schuld u/g	-
2. Netto renteherziening op vaste schuld (1a-1b)	
3a. Nieuw aangetrokken vaste schuld o/g	0
3b. Nieuw verstrekte leningen u/g	0
4. Netto nieuw aangetrokken vaste schuld (3a-3b)	0
5. Betaalde aflossingen	1.504
6. Herfinanciering (laagste van 4 en 5)	1.504
7. Renterisico op vaste schuld (2+6)	1.504
Renterisiconorm	
8. Stand van de vaste schuld per 1 januari 2024	26.965
9. Het bij ministeriële regeling vastgestelde percentage	
10. Renterisiconorm	5.393
Toets Renterisiconorm	
7. Renterisico op vaste schuld	1.504
10. Renterisiconorm	5.393
11. Ruimte/overschrijding (10-7)	3.889

Kasgeldlimiet

Bij een primaire begrotingsomvang van ongeveer € 163 miljoen bedraagt de toegestane kasgeldlimiet 8,5% van dit bedrag ofwel € 13,9 miljoen (afgerond). Gedurende 2024 heeft de vlottende schuld de kasgeldlimiet niet overschreden.

KASGELDLIMIET PER 31-12-2024	REALISATIE				
	1: jan-mrt	2: apr-jun	3: jul-sep	4: okt-dec	Jaar
Vlottende schuld					
Opgenomen gelden < 1 jaar					0
Schuld in rekening-courant			5.438	323	1.440
Gestorte gelden door derden < 1 jaar					0
Overige geldleningen niet zijnde vaste schuld					0
Totaal vlottende schuld	0	0	5.438	323	1.440
Vlottende middelen					
Uitgeleende gelden < 1 jaar	28.215	36.623	29.007	39.787	33.408
Contante gelden in kas					
Tegoeden in rekening-courant	881	891			443
Overige uitstaande gelden < 1 jaar					
Totaal vlottende middelen	29.096	37.514	29.007	39.787	33.851
Toets kasgeldlimiet					
Totaal netto vlottende schuld	-29.096	-37.514	-23.569	-39.464	-32.411
Toegestane kasgeldlimiet	13.855	13.855	13.855	13.855	13.855
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	42.951	51.369	37.424	53.319	46.266

Intern liquiditeitenbeheer

Aan de interne liquiditeitsplanning wordt de nodige aandacht besteed. Dit geldt in het bijzonder voor de liquiditeitsplanning van investeringen. Bij de huidige renteontwikkeling is het risico van mischattingen minimaal.

Gemeentefinanciering

Bij de financiering van de gemeentelijke activiteiten en investeringen wordt uitgegaan van integrale financiering. Dat wil zeggen, dat steeds gekeken wordt naar de totale financieringsbehoefte van de gemeente. Financiering met kort geld is financieel aantrekkelijker dan een negatief saldo in Rekening Courant. Overigens is de kredietfaciliteit in de RC (Rekening Courant) bij de BNG € 10 mln. In kalenderjaar 2024 werden we geconfronteerd met een financieringsoverschot, de behoefte aan kort geld was er dus niet. De behoefte aan een vaste financiering is er eveneens niet geweest in 2024.

Wet HOF

De inwerkingtreding van de wet Houdbare Overheidsfinanciën zal gaandeweg leiden tot een EMU-macronorm voor de decentrale overheid als geheel. De praktijk op dit moment wijst uit, dat het weinig effect heeft voor de gemeentelijke financiering.

Schatkistbankieren

Voor zover de gemeente overtollige middelen heeft worden die afgeroomd ten gunste van de schatkist vanaf een drempelbedrag.

Vanaf 1 juli 2021 is het drempelbedrag schatkistbankieren verhoogd. Dit moet de administratieve lasten verlagen. Het drempelbedrag wordt vanaf 1 juli 2021 als volgt bepaald:
 voor gemeenten met een begrotingstotaal kleiner of gelijk aan € 500 miljoen is het drempelbedrag gelijk aan 2% van het begrotingstotaal, waarbij het drempelbedrag minimaal € 1 miljoen bedraagt.
 Voor Waadhoeke is het drempelbedrag afgerond € 3.260.000 op begrotingsbasis.

		Verslagjaar			
(1a)	Drempelbedrag	3.260			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	175	322	119	443
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	3.085	2.938	3.141	2.817
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	163.000			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	163.000			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag	3.260			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	15.882	29.277	10.988	40.756
(5b)	Dagen in het kwartaal	91	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	175	322	119	443

Rentetoerekening

Hieronder wordt inzicht gegeven in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Belangrijke punten bij de rentetoerekening zijn:

- De rente die aan de grondexploitatie doorberekend mag worden, is het gewogen gemiddelde rentepercentage van de leningenportefeuille maal de verhouding VV / TV (Vreemd Vermogen/Totaal Vermogen).
Het percentage mag afgerond worden op maximaal 0,5% naar boven of beneden. (notitie grondexploitaties 2016 van de commissie BBV).
In de begroting 2024 en de toekomstige grexen (grondexploitaties) is deze rente 2,0%.
- Er mag bespaarde rente berekend worden over reserves en voorzieningen. Het rentepercentage wat gehanteerd wordt in de begroting 2024 is 2%.
- De rente moet over alle investeringen omgeslagen worden op basis van een omslagpercentage waarbij het renteresultaat maximaal 0,5% af mag wijken van de door te berekenen rente.
In 2024 is gerekend met 2,5%.

Op basis van de rentetoerekening ontstaat een renteresultaat van afgerond € 849.000 positief. Dit bedrag is doorbelast aan de taakvelden.

Rentetoerekening (Bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2024	Begroting 2024 Na wijziging	Begroting 2024	Vershil
a. Externe rentelasten korte en lange financiering	793	794	794	-1
b. Externe rentebaten	1.173	1.075	-	98
Saldo rentelasten en rentebaten	-380	-281	794	-98
c. Rente die aan grondexploitatie moet worden doorberekend	197	204	204	-7
d. Bespaarde rente (reserves en voorzieningen)	1.620	1.473	1.473	147
Aan taakvelden door te berekenen rente	1.240	1.191	2.266	49
Vaste rente (o.a. annuïteit)	-	-	-	-
Omslagrente	2.089	2.085	2.158	4
e. Totaal doorberekende rente	2.089	2.085	2.158	4
Renteresultaat (positief is meer doorbelast)	849	893	-108	-45

Omschrijving	2024
Gewogen gemiddelde leningen portefeuille	3,00%
Investeringen	3,00%
Financieringstekort	1,00%
Bespaard	2,00%
Grondexploitatie	2,00%
Omslag	2,50%

Administratieve organisatie

De administratieve organisatie heeft onze doorlopende aandacht. In het Treasurystatuut 2022 is het door het College van Burgemeester en wethouders vastgestelde uitvoeringsbesluit als bijlage opgenomen.

Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

Deze paragraaf is gewijd aan de bedrijfsvoering van de gemeente, dat wil zeggen de manier waarop de processen in ons bedrijf zijn georganiseerd, worden aangestuurd en de manier waarop de bedrijfsmiddelen worden ingezet. Doel van de bedrijfsvoering is om zo effectief en efficiënt mogelijk de afgesproken prestaties te leveren.

Managementfilosofie

In het document Managementfilosofie en hoofdstructuur van de gemeente Waadhoeke is vastgelegd hoe wij de organisatie willen besturen, managen, ontwerpen en inrichten. Hierin is de rolopvatting voor de normen en waarden die medewerkers in de organisatie met elkaar delen en met anderen samenwerken vertaald in een aantal kernwaarden:

1. Vertrouwen
2. Integer en betrouwbaar
3. Klantgericht
4. Doel- en resultaatgericht
5. Omgevingsbewust

Onze kernwaarden zijn de basis van waaruit we handelen, bepalen wie we zijn als organisatie en als medewerkers; het is ons 'DNA'. Op de kernwaarden zijn we intern en extern aanspreekbaar.

De organisatie is inmiddels gewend aan hybride werken. Afhankelijk van het type werk kan worden gekozen op kantoor, thuis of op locatie te werken. De praktijk is dat de meeste collega's hierin een goede balans hebben gevonden. Wel dient daarbij gezorgd worden voor behoud van voldoende binding met de organisatie en collega's.

Ook landelijke ontwikkelingen zijn van invloed op onze gemeentelijke organisatie. Als organisatie ervaren we steeds meer de toenemende krapte op de arbeidsmarkt. We anticiperen hier zo goed mogelijk op door te blijven werken met trainees en het opstarten en integreren van strategisch personeelsplanning (SPP). En we blijven ons duidelijk profileren op het gebied van de arbeidsmarktcommunicatie.

Voor duurzaamheid is ook continu aandacht. We werken aan bewustwording en vertalen dit naar concrete acties zoals het verder elektrificeren van het wagenpark en de aanschaf van duurzame producten.

Human Resource Management

Formatie

De vastgestelde personeelsformatie (inclusief bestuur en griffie maar exclusief voormalig personeel) was op 1 januari 2024 363,46 fte. Op 1 januari 2025 is de vastgestelde personeelsformatie 381,46 fte. De formatie bij het beleidsteam Sociaal Domein is toegelaten door formatietoekenning vanuit de kadernota en met inzet van het innovatiebudget. Daarnaast zijn meerdere wensen uit het collegeprogramma gehonoreerd en formatief ingevuld. Er is geen sprake van over-formatie.

Het wordt steeds duidelijker dat de krapte op de arbeidsmarkt ook invloed heeft op het werven van nieuw personeel voor onze organisatie. Op verschillende vakgebieden en bij bepaalde functies is het steeds lastiger om gekwalificeerd personeel te krijgen. De komende jaren zullen we al onze creativiteit moeten gebruiken om deze uitdaging aan te gaan.

Opleidingen

Voor wat betreft opleiding en ontwikkeling worden, naast individuele trainingen/opleidingen, waar nodig ook organisatiebrede trainingen/opleidingen aangeboden. Volgens de landelijke richtlijnen is voor opleidingen 2% van de loonsom beschikbaar. Daarnaast helpt het organisatie ontwikkelprogramma (OOP) bij het vertalen van de ontwikkeling van de organisatie naar gedrag en het aanleren van de vaardigheden. Dit kan gaan om trainingen, workshops of lezingen op het gebied van integriteit, digitale vaardigheden of projectmatig werken. In 2024 hebben we van het beschikbare budget van € 270.000 uiteindelijk € 40.000 niet benut.

Arbeidsomstandigheden

In 2024 zijn we gestart met de Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) onder begeleiding van een extern bureau. Gedurende het jaar hebben we aan de hand van interviews, locatiebezoeken, analyses van rapportages en een enquête onder medewerkers alle benodigde informatie verzameld. Vervolgens zijn de arbeidsrisico's in kaart gebracht, geëvalueerd en gewogen. Wij zijn nu in de laatste fase beland waarbij de rapportage en een plan van aanpak worden opgesteld. In 2025 gaan we starten met de uitvoering van het plan van aanpak.

Rechtspositie en Arbeidsvoorwaardenbeleid

De rechtspositionele en arbeidsvoorwaardelijke basis van onze medewerkers is neergelegd in de CAO sector Gemeenten en in het Personeelshandboek (lokale regelingen). De huidige CAO heeft een looptijd van 15 maanden tot en met 31 maart 2025.

Er is besloten om de secundaire arbeidsvoorwaarden voor de medewerkers te moderniseren. Dit leidt ertoe dat vanaf 1-1-2024 een hoger Individueel Keuzebudget (IKB) wordt opgebouwd (18%), de mogelijkheden voor uitruil in het IKB zijn uitgebreid (fiets en sport/cultuur) en dat de reiskosten voor woon-werkverkeer worden vergoed. Daarnaast heeft in 2024 een onderhoudsronde op het functieboek en functie-indeling plaatsgevonden en is de conversietabel aangepast naar onze gemeentegrootte.

Informatievoorziening

Behoefte management & portfoliomanagement

We hebben het proces portfoliomanagement verder aangescherpt. Dit proces is ervoor bedoeld om binnen de gemeente de (informatie en ICT) behoeften op te halen, uit te werken, te budgetteren en in te plannen voor realisatie. In 2025 willen we het proces verder continueren en doorontwikkelen om het inzicht in en de grip op alle projecten met IT-component goed neer te zetten.

De volgende grotere projecten zijn gestart of afgerond:

- We hebben stappen gezet met de verdere implementatie van de aanvullende e-diensten burgerzaken en is een technische koppeling gelegd tussen deze e-diensten en met ons zaakstelsel waardoor de documenten netjes geïntegreerd worden.
- Er is gewerkt aan de verdere professionalisering rondom datagedreven werken. Er is een management dashboard beschikbaar gemaakt en zijn diverse datagedreven projecten gestart.
- Het thuisbezorgen van reisdocumenten voor onze inwoners is mogelijk gemaakt.
- De implementatie van de applicatie P8 is afgerond waarmee we onze huur en pacht-administratie verder professionaliseren.
- We hebben het project nieuwe telefoniecentrale afgerond.
- We hebben stappen gezet om de organisatie klaar te maken voor de overstap naar ons nieuwe belastingenpakket CentricBelastingen. De planning is dat dit project in het derde kwartaal van 2025 afgerond is.

- We zijn gestart met de implementatie van BOLBox. Deze applicatie ondersteunt de buitendienst in het registreren en monitoren van keuringsobjecten. De verwachting is dat de implementatie tweede kwartaal van 2025 is afgerond.
- In februari 2024 is gemeente Waadhoeke aangesloten op de NHR-module van Centric. Een langgekoesterde wens die fors heeft bijgedragen aan de datakwaliteit binnen de ondersteunende applicaties. In 2025 gaan we kijken of er meer afnemers kunnen worden aangesloten op deze module.
- In het vierde kwartaal van 2024 is toegewerkt naar de implementatie van de eService KvK. Naar verwachting wordt deze in eerste kwartaal van 2025 geïmplementeerd.

Regionaal samenwerken

Voor het beheer van onze ICT voorzieningen en de doorontwikkeling van onze informatievoorziening werken we nauw samen met onze partnergemeenten Noardeast Fryslân, Leeuwarden en het Shared Service Centrum (SSC) van Leeuwarden.

Er is samen met onze partners gewerkt aan een aantal grote regionale projecten:

- Met het SSC, het Historisch Centrum Leeuwarden en Noardeast Fryslân is een regionale digitale bewaarstrategie opgesteld, waarin acties zijn geformuleerd om de informatiehuishouding verder op orde te krijgen in een periode van 3 jaar.
- Sinds 1 januari 2024 wordt email gearchiveerd volgens de Capstone-methodiek. Zogenaamde sleutelfunctionarissen, eigenaren van een mailbox die volgens deze methodiek blijvend bewaard moeten worden, zijn hierover geïnformeerd. Waadhoeke werkt samen met Leeuwarden en Noardwest Fryslân om deze methodiek technisch te faciliteren.
- We hebben regionaal de software digital insights platform (dip) geïmplementeerd waardoor we beter in staat zijn om al onze websites beter te beheren op het gebied van veiligheid, prestaties en naleving van regelgeving.

Opvolging van aanbevelingen rekenkameronderzoeken

De Rekenkamer doet onafhankelijk onderzoek, in opdracht van de gemeenteraad. De onderzoeken zijn bedoeld om doelmatigheid, doeltreffendheid en rechtmatigheid te beoordelen, van gemeentelijk beleid en de uitvoering van de gemeentelijke taken door het gemeentebestuur. In dit jaarverslag rapporteert het college van B&W over de opvolging van de aanbevelingen van de Rekenkamer (volgens artikel 185a van de gemeentewet). De onderzoeken van 2024 en 2023 zijn hieronder opgenomen. Alle onderzoeksrapporten van de Rekenkamer zijn hier terug te vinden:

<https://tinyurl.com/48hf3exu>.

1. Subsidies (januari 2023)

Per 1 januari 2024 is het subsidieproces en regelgeving ondergebracht bij één afdeling (Samenleving). De subsidieregelingen zijn gepubliceerd. Nieuwe regelingen worden z.s.m. gepubliceerd. Bezwaar en beroep is centraal georganiseerd. Er loopt een proces om tot aanpassing van de ASV te komen. Besluitvorming (raad) wordt verwacht in 2025.

Ook wordt per 2024 voldaan aan de aanbeveling om de raad op jaarbasis bij de programmabegroting een separaat overzicht van verstrekte en te verstrekken subsidies te verstrekken. Net als het boeken van de subsidies onder een aparte kostensoort.

Vanaf 2024 is het mogelijk om subsidieaanvragen digitaal in te dienen via de site van de gemeente. We presenteren daarbij een overzicht van activiteiten die mogelijkerwijs voor subsidie in aanmerking komen.

Besluitvorming (raad) rondom de voorwaarden om in aanmerking te komen voor een lichtere verantwoording, vindt plaats in 2025. Deze aanbeveling is meegenomen in het conceptadvies aanpassing ASV dat op dit moment het bestuurlijk besluitvormingsproces doorloopt.

2. Sturen op jeugdhulp (augustus 2023)

De raad heeft inmiddels kennis kunnen nemen van de Ketenaanpak beheersing Jeugdhulp 2025 en het oordeel van de landelijke deskundigencommissie "Groeipijn". Dit rapport is de reflectie op de Hervormingsagenda. Zowel de Hervormingsagenda als "Groeipijn" worden betrokken in de ketenaanpak. Deze lokale aanpak (eind 2024 opgestart) is een resultaat van door de raad ingediende zienswijze op de begroting Sociaal domein.

Beheersing van kosten en behoud of verbetering van kwaliteit van de uitvoering zijn de belangrijkste speerpunten.

Hoe invulling wordt gegeven kan worden aan de 'actieve betrokkenheid' van de raad zal na een inventarisatiefase kunnen worden bepaald. Vanuit het traject 'Minder meerkosten' (Analyse Jeugdhulpkosten) en de Ketenaanpak beheersing jeugdhulp worden de leemtes in de huidige informatievoorziening geïnventariseerd. Op die manier wordt gewerkt aan een structurele monitoring van de kwaliteit en kosten. De doelstelling is om de voorspelbaarheid van uitkomsten en kosten te vergroten en adequaat te kunnen bijsturen waar dat nodig is.

Daarnaast maakt de Dienst NWF stappen in de informatievoorziening aan de raad door in planning- en control documenten inhoudelijke duiding te verbinden aan de cijfers.

3. Economisch klimaat (december 2023)

Het sociaaleconomisch actieplan heeft in 2024 een vervolg gekregen (werknaam SEAP II). Daarbij zijn de organisatorische principes van het eerste plan weer als uitgangspunt gehanteerd en aangelegd op de organisatorische vormgeving van de Regio Deal. De voortgangsrapportages van het sociaaleconomisch actieplan zijn hierop aangepast en daardoor beter van kwaliteit geworden.

4. Arbeidskrapte (december 2024)

De beloningsregeling is bekend bij directie en leidinggevenden, net als bij HRM. De afgelopen periode is daadwerkelijk gebruik gemaakt van de mogelijkheden uit de beloningsregeling.

Strategische Personeels Planning (SPP) wordt geïmplementeerd in de afdelingsplannen, en verdere borging krijgt een vervolg.

We gaan binnen Waadhoeke zorgvuldig om met beloningsdifferentiatie en functies en hun inschaling in het functiegebouw. Een leidinggevende doet dit altijd in afstemming en met advies van HRM. Dit om het proces te objectiveren en om organisatiebreed het overzicht hierop te bewaken.

Vanuit o.a. programma Dienstverlening worden businesscases aangedragen om zaken binnen de organisatie beter, sneller en digitaal uit te werken. Er zijn nog geen extra middelen en formatie vrijgemaakt om dit proces verder te versnellen.

Met het differentiëren van sollicitatieprocedures wordt geëxperimenteerd. Bijvoorbeeld met speeddates. Verder heeft er begin 2025 een succesvolle inloopmiddag voor trainees plaatsgevonden, waar meer dan 100 kandidaten aan deelnamen.

Planning en Control

De opzet van de P&C cyclus is vastgelegd in de nota Planning & Control. De instrumenten/producten die de gemeenteraad heeft om invulling te kunnen geven aan zijn rol zijn de kadernota, de programmabegroting, de tussentijdse rapportages (berap) en de jaarstukken. In de Auditcommissie worden onderdelen van de P&C-cyclus geëvalueerd.

Rechtmatigheid/Doelmatigheid en doeltreffendheid/Interne controle

Rechtmatigheidsverantwoording vanaf 2023

Met ingang van verslagjaar 2023 moet het college van burgemeester en wethouders in de *jaarrekening* een rechtmatigheidsverantwoording afgeven. Op die wijze legt het college expliciet verantwoording af over het rechtmatig handelen in de organisatie.

Verantwoordingsgrens

Eventueel geconstateerde afwijkingen, voor zover deze boven de door de raad vast gestelde grens uitkomen, worden vermeld. Deze worden automatisch onderdeel van de accountantscontrole op de jaarrekening en zijn daarmee onderdeel van het getrouwheidsoordeel van de accountant. In het door de raad in november 2024 vastgestelde Controleprotocol is de verantwoordingsgrens voor 2024 bepaald op 3% (in 2023 3%) van de totale lasten, inclusief de dotaties aan de reserves.

Rapportagegrens

In de paragraaf Bedrijfsvoering, onderdeel van het *jaarverslag*, zet het college uiteen hoe de rechtmatigheidsverantwoording tot stand is gekomen. Daartoe heeft het college een controle- en rapportagesysteem om zicht te hebben op de relevante rechtmatigheidsaspecten in de organisatie, de risico's op afwijkingen en de daarop genomen beheersmaatregelen, alsmede (een toetsing op) de werking van deze beheersmaatregelen en de uitkomsten daarvan.

Blijven zowel de fouten als afzonderlijke onduidelijkheden onder de verantwoordingsgrens dan worden geen afwijkingen opgenomen in de rechtmatigheidsverantwoording.

Wel is het relevant om geconstateerde afwijkingen te vermelden in de paragraaf Bedrijfsvoering. Hiervoor kan de raad ook een grens met het college afspreken. In het door de raad in november 2024 vastgestelde Controleprotocol is de rapportagegrens voor 2024 bepaald op 1% (in 2023 1%) van de totale lasten, inclusief de dotaties aan de reserve. Dit is afgerond € 2,0 miljoen.

De rechtmatigheidsverantwoording door het college gaat over 3 criteria:

- het voorwaarden criterium
- het begrotings criterium
- het misbruiken oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium)

*Verantwoording**- het voorwaarden criterium*

In 2024 zijn er geen afwijkingen geconstateerd van het voorwaarden criterium welke de rapportagegrens van € 2,0 miljoen overschrijden. Om toch inzicht te geven in de ontwikkelingen sluiten we aan bij de rapportage zoals deze in de Berap plaatsvindt.

Over 2024 zijn voor een bedrag van € 0,8 miljoen de Europese aanbestedingsregels niet nageleefd. Het betreft onder andere de ingenieursdiensten, diensten van architecten, inkoop van brandstof, inhuur personeel (onder nadere IT-diensten), beveiliging en groenafval.

Ter vergelijking: over het jaar 2020 was voor een bedrag van € 0,9 miljoen de Europese aanbestedingsregels niet nageleefd, over 2021 € 0,7 miljoen, over 2022 € 0,8 miljoen en over 2023 € 0,9 miljoen.

- het begrotings criterium

De geconstateerde afwijkingen van de begroting worden in het jaarverslag en in het onderdeel jaarrekening toegelicht.

- het misbruiken oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium)

Er zijn geen afwijkingen geconstateerd in 2024.

Rechtmatigheidsverantwoording BVO Sociaal Domein NWF

Over het boekjaar 2024 is de verantwoording, als gevolg van de toedeling (delegatie) van de uitvoerende taken, aan de Dienst.

Doelmatigheid en doeltreffendheid

Met het instellen van de externe rekenkamerfunctie heeft de gemeenteraad het instrument om de doelmatigheid en doeltreffendheid van gemeentelijke beheershandelingen nader te laten onderzoeken. De Rekenkamer heeft in 2024 onderzoek gedaan naar de krapte op de arbeidsmarkt en de kwaliteit van raadsvoorstellen.

Het opstellen van een plan van aanpak interne onderzoeken naar doelmatigheid en doeltreffendheid en het daadwerkelijk uitvoeren hiervan is vastgelegd in de verordening 213a. Dit is een verantwoordelijkheid van het college. In 2024 is geen 213a onderzoek uitgevoerd. Het najaar van 2024 is benut om een in het eerste kwartaal van 2025 te starten 213a onderzoek (onderzoek naar doelmatig en doeltreffend faciliteren en afhandelen van processen met betrekking tot hulpvragen van onze inwoners binnen het kader van de Wmo en de Jeugdwet) voor te bereiden.

Interne controle

Gemeente Waadhoeke heeft een intern controleplan dat jaarlijks wordt vastgesteld. De rechtmatigheidscontroles en de interne controles vinden in samenhang plaats.

Frauderisicoanalyse

Er is een frauderisicoanalyse, waarin de frauderisico's in beeld zijn gebracht en waarbij is aangegeven in hoeverre deze worden afgedekt door de getroffen interne beheersmaatregelen. Het document wordt jaarlijks aangepast en aangevuld. Er zijn in 2024 geen fraudes geconstateerd.

Voor verstrekkingen is er sprake van M&O (misbruik en oneigenlijk gebruik) beleid. Aangezien de uitkeringen en voorzieningen Wmo en Jeugd door de Dienst worden verstrekt ligt de uitvoering van dit beleid met name daar.

Continuïteitsrisico's

De continuïteit van de gemeente als instelling kent in geval van nood achtervang door de steun van het rijk in de vorm van de artikel 12 status.

Er zijn geen voornemens/besluiten om in de nabije toekomst belangrijke taken/activiteiten te beëindigen.

Risicomanagement

Risicobewustheid/risicomanagement wordt binnen de organisatie verder onder de aandacht gebracht. Om dit te ondersteunen is de digitale tool NARIS aangeschaft voor nadere analyses en presentaties. Risicomanagement voor de beoordeling van verbonden partijen wordt op provinciale schaal in samenwerking met collega's van andere gemeenten opgepakt.

Facilitair

De medewerkers van Waadhoeke zijn centraal gehuisvest in het gemeentehuis van Franeker. Uitzondering hierbij zijn de buitendienst (locaties in Menaam, St. Jacobiparochie en Franeker) en het gebiedsteam Platteland, vanuit Menaam en St.-Annaparochie.

Bij de facilitaire taken zoals bij voorbeeld de organisatie van de verkiezingen, inkoop van (kantoor)artikelen en meubilair, boodschappen, schoonmaak, bedrijfsauto's en de aankleding van gebouw(en) staat duurzaamheid voorop. Het afgelopen jaar zijn voorbereidingen getroffen om het wagenpark aan te gaan besteden en meer duurzaam te maken. Dit geldt ook voor het onderdeel bedrijfskleding, waarbij we dit vraagstuk vanuit gezamenlijkheid met andere Friese overheden aanlopen (Project circulair inkopen Friese overheden).

Informatieveiligheid

De gemeentelijke informatievoorziening blijft kwetsbaar en digitale dreigingen ontwikkelen zich voortdurend. Hoewel het aantal incidenten niet significant is toegenomen, zien we wel een ontwikkeling in het dreigingslandschap. Kunstmatige intelligentie (AI) speelt namelijk een steeds grotere rol. Cybercriminelen maken steeds vaker gebruik van AI-gestuurde technieken, voor bijvoorbeeld slimmere phishing campagnes. Dit vraagt om een voortdurende aanscherping van onze beveiligingsmaatregelen en bewustwording.

We zijn gestart met de voorbereidingen voor de implementatie van de Cyberbeveiligingswet (NIS2-richtlijn) en de nieuwe versie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid (BIO2). Tegelijkertijd kijken we nu ook al kritisch naar de veiligheid en betrouwbaarheid van AI-modellen die we (mogelijk) willen gebruiken.

Ons beleid voor Bedrijfscontinuïteitsbeheer (BCM) is nagenoeg gereed. Dit betekent dat de basisprincipes, rollen en verantwoordelijkheden helder zijn gedefinieerd. Daarnaast zijn de kritische bedrijfsprocessen expliciet benoemd en zijn de belangrijkste dreigingsscenario's in kaart gebracht. Vaststelling van het beleid staat gepland voor het eerste kwartaal van 2025.

Voor het eerst is een TPM-verklaring afgegeven over de ICT-dienstverlening van het Shared Service Center (SSC), op basis van een onafhankelijke audit. Deze verklaring is opgesteld aan de hand van de ENSIA-vragenlijst. De audit is uitgevoerd volgens assurancecriteria die toetsen op de opzet (formele vastlegging), het bestaan (daadwerkelijke toepassing) en de werking (herhaaldelijke toepassing over een relevante periode) van beheersmaatregelen die van belang zijn voor de ICT-dienstverlening aan gemeente Waadhoeke.

Uit de TPM-verklaring blijkt dat de inrichting van de ICT-dienstverlening op het merendeel van de onderdelen (circa 85%) voldoet aan de gestelde eisen. Tegelijkertijd bevat de verklaring een aantal belangrijke constatering: op elf punten wordt (nog) niet voldaan aan de norm. In een aantal gevallen gaat het om onderdelen die in de praktijk wel worden uitgevoerd – bijvoorbeeld op basis van handboeken of werkprocessen – maar waarvoor formeel beleid, structurele toetsing of eenduidige vastlegging ontbreekt. Hierdoor is het risicobeeld beperkt, maar voldoet de inrichting formeel niet aan de gestelde normen binnen het toetsingskader.

Het SSC is gestart met het treffen van verbetermaatregelen. De CISO van gemeente Waadhoeke volgt deze trajecten actief en onderhoudt nauw contact met de CISO van het SSC over de voortgang van de implementatie.

Het doorlopende bewustwordingsprogramma blijft effect hebben: de actieve deelname aan het programma Arda nam toe naar 85%. Dit zien we terug in het gedrag van medewerkers, bijvoorbeeld in een toename van meldingen en een verbeterd risicobewustzijn. Tegelijkertijd blijft er altijd ruimte voor verbetering, en blijven we actief sturen op verdere bewustwording.

We hebben wederom de jaarlijkse ENSIA zelfevaluatie uitgevoerd, waarbij een externe auditor heeft getoetst of we voldoen aan de normen van de BIO. Daarnaast zijn de specifieke audits voor DigiD en Suwinet uitgevoerd. We hebben deze toetsingen zonder kanttekeningen doorstaan, wat bevestigt dat onze informatiebeveiligingsmaatregelen voldoen aan de geldende eisen. Het college verantwoordt zich hierover in de Collegeverklaring ENSIA inzake informatiebeveiliging, DigiD en Suwinet.

Privacy

Per 1 juli 2024 is de Functionaris Gegevensbescherming (FG) in opleiding officieel benoemd tot FG van gemeente Waadhoeke. Op 26 september 2024 is de FG ook benoemd door de gemeenteraad. De scheiding van functies tussen de CISO en FG is nu definitief.

Er zijn verschillende Data Protection Impact Assessments (DPIA's) uitgevoerd om risico's bij het verwerken van persoonsgegevens in kaart te brengen. Er is verder gewerkt aan het integreren van het bestaande verwerkingsregister met de procesbeschrijvingen van onze organisatie. Hierdoor ontstaat een algeheel inzicht in de verwerking van persoonsgegevens op procesniveau en wordt de juistheid en actualiteit van het register gewaarborgd.

Daarnaast ligt er een grote focus op bewustwording, zoals eerder vermeld bij 'Informatiebeveiliging', ook op de AVG en de bijbehorende eisen voor het verwerken van persoonsgegevens. Hetzelfde geldt voor de overige bewustwordingsactiviteiten die gedurende het jaar zijn georganiseerd.

Er zijn een tweetal datalekken gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens. Deze datalekken zijn op een adequate wijze behandeld. De betrokkenen zijn op de hoogte gebracht. Door de juiste afhandeling hadden deze datalekken (zeer) beperkte of geen merkbare gevolgen voor de privacy van de betrokkenen. Dat geldt ook voor de gerapporteerde datalekken die niet aan de Autoriteit Persoonsgegevens hoefden worden gemeld.

In vergelijking met 2023 hebben het afgelopen jaar minder betrokkenen verzoeken ingediend op basis van hun privacyrechten. De meeste verzoeken van betrokkenen hebben betrekking op inzage in persoonsgegevens die in dossiers bij het gebiedsteam verwerkt worden.

Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn, volgens het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV), samenwerkingsverbanden (rechtspersonen) waarin de gemeente een direct bestuurlijk én financieel belang heeft.

Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur van een participatie of het hebben van stemrecht. Met een financieel belang wordt bedoeld dat de gemeente middelen beschikbaar heeft gesteld die ze kwijt is in geval van faillissement van de verbonden partij en/of als financiële problemen bij de verbonden partij verhaald kunnen worden op de gemeente.

Het aangaan van banden met (verbonden) derde partijen komt altijd voort uit het publiek belang. Deze verbindingen zijn een manier om een bepaalde publieke taak uit te voeren. De rechtsvorm die daarvoor wordt gekozen kan variëren, afhankelijk van de activiteiten. Zo kan er bijvoorbeeld sprake zijn van een verbonden partij met een publiekrechtelijke grondslag (gemeenschappelijke regeling), maar ook met een privaatrechtelijke grondslag (vennootschap).

In de financiële verordening ex art. 212 is aangegeven dat met betrekking tot verbonden partijen is gekozen voor een paragraaf en niet voor een vierjaarlijkse beleidsnotitie.

Kader/beleid gemeenteraad

Wettelijke kaders

Er is een aantal wettelijke kaders en verplichtingen inzake verbonden partijen. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zijn algemene voorschriften omtrent verbonden partijen opgenomen. De gemeentelijke financiële verordening ex art. 212 bevat minimumvereisten omtrent informatievoorziening in de gemeentelijke planning & control producten. Daarnaast bepaalt de rechtsvorm van de verbonden partij welke wettelijke kaders en verplichtingen meer specifiek van toepassing zijn, bijvoorbeeld de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr).

Beleid

Gemeente Waadhoeke kan niet alle taken zelf uitvoeren. Soms omdat wettelijke bepalingen samenwerking voorschrijven (zoals bij de Veiligheidsregio), soms om taken adequaat en efficiënt uit te kunnen voeren (zoals bij ICT).

Grip op samenwerkingsverbanden

Als taken op afstand worden georganiseerd/uitgevoerd dan moet de gemeente invloed kunnen uitoefenen en de voortgang en financiële kaders kunnen controleren en bewaken. Dit vraagt van de gemeente professioneel opdrachtgeverschap en een gedegen inhoudelijke en procesmatige sturing.

Aangaan nieuwe participaties

Bij het eventueel aangaan van nieuwe participaties zijn er drie invalshoeken van waaruit de afweging over deelname wordt gemaakt: het publiek belang, de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden en de financiële voorwaarden.

Publiek belang

Het doel van de verbonden partij moet passen in de doelstellingen van de gemeente zoals geformuleerd in de programmabegroting en daaraan ondersteunend zijn. Door het aangaan van de participatie kunnen gemeentelijke doelstellingen meer doelmatig en doeltreffend worden gerealiseerd.

Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden

Bij het aangaan van een nieuwe participatie is het helder hoe de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden tussen gemeente en verbonden partij zijn geregeld. Met de verbonden partij worden afspraken gemaakt over het aanleveren van verantwoordingsgegevens die passen in de cyclus van planning en control van de gemeente.

Financiële voorwaarden

De (financiële) risico's die de gemeente loopt dienen onderkend en inzichtelijk te zijn. Rapportage hierover vindt plaats in de planning & control documenten (paragraaf verbonden partijen en risicoparagraaf). Voorafgaand aan de daadwerkelijke participatie moet inzichtelijk zijn welke (financiële) consequenties uittreding met zich mee zal brengen (beëindiging participatie).

Wijzigen / beëindigen van participaties

Het staat de gemeente vrij om terug te komen op afspraken die gemaakt zijn bij het aangaan van een verbonden partij. Wel zijn daaraan altijd regels, voorschriften en (financiële) consequenties verbonden.

Informatievoorziening

Voor wat betreft betrokkenheid van gemeenteraden bij gemeenschappelijke regelingen hanteert de gemeente de volgende uitgangspunten:

1. Het zwaartepunt van democratische gemeenteraadscontrole wordt verlegd naar "sturing vooraf": doelen en indicatoren zijn helder geformuleerd;
2. Beleidsplannen in conceptstadium en politiek gevoelige informatie worden voor wensen en bedenkingen voorgelegd aan de gemeenteraad;
3. Verantwoordingsinformatie en controle vindt plaats via de reguliere gemeentelijke planning- en control cyclus;
4. De gemeenschappelijke regeling stelt éénmaal per raadsperiode een evaluatierapport op en de gemeenteraad bespreekt dit evaluatierapport.

Stukken waarover de raad een zienswijze kan geven (begrotingen etc.) worden voor wensen en bedenkingen op de agenda geplaatst, overige stukken (jaarverslagen etc.) ter kennisneming.

1. Gemeenschappelijke regelingenDe Dienst Noardwest Noardwest-Fryslân

Wijze van belang/doelstelling: De taak van de Dienst SoZaWe is het uitvoeren van sociale voorzieningen zoals de Wwb (Wet, werk en bijstand), WMO (Wet Maatschappelijke Ondersteuning) het minimabeleid (Financieel Vangnet) en overige wetten op de terreinen van sociale zekerheid en gesubsidieerde arbeid waarvan de uitvoering op grond van wetgeving aan de gemeentebesturen is opgedragen.

Financieel belang: Elke deelnemende gemeente draagt bij op basis van aantal inwoners dat gebruik maakt van de beschikbare voorzieningen.

Eigen vermogen: 1 januari 2023: € 654.806;
1 januari 2024: € 654.806.

Vreemd vermogen: 1 januari 2023: € 9.479.514;
1 januari 2024: € 9.485.603.

Omvang resultaat begrotingsjaar: Nihil.

Risico's: De gemeente is verantwoordelijk voor haar aandeel in de tekorten.

Opmerkingen: De cijfers zijn op basis van de definitieve jaarstukken 2023 van de Dienst SoZaWe, aangezien er geen recentere gegevens zijn over het boekjaar 2023. Er wordt geen substantiële wijziging in het vermogen verwacht.

FUMO (Fryske Utfieringstsjinst Miljeu en Omjouwing)

Wijze van belang/doelstelling: Inzetten voor een betere en veilige leefomgeving in Fryslân door vergunningen te verstrekken, toezicht te houden, te handhaven daar waar nodig en advisering op het gebied van op het gebied van licht, geluid, trillingen, bodem, energie, externe veiligheid en juridische zaken.

Financieel belang: Elke deelnemende gemeente draagt bij op basis van de feitelijke afname van ingezette uren per taak (basistaken). Daarnaast kan elke deelnemer de keuze maken voor het afnemen van plustaken. De plustaken kunnen een andere verdeelsleutel hanteren dan de basistaken.

Eigen vermogen: 1 januari 2023: € 1.300.000;
1 januari 2024: € 1.300.000.

Vreemd vermogen: 1 januari 2023: € 4.000.000;
1 januari 2024: € 4.000.000.

Omvang resultaat begrotingsjaar: Nihil.

Risico's: De gemeente is verantwoordelijk voor haar aandeel in de tekorten die ontstaan binnen de FUMO. Daarnaast levert de invoering van de omgevingswet risico's op voor de FUMO. Deze bevinden zich hoofdzakelijk op financieel gebied en in de onzekerheid welke taken de FUMO in de toekomst dient uit te voeren.

Opmerkingen: De cijfers zijn op basis van de ontwerpbegroting 2023 van de FUMO, aangezien er geen recentere gegevens zijn over het boekjaar 2023. Er wordt geen substantiële wijziging in het vermogen verwacht.

Hûs en Hiem

Wijze van belang/doelstelling: Welstands- en monumentenadvisering voor de deelnemende gemeenten.

Financieel belang: Elke deelnemende gemeente draagt bij in de kosten van Hûs en Hiem naar rato van de dienstverlening op basis van tarieven die door het Algemeen Bestuur worden vastgesteld en meegedeeld aan de gemeenten.

Eigen vermogen: 1 januari 2024: € 256.743;
1 januari 2023: € 338.222.

Vreemd vermogen: 1 januari 2024: € 452.937;
1 januari 2023: € 153.299.

Omvang resultaat begrotingsjaar: € - 81.479 voor bestemming.

Risico's: De gemeente is verantwoordelijk voor haar aandeel in de tekorten. Het effect van de invoering van de omgevingswet op de hoeveelheid advies aanvragen is onduidelijk. Vooralsnog wordt uitgegaan van gelijkblijvende hoeveelheid aan aanvragen, ook gezien de krapte op de huizenmarkt en de daarmee gepaarde wens om meer huizen te bouwen.

Opmerkingen: De ontwerpbegroting 2023 van Hûs en Hiem bevatte geen informatie over de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen. Daarom zijn de meest recente cijfers (jaarrekening 2022) hiervoor opgenomen. Er wordt geen substantiële wijziging in het vermogen verwacht.

Fryslân-West

Wijze van belang/doelstelling: Samen met nv Empatec vormt deze gemeenschappelijke regeling het sociale werkbedrijf dat onder de naam van Empatec en Pastiel mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt een werkplek biedt (Empatec) of deze begeleidt/re-integreert naar een zinvolle werkplek (Pastiel).

Financieel belang: Doorberekening aan de gemeente vindt plaats op basis van het daadwerkelijk aantal werknemers met een Wsw-status dat werkzaam is bij Fryslân-West, andere schappen of in Begeleid Werken.

Eigen vermogen: 1 januari 2022: € 6.389.000;
1 januari 2023: € 6.714.000.

Vreemd vermogen: 1 januari 2022: € 932.000;
1 januari 2023: € 932.000.

Omvang resultaat begrotingsjaar: € 75.000 positief.

Risico's: De gemeente is verantwoordelijk voor haar aandeel in de tekorten.

Opmerkingen: De cijfers zijn gebaseerd op de eerste begroting 2023 van Fryslân-West.

De Marrekrite

Wijze van belang/doelstelling: De Marrekrite onderhoudt en beheert ongeveer 33 kilometer aan vrije ligplaatsen midden in de natuur, zorgt voor afvoer van recreatieafval en onderhoudt boeien en bakens in recreatievaarten. Daarnaast beheert en onderhoudt De Marrekrite het fietsknooppuntennetwerk, het wandelknooppuntnetwerk en de toeristische opstappunten.

Financieel belang: De gemeente Waadhoeke draagt met een deelnemersbijdrage bij aan de GR. Voor 2023 is de bijdrage van de gemeente Waadhoeke € 38.969 geweest.

Eigen vermogen: 1 januari 2023: € 4.704.090;
1 januari 2024: € 4.328.380.

Vreemd vermogen: 1 januari 2023: € 4.813.102;
1 januari 2024: € 4.893.971.

Omvang resultaat begrotingsjaar: € 90.522 positief.

Risico's: De gemeente is verantwoordelijk voor haar aandeel in de tekorten.

Opmerking: De cijfers zijn gebaseerd op de jaarrekening 2023 van de Marrekrite.

Veiligheidsregio Fryslân

Wijze van belang/doelstelling: Binnen de Veiligheidsregio Fryslân werken de Friese gemeenten, Brandweer Fryslân, GGD Fryslân en andere partners samen aan brandweertzorg, publieke gezondheidszorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing.

Financieel belang: De vastgestelde bijdrage in het nadelig saldo voor de programma's gezondheid en crisisbeheersing wordt verdeeld op basis van het inwonertal. In afwijking hiervan heeft het algemeen bestuur besloten de bijdrage voor het programma Brandweer te verdelen op basis van de verdeling van het cluster openbare orde en veiligheid (OOV) binnen de algemene uitkering uit het Gemeentefonds die de gemeenten jaarlijks ontvangen.

Eigen vermogen: 1 januari 2023: € 9.526.798;
1 januari 2024: € 8.868.135.

Vreemd vermogen: 1 januari 2023: € 81.044.780;
1 januari 2024: € 82.448.281.

Omvang resultaat begrotingsjaar: € 562.481.

Risico's: De gemeente is verantwoordelijk voor haar aandeel in de tekorten.

Opmerkingen: De cijfers zijn gebaseerd op de jaarstukken 2023 van de Veiligheidsregio Fryslân.

2. Vennootschappen en coöperaties

Afvalsturing Friesland (Omrin)

Wijze van belang/doelstelling: Het afvalbeleid van gemeenten uitvoeren via inzameling, verwerking en valorisatie van huishoudelijk afval op de meest duurzame wijze.

Financieel belang: Deelname in het aandelenkapitaal ter waarde van € 94.500 (210 aandelen à € 450).

Eigen vermogen: 1 januari 2024: € 78.528.000;
1 januari 2023: € 70.303.000.

Vreemd vermogen: 1 januari 2024: € 106.366.000;
1 januari 2023: € 119.141.000.

Omvang resultaat begrotingsjaar: Resultaat over 2023 was € 10.322.000.

Risico's: Geen bijzonderheden.

Opmerkingen: De cijfers komen uit de jaarstukken 2023.

nv Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Wijze van belang/doelstelling: Duurzaam bijdragen aan het laag houden van de kosten van de maatschappelijke voorzieningen voor de burgers.

Financieel belang: Deelname in het aandelenkapitaal ter waarde van € 335.798 (134.319 aandelen à € 2,50).

Eigen vermogen: 1 januari 2022: € 4.615 miljoen;
1 januari 2023: € 4.721 miljoen.

Vreemd vermogen: 1 januari 2022: € 107.459 miljoen;
1 januari 2023: € 110.819 miljoen.

Omvang resultaat begrotingsjaar: Resultaat over 2023 was € 254 miljoen.

Risico's: Geen bijzonderheden.

Opmerkingen: De cijfers zijn op basis van het jaarverslag van 2023.

NV Fryslân-Milieu (concern)

Wijze van belang/doelstelling: Het afvalbeleid van gemeenten uitvoeren via inzameling, verwerking en valorisatie van huishoudelijk afval op de meest duurzame wijze.

Financieel belang: Deelname in het aandelenkapitaal ter waarde van € 96.330 (21.265 aandelen à € 4,53).

Eigen vermogen: 1 januari 2024: € 11.572.000;
1 januari 2023: € 11.303.000.

Vreemd vermogen: 1 januari 2024: € 26.299.000;
1 januari 2023: € 23.497.000.

Omvang resultaat begrotingsjaar: Resultaat over 2023 was € 1.007.000 na bestemming.

Risico's: Geen bijzonderheden.

Opmerkingen: De jaarstukken 2023 van NV Fryslân Milieu bevatte geen informatie over de verwachte omvang van het eigen vermogen en het vreemd vermogen. Daarom zijn de meest recente cijfers (jaarrekening 2022) hiervoor opgenomen. Er wordt geen substantiële wijziging in het vermogen verwacht.

Coöperatie Openbare Verlichting & Energie Fryslân U.A.

Wijze van belang/doelstelling: De coöperatie verzorgt de inkoop van energie voor zeventien Friese gemeenten en de provincie Fryslân.

Financieel belang:

Eigen vermogen: 1 januari 2024: € 128.948;
1 januari 2023: € 426.347.

Vreemd vermogen: 1 januari 2024: € 2.575.442;
1 januari 2023: € 102.988.

Omvang resultaat begrotingsjaar: Resultaat na bestemming was 0.

Risico's: De toename van het vreemd vermogen heeft te maken met het in rekening gebrachte voorschotten van gemeente.

Opmerkingen: De cijfers zijn op basis van het jaarverslag van 2023.

3. Stichtingen en verenigingenVereniging van Waddenzeegemeenten

Wijze van belang/doelstelling: De vereniging is een platform voor overleg en informatie- en kennisuitwisseling van die aangelegenheden die het Waddengebied in bestuurlijk zin raken. De vereniging behartigt de belangen van de leden bij de betrokken instanties en doet de uitvoering van gezamenlijke projecten.

Financieel belang: Door de leden wordt contributie betaald.

Eigen vermogen: 1 januari 2022: € 51.043;
1 januari 2023: - € 6.277.

Vreemd vermogen: 1 januari 2022: € 136.361;
1 januari 2023: € 262.924.

Omvang resultaat begrotingsjaar: - € 57.320.

Risico: Gering.

Opmerkingen: De cijfers zijn op basis van het jaarverslag van 2022 aangezien er geen recentere gegevens zijn over het boekjaar 2023. Er wordt geen substantiële wijziging in het vermogen verwacht.

Stichting tot behoud van Monumenten in Waadhoeke

Wijze van belang/doelstelling: Beheer, onderhoud en restauratie van Monumenten in de Gemeente Waadhoeke

Financieel belang: Gemeentelijke budgetsubsidie.

Eigen vermogen: 1 januari 2022: € 237.631;
1 januari 2023: € 269.812.

Vreemd vermogen: 1 januari 2022: € 65.585;
1 januari 2023: € 80.167.

Omvang resultaat begrotingsjaar: € 32.879 voor bestemming.

Risico: Gering.

Opmerkingen: De cijfers zijn op basis van het jaarverslag van 2022 aangezien er geen recentere gegevens zijn over het boekjaar 2023. Er wordt geen substantiële wijziging in het vermogen verwacht.

4. Overige verbonden partijen

N.v.t.

Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Het grondbeleid is een middel om de ruimtelijke doelstellingen te realiseren, bijvoorbeeld voor het maken van een nieuw woongebied of bedrijventerrein of herstructurering van bestaand bebouwd gebied. Eén vorm van grondbeleid is dat de gemeente zelf de gronden koopt, bouw- en woonrijp maakt en gronden verkoopt voor het laten bebouwen (actief grondbeleid). Een andere vorm is door afspraken met marktpartijen te maken (faciliterend grondbeleid).

Kaders

Het wettelijk kader waarbinnen het grondbeleid zich afspeelt is omvangrijk. Er zijn diverse wetten van toepassing waaronder de Omgevingswet. Voor de financiële verslaggeving is het Besluit begroting en verantwoording (BBV) leidend, onder andere voor het actief en faciliterend grondbeleid en de toerekening van rente. Afgezien van de wettelijke kaders zijn er aanvullende keuzes mogelijk.

Het huidige grondbeleid van Waadhoeke is divers. Zo wordt het grootste nieuwe woongebied, Franeker Zuid, op basis van faciliterend grondbeleid gerealiseerd, terwijl het woongebied Groot Hermana 2e fase in Minnertsga op basis van actief grondbeleid wordt ontwikkeld.

Welke vorm van grondbeleid (actief/faciliterend) het beste toegepast kan worden is sterk afhankelijk van de doelstellingen die de gemeente met haar ruimtelijke ontwikkeling nastreeft. Belangrijke criteria bij de keuze voor actief of faciliterend grondbeleid zijn de gewenste mate van regie en invloed en de financiële risico's.

Grondbeleid

In de raadsvergadering van 28 november 2019 heeft de Raad de nota "Grondbeleid 2020-2024" vastgesteld. Kern van dit beleid is om situationeel grondbeleid toe te passen. Het toe te passen grondbeleid (actief, faciliterend) wordt per situatie bepaald, afhankelijk van de gewenste invloed en risico's.

De raad is voorgesteld om het grondbeleid in 2025 te evalueren en zo nodig te actualiseren.

Complexen in gemeente Waadhoeke

In 2024 waren er 8 grondexploitaties in Waadhoeke, ook wel complexen genoemd. Eind 2024 zijn het er nog 7. Deze complexen worden met een actief grondbeleid ontwikkeld. Dat wil zeggen dat de gronden zijn door de gemeente zijn of worden aangekocht, bouw- en woonrijp gemaakt worden en vervolgens als kavels worden verkocht. Hieronder wordt per complex kort beschreven wat er in 2024 gebeurd is.

Complexen bedrijventerreinen

Kie 1

Kie fase 1 is volledig verkocht, dan wel in optie uitgegeven.

Waddenglas

Nadat de koopovereenkomst met Friss Holding b.v. in oktober 2022 is ontbonden hebben R.V.O, de provincie en de gemeente Waadhoeke het besluit genomen om de samenwerking Waddenglas te beëindigen. De financiële afrekening is in de boekwaarde verwerkt. De gemeente Waadhoeke zal nu de grondexploitatie Waddenglas zelfstandig op zich nemen. Inclusief de afkoopsommen van R.V.O. en de provincie van in totaal € 6.886.786 is de boekwaarde per 1-1-2025 ca. € 9,0 miljoen.

De gemeente Waadhoeke kan zelfstandig over ruim 50 ha. grond van Waddenglas beschikken. Deze 50 ha. ligt in het zoekgebied en biedt een kans bij de ontwikkeling van een klimaatlandschap. Of dit een goede kans is zal blijken uit het lopende onderzoek naar de haalbaarheid van een

klimaatlandschap. Begin 2024 heeft de raad het college de opdracht gegeven om de haalbaarheid van dit klimaatlandschap (na diverse verkenningen) concreter te maken. Het lijkt er daarmee steeds meer op dat de koers voor Waddenglas verlegd gaat worden van een glastuinbouwgebied naar een klimaatlandschap. De verkoop van Waddenglas als tuinbouwgebied is daarom voorlopig stop gezet in afwachting van de conclusies uit het concretiserend onderzoek. Dat zal naar verwachting in de tweede helft van 2025 zijn.

Oudebildtzijl

Er zijn twee kavels beschikbaar voor verkoop. De gronden zijn bouwrijp en de verwachting is dat deze in 2025 worden verkocht.

Kie 2

Het bestemmingsplan voor Kie fase 2 is begin 2024 vastgesteld en het krediet voor het bouw- en woonrijp maken is beschikbaar gesteld. In 2024 zijn de voorbereidingen opgestart voor het bouwrijp maken. Deze grondexploitatie heeft een looptijd tot en met 2035 en overschrijdt daarmee maximaal toegestane looptijd van 10 jaar. Een van de maatregelen om de overschrijding van de 10-jaarstermijn te mitigeren is geen opbrengstenstijging in het 11e jaar in te rekenen om vast te stellen of er dan nog sprake is van een sluitende grondexploitatie. Dat is nog steeds het geval.

Complexen woningbouw

Nij Altoenae - uitbreiding 2e fase

De laatste kavels in dit plan zijn verkocht. Na de bouw van 3 vrijstaande woningen en 4 onder 1 kap kan het plan woonrijp worden gemaakt, naar verwachting in 2026.

Minnertsga - Hermana 2e fase

Alle kavels zijn verkocht en de woningen zijn klaar en het terrein is woonrijp. Dit complex kan worden afgesloten.

Winsum - Trije Keningen

Alle kavels zijn in optie of verkocht.

Spannum

Het terrein is bouwrijp gemaakt en de verkoop van de kavels is begonnen.

Tabel

De hierna opgenomen tabel geeft een overzicht van de complexen in het grondbedrijf. Voor de complexen die in exploitatie zijn is een berekening gemaakt van het verwachte eindresultaat en is de voorziening per 31-12-2024 daarop afgestemd.

COMPLEXEN (bedragen x € 1)	Boekwaarde 01-01-2024	Resultaat 2024	Boekwaarde 31-12-2024	Voorziening 31-12-2024	Balanswaarde 31-12-2024	Verwacht eindresultaat
Bouwgronden in exploitatie: bedrijventerreinen	10.068.606	1.087.349	11.155.956	3.978.214	7.177.742	3.775.165
Kie 1	1.267.045	69.456	1.336.502	1.728.081	-391.579	1.727.579
Waddenglas	8.739.117	262.296	9.001.413	2.250.133	6.751.280	2.250.133
Oudebildtzijl	62.444	2.699	65.143	-	65.143	-9.821
Kie 2	-	752.898	752.898	-	752.898	-192.726
Bouwgronden in exploitatie: woningbouwlocaties	-203.808	189.245	-14.563	-	-14.563	-13.683
Nij Altoenae	-134.750	30.905	-103.845	-	-103.845	-2.144
Minnertsga 2e fase	-299.885	290.293	-9.592	-	-9.592	-
Winsum - Trije Keningen	-19.953	-128.380	-148.332	-	-148.332	-3.853
Spannum	250.780	-3.574	247.206	-	247.206	-7.686
Overige gronden	10.061.642	-	10.061.642	-	10.061.642	-
Grondbank Franeker-Zuid	13.266.724	729.670	13.996.394	-	13.996.394	-
Grondbank Franeker-Zuid (xx)	-3.205.082	-729.670	-3.934.752	-	-3.934.752	-
Totaal	19.926.441	1.276.594	21.203.035	3.978.214	17.224.821	3.761.482

Overige gronden

Grondbank Franeker - Zuid

Al is dit geen gemeentelijke grondexploitatie, conform de BBV is deze wel opgenomen in de paragraaf grondbeleid omdat hier sprake is van een grondbank. In deze grondbank “zitten” de gronden die bedoeld zijn voor de ontwikkeling van de Alvestêdewyk (Franeker Zuid). De ontwikkeling van de Alvestêdewyk en daarmee ook de “uitname” van grond uit de grondbank is onderwerp van gesprek met de ontwikkelaar Franeker – Zuid CV/BV.

Voorziening

Uit de grondexploitatieberekening kan een negatief eindresultaat volgen. Dan is het noodzakelijk om een financiële voorziening voor dit verwachte verlies te treffen. Voor de verliesgevende complexen zijn deze voorzieningen getroffen.

Het verhogen en/of verlagen van de voorziening komt ten laste of gunste van de reserve grondexploitatie zodat dit geen effect op de andere middelen heeft.

In 2024 is de voorziening met € 509.673 verhoogd omdat het verwachte verlies voor Kie fase 1 is toegenomen. De belangrijkste oorzaak is vertraging in de realisatie door niet toereikende netcapaciteit en daardoor toenemende rentelasten. Het verhogen van de verkoopprijs, om het verlies te beperken, is niet meer mogelijk omdat deze contractueel zijn vastgezet.

Reserve grondexploitatie

Naast het treffen van een voorziening bij een geprognosticeerd verlies is er ook een reserve exploitatie omdat grondexploitaties risico's met zich meebrengen. Zo kunnen de kosten voor het bouw- en woonrijp maken tegenvallen. Ook het niet of later verkopen van de gronden is een risico. Tegenover deze risico's moet een “passende” reserve staan: de reserve grondexploitatie.

De reserve is in 2024 met € 117.687 verlaagd. De mutaties zijn samengevat:

- € 509.673 onttrekking om de voorziening op peil te brengen;
- € 379.000 storting tussentijdse winstneming grondexploitaties;

- € 12.986 storting saldo baten en lasten reeds afgesloten grondexploitaties.

De gewenste omvang van de reserve grondexploitatie is gerelateerd aan de boekwaarde van alle complexen.

Per 31-12-2024 is de boekwaarde berekend op afgerond € 11,1 miljoen (excl. de Overige gronden) en de reserve grondexploitatie op € 1 miljoen. De verhouding komt daarmee uit op 9%.

In het door de gemeenteraad gegeven beleidskader (Nota Reserves en voorzieningen) is het 20%-criterium opgenomen: de reserve grondexploitatie wordt afgeroomd op 20% van de gezamenlijke boekwaarden. Daarvan is nu dus geen sprake.

COMPLEXEN (bedragen x € 1)	Boekwaarde 01-01-2024	Mutaties 2024	Boekwaarde 31-12-2024
Reserve grondexploitatie	1.125.335	-117.687	1.007.648
Voorziening grondexploitatie	3.468.541	509.673	3.978.214

Grondprijzen

Het college heeft de bevoegdheid om de grondprijzen voor bouwkavels vast te stellen, volgens het grondbeleid in principe marktconform. De grondprijzen zijn in 2024 niet aangepast.

Paragraaf Openbaarheid

Op 1 mei 2022 is de Wet open overheid (Woo) in werking getreden. De Woo vervangt de Wet openbaarheid van bestuur. Artikel 3.5 van de Woo schrijft voor dat een bestuursorgaan in de begroting aandacht besteedt aan de beleidsvoornemens inzake de uitvoering van de wet.

In de jaarstukken moeten we verslag doen van de uitvoering van de wet, mede in relatie tot de beleidsvoornemens.

In deze paragraaf doen wij verslag van onze beleidsvoornemens. Daarbij richten wij ons op de drie pijlers van de Woo:

- Actieve openbaarmaking
- Passieve openbaarmaking
- Verbetering van de informatiehuishouding

Actieve openbaarmaking

De Woo noemt elf categorieën die wij actief openbaar moeten maken. Het overgangsrecht van de Woo regelt dat de start van de actieve openbaarmaking van deze elf categorieën wordt geregeld in een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB). Daarin zal naar verwachting naast de datum ook worden bekend gemaakt dat de elf categorieën niet allemaal tegelijk openbaar gemaakt moeten worden, maar dat daar een fasering in wordt aangebracht. Voorlopig is er nog geen duidelijkheid vanaf wanneer wij moeten starten met actieve openbaarmaking. Overigens maken wij al diverse zaken actief openbaar. Denk aan de raadsstukken, vastgestelde verordeningen, beleidsregels, organisatiegegevens en dergelijke. Het staat ons vrij om al meer documenten actief openbaar te maken.

Passieve openbaarmaking

Naast het actief openbaar maken kan iedereen altijd vragen om bepaalde informatie (op verzoek) openbaar te maken. Ook bij openbaarmaking op verzoek gaat de Woo ervan uit dat het belang van openbaarheid altijd geldt en dat alleen in uitzonderingsgevallen een bijzonder belang vóór openbaarmaking kan gaan. Concreet betekent dit dat een Woo-verzoek (of onderdelen daarvan) alleen kan (of kunnen) worden geweigerd wanneer een beschermd belang in het geding is.

Verbetering van de informatiehuishouding

Een van de uitgangspunten van de Woo is dat de informatiehuishouding op orde is. De verbetering van de informatiehuishouding is niet nieuw. Jaarlijks worden stappen gezet, mede onder invloed van zaakgericht werken en digitalisering. Met de introductie van het zaakstelsel REX is gestart van achteraf op papier archiveren naar directe, digitale vastlegging in REX met ondersteuning van de afdeling informatievoorziening.

Jaarrekening

Balans

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>		
ACTIVA	31-12-2024	31-12-2023
Vaste activa		
<i>Immateriële vaste activa</i>	0	0
<i>Materiële vaste activa</i>	77.397	72.984
- Investerings met een economisch nut	50.546	46.580
- Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	11.077	11.433
- Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend een maatschappelijk nut	15.774	14.971
<i>Financiële vaste activa</i>	3.583	2.757
- Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	2.661	1680
- Leningen aan deelnemingen	0	0
- Ov. verbonden partijen	0	0
- Overige langlopende leningen u/g	922	1.077
Totaal vaste activa	80.980	75.741
Vlottende activa		
<i>Voorraden</i>	17.607	16.833
- Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	17.232	16.458
- Handelsgoederen en gereed product	375	375
<i>Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	51.018	47.076
- Vorderingen op openbare lichamen	9.214	8.722
- Uitzettingen in schatkist	0	0
- Rekening courant verhouding met het Rijk	40.038	36.829
- Overige vorderingen	1.766	1.525
<i>Liquide middelen</i>	1.247	17
- Kassaldi	5	5
- Banksaldi	1.242	12
<i>Overlopende activa</i>	10.808	9.115
- Van overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel	2.067	7.482
- Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen	8.741	1.633
Totaal vlottende activa	80.680	73.041
TOTAAL GENERAAL	161.660	148.783

<i>(Bedragen x € 1.000)</i>		
PASSIVA	31-12-2024	31-12-2023
Vaste passiva		
<i>Eigen vermogen</i>	61.676	56.097
- Algemene reserve	16.711	16.097
- Bestemmingsreserves	38.226	35.575
- Gerealiseerd resultaat	6.739	4.425
<i>Voorzieningen</i>	29.662	29.362
- Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	4.847	4.538
- Voorzieningen ter equalisatie van kosten	23.373	23.340
- Door derden beklemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting	1.442	1.484
<i>Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer</i>	25.483	26.987
- Onderhandse leningen van binnenlandse banken	25.461	26.964
- Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren	0	0
- Waarborgsommen	22	22
Totaal vaste passiva	116.822	112.446
Vlottende passiva		
<i>Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar</i>	8.055	11.033
- Overige kasgeldleningen	0	0
- Banksaldi	323	6.068
- Overige schulden	7.732	4.964
<i>Overlopende passiva</i>	36.783	25.303
- Nog te betalen bedragen	1.331	2.771
- Vooruit ontvangen bedragen specifieke uitkeringen	33.723	20.481
- Overige vooruit ontvangen bedragen	1.729	2.051
Totaal vlottende passiva	44.838	36.336
TOTAAL GENERAAL	161.660	148.783
Gewaarborgde geldleningen	63.836	69.042

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van de voorschriften zoals opgenomen in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad op d.d. 2 januari 2018 de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgesteld.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva én de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld worden de activa en passiva opgenomen tegen de nominale waarde.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op de balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

De algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt opgenomen conform de laatst gepubliceerde accresmededeling van het boekjaar. Deze wordt gepubliceerd in de septembercirculaire.

Personeelslasten worden (in principe) toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Hierbij kan gedacht worden aan componenten als ziektekostenpremies t.b.v. gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken.

Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. Een uitzondering wordt gemaakt indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisatie). In een dergelijk geval dient er wel een verplichting gevormd te worden.

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de organisatie zich over verschillende zaken een oordeel vormt en dat de organisatie schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

De jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

De raad stelt jaarlijks het normenkader vast en voor boekjaar 2024 is het normenkader vastgesteld op 28 november 2024. Daarin is de geldende externe wet- en regelgeving opgenomen alsmede de eigen verordeningen van de gemeente Waadhoeke. Dit kader bevat de uitgangspunten voor de financiële rechtmatigheid en is de basis voor de uitgevoerde interne beheersmaatregelen en interne controles ter onderbouwing van de rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening.

Er zijn nog geen schriftelijke sluitende afspraken gemaakt tussen raad en college over hoe om te gaan met begrotingsafwijkingen. Daarom zijn onderstaande uitgangspunten opgenomen:

1. Begrotingsafwijkingen zijnde overschrijdingen van baten en/of onderschrijdingen van lasten, investeringen en baten zijn op zichzelf niet onrechtmatig. Deze kunnen alleen onrechtmatig zijn als die niet tijdig tot een begrotingswijziging hebben geleid of te laat aan de raad zijn gemeld.
2. Vanwege de eerdere gemaakte afspraken met de raad achten wij de onder 1, genoemde afwijkingen tijdig gemeld indien sprake is van een nadere uitleg in de jaarstukken.

Balans

Immateriële vaste activa

Algemeen

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. Eventuele van derden verkregen specifieke investeringsbijdragen worden in mindering gebracht op het geactiveerde bedrag (artikel 62 lid 2 BBV). Hierbij wordt de verkregen bijdrage als bate verantwoord.

Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo agio en disagio

Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven gedurende de restant looptijd van de betrokken geldlening.

Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden volgens artikel 64 afgeschreven in 5 jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikneming van het gerelateerde materiële actief.

Bijdragen aan activa in eigendom van derden

Voor bijdragen aan de activa in eigendom van derden, bedoeld in artikel 34, onderdeel c, is de afschrijvingsduur maximaal gelijk aan die van de activa waarvoor de bijdrage aan derden wordt verstrekt.

Materiële vaste activa

Algemeen

Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak die aan de vervaardiging van het actief worden toegerekend; in dat geval vermeldt de toelichting dat deze kosten worden geactiveerd.

Investerings met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

De gehanteerde afschrijvingstermijnen zijn opgenomen in bijlage 3.5.

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings die grotendeels of meer worden gedaan voor riolering, het inzamelen van huishoudelijk afval of andere alsook voor rechten die op grond van art. 229 lid 1 a en b Gemeentewet

worden geheven, worden op de balans opgenomen in een aparte categorie: de Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

In erfpacht uitgegeven gronden

Voor in erfpacht uitgegeven gronden geldt de uitgifteprijs van eerste uitgifte als verkrijgingsprijs. Gronden in eeuwigdurende erfpacht worden gewaardeerd tegen registratiewaarde. Eventuele afkoopsommen voor voortdurende contracten zijn verwerkt onder de langlopende schulden en vervallen naar rato van de afkoopperiode ten gunste van het resultaat.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn – tenzij hierna anders is vermeld – opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van N.V.'s en B.V.'s (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Grond- en hulpstoffen

Grond- en hulpstoffen zijn opgenomen tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs wordt afgewaardeerd naar deze lagere marktwaarde.

Onderhanden werk, gronden in exploitatie

De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijpmaken) alsmede de rentekosten berekend zoals voorgeschreven in het BBV en de administratie- en beheerskosten.

Voor winstneming geldt de 'percentage of completion methode': voor zover gronden zijn verkocht en opbrengsten zijn gerealiseerd kan tussentijds naar rato van de voortgang van de grondexploitatie winst worden genomen. Hiervoor moet het resultaat op de grondexploitatie wel op betrouwbare wijze kunnen worden ingeschat, Indien aan de volgende voorwaarden is voldaan, bestaat er voldoende zekerheid om winst te kunnen nemen:

1. Het resultaat op de grondexploitatie kan betrouwbaar worden ingeschat.
2. De grond (of het deelperceel) moet zijn verkocht.
3. De kosten zijn gerealiseerd (winst wordt naar rato van de realisatie genomen).

Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.

Gereed product

Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich voor indien voorraden incourant worden.

De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Onder het eigen vermogen zijn opgenomen de algemene reserves en bestemmingsreserves, evenals het gerealiseerde resultaat.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Toelichting op balans

Activa

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Er zijn geen immateriële vaste activa opgenomen in de balans van de gemeente Waadhoeke.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Investerings met economische nut	46.580	50.547
Investerings met economisch nut , waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	11.433	11.077
Investerings in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	14.971	15.774
In erfpacht uitgegeven gronden	-	-
Totaal	72.984	77.398

De investerings met een economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	4.527	3.622
Bedrijfsgebouwen	40.565	44.627
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	336	318
Vervoermiddelen	16	806
Machines, apparaten en installaties	820	956
Overige materiële vaste activa	316	218
Totaal	46.580	50.547

Het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut was als volgt:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Duurzame waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	4.527	-	755	150	-	-	3.622
Bedrijfsgebouwen	40.565	6.114	14	2.038	-	-	44.627
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	336	5	-	23	-	-	318
Vervoermiddelen	16	806	-	16	-	-	806
Machines, apparaten en installaties	820	326	-	190	-	-	956
Overige materiële vaste activa	316	-	-	98	-	-	218
Totaal	46.580	7.251	769	2.515	-	-	50.547

De desinvesteringen betreffen het afboeken van investeringen in verband met het inbrengen van grond Kie 2 in de grondexploitatie én verkoop schoolgebouw met ondergrond in Spannum.

Specificatie van de investeringen en bijdragen van derden in 2024 is als volgt:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Beschikbaar gesteld krediet	Bijdragen van derden 2024	Werkelijk besteed in 2024	Cumulatief besteed t/m 2024
Campus Middelsee	5.516	-	5.516	5.516
Uitbreiding Korendrager	455	-	471	471
Renovatie De Polle Marssum	127	-	127	127
Parkeervoorziening Ockingahiem	182	-	5	5
Scania P 320 met kraan / haakarm	425	-	424	424
Scania P 360	366	-	382	382
Trekkenwand Koornbeurs	350	-	313	313
Franeker Verwent	400	-	13	81
Totaal	7.821	-	7.251	7.319

In het algemeen kan gesteld worden dat investeringen qua uitvoering achter op de planning lopen waardoor kredieten (nog) niet volledig besteed zijn.

Korte toelichting op de bestedingen groter dan € 100.000 of afwijkingen ten opzichte van krediet.

Campus Middelsee

Dit betrof de overname van de campus Middelsee te St-Annaparochie.

Uitbreiding Korendrager

De uitbreiding afgerond en het krediet kan worden afgesloten. Er is sprake van een overschrijding van zo'n € 16.000 waarvoor het schoolbestuur heeft verzocht om deze te vergoeden. De raad heeft daartoe besloten op 13 maart 2025.

Renovatie De Polle Marsum

De uitgaven betreft de aan het schoolbestuur toegekende bijdrage in de kosten van de renovatie. De renovatie is afgerond en het krediet kan worden afgesloten.

Scania P 320 en P 360

Deze tractie is in 2024 aangeschaft en in gebruik genomen. De aanschafkosten voor de scania P 360 is afgerond € 16.000 hoger uitgevallen.

Franeker Verwent

De uitvoering van het vervangen van de verlichting in het winkeldeel van Franeker heeft ook in 2024 vertraging opgelopen. In 2022 is gestart met het vervangen van de verlichting. Het aanstralen van de gebouwen is in 2023 en 2024 deels gerealiseerd, echter het project is vertraagd en nog niet afgerond.

De volgende investeringen zijn nog niet volledig gerealiseerd en lopen door in 2025:

- Parkeervoorziening Ockingahiem
- Trekkenwand Koornbeurs
- Franeker Verwent.

De investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden gegeven kunnen als volgt worden onderverdeeld:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	-	-
Bedrijfsgebouwen	-	-
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	11.404	11.052
Vervoermiddelen	-	-
Machines, apparaten en installaties	29	25
Overige materiële vaste activa	-	-
Totaal	11.433	11.077

Het verloop van de boekwaarde van de investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden gegeven was in 2024 als volgt:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Duurzame waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	-	-	-	-	-	-	-
Bedrijfsgebouwen	-	-	-	-	-	-	-
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	11.404	-	-	352	-	-	11.052
Vervoermiddelen	-	-	-	-	-	-	-
Machines, apparaten en installaties	29	-	-	4	-	-	25
Overige materiële vaste activa	-	-	-	-	-	-	-
Totaal	11.433	-	-	356	-	-	11.077

Er waren in 2024 geen (des)investeringen en alleen reguliere afschrijvingen.

De investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Gronden en terreinen	524	521
Bedrijfsgebouwen	1	-
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	14.391	15.203
Vervoermiddelen	-	-
Machines, apparaten en installaties	55	50
Overige materiële vaste activa	-	-
Totaal	14.971	15.774

Het verloop van de boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut was als volgt:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Duurzame waarde- vermindering	Boekwaarde 31-12-2024
Maatschappelijk nut vóór 2017							
Gronden en terreinen	524	-	-	3	-	-	521
Bedrijfsgebouwen	1	-	-	1	-	-	-
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	8.585	-	-	690	-	-	7.895
Machines, apparaten en installaties	44	-	-	3	-	-	41
Subtotaal	9.154	-	-	697	-	-	8.457
Maatschappelijk nut vanaf 2017	-	-	-	-	-	-	-
Gronden en terreinen	-	2.380	-	-	2.380	-	-
Bedrijfsgebouwen	-	-	-	-	-	-	-
Grond- weg- en waterbouwkundige werken	5.807	1.684	-	171	12	-	7.308
Machines, apparaten en installaties	10	-	-	1	-	-	9
Subtotaal	5.817	4.064	-	172	2.392	-	7.317
Totaal	14.971	4.064	-	869	2.392	-	15.774

Specificatie van de investeringen en bijdragen van derden in 2024 is als volgt:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Beschikbaar gesteld krediet	Bijdragen van derden 2024	Werkelijk besteed in 2024	Cumulatief besteed t/m 2024
Maatschappelijk nut vóór 2017				
Er zijn geen investeringen met Maatschappelijk nut vóór 2017	-	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	-	-	-	-
Maatschappelijk nut vanaf 2017				
Locatie Oostwoud opvang Oekraïense vluchtelingen	-	1.452	1.452	-
Locatie Frisiabrug opvang Oekraïense vluchtelingen	-	928	928	-
Parkeerterrein Julianastraat Franeker	270	-	6	49
Fietspad Winsum - Sideriushoeke	330	-	31	46
Fietspad Hatzum - Winsum	1.611	-	734	790
Brug Herbaijum	925	-	3	15
Brug Hitzumerweg - Arumervvaart	770	-	273	489
Brug Puoldyk Dronryp	500	-	372	435
Brug Ried	590	-	69	73
Damwand Nozijde vaart Tichelersdyk Berltsum	133	-	14	14
Damwand haven Ried	390	-	56	56
Fietspad Deinum - Boksum	160	12	126	114
Totaal	5.679	2.392	4.064	2.081

In het algemeen kan gesteld worden dat investeringen qua uitvoering achter op de planning lopen waardoor kredieten (nog) niet volledig besteed zijn.

Korte toelichting op de bestedingen groter dan € 100.000 of afwijkingen ten opzichte van het krediet.

Locatie Oostwoud en Frisiabrug opvang Oekraïense vluchtelingen

Elnd 2024 is begonnen met de werkzaamheden. Tegenover de investeringsuitgaven staan de volledige vergoedingen van het rijk. Deze staan als vordering op de balans.

Fietspad Hatzum - Winsum

De werkzaamheden zijn in 2023 gestart en lopen door naar 2025.

Vervangen brug Hitzumerweg - Arumervaart

De brug is inmiddels in gebruik genomen en de uitgaven zijn ruim binnen het beschikbaar gestelde krediet gebleven (afgerond € 280.000) door een gunstige aanbesteding en weinig/geen meerkosten.

Brug Puoldyk Dronryp

De brug is inmiddels in gebruik genomen. In 2025 zullen nog werkzaamheden in de omgeving plaatsvinden waarvoor kosten komen.

Fietspad Deinum - Boksum (pilot)

De pilot is in 2024 uitgevoerd en het rijk heeft daarvoor een bijdrage in de kosten verstrekt. In 2025 zullen de bomen geplant worden.

Brug Hitzumerweg - Arumervaart

Het krediet voor het vervangen van de brug Hitzumerweg - Arumervaart is ultimo 2024 afgesloten.

Financiële vaste activa

Het verloop van de financiële vaste activa was als volgt:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Investe- ringen	Desinvest- eringen	Aflossing- en	Afwaar- deringen	Boekwaarde 31-12-2024
Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen						
- deelnemingen	476	-	18	-	-	457
- overige verbonden partijen	1.205	1.205	1	-	-	2.203
Leningen aan:						
- deelnemingen	-	-	-	-	-	-
Overige langlopende leningen	1.077	-	-	155	-	922
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd > 1 jaar	-	-	-	-	-	-
Uitzettingen in vorm van Nederlandse schuld papier met een looptijd > 1 jaar	-	-	-	-	-	-
Overige uitzettingen met een looptijd > 1 jaar	-	-	-	-	-	-
Totaal	2.758	1.205	19	155	-	3.582

De desinvesteringen betreffen de liquidatie van Publiek Belang Elektriciteitsproductie B.V.

De aflossingen betreffen:

- reguliere aflossingen
- aflossing lening zwembad Bloemketerp voor de aanschaf van een warmteboiler
- aflossing van de laatste personeelshypotheken.

Viottende activa**Voorraden**

De in de balans opgenomen voorraden worden uitgesplitst naar de volgende categorieën:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 1-1-2024	Boekwaarde 31-12-2024
Grond- en hulpstoffen	-	-
Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	19.927	21.211
Gereed product en handelsgoederen	375	375
Vooruitbetalingen	-	-
Totaal	20.302	21.586

De voorziening verlieslatende complexen is in mindering op de boekwaarde gebracht om tot een juiste waardering voor de balans te komen.

In de volgende tabel is het verloop van het onderhanden werk weergegeven:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Boek- waarde 1-1-2024	Investe- ringen	Opbreng- sten	Winst- uitname	Af- sluiting GreX	Boek- waarde 31-12-2024	Voorziening verlieslatend complex	Balans- waarde 31-12-2024
BIE: bedrijventerreinen	10.069	1.115	28	-	-	11.156	3.978	7.178
BIE: woningbouwlocaties	204-	523	706	379-	-	7-	-	7-
Grondbank	10.062	-	-	-	-	10.062	-	10.062
Totaal	19.927	1.638	734	379-	-	21.211	3.978	17.233

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Boekwaarde 31-12-2024	Geraamde nog te maken kosten	Geraamde opbrengsten	Geraamd eindresultaat (nominale waarde)	Geraamd eindresultaat (contantewaarde)
BIE: bedrijventerreinen	11.156	5.256	6.825	3.775	-
BIE: woningbouwlocaties	7-	947	987	14-	-
Grondbank	10.062	3.935	13.996	-	-
Totaal	21.211	10.138	21.808	3.761	0

Voorraad handelsgoederen

De voorraad handelsgoederen bestaat uit de in 2023 aangekochte Oude Smidse in Franeker.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

<i>Bedragen x € 1000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Vorderingen op openbare lichamen	8.722	9.214
Rekening-courantverhoudingen met het Rijk	36.829	40.038
Overige vorderingen	1.525	1.766
Totaal	47.076	51.018

Voor het drempelbedrag schatkistbankieren (rekening-courantverhouding met het Rijk) verwijzen we naar de paragraaf Financiering.

Overige vorderingen

Het saldo van de overige vorderingen bestaat uit de volgende componenten:

<i>Bedragen x € 1000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Belastingdebiteuren	678	578
Voorziening oninbaarheid belastingdebiteuren	132-	170-
Debiteuren	1.106	1.129
Voorziening oninbaarheid debiteuren	156-	69-
Overige vorderingen	29	298
Totaal	1.525	1.766

Liquide middelen

Het saldo van de liquide middelen bestaat uit de volgende componenten:

<i>Bedragen x € 1</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Kas		
algemeen, liggelden, burgerzaken	4	18
Bank		
bankrekeningen Waadhoeke	13	1.230
Totaal	17	1.247

Overlopende activa

De van overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen met een specifiek bestedingsdoel zijn als volgt:

<i>Bedragen x € 1000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2024
Regeling Toeslagenaffaire	228	116	228	116
Opvang Ontheemden	7.216	1.572	7.216	1.572
SPUK sport 2023	38	-	-	38
SPUK sport 2024	-	333	-	333
BBZ 2023	-	8	-	8
Totaal	7.482	2.029	7.444	2.067

Overige nog te ontvangen en vooruitbetaalde bedragen

De overig nog te ontvangen en vooruitbetaalde kosten zijn ten opzichte van vorig jaar gestegen van € 1,6 naar € 8,7 miljoen. In de vooruitbetaalde kosten is o.a. opgenomen de aankoop van recreatiepark Bloemketerp en een vooruitbetaalde subsidie.

Vaste passivaEigen vermogen

Het in de balans opgenomen eigen vermogen bestaat uit de volgende posten:

<i>Bedragen x € 1000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Algemene reserve	16.097	16.711
Bestemmingsreserves	35.574	38.227
Gerealiseerde resultaat	4.425	6.739
Totaal	56.096	61.677

Het gerealiseerd resultaat 2023 is toegevoegd aan reserves zoals hieronder in de tabel opgenomen.

Het verloop van de reserves is als volgt:

<i>Bedragen x € 1000</i>	Boek- waarde 31-12- 2023	Toevoe- ging	Ont- trekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2024
Algemene reserve	16.097	8.747	11.365	3.232	-	16.711
Verbouw Martenahuis tot museum"	115	-	-	-	38	77
Reserve sportvelden H. v. Saxenlaan	361	-	-	-	72	289
Reserve kunstgrasvelden Sexbierum	188	-	-	-	11	177
Reserve wegen	152	-	152	-	-	-
Reserve Obs-groepsafhankelijk Winsum	63	-	63	-	-	-
Reserve huisvesting Waadhoeke	1.747	-	-	-	50	1.697
Reserve dekking kap.lasten nieuwbouw gymlokaal SJP	368	-	-	-	16	352
Reserve dekking kap.lasten huisvesting onderwijs	40	-	-	-	2	38
Bestemmingsreserve sporthal	218	-	-	-	19	199
Reserve dekking kapitaallasten aanleg/renovatie sportvelden sc Berlikum	228	-	-	-	27	201
Reserve Bochtverbreding	1.951	-	-	-	-	1.951
Reserve Dorpen en Wijken	1.161	-	558	-	-	603
Bestemmingsreserve beheerplannen	122	-	-	-	-	122
Reserve eenmalige wensen	-	1.038	144	-	-	894
Egalisatie vervangingskosten OV	1.013	-	166	-	-	847
Bestemmingsreserve noodfonds energiemaatregelen	1.041	-	168	-	-	873
Egalisatiereserve vervanging speeltoestellen	-	67	-	-	-	67
Grondexploitatie	1.125	461	579	-	-	1.007
SDV/ISV eigen middelen	3.957	-	1.207	-	-	2.750
Bildts Investeringsfonds	11	-	11	-	-	-
Reserve jaarovergang	5.790	6.711	5.790	-	-	6.711
Reserve dorpenvisie	37	-	-	-	-	37
Reserve sociaal domein	4.386	3.393	4.550	400	-	3.629

<i>Bedragen x € 1000</i>	Boek- waarde 31-12- 2023	Toevoe- ging	Ont- trekking	Bestemming resultaat vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boekwaarde 31-12-2024
Reserve Kemissie Meertaligheid	11	-	11	-	-	-
Reserve risico's dorpsherstel Bildtdijken	258	-	-	-	-	258
Reserve gemeentelijke garantstellingen (algemeen)	107	-	107	-	-	-
Bestemmingsreserve opschonen vaarten	9	-	9	-	-	-
Bestemmingsreserve IHP	1.872	586	-	-	-	2.458
Bestemmingsreserve Dienstverleningsfonds	438	-	330	-	-	108
Bestemmingsreserve Ontwikkellijnen	4.113	1.779	4.182	-	-	1.710
Reserve Stationsgebied Franeker	1.195	-	83	-	-	1.112
Reserve GO Franeker - Harlingen	624	-	-	-	-	624
Bestemmingsreserve Omgevingswet	810	74	80	428	-	1.232
Bestemmingsreserve Toezeggingen Dorpen	657	215	-	-	-	872
Bestemmingsreserve Op paad lâns it Waad	250	-	184	-	-	66
Bestemmingsreserve Impuls woningmarkt	336	-	-	-	-	336
Bestemmingsreserve Ecologisch bermbeh.en biodiversiteit	570	-	-	-	-	570
Bestemmingsreserve Duurzaam wonen	250	-	-	-	-	250
Bestemmingsreserve verduurzamen gemeentegebouwen	-	2.500	-	-	-	2.500
Bestemmingsreserve Regiodeal	-	3.649	39	-	-	3.610
Totaal	51.671	29.220	29.778	4.060	235	54.938

De mutaties van de reserves zijn toegelicht in de bijlage 3.4.1.

Voorzieningen

Het verloop van de voorzieningen is als volgt:

<i>Bedragen x € 1000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Toevoeging	Vrijval	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2024
<i>Voor verplichtingen, verliezen en risico's</i>					
Voorziening pensioenverplichting	4.263	720	-	371	4.612
3 WW jaar ambtenaren	77	-	-	-	77
Voorziening verlofsparen	83	-	-	-	83
Voorziening APPA ontslaguitkering	116	6	-	75	47
Toekomstige ww-verplichtingen	-	38	-	24	14
Regeling vervroegd uitdiensttreding	-	25	-	11	14
<i>Ter egalisering van kosten</i>					
Spaarvoorziening riolering	13.682	2.090	-	421	15.351
Voorziening wegen	5.019	533	-	2.082	3.470
Voorziening gebouwen	2.909	495	-	303	3.101
Voorziening bruggen	750	183	-	420	513
Voorziening kademuren	294	7	-	-	301
Voorziening buitensportaccommodaties	603	254	-	480	377
Voorziening baggeren	82	269	-	91	260
<i>Door derden bekleemde middelen met een specifieke aanwendingsrichting</i>					
Sangers van den Biezenbosfonds	50	-	-	-	50
Voorziening afkoop onderhoud grafstenen (HB)	16	-	1	-	15
Onderhoud begraafplaatsen (FR)	517	47	77	-	487
Voorziening afkoop onderhoud begraafplaatsen (HB)	901	81	92	-	890
Totaal	29.362	4.748	170	4.278	29.662

De mutaties van de voorzieningen zijn toegelicht in de bijlage 3.4.2.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar

De onderverdeling van de in de balans opgenomen vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar is als volgt:

<i>Bedragen x € 1000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Obligatieleningen	-	-
Onderhandse leningen		
binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-	-
binnenlandse banken en overige financiële instellingen	26.964	25.460
binnenlandse bedrijven	-	-
openbare lichamen	-	-
overige binnenlandse sectoren	-	-
buitenlandse instellingen	-	-
Door derden belegde gelden	-	-
Waarborgsommen	22	22
Overige leningen	-	-
Totaal	26.986	25.482

Over de langlopende leningen is een bedrag van € 792.874 aan rente verantwoord.

In het hierna opgenomen overzicht wordt het verloop weergegeven van de vaste schulden met een rentetypische looptijd langer dan één jaar over 2024.

<i>Bedragen x € 1000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Vermeer- deringen	Aflossingen	Saldo 31-12-2024
Obligatieleningen	-	-	-	-
Onderhandse leningen				
binnenlandse pensioenfondsen en verzekeringsinstellingen	-	-	-	-
binnenlandse banken en overige financiële instellingen	26.964	-	1.504	25.460
binnenlandse bedrijven	-	-	-	-
openbare lichamen	-	-	-	-
overige binnenlandse sectoren	-	-	-	-
buitenlandse instellingen	-	-	-	-
Door derden belegde gelden	-	-	-	-
Waarborgsommen	22	-	-	22
Overige leningen	-	-	-	-
Totaal	26.986	-	1.504	25.482

Vlottende passiva

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

<i>Bedragen x € 1000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	11.032	8.055
Overlopende passiva	25.303	36.784
Totaal	36.335	44.839

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Onder de vlottende passiva zijn opgenomen:

<i>Bedragen x € 1000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Kasgeldleningen aangegaan bij openbare lichamen	-	-
Overige kasgeldleningen	-	-
Banksaldi	6.068	323
Overige schulden	4.964	7.732
Totaal	11.032	8.055

Overlopende passiva

De specificatie van de post overlopende passiva is als volgt:

<i>Bedragen x € 1000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Boekwaarde 31-12-2024
Verplichtingen die in de loop van het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	2.771	1.331
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten vn volgende begrotingsjaren	20.481	33.723
Overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	2.051	1.729
Totaal	25.303	36.784

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

<i>Bedragen x € 1000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Ontvangen bedrag	Bestedingen	Terug- betalingen	Saldo 31-12- 2024
Vooruitontvangen					
Stim.verkeersveiligheidsmaatregelen	391	-	-	-	391
Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022	600	-	-	600	-
Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026	247	1.249	1.176	-	320
Vooruitontvangen BDU-subsidie	48	-	-	-	48
Vooruitontvangen regeling Aanpak energiearmoede	1.438	-	231	-	1.207
Vooruitontvangen Sportakkoord 2020 - 2022	6	-	-	6	-
Vooruitontvangen lokale isolatie	2.435	4.688	-	-	7.123
Kapitaalverstrekkingen TOZO	314	-	314	-	-
Vooruitontvangen Regeling inburgering	76	957	165	159	709
Vooruitontvangen Regeling ventilatie scholen	2	-	-	-	2
Vooruitontvangen Onderwijsroute	111	41	22	-	130
Vooruitontvangen Regeling Lok.preventieakkoord	17	-	10	-	7
Vooruitontvangen CDOKE	478	1.017	465	-	1.030
Vooruitontvangen MEOZ	86	-	-	-	86
Vooruitontvangen Regeling Onderwijsvertragingen	326	-	90	-	236
Vooruitontvangen Opvang Ontheemde peuters	54	-	-	-	54
Vooruitontvangen Spec. Uitm.Volkshuisvesting	3.475	-	136	-	3.339
Vooruitontvangen spec.uitk. lok.bibliotheekvoorzieningen	101	-	101	-	-
Vooruitontvangen RREW 2021-2022	118	-	-	118	-

Vooruitontvangen Brede SPUK	167	895	753	-	309
Vooruitontvangen BBZ	-	150	-	-	150
Vooruitontvangen IZA doelen tussen medeoverheden	-	196	176	-	20
Vooruitontvangen Impuls winkelgebieden	-	273	-	-	273
Vooruitontvangen Opvang ontheemden locatie Oostwoud	-	1.514	1.451	-	63
Vooruitontvangen versnelling natuurinclusief isoleren	-	44	-	-	44
Vooruitontvangen Impulsregeling Klimaatadaptatie	-	205	34	-	171
Totaal	10.490	11.229	5.124	883	15.712

<i>Bedragen x € 1000</i>	Boekwaarde 31-12-2023	Ontvangen bedrag	Bestedingen	Terug- betalingen	Saldo 31-12- 2024
Regiokassier Regiodeal Noardwest Fryslan	9.991	8.093	73		-
Totaal	9.991	8.093	73		-

Waarborgen en garanties

Het onder de balans opgenomen bedrag voor verstrekte waarborgen en garanties aan natuurlijke en rechtspersonen wordt toegelicht in de onderstaande tabel. In de tabel wordt weergegeven hoeveel leningen erbij welke organisatie zijn gewaarborgd, wat het oorspronkelijke bedrag van de leningen is en wat het restant op deze leningen is. Ten slotte wordt aangegeven of er sprake is van volledige borgstelling of van achtervang.

Bedragen x 1.000

Financier / organisatie	Aantal leningen	Aard / Omschrijving	Oorspr. bedrag	Restant lening 31-12-2024	Achter- vang	Percentage borgstelling	Garantie bedrag 31-12- 2024
BNG Bank							
Stichting Wonen NW Friesland	6	Woningbouw	12.998	4.387		100%	4.387
Stichting Accolade	4	Woningbouw	5.859	3.781		100%	3.781
Waarborgfonds Soc. Woningbouw							
Stichting Accolade	9	Woningbouw	111.549	19.288	50%		9.644
Wonen Noordwest Friesland	21	Woningbouw	88.763	82.994	50%		41.497
Woonzorg Nederland	27	Woningbouw	503.809	3.722	50%		1.861
Stichting Habion	9	Woningbouw	75.111	1.711	50%		856
Stichting Hof Wonen	4	Woningbouw	102.762	112	50%		56
Stichting Woon Friesland	18	Woningbouw	339.663	1.084	50%		542
Nederlandse Waterschapsbank							

Stichting Dorpscentrum Ried	1	Financiering	100	65		100%	65
Stichting Sportbedrijf Waadhoeke	1	Huisvesting	1.015	433		100%	433
Stichting Vastgoed MFC Berltsum	1	Bouw MFC	660	646		100%	646
Overig							
Stichting De Koornbeurs	1	Verbouw theater	200	56		100%	56
Stichting Hatzumer Manege	1	Bouw rijhal	100	12		100%	12
Sc Franeker	1	Vernieuwbouw	650	650		100%	650
	104		1.243.239	118.941			64.486

*1) Bij leningen WSW betreft dit het op basis van de verdeelsleutel toegerekende bedrag

100%	
garant	€ 10.030
Achtervang	€ 54.456
	€ 64.486

Langlopende financiële verplichtingen

In de gemeente Waadhoeke zijn de volgende 'niet uit de balans blijkende rechten en verplichtingen' groter dan € 50.000.

Langlopende financiële verplichtingen	Periode	Bedrag x € 1.000
Leaseverplichtingen	< 1 jaar	€ -
	1-5 jaar	€ -
	> 5 jaar	€ -
Totaal		€ -
Subsidieverplichtingen	< 1 jaar	€ 5.602
	1-5 jaar	€ 123
	> 5 jaar	€ -
Totaal		€ 5.725
Overige financiële verplichtingen	< 1 jaar	€ -
	1-5 jaar	€ 7.859
	> 5 jaar	€ -
Totaal		€ 13.584

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Bedragen x € 1.000	raming begroting 2024 vóór wijziging			raming begroting 2024 ná wijziging			realisatie 2024		
Omschrijving programma	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo	baten	lasten	saldo
Bestuur en Ondersteuning	852	-4.297	-3.446	948	-5.557	-4.609	1.166	-5.699	-4.532
Veiligheid	56	-4.962	-4.905	285	-5.600	-5.315	294	-5.538	-5.245
Verkeer, Vervoer en Waterstaat	135	-10.251	-10.117	678	-10.602	-9.923	1.038	-9.794	-8.756
Economie	446	-1.948	-1.502	1.620	-3.810	-2.190	1.501	-3.353	-1.852
Onderwijs	1.346	-6.953	-5.606	1.619	-7.439	-5.820	1.646	-7.840	-6.194
Sport, Cultuur en Recreatie	1.135	-11.275	-10.140	1.237	-16.396	-15.159	1.578	-16.413	-14.835
Sociaal Domein	18.297	-69.293	-50.996	26.325	-81.850	-55.525	26.333	-80.291	-53.958
Volksgezondheid en Milieu	13.398	-15.361	-1.962	14.711	-17.037	-2.326	14.588	-16.332	-1.744
Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	875	-3.297	-2.422	4.824	-9.040	-4.215	2.673	-6.858	-4.185
Subtotaal programma's	36.541	-127.636	-91.095	52.248	-157.330	-105.083	50.817	-152.118	-101.301
<i>Algemene Dekkingsmiddelen</i>									
Lokale heffingen	9.445	-605	8.839	9.781	-642	9.139	9.791	-641	9.150
Gemeentefonds	106.821	0	106.821	111.110	0	111.110	112.010	0	112.010
Dividend	433	0	433	445	0	445	454	0	454
Saldo financieringsfunctie	0	-108	-108	0	967	967	0	849	849
Gerealiseerde kosten overhead	68	-17.175	-17.107	232	-17.042	-16.810	307	-16.934	-16.627
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0	-1	-1
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.766	-5.248	-3.482	1.894	-954	940	1.969	-924	1.045
Subtotaal algemene dekkingmiddelen	118.533	-23.136	95.396	123.462	-17.670	105.791	124.530	-17.651	106.880
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	155.074	-150.773	4.301	175.709	-175.001	709	175.347	-169.769	5.579
<i>Toevoeging/onttrekking aan reserves:</i>									
Programma 1 Bestuur en Ondersteuning	0	0	0	357	-124	233	357	-124	233
Programma 2 Veiligheid	0	0	0	76	0	76	76	0	76
Programma 3 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	2.847	-1.778	1.069	3.998	-3.055	943	4.164	-3.139	1.025
Programma 4 Economie	514	-24	490	1.596	-537	1.059	1.596	-537	1.059
Programma 5 Onderwijs	68	0	68	1.428	-731	697	1.428	-731	697
Programma 6 Sport, Cultuur en Recreatie	854	-568	286	4.301	-1.359	2.942	4.312	-1.359	2.953
Programma 7 Sociaal Domein	232	-51	181	5.153	-4.701	452	5.088	-4.701	387
Programma 8 Volksgezondheid en Milieu	325	0	325	733	-298	434	733	-298	434
Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	110	-55	55	2.221	-1.471	750	2.462	-1.526	936
Algemene Dekkingsmiddelen	3.665	-10.240	-6.575	14.222	-20.864	-6.641	14.222	-20.864	-6.641
Subtotaal mutaties reserves	8.615	-12.716	-4.101	34.084	-33.140	944	34.438	-33.279	1.160
Gerealiseerd resultaat	163.688	-163.489	200	209.794	-208.141	1.653	209.786	-203.047	6.738

Toelichting op de baten en lasten in de jaarrekening

Programma 1 Bestuur en Ondersteuning

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil - incidenteel	Verschil - structureel
Lasten	-4.297	-5.557	-5.699	-142	0
Baten	852	948	1.166	219	0
Saldo	-3.446	-4.609	-4.532	77	0
Dotatie/beschikking reserves	0	233	233	0	0
Saldo na bestemming	-3.446	-4.376	-4.299	77	0

Bij programma 1 Bestuur en Ondersteuning is per saldo een voordeel (voor bestemming) zichtbaar van € 77.000. Dit bestaat uit een nadeel aan de lastenkant van € 142.000 en een voordeel aan de batenkant van € 219.000. De belangrijkste over- en onderschrijdingen op de lasten en baten worden hieronder verklaard.

De hogere lasten worden met name veroorzaakt door een hogere personele kosten en de extra lasten als gevolg van meer reisdocumenten VOG aanvragen en rijbewijzen.

De hogere baten zijn het gevolg van een vrijval van de voorziening pensioen (voormalige) wethouders van afgerond € 95.000. Dit heeft te maken met een actualisatie van de pensioen-voorziening als gevolg van een personele wijziging.

Ook zijn er gedurende 2024 hogere baten van € 84.000 als gevolg van meer reisdocumenten VOG aanvragen en rijbewijzen verstrekt dan waarmee rekening is gehouden bij het opstellen van de begroting. De extra lasten worden hierdoor gecompenseerd door hogere baten.

Bij de ontwikkellijnen hebben we te maken met hogere baten van € 52.000, dit betreft een vergoeding / cofinanciering Uitvoeringskosten Regiodeal en een terugbetaling na afronding SEAP fase 1.

Programma 2 Veiligheid

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil - incidenteel	Verschil - structureel
Lasten	-4.962	-5.600	-5.538	61	0
Baten	56	285	294	9	0
Saldo	-4.905	-5.315	-5.245	70	0
Dotatie/beschikking reserves	0	76	76	0	0
Saldo na bestemming	-4.905	-5.239	-5.169	70	0

Bij programma 2 Veiligheid is per saldo een voordeel (voor bestemming) zichtbaar van € 70.000. Dit bestaat uit een voordeel aan de lastenkant van € 61.000 en een voordeel aan de batenkant van € 9.000. De belangrijkste over- en onderschrijdingen op de lasten en baten worden hieronder verklaard.

Met het vaststellen van het integrale veiligheidsplan 2024-2026 is er extra formatieruimte beschikbaar gesteld voor de uitvoering van de acties rondom de geprioriteerde thema's: digitale

veiligheid, ondermijnende criminaliteit, jeugd en veiligheid en maatschappelijk ongenoegen, polarisatie en radicalisering. Nog niet alle vacatures zijn ingevuld waarmee er een onderschrijding op de lasten ten opzichte van de begroting is ontstaan.

Programma 3 Verkeer, Vervoer en Waterstaat

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil - incidenteel	Verschil - structureel
Lasten	-10.251	-10.602	-9.794	808	0
Baten	135	678	1.038	359	0
Saldo	-10.117	-9.923	-8.756	1.167	0
Dotatie/beschikking reserves	1.069	943	1.025	82	0
Saldo na bestemming	-9.048	-8.980	-7.731	1.250	0

Bij programma 3 Verkeer, Vervoer en Waterstaat is een voordeel zichtbaar (voor bestemming) van € 1.167.000. Dit bestaat uit een voordeel aan de lastenkant van € 808.000 en een voordeel aan de batenkant van € 359.000. De belangrijkste over- en onderschrijdingen op de lasten en baten worden hieronder verklaard.

Het budget voor schelpenpaden van € 249.000 is door weersinvloeden in 2024 niet gebruikt. Dit geldt ook voor het budget van € 69.000 voor het baggeren van de haven in Ried. Via resultaatbestemming wordt voorgesteld dit mee te nemen naar 2025.

Er is sprake van hogere onderhouds- en degeneratiekosten van € 159.000 bij de post Wegen. De onderschrijding van de lasten van gladheidsbestrijding ad € 64.000 is ontstaan door een gunstige afrekening van de dienstverleningsovereenkomst Reiniging door minder variabele kosten. De kosten vegen en reinigen zijn € 67.000 lager uitgevallen door minder lasten op uitbestede werkzaamheden dan begroot. Door het tekort aan interne capaciteit en daarnaast aan menskracht bij de uitvoerende aannemers (met name in de uitvoering, maar ook in de werkvoorbereiding) is er een voordeel van € 165.000 bij de post Civiele kunstwerken.

De lagere lasten Afwatering kanalen, vaarten en sloten van € 465.000 worden grotendeels veroorzaakt door verrekening met de ontvangen bijdrage van het Wetterskip voor overdracht stedelijk water. Hierdoor kon een lagere storting aan de voorziening plaatsvinden.

De hogere baten op de post wegen van circa € 145.000 zijn veroorzaakt door de niet begrote vergoeding voor werkzaamheden en inzet van personeel in verband met degeneratiekosten. Daarnaast is er sprake van een niet begrote bijdrage (watergangen) van het Wetterskip van circa € 126.000.

Er heeft een hogere onttrekking aan de bestemmingsreserve openbare verlichting vanwege hogere lasten openbare verlichting (inhaalslag vervanging).

Programma 4 Economie

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Vershil - incidenteel	Vershil - structureel
Lasten	-1.948	-3.810	-3.353	457	0
Baten	446	1.620	1.501	-119	0
Saldo	-1.502	-2.190	-1.852	338	0
Dotatie/beschikking reserves	490	1.059	1.059	0	0
Saldo na bestemming	-1.012	-1.131	-793	338	0

Bij programma 4 Economie is een voordeel (voor bestemming) zichtbaar van € 338.000. Dit bestaat uit een voordeel aan de lastenkant van € 457.000 en een nadeel aan de batenkant van € 119.000. De belangrijkste over- en onderschrijdingen op de lasten en baten worden hieronder verklaard.

De lasten voor de herstructurering Spoordijkje Tzummarum zijn € 40.000 lager uitgevallen dan geraamd. (De lastenraming betrof een restantbudget vanuit het verleden). Zowel de lasten als de baten van een "Dijk van een Wijk" zijn te hoog geraamd (€ 366.000). Het betreft hier zowel een deel van de kosten voor de realisatie van "Dijk van een Wijk" als de bijdrage uit de regiodeal daarvoor.

De overige baten ad € 247.000 betreffen de bijdrage van een projectontwikkelaar voor bedrijfslocatie Menaam (voormalige locatie Empatec). Deze bijdrage komt voort uit een anterieure overeenkomst uit 2018, de bijdrage is in 2024 voldaan.

Programma 5 Onderwijs

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Vershil - incidenteel	Vershil - structureel
Lasten	-6.953	-7.439	-7.840	-354	-47
Baten	1.346	1.619	1.646	35	-8
Saldo	-5.606	-5.820	-6.194	-319	-55
Dotatie/beschikking reserves	68	697	697	0	0
Saldo na bestemming	-5.538	-5.123	-5.497	-319	-55

Bij programma 5 Onderwijs is een nadeel (voor bestemming) zichtbaar van € 319.000. Dit bestaat uit een nadeel aan de lastenkant van € 354.000 en een voordeel aan de batenkant van € 35.000. De belangrijkste over- en onderschrijdingen op de lasten en baten worden hieronder verklaard.

Er is een nadeel ten opzichte van de begroting van afgerond € 343.000 ontstaan in verband met de afwikkeling van de Campus Middelsee. De begrotingswijziging ging uit van aflossing lening per 1 juli, maar de werkelijke overdracht was op 19 december.

De kosten voor de open-einderegeling leerlingenvervoer zijn afgerond € 47.000 hoger uitgevallen. De oorzaken zijn o.a. een toename van het aantal leerlingen en een aantal dure ritten vanwege lange afstand naar een passende school. Bij de baten blijven de eigen bijdragen van ouders achter. Per saldo een structureel nadeel van € 55.000.

Programma 6 Sport, Cultuur en Recreatie

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil - incidenteel	Verschil - structureel
Lasten	-11.275	-16.396	-16.413	-16	0
Baten	1.135	1.237	1.578	340	0
Saldo	-10.140	-15.159	-14.835	324	0
Dotatie/beschikking reserves	286	2.942	2.953	12	0
Saldo na bestemming	-9.854	-12.217	-11.882	335	0

Bij programma 6 Sport, cultuur en recreatie is een voordeel (voor bestemming) zichtbaar van € 324.000.

Dit bestaat uit een nadeel aan de lastenkant van € 16.000 en een voordeel aan de batenkant van € 340.000. De belangrijkste over- en onderschrijdingen op de lasten en baten worden hieronder verklaard.

Bij de baten staat de specifieke uitkering Stimulering Sport. Deze is uitgekomen op € 407.000, afgerond € 308.000 hoger dan geraamd. Deze spuk bestaat uit de compensatie voor het btw-nadeel op de kosten van sportaccommodaties, omdat de btw als kosten moet worden gerekend. Het voordeel wordt veroorzaakt door de hoge uitgaven bij de sportvelden als gevolg van de renovatie sportvelden Schatzenburg en Sexbierum. De raad heeft € 1.375.000 (met aftrek verrekening spuk) beschikbaar gesteld. De uitgaven zijn uitgekomen op € 1.659.000. Dit zijn de kosten inclusief btw. Dit cijfer werkt door in bovenstaande tabel als een nadeel op de lasten van € 284.000. Via de Spuk Sport wordt circa € 300.000 gecompenseerd, zodat de netto kosten uitkomen op afgerond € 1.359.000.

De overige voor- en nadelen op dit programma zijn:

- Er is een eenmalige tegemoetkoming energiekosten toegekend van € 45.887 waarvoor abusievelijk geen begrotingswijziging is gemaakt. Dit toont dus als een nadeel.
- De pilot Sport en Cultuur heeft een goede start gehad. De hogere lasten zijn € 19.000. Deze worden gecompenseerd door een hogere onttrekking aan de reserve.
- De kosten openbaar groen zijn afgerond € 192.000 hoger uitgevallen. Bij Berap II is € 400.000 afgeramd, maar door weersinvloeden is een deel van dit budget toch nodig gebleken.
- De kosten onderhoud speelplaatsen zijn afgerond € 122.000 lager uitgevallen doordat een budget uit 2023 abusievelijk dubbel mee was genomen en dus vrijvalt in 2024, en doordat het regulier onderhoud circa € 60.000 lager uit is gevallen.
- Het eenmalige budget voor de trekkenwand Koornbeurs moest toch worden afgeschreven. Het budget van € 350.000 valt vrij.

Zoals hiervoor aangegeven is er € 19.000 meer onttrokken aan de reserve eenmalige wensen voor de pilot Sport en Cultuur. Daarnaast is er € 7.000 minder onttrokken aan de reserve noodfonds energie. Per saldo een afwijking van € 12.000.

Programma 7 Sociaal Domein

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil - incidenteel	Verschil - structureel
Lasten	-69.293	-81.850	-80.291	1.717	-158
Baten	18.297	26.325	26.333	9	0
Saldo	-50.996	-55.525	-53.958	1.726	-158
Dotatie/beschikking reserves	181	452	387	-65	0
Saldo na bestemming	-50.815	-55.073	-53.571	1.660	-158

Bij programma 7 sociaal domein is een voordeel (voor bestemming) zichtbaar van € 1.726.000. Dit bestaat uit een voordeel aan de lastenkant van € 1.717.000 en een voordeel aan de batenkant van € 9.000. De belangrijkste over- en onderschrijdingen op de lasten en baten worden hieronder verklaard.

Daarnaast is er een lagere onttrekking uit de reserves zichtbaar van € 65.000. Het beschikbare gestelde bedrag van € 65.000 voor een tweede locatie KinderOpvangStimuleringsplek (KOS) bleek in 2024 nog niet nodig te zijn omdat de locatie door omstandigheden pas per 2025 beschikbaar bleek. Daarom is het bedrag teruggevloeid naar de reserve sociaal domein.

De kosten begeleiding statushouders zijn € 144.000 hoger uitgevallen doordat er meer statushouders hebben deelgenomen aan inburgeringstrajecten op basis van de voorlopige cijfers 2024 van de Dienst. De baten zijn € 299.000 lager uitgevallen doordat de specifieke uitkering voor een groot deel naar de balans is verplaatst in afwachting van de definitieve cijfers 2024 van de Dienst. Pas dan wordt de verrekening gemaakt.

De uitvoering van de plannen van aanpak voor de slachtoffers toeslagenaffaire zijn op € 115.000 uitgekomen. Bij Berap II was een gemeentelijk budget van € 100.000 als voorfinanciering opgenomen. Hierdoor is er aan de lastenkant een geringe overschrijding. Deze kosten worden bij het rijk gedeclareerd en tonen als afwijking bij de baten.

De kosten van de opvang Oekraïense ontheemden zijn uitgekomen op € 6,2 miljoen, dat is € 652.000 lager dan geraamd. De declaratie bij het rijk is eveneens lager voor een vergelijkbare omvang.

Het structurele restantbudget sociaal domein is per 2025 ingezet als dekking, en valt daarom in 2024 eenmalig vrij. Dit levert een voordeel van € 410.000.

Bij Berap II zijn de prognoses van de Dienst als ramingen opgenomen voor de lasten van de Participatiewet, de WMO en de Jeugdwet. De voorlopige cijfers 2024 van de Dienst tonen een voordeel ten opzichte van deze prognoses van € 1,3 miljoen. Dit bestaat uit de volgende componenten:

- lagere lasten inkomensregelingen van € 164.000 vanwege te hoog begroot
- hogere lasten arbeidsparticipatie van € 114.000 vanwege hogere instroom
- niet geraamde baten van € 108.000 vanwege Europese subsidie arbeidsparticipatie
- lagere lasten huishoudelijke hulp van € 304.000 vanwege te hoog begroot
- niet geraamde baten van € 105.000 vanwege terugvordering bij een zorgaanbieder in verband met onrechtmatige declaratie
- hogere lasten WMO-begeleiding van € 172.000 vanwege meer gebruik van individuele begeleiding
- lagere lasten dagbesteding van € 133.000 vanwege dalend aantal cliënten

- lagere lasten jeugdhulp zonder verblijf van € 135.000 vanwege te hoog begroot
- lagere lasten jeugdhulp met verblijf van € 155.000 vanwege te hoog begroot.

Het overschot van de decentralisatieuitkering Beschermd Wonen wordt door SDF verrekend met de Friese gemeenten. Deze bate was geraamd op € 354.000 en is uitgekomen op € 855.000, dus een voordeel van afgerond € 500.000.

De maatschappelijke opvang en vrouwenopvang loopt via centrumgemeente Leeuwarden. Ook hier is sprake van een decentralisatieuitkering waarvan het overschot de afgelopen jaren werd verdeeld over de Friese gemeenten. Echter dit voordeel neemt de laatste 2 jaar aanzienlijk af. De bate is € 120.000 lager dan geraamd. Dit is een structureel effect.

Programma 8 Volksgezondheid en Milieu

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil - incidenteel	Verschil - structureel
Lasten	-15.361	-17.037	-16.332	705	0
Baten	13.398	14.711	14.588	-123	0
Saldo	-1.962	-2.326	-1.744	582	0
Dotatie/beschikking reserves	325	434	434	0	0
Saldo na bestemming	-1.637	-1.892	-1.310	582	0

Bij programma 8 Volksgezondheid en Milieu is een voordeel (voor bestemming) zichtbaar van € 582.000. Dit bestaat uit een voordeel aan de lastenkant van € 705.000 en een nadeel aan de batenkant van € 123.000. De belangrijkste over- en onderschrijdingen op de lasten en baten worden hieronder verklaard.

Onder Volksgezondheid staat een aantal deelbudgetten van de Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026 (de zogenaamde Brede SPUK). Deze zijn niet geheel besteed, wat toont in lagere lasten van afgerond € 105.000. Wat over is gebleven moet terugbetaald worden aan het rijk. De lagere last (voordeel) correspondeert met een lagere bate (nadeel).

De lasten riolering zijn € 145.000 lager uitgevallen dan begroot. Het budget voor riolering is gebaseerd op gemiddelde exploitatielasten. De onderschrijving van de lasten is veroorzaakt doordat er in 2024 geen sprake was van kosten voor relinen en beperkt sprake van onderzoekskosten. De lasten afvalinzameling zijn € 94.000 hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt door hogere lasten voor verwerking van het afval en voor takkenroutes.

De lasten én de baten van de tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid (CDOKE) zijn € 400.000 lager geraamd. De uitvoering van deze regeling loopt in Nederland minder snel dan gedacht. Reden waarom de uitvoeringsperiode door het rijk weer verlengd is (nu naar 31 december 2027).

Daarnaast is vergeten een budget van € 267.000 voor warmte- en energietransitie over te hevelen naar 2025, waardoor dit nu als voordelig saldo toont. Het betreft hier het restant van de rijksmiddelen voor warmte- en energietransitie (eind 2019 uitgekeerd) plus voor uitvoering klimaat- en energiebeleid (DU december 2022). Hiervoor zal een verzoek tot resultaatbestemming worden gedaan.

Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil - incidenteel	Verschil - structureel
Lasten	-3.297	-9.040	-6.858	2.181	0
Baten	875	4.824	2.673	-2.151	0
Saldo	-2.422	-4.215	-4.185	30	0
Dotatie/beschikking reserves	55	750	936	186	0
Saldo na bestemming	-2.367	-3.466	-3.249	217	0

Bij programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing is per saldo een voordeel (voor bestemming) zichtbaar van € 30.000. Dit bestaat uit een voordeel aan de lastenkant van € 2.181.000 en een nadeel aan de batenkant van € 2.151.000. De belangrijkste over- en onderschrijdingen op de lasten en baten worden hieronder verklaard.

Bij de grondexploitatie woningbouwcomplexen is sprake van lagere lasten van € 53.000 en lagere baten van € 70.000. Eind 2024 zijn de grondexploitaties geactualiseerd en is de begroting daarop aangepast. Ten opzichte daarvan zijn de lasten voor met name Uitbreidingsplan Laekwerterwei te Spannum achter gebleven op de planning en daarmee ook de verrekening met de balans (bij de baten).

De uitvoering van de verschillende stads- en dorpsvernieuwingsprojecten beslaan (bijna) altijd meerdere jaren. In de begroting worden de lasten en baten zo goed mogelijk gepland in jaarschijven maar ondanks eventuele bijstellingen blijft het lastig.

Er is sprake van hogere lasten van € 557.000 wat vooral veroorzaakt is doordat de herstructurering Bitgum sneller gaat dan bij Berap II 2024 werd verondersteld. Overigens is dit bedrag (zoals gebruikelijk) onttrokken aan de bestemmingsreserve S&D en Stationsgebied Franeker ter dekking van de hogere lasten.

Daarnaast is in de begroting 2024 voor de uitvoering van de meerjarige regeling specifieke uitkering volkshuisvesting voor het project Bildtdijken 2e fase bij de lasten € 1.500.000 en bij de baten € 1.050.000 geraamd. De uitvoering van deze regeling gaat minder snel dan gedacht; er is door de stichting in 2024 € 195.626 besteed en 70% van dat bedrag (is € 136.938) aan baten zijn verantwoord. De periode waarin de activiteiten dienen te worden uitgevoerd loopt tot en met 31 december 2033. Dit levert voor dit project afgerond € 1.304.00 aan lagere lasten en € 913.000 aan lagere baten dan geraamd. Dit heeft verband met de mutatie reserve Ontwikkelfonds.

Bij Berap II was de verwachting dat de leges omgevingsvergunningen € 225.000 hoger zouden zijn dan bij de begroting was ingeschat. Deze extra opbrengsten zijn uiteindelijk niet volledig gerealiseerd; een nadeel van € 123.000.

Woningverbetering in het kader van duurzaamheid

In de begroting 2024 is voor de uitvoering van de specifieke uitkering verduurzaming slecht geïsoleerde woningen in het kader van het Nationaal Isolatieprogramma bij zowel de lasten als de baten € 726.300 geraamd. De uitvoering van deze regeling gaat minder snel dan gedacht, een onderschrijding in 2024 van € 643.500 aan zowel de lasten als de batenkant.

Hetzelfde geldt de uitvoering van de specifieke uitkering aanpak energiearmoede. Hiervoor is in de begroting 2024 bij zowel de lasten als de baten € 613.200 geraamd. De uitvoering van deze regeling

gaat eveneens minder snel dan gedacht, een onderschrijding van € 382.300 aan zowel de lasten als de batenkant.

Algemene Dekkingsmiddelen

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil - incidenteel	Verschil - structureel
Lasten					
Overige lasten	-1.525	-1.595	-1.565	30	0
Onvoorzien overig	-4.271	-1	0	1	0
Overhead	-17.175	-17.042	-16.934	108	0
Onvoorzien structureel	-57	0	0	0	0
Saldo financieringsfunctie	-108	967	849	-118	0
Heffing VPB	0	0	-1	-1	0
Totaal Lasten	-23.136	-17.670	-17.651	20	0
Baten					
Overhead	68	232	307	75	0
Gemeentefonds	106.821	111.110	112.010	900	0
Lokale heffingen	9.404	9.694	9.659	-36	0
Overige financiële middelen	234	366	247	-119	0
Bespaarde rente / saldo financieringsfunctie	1.473	1.473	1.620	147	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0
Overige baten	534	587	689	101	0
Totaal Baten	118.533	123.462	124.530	1.069	0
Saldo voor bestemming	95.396	105.791	106.880	1.088	0
Dotatie/beschikking reserve	-6.575	-6.641	-6.641	0	0
Saldo na bestemming	88.821	99.150	100.238	1.088	0

Bij de algemene dekkingsmiddelen is een voordelig saldo zichtbaar van € 1.088.000, waarvan € 20.000 aan de lastenkant en € 1.069.000 aan de batenkant. Hieronder worden de genoemde verschillen per activiteit verklaard.

Aanwending onvoorzien

De ramingen op de posten Onvoorzien zijn met begrotingswijziging 11 in december 2024 vrijgevallen ten gunste van het geraamde begrotingsresultaat.

Kosten overhead (lasten & baten)

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil - incidenteel	Verschil - structureel
Ambtelijke organisatie	12.235	12.075	12.163	-88	0
Huisvesting	1.288	1.401	1.384	17	0
ICT	2.874	2.653	2.477	176	0
Overig	709	680	603	77	0
Totaal	17.107	16.810	16.627	182	0

Ambtelijke organisatie

De lasten op de budgetten voor de ambtelijke organisatie zijn iets hoger uitgevallen dan het totaal van de (bijgestelde) begroting van € 32,6 miljoen, waarvan € 29,9 miljoen aan salarissen. Het per saldo nadeel van € 114.000 landt voor € € 88.000 binnen de algemene dekkingsmiddelen. De rest van de relatief geringe afwijking staat op de diverse programma's. De afwijking wordt met name veroorzaakt door extra kosten van dienstreizen van € 60.000.

Huisvesting

Geen bijzonderheden.

ICT

Het voordeel bij de lasten ICT is veroorzaakt door een teruggave van het SSC over 2023 van circa € 85.000. Daarnaast is het tarief voor accounts verlaagd (omgezet naar light accounts) waardoor de lasten € 59.000 lager zijn. Tenslotte is er sprake van lagere lasten van circa € 38.000 doordat de laptops minder snel worden vervangen.

Overig

De onderschrijding op overig wordt met name veroorzaakt door een lagere kosten tractie vanwege lagere personeels- en onderhoudskosten.

Heffing VPB

De voorlopige aanslag vennootschapsbelasting (Vpb) 2024 is verantwoord.

Naar verwacht zal de aangifte en de definitieve beschikking amper afwijken van deze voorlopige aanslag.

Overige lasten

Geen bijzonderheden.

Gemeentefonds

Bij het gemeentefonds zien we een voordeel van afgerond € 900.000 ten opzichte van de bijgestelde begroting wat bestaat uit een voordeel voor 2024 ten opzichte van de laatste raming en een voordeel over 2022 van € 158.000.

Gemeentefonds 2024

In de decembercirculaire 2024 heeft de gemeente extra budget ontvangen voor een aantal onderwerpen, waar in de raming in de begroting 2024 geen rekening mee is gehouden:

- € 41.500 in het kader van de Spreidingswet. Deze wet heeft als doel om tot een evenwichtigere spreiding van asielzoekers te komen over gemeenten en provincies;
- € 66.400 als compensatie voor de meerkosten in het sociaal domein voor de vluchtelingen uit Oekraïne;
- € 68.500 ontvangen uit de vangnetconstructie energietoelage. Het budget voor de vangnetconstructie, waaraan alle gemeenten meebetalen, is niet volledig gebruikt en vloeit terug naar de gemeenten;
- € 120.200 ontvangen uit niet volledig bestede algemene budgetten. Het gaat hier om budgetten waaraan alle gemeenten meebetalen. Het gaat om de volgende budgetten: Compensatieregeling niet beoogde kosten jeugdzorg, Subsidieregeling continuïteit cruciale jeugdzorg en de Uitvoering Hervormingsagenda Jeugd.

Het resterende verschil wordt verklaard door afwijking van de geraamde aantallen maatstaven. De maatstaf Bijstandsontvangers is nog niet geactualiseerd voor het jaar 2024, een voordeel van afgerond € 71.000. De maatstaf Lage inkomens roept nog vraagtekens op. De cijfers van het rijk zijn

pas op een laat moment geactualiseerd, en er is een suppletie-uitkering Lage inkomens uitgekeerd welke niet is geraamd. Dit resulteert in een voordeel van afgerond € 380.000.

Gemeentefonds 2022

De WOZ-waarden over 2022 zijn vastgesteld in de decembercirculaire 2024. Dit resulteert in een voordeel van € 4.000. Door de landelijke aanpassingen stijgt de uitkeringsfactor over 2022 met een positief effect van € 154.000. Hierdoor is de uitkering van 2022 verhoogd met € 158.000.

Lokale heffingen

Geen bijzonderheden.

Bedragen x € 1.000	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil - Incidenteel	Verschil structureel
OZB	8.826	9.115	9.092	-23	0
Parkeerbelasting	510	450	449	-1	0
Reclamebelasting	122	129	117	-12	0
Totaal	9.458	9.694	9.659	-36	0

Saldo financieringsfunctie / bespaarde rente

De gemeente Waadhoeke heeft per 1 januari 2024 € 27 miljoen (mln) aan langlopende vaste geldleningen op de balans. De hiermee gepaarde externe rentelast voor 2024 bedraagt € 0,8 mln. Het gehanteerde rentepercentage voor eigen financieringsmiddelen bedraagt 2%.

De werkelijke stand aan reserves en voorzieningen per 1 januari 2024 is € 85 mln, de rentelast van de eigen financieringsmiddelen is € 1,6 mln.

De werkelijke last over het financieringstekort in 2024 is -€ 1,2 mln.

In totaliteit is er dus een rentelast van € 1,2 mln. aan eigen en externe financieringsmiddelen.

Aan de programma's is op basis van de verwachte boekwaarden per 1-1-2024 een rentelast van € 2,0 mln. toegerekend. Als voordelig saldo van de financieringsfunctie resteert € 0,8 mln.

De afwijking baten/lasten tussen begroting en realisatie op de post Bespaarde rente heeft te maken met de technische verwerking van de doorbelasting. Per saldo is de afwijking het gevolg van de hogere vermogenspositie dan begroot.

Overige baten (dividend)

Geen bijzonderheden.

Mutaties in de reserves

Voor de mutaties in de reserves kan worden verwezen naar het overzicht van de mutaties reserves onder 3.4.1. De mutaties zijn overeenkomstig de begrote bedragen met uitzondering van de reserves die het karakter hebben van een egalisatiereserve en waar sprake is van meerjarige projecten.

Specificatie afwijkingen:

Lasten

- toevoeging (lager) aan reserve grondexploitatie:	€ 19.072
- toevoeging (hogere) aan reserve omgevingswet:	-€ 74.043
- toevoging (hogere) correctie egalisatie vervangingskosten OV:	-€ 84.000
	-€ 138.971

Baten

- beschikking (hoger) reserve S&D:	€ 556.575
- beschikking (hoger) reserve openbare verlichting:	€ 82.351
- beschikking (lager) reserve sociaal domein:	-€ 65.000
- beschikking (lager) reserve noodfonds energie:	-€ 7.365
- beschikking (hoger) reserve eenmalige wensen	€ 19.071
- beschikking (hoger) reserve dorpen en wijken:	€ 43.132
- beschikking (hoger) reserve stationsgebied Franeker:	€ 32.790
- beschikking (lager) reserve ontwikkelfonds:	-€ 391.312
- beschikking (hoger) egalisatie vervangingskosten OV	€ 84.000
	€ 354.242

Er is geen sprake van structurele toevoegingen aan reserves.
De structurele onttrekkingen aan de reserves zijn als volgt.

Programma	Structurele onttrekkingen aan de reserves Bedragen x € 1.000	Raming Begrotingsjaar	Waarvan structureel	Realisatie Begrotingsjaar	Waarvan structureel
5	Reserve dekking kap.lasten nieuwbouw gymlokaal SJP	16	16	16	16
5	Reserve dekking kap.lasten huisvesting onderwijs	2	2	2	2
6	Bestemmingsreserve Martenahuis tot museum	38	38	38	38
6	Bestemmingsreserve sportvelden H. van Saxenlaan	72	72	72	72
6	Bestemmingsreserve kunstgrasvelden Sexbierum	11	11	11	11
6	Bestemmingsreserve sporthal	19	19	19	19
6	Reserve dekking kapitaallasten aanleg/renovatie sportvelden sc Berlikum	27	27	27	27
AD	Reserve huisvesting Waadhoeke	50	50	50	50
	Totaal	236	236	236	236

Rechtmatigheidsverantwoording

De baten en lasten alsmede de balansmutaties moeten getrouw in de jaarrekening worden opgenomen. Uit het getrouw opnemen van de baten en lasten alsmede de balansmutaties, blijken een drietal rechtmatigheidscriteria niet expliciet. Dit betreffen het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium.

In deze rechtmatigheidsverantwoording licht het college van burgemeester en wethouders toe in hoeverre bij de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties het begrotings-, voorwaarden-, en misbruik- en oneigenlijk gebruik criterium zijn nageleefd.

Dit houdt in dat de verantwoorde baten en lasten, alsmede de balansmutaties in overeenstemming zijn met door de raad vastgestelde kaders zoals de begroting en gemeentelijke verordeningen en met bepalingen in de relevante wet- en regelgeving. Bij de waarderingsgrondslagen in de jaarrekening is het door de raad op 28 november 2024 vastgestelde normenkader van de relevante wet- en regelgeving verder toegelicht.

Deze verantwoording hanteert een grensbedrag omdat alleen de van belang zijnde aspecten in de verantwoording hoeven te worden betrokken. Deze grens is door de raad bepaald en bedraagt 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan de reserves en is daarmee vastgesteld op € 6.069.500. De grondslag voor deze verantwoording is de Kadernota Rechtmatigheid 2024 van de Commissie BBV van oktober 2024.

Bevinding

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen binnen de daarvoor gestelde grens.

In de paragraaf bedrijfsvoering is op basis van de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en op basis van de afspraken met de raad aanvullende informatie opgenomen over de financiële rechtmatigheid. In deze paragraaf heeft het college ook beschreven welke actie hij onderneemt om vermelde afwijkingen in de toekomst te voorkomen.

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Voor afwijkingen per programma boven de € 100.000 geven we hieronder een nadere onderbouwing van “het waarom” van de afwijking t.o.v. de begroting.

Een “+” is een voordeel, een “-” is een nadeel. Alle bedragen in deze tabel zijn x € 1.

Samenvatting analyse saldo	Bedrag lasten	Bedrag baten
Lagere lasten schelpenpaden	249.000	
Hogere lasten onderhoud wegen	-159.000	
Hogere baten wegen		145.000
Lagere lasten gladheidsbestrijding, vegen en reinigen wegen	131.000	
Lagere lasten civiele kunstwerken	165.000	
Lagere lasten afwatering	465.000	
Hogere baten afwatering		126.000
Hogere lasten en baten Dijk van een Wijk	-366.000	366.000
Hogere baten bijdrage bedrijfslocatie		247.000
Hogere lasten afwikkeling Campus Middelsee	-343.000	
Hogere baten specifieke uitkering Stimulering Sport		308.000
Hogere lasten sportaccommodaties	-284.000	
Hogere lasten openbaar groen	-192.000	
Lagere lasten onderhoud speelplaatsen	122.000	
Lagere lasten door vrijval eenmalig budget trekkenwand	350.000	
Hogere lasten en lagere baten inburgering	-144.000	-299.000
Hogere baten toeslagenaffaire		115.000
Lagere baten en lasten opvang vluchtelingen	652.000	-652.000
Lagere lasten door vrijval restantbudget sociaal domein	410.000	
Lagere lasten inkomensregelingen	164.000	
Hogere lasten arbeidsparticipatie	-114.000	
Hogere baten arbeidsparticipatie Europese subsidie		108.000
Lagere lasten huishoudelijke hulp	304.000	
Hogere baten door niet geraamde baten WMO		105.000
Hogere lasten WMO-begeleiding	-172.000	
Lagere lasten dagbesteding	133.000	
Lagere lasten jeugdhulp zonder verblijf	135.000	
Lagere lasten jeugdhulp met verblijf	155.000	
Hogere baten Beschermd Wonen		500.000
Lagere baten maatschappelijke opvang en vrouwenopvang		-120.000
Lagere lasten en lagere baten Brede SPUK	105.000	-105.000
Lagere lasten riolering	145.000	
Lagere lasten en baten CDOKE	400.000	-400.000
Lagere lasten budget warmte- en energietransitie	267.000	

Samenvatting analyse saldo	Bedrag lasten	Bedrag baten
Lagere baten omgevingsvergunningen		-225.000
Lagere lasten en lagere baten spuk verduurzaming	643.500	-643.500
Lagere lasten en lagere baten spuk aanpak energiearmoede	382.300	-382.300
Lagere lasten en hogere baten overhead	108.000	75.000
Hogere baten gemeentefonds		900.000
Hogere lasten toevoeging reserves	-139.000	
Hogere baten onttrekking reserves		354.000
Overige mutaties < € 100.000 (gesaldeerd lasten/baten)	-663.000	
Voorzien resultaat	1.653.000	
<i>tussentelling saldo lasten en baten</i>	<i>4.562.800</i>	<i>522.200</i>
Totaal analyse	5.085.000	

De geconstateerde overschrijdingen per programma staan in onderstaande tabel.

In hoeverre de financiële afwijkingen leiden tot opname in de rechtmatigheidsverantwoording hangt af van overweging zoals:

- er is wel/niet tijdig een voorstel ingediend om de begroting te wijzigen;
- de overschrijding past wel/niet binnen het door de raad geaccordeerde beleid;
- er is compensatie via direct te relateren bedragen;
- er is sprake van een open-einde-regeling;
- de gemeenteraad is wel geïnformeerd, maar er is geen begrotingswijziging vastgesteld.

Het college is van mening dat de overschrijdingen nagenoeg geheel passen binnen het beleid van de Gemeente Waadhoeke, zoals vastgesteld door de Raad.

Deze bedragen zijn opgenomen in de kolom acceptabel.

Bedragen x € 1.000

Programma	Over-schrijding	Acceptabel	Toelichting
1 Bestuur en Ondersteuning	142	142	De hogere lasten worden met name veroorzaakt door een hogere personele kosten en de extra lasten als gevolg van meer reisdocumenten VOG aanvragen en rijbewijzen. Hier staan opbrengsten uit leges tegenover.
5 Onderwijs	401	245	Er zijn € 55.000 aan lasten ontstaan voor het afboeken van schoolgebouw Spannum waar € 50.000 aan opbrengsten tegenover staan. Dit was niet geraamd. Er is een nadeel van afgerond € 343.000 ontstaan in verband met de afwikkeling van de Campus Middelsee. De begrotingswijziging ging uit van aflossing lening per 1 juli, maar de werkelijke overdracht was op 19 december. De raad is per memo geïnformeerd over nadeel van € 190.000.
6 Sport, Cultuur en Recreatie	16	16	De volgende posten hebben per saldo geleid tot deze geringe afwijking, namelijk: - incidentele vrijval budget trekkenwand Koornbeurs omdat deze geactiveerd moest worden - incidentele BTW-lasten op sportvelden waar een specifieke uitkering tegenover staat.
Totaal	559	403	

In onderstaande tabel zijn de overschrijding van investeringskredieten weergegeven:

Investeringskrediet	Bedrag x € 1.000	Toelichting
Aanschaf Scania P 360	16	Meerkosten aanschaf
Uitbreiding Korendrager	16	De raad heeft op 13 maart 2025 ingestemd met het verhogen van het krediet waarmee de overschrijding geaccordeerd is.
Totaal	32	

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

De WNT (Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector) stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De WNT is op 6 december 2011 door de Tweede Kamer aangenomen en is met ingang van 1 januari 2013 in werking getreden. De WNT kent een openbaarmakingsregime en een maximale bezoldigingsnorm. De maximale bezoldigingsnorm is van toepassing op topfunctionarissen die in dienstbetrekking werkzaam zijn en topfunctionarissen die niet in dienstbetrekking werkzaam zijn (maar worden ingehuurd op basis van een overeenkomst van opdracht), indien zij binnen een periode van 18 maanden meer dan 6 maanden werkzaam zijn voor de (semi-) publieke instelling.

WNT-verantwoording 2024 Waadhoeke

Het van toepassing zijnde bezoldigingsmaximum is in 2024 € 233.000, het algemeen bezoldigingsmaximum. Bij gemeenten gelden op grond van de WNT de gemeentesecretaris en de griffier als topfunctionarissen.

Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

2024

bedragen x € 1	Ijkema, J.K.	Lyklema, T.
Functiegegevens	Gemeente-secretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2024	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	124.860	110.284
Beloningen betaalbaar op termijn	20.655	18.239
Subtotaal	145.515	128.523
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	233.000	233.000
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	145.515	128.523
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.

2023

bedragen x € 1	Ijkema, J.K.	Lyklema, T.	Koster, R.
Functiegegevens	Gemeente-secretaris	Griffier	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2023	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	20/12 - 31-12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1,0	1,0	0,38
Dienstbetrekking?	Ja	Ja	Nee
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	116.736	89.650	1.700
Beloningen betaalbaar op termijn	19.448	17.109	-
Subtotaal	136.184	106.759	1.700
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	223.000	223.000	2.781
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	136.184	106.759	1.700
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.

Bedragen x € 1	R. Koster
Functiegegevens	Griffier
Kalenderjaar	2024
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	01-01 t/m 31-07
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	7
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	76
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 221
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 208.200
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 208.200
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 7.550
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 7.550
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	€ 110.650

Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Bedragen x € 1	R. Koster
Functiegegevens	Griffier
Kalenderjaar	2023
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang – einde)	01-01 t/m 19-12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	12
Omvang van het dienstverband in uren per kalenderjaar	987
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 212
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 304.300
Individueel toepasselijke maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 214.806
Bezoldiging (alle bedragen exclusief btw)	
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 98.700
Bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 101.400
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	N.v.t.
Bezoldiging	€ 101.400
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	N.v.t.

Overige rapportverplichtingen op grond van WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2024 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Bijlagen

Single information Single audit (SISA)

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2024 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 7-01-2025				
Verstrekkers	Uitkeringscode	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	Indicator	Indicator
FIN	B2	Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek Gemeenten	Aantal uitgewerkte plannen van aanpak in (jaar T) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: B2/01</i>	Cumulatief aantal uitgewerkte plannen van aanpak (t/m jaar T) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/02</i>
			0	11
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/06</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen a, b, d en f (artikel 3) Keuze werkelijke kosten <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: B2/07</i>
			Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/08</i>	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) Werkelijke kosten <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/09</i>
			€115.528	€ 156.110
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/14</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerde cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/15</i>
			€0	€82.460
			Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/20</i>	Reeks 2 Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerden) cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: B2/21</i>
			€123.480	€135.480
BZK	C62	Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C62/01</i>	Eindverantwoording (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: C62/02</i>
			€ 0	Ja
BZK	C92	Regeling specifieke uitkering Informatiepunten Digitale Overheid	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C92/01</i>	Bedrag doorgeschoven naar t+1 <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: C92/02</i>
			€ 46.627	€ 0

Indicator	Indicator	Indicator	Indicator
Normbedragen voor a, b, d en f (ja/nee) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/03	Normbedragen voor e (ja/nee) Nee: reeks 1/ Ja: reeks 2 Aard controle n.v.t. Indicator: B2/04	Eindverantwoording (Ja/Nee) Aard controle n.v.t. Indicator: B2/05	
Ja	Ja	Nee	
Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/10	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e (artikel 3) Keuze werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/11	Reeks 1 Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/12	Reeks 1 Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdeel e met betrekking tot de kindregeling (artikel 3) Werkelijke kosten Aard controle R Indicator: B2/13
		€0	€0
Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/16	Reeks 2 Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/17	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal PvA's (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/18	Reeks 2 Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten en/of PvA's cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/19
€0	€38.148	€0	€22.888
Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driesprekken (jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/22	Reeks 2 Normbedrag onderdeel f x aantal driesprekken cumulatief (t/m jaar T) (artikel 3) Keuze normbedragen Aard controle R Indicator: B2/23	Totaal Totale verantwoording (jaar T) voor de SPUK B2 regeling Aard controle n.v.t. Indicator: B2/24	
€0	€0	€239.008	
Aantal informatiepunten dat de gemeente financiert Aard controle n.v.t. Indicator: C92/03	Aantal vragen dat in het afgelopen jaar bij de informatiepunten in de gemeente behandeld is Aard controle n.v.t. Indicator: C92/04	Aantal gebruikte leermiddelen Aard controle n.v.t. Indicator: C92/05	
1	106	21	

OCW	D8	Onderwijsachterstandenbeleid 2023-2026 (OAB)	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 159, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 158 WPO)
			Aard controle R Indicator: D8/01	Aard controle R Indicator: D8/02
			€ 600.764	€ 481.389
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag
OCW	D14	Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen	Aard controle n.v.t. Indicator: D8/07	Aard controle R Indicator: D8/08
			1	
			Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen
			Aard controle R Indicator: D14/01	Aard controle R Indicator: D14/02
OCW	D22	Regeling specifieke uitkering voor de voorschoolse educatie aan ontheemde peuters	€ 90.529	€ 0
			Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)
			Aard controle R Indicator: D14/04	Aard controle R Indicator: D14/05
			€ 0	€ 331.474
OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs
			Aard controle n.v.t. Indicator: D14/08	Aard controle R Indicator: D14/09
			1	
			Correctie besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T-1)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen
OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	Aard controle R Indicator: D22/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D22/02
			1	€ 0
			Beschikkingnummer/referentienummer	Aard van de activiteit besteding (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/01	Aard controle n.v.t. Indicator: D23/02
OCW	D23	Regeling eenmalige specifieke uitkering en subsidies lokale bibliotheekvoorzieningen	SB230001	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening
			Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: D23/07	
			1 Nee	

Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 160 WPO)	Correctie besteding (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T)
<i>Aard controle R Indicator: D8/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/06</i>
€ 93.479	€ 0	€ 247.388	€ 320.570
Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid Bedrag		
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D8/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: D8/10</i>		
Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs			
<i>Aard controle R Indicator: D14/03</i>			
€ 0			
Opgebouwde reserve (jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)		
<i>Aard controle R Indicator: D14/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/07</i>		
€ 240.945	Nee		
Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs		
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D14/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: D14/11</i>		
Eindverantwoording (Ja/Nee)			
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D22/03</i>			
Nee			
Besteding (jaar T)	Indien van toepassing: bedrag dat wordt meegenomen van 2024 naar 2025.	Aard van de activiteit Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
<i>Aard controle R Indicator: D23/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: D23/06</i>
€ 100.880	€ 0	c) De doorontwikkeling van een bestaande beperkte bibliotheekvoorziening	€ 100.880

IenW	E27B	Brede doeluitkering verkeer en vervoer (SiSa tussen medeoverheden) Provinciale beschikking en/of verordening Gemeenten en Gemeenschappelijke Regelingen	Hieronder per regel één beschikkingnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Besteding (jaar T) ten laste van provinciale middelen
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/01</i>	<i>Aard controle R Indicator: E27B/02</i>
			1 BDU subsidie spoortunnel (Beschikking 01043683)	€ 0
			2 Halteplan station Franeker (Beschikking 1267087)	€ 0
			Kopie beschikkingnummer	Cumulatieve besteding ten laste van provinciale middelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/06</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E27B/07</i>
			1 BDU subsidie spoortunnel (Beschikking 01043683)	€ 1.551.491
IenW	E44B	Tijdelijke impulsregeling klimaatadaptatie 2021–2027 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één CBS(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen	Beschikkingnummer
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/02</i>
			1 030002 Provincie Friesland	ENNW/BSK-2023/69654
			2 030002 Provincie Friesland	ENNW/BSK-2023/69654
			3 030002 Provincie Friesland	ENNW/BSK-2023/69654
			4 030002 Provincie Friesland	ENNW/BSK-2023/69654
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/08</i>
			1 030002 Provincie Friesland	ENNW/BSK-2023/69654
			2 030002 Provincie Friesland	ENNW/BSK-2023/69654
			3 030002 Provincie Friesland	ENNW/BSK-2023/69654
			4 030002 Provincie Friesland	ENNW/BSK-2023/69654
			Kopie CBS(code)	Kopie beschikkingnummer
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E44B/11</i>
			1 030002 Provincie Friesland	ENNW/BSK-2023/69654
			2 030002 Provincie Friesland	ENNW/BSK-2023/69654
			3 030002 Provincie Friesland	ENNW/BSK-2023/69654
			4 030002 Provincie Friesland	ENNW/BSK-2023/69654
IenW	E84	Regeling stimulering verkeersveiligheidsmaatregelen 2022-2023 Provincies en Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
			<i>Aard controle R Indicator: E84/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/02</i>
			€ 0	€ 0

Overige bestedingen (jaar T)	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde bestedingen ten laste van provinciale middelen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	Correctie ten opzichte van tot (jaar T) verantwoorde overige bestedingen Indien de correctie een vermeerdering van bestedingen betreft, mag het alleen gaan over nog niet eerder verantwoorde bestedingen	
<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E27B/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E27B/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E27B/05</i>	
€ 0			
€ 0			
Cumulatieve overige bestedingen (t/m jaar T)	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie		Als u kiest voor 'ja', betekent dit dat het project is afgerond en u voor de komende jaren geen bestedingen meer wilt verantwoorden	
<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E27B/08</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E27B/09</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E27B/10</i>	
€ 27.236		Nee	
€ 0		Nee	
Besteding (jaar T) ten laste van de verstrekker	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van de verstrekker	Besteding ten laste van cofinanciering (jaar T)	Besteding cofinanciering cumulatief (t/m jaar T)
<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E44B/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E44B/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/06</i>
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
€ 13.821	€ 13.821	€ 0	€ 0
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
€ 20.071	€ 20.071	€ 0	€ 0
Eindverantwoording (Ja/Nee)			
<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/09</i>			
Nee			
Ja			
Nee			
Ja			
Naam/nummer maatregel	Maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) - per maatregel		
<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/12</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E44B/13</i>		
13 Verruimen waterpartij Schalsumerplan Franeker	Nee		
32 Klimaatadaptatie speeltuin Arkens Franeker	Ja		
33 Klimaatadaptatie inrichten Wijk Stiselpak te Franeker	Nee		
34 M.Smitsstraat Nij Altoeneea	Ja		
Cumulatieve eigen bijdrage en externe financiering (t/m jaar T)	Project afgerond (alle maatregelen) in (jaar T) (Ja/Nee)		
<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: E84/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: E84/04</i>		
€ 0	Nee		

			Naam/nummer per maatregel	Per maatregel, maatregel afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E84/06</i>
			1 321 Aanleg van een vrijliggend fietspad of vrijliggend fiets-/bromfietspad (op 50-, 60- en 80 km/h wegen) aantal in Meters	Nee
			2 330 Aanleg van een kruispuntplateau ETW-ETW 30km/h/aantal in Stuks	Nee
			3 380 Het volwaardig afwaarderen van een 80 km/uur weg naar een 60 km/uur weg/aantal in Meters	Nee
lenW	E115	Tijdelijke regeling specifieke uitkering duurzame en circulaire infrastructuur	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
			<i>Aard controle R Indicator: E115/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: E115/02</i>
			€ 85.992	€ 85.992
EZ	F20	Regeling specifieke uitkering Impulsaanpak winkelgebieden	Beschikingsnummer	Projectnaam
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F20/01</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F20/02</i>
			1 SPUKIW24-03703277	Met lokale kracht vooruit: Revitalisering winkelgebied Franeker
			Kopie beschikingsnummer	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F20/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F20/08</i>
			1 SPUKIW24-03703277	€ 0
			Kopie beschikingsnummer	Realisatie fasering verloopt conform projectplan (ja/nee)
			<i>Aard controle n.v.t. Indicator: F20/13</i>	<i>Aard controle D1 Indicator: F20/14</i>
			1 SPUKIW24-03703277	Ja
SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/01</i>	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R Indicator: G2/02</i>
			€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/07</i>	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud (exclusief Rijk) Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004) <i>Aard controle R Indicator: G2/08</i>
			€ 0	€ 0

De hoeveelheid opgeleverde verkeersveiligheids-maatregelen per type maatregel (stuks, meters)	Eventuele toelichting, mits noodzakelijk		
Aard controle n.v.t. Indicator: E84/07	Aard controle n.v.t. Indicator: E84/08		
0			
0			
0			
Eindverantwoording (Ja/Nee)			
Aard controle n.v.t. Indicator: E115/03			
Ja			
Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Toelichting afwijking besteding (jaar T) conform projectplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Cofinanciering (jaar T)
Aard controle R Indicator: F20/03	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/04	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/05	Aard controle R Indicator: F20/06
€ 0		€ 0	€ 0
Aantal verblijfsobjecten binnen panden waarvan realisatie renovatie/transformatie gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Cumulatief aantal verblijfsobjecten binnen panden renovatie/transformatie gerealiseerd (t/m jaar T)	Aantal verblijfsobjecten binnen panden waarvan realisatie sloop-nieuwbouw gestart is (jaar T) komt overeen met de fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee)	Cumulatief aantal verblijfsobjecten binnen panden sloop-nieuwbouw gerealiseerd (t/m jaar T)
Aard controle D1 Indicator: F20/09	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/10	Aard controle D1 Indicator: F20/11	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/12
Ja	0	Ja	0
Toelichting (verplicht indien bij indicator F20/14 'Nee' is ingevuld)	Samenwerkingsovereenkomst aanwezig (ja/nee)	Eindverantwoording (ja/nee)	
Aard controle n.v.t. Indicator: F20/15	Aard controle D2 Indicator: F20/16	Aard controle n.v.t. Indicator: F20/17	
	Nee	Nee	
Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
Aard controle R Indicator: G2/03	Aard controle R Indicator: G2/04	Aard controle R Indicator: G2/05	Aard controle R Indicator: G2/06
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (exclusief Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente
Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Gemeente I.7 Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)
Aard controle R Indicator: G2/09	Aard controle R Indicator: G2/10	Aard controle R Indicator: G2/11	Aard controle R Indicator: G2/12
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0

			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Participatiewet (PW) <i>Aard controle D2</i> <i>Indicator: G2/13</i>	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2/14</i>
			€ 0	Nee
SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2023 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1) (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2A/01</i>	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/02</i>
			1 061949 Gemeente Waadhoeke	€ 13.526.958
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2A/07</i>	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/08</i>
			1 061949 Gemeente Waadhoeke	€ 2.395
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A/01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G2A/13</i>	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G2A/14</i>
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_gemeentedeel 2024 Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/02</i>
			€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/07</i>	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3/08</i>
			€ 0	€ 0

Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAW	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) IOAZ
Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
Aard controle R Indicator: G2A/03	Aard controle R Indicator: G2A/04	Aard controle R Indicator: G2A/05	Aard controle R Indicator: G2A/06
€ 354.119	€ 935.802	-€ 18.559	€ 102.262
Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud zelfstandigen (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet
Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)
Aard controle R Indicator: G2A/09	Aard controle R Indicator: G2A/10	Aard controle R Indicator: G2A/11	Aard controle R Indicator: G2A/12
€ 118.861	€ 71.859	€ 0	€ 1.218.119
Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijs te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T-1) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)		
Aard controle R Indicator: G2A/15	Aard controle D2 Indicator: G2A/16		
€ 0	€ 0		
Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
Aard controle R Indicator: G3/03	Aard controle R Indicator: G3/04	Aard controle R Indicator: G3/05	Aard controle R Indicator: G3/06
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
Gemeente	Gemeente		
Aard controle R Indicator: G3/09	Aard controle R Indicator: G3/10	Aard controle n.v.t. Indicator: G3/11	
€ 0	€ 0	Nee	

SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (uitsluitend kapitaalverstrekking)_totaal 2023	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004		Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G3B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G3)	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3A/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/02</i>
		1 061949 Gemeente Waadhoeke	€ 7.800	
SZW	G4	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_gemeentedeel 2024	Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A/01	Besteding (jaar T-1) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G3A/07</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G3A/08</i>
		1 061949 Gemeente Waadhoeke	€ 0	
SZW	G4	Alle gemeenten verantwoord hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G4/01</i>	Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G4/02</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/02</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 0
			6 Totaal	€ 0
			Kopie regeling	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G4/07</i>	Gemeente
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G4/08</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/08</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	0
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	0
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	0
			6 Totaal	0
			Kopie regeling	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G4/11</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G4/12</i>
			1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	
			2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	
			3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	
			4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	
			5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	
			6 Totaal	€ 0

Baten (jaar T-1) vanwege vanaf 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Baten (jaar T-1) vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T-1) Bob	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk)
Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
<i>Aard controle R Indicator: G3A/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/06</i>
€ 33.227	€ 34.114	€ 0	€ 0
BBZ vóór 2020 – levensonderhoud (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – kapitaalverstrekking (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 – levensonderhoud en kapitaalverstrekingen (BOB)	BBZ vanaf 2020 – kapitaalverstrekking
Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in jaar T-1 (exclusief BOB) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BOB in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekingen BBZ in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire
Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
<i>Aard controle R Indicator: G3A/09</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/11</i>	<i>Aard controle R Indicator: G3A/12</i>
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflissing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)
Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
<i>Aard controle R Indicator: G4/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/06</i>
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
Gemeente	Gemeente		
<i>Aard controle R Indicator: G4/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/10</i>		
0	Nee		
0	Nee		
0	Nee		
0	Nee		
0	Nee		
0	N.v.t.		
Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), aflissing	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking Tozo buitenland (gemeente Maastricht), overig	Uitvoeringskosten (jaar T) uitvoering Tozo buitenland (gemeente Maastricht)	
<i>Aard controle R Indicator: G4/13</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/14</i>	<i>Aard controle R Indicator: G4/15</i>	
€ 0	€ 0	€ 0	

			Kopie regeling Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4/16</i> <i>Aard controle R Indicator: G4/17</i>	1 Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020) € 0 2 Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020) € 0 3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 0 4 Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 0 5 Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021) € 0 6 Totaal € 0
SZW	G4A	Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo)_totaal 2023 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoord hier het totaal (jaar T-1). Dit totaal (jaar T-1) regeling G4B + (jaar T-1) regeling G4 blijkt uit de vaststellingsbeschikking die uw gemeente van het Ministerie van SZW over 2023 heeft ontvangen. De gegevens uit die beschikking neemt u hier op.	Welke regeling betreft het? Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/01</i> <i>Aard controle R Indicator: G4A/02</i> 1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020) -€ 1.412 2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020) -€ 362 3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) -€ 502 4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021) -€ 14 5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021) € 0 Kopie regeling Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (overig) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/06</i> <i>Aard controle R Indicator: G4A/07</i> 1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020) € 3.436 2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020) € 220 3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 751 4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 223 5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021) € 0 Kopie regeling Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud Tozo in jaar T - 1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle n.v.t. Indicator: G4A/10</i> <i>Aard controle R Indicator: G4A/11</i> 1 Tozo 1 (1 maart 2020 tot 1 juni 2020) € 0 2 Tozo 2 (1 juni 2020 tot 1 oktober 2020) € 0 3 Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021) € 0 4 Tozo 4 (1 april 2021 tot 1 juli 2021) € 0 5 Tozo 5 (1 juli 2021 tot 1 oktober 2021) € 0	

Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle D2 Indicator: G4/18	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente Aard controle R Indicator: G4/19		
€ 0			
€ 0	€ 0		
€ 0	€ 0		
€ 0	€ 0		
€ 0	€ 0		
€ 0	€ 0		
Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/03	Baten (jaar T-1) levensonderhoud Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/04	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (aflossing) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/05	
€ 0	€ 3.898	€ 67.705	
€ 0	€ 0	€ 5.070	
€ 0	€ 4.609	€ 14.003	
€ 0	€ 0	€ 720	
€ 0	€ 0	€ 300	
Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/08	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T-1) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/09		
0	0		
0	0		
0	0		
0	0		
0	0		
Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T-1) als gevolg van kwijt te schelden schulden levensonderhoud Tozo i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle D2 Indicator: G4A/12	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in jaar T -1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicator: G4A/13		
€ 0	€ 0		
€ 0	€ 0		
€ 0	€ 0		
€ 0	€ 0		
€ 0	€ 0		

SZW	G10	Wet inburgering 2021_ gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over Wet inburgering 2021 (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Besteding (jaar T) Gemeente	Baten (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G10/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G10/02</i>
			€ 189.898	€ 0
SZW	G10A	Wet inburgering 2021_ Totaal 2023 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G10B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G10)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G10A/01</i>	Besteding (jaar T-1) Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G10A/02</i>
			1 061949 Gemeente Waadhoeke	€ 154.388
SZW	G12	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_gemeentedeel 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Gemeente
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12/02</i>
			€ 0	€ 0
SZW	G12A	Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ totalen 2023 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G12B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G12)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G12A/01</i>	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam <i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12A/02</i>
			1 061949 Gemeente Waadhoeke	€ 0
SZW	G13	Onderwijsroute_ deel gemeente 2024 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Bestedingen onderwijsroute (jaar T) Gemeente	Baten onderwijsroute (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente
			<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/02</i>
			€ 0	€ 0

Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) Gemeente		
<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G10/03</i>		
Nee		
Baten (jaar T-1) (exclusief Rijk)		
Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G10A/03</i>		
€ 0		
Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		
Gemeente		
<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G12/03</i>		
Nee		
Gederfde baten die voortvloeien uit kwijschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in jaar T-1 i.v.m. de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire		
Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam		
<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G12A/03</i>		
€ 0		
Bestedingen overige voorzieningen (jaar T) Gemeente	Baten overige voorzieningen (jaar T) (exclusief Rijk) Gemeente	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)
<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: G13/05</i>
€ 0	€ 0	Nee

SZW	G13A	Onderwijsroute_ totalen 2023	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Bestedingen onderwijsroute (jaar T-1)
			Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam
		Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G13B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G13)	Aard controle n.v.t. Indicator: G13A/01	Aard controle R Indicator: G13A/02
			1 061949 Gemeente Waadhoeke	€ 4.198
VWS	H4	Regeling specifieke uitkering stimulering sport 2024-2025	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T)	Totale werkelijke berekende uitkering
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/02
			€ 198.448	€ 532.193
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende uitkering per project (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: H4/03	Aard controle n.v.t. Indicator: H4/04
			1 Taakveld 5.2 + GRBKnrs 6.520.001 t/m 6.520.040	€ 397.177
			2 Onderhoudsvoorzieningen (gebouwen en sportvelden)	€ 125.104
			100 Tractie sportvelden	€ 9.912
VWS	H12	Regeling specifieke uitkering lokale preventieakkoorden of preventieaanpakken	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)
			Aard controle R Indicator: H12/01	Aard controle R Indicator: H12/02
			€ 0	€ 82.382
VWS	H30	Specifieke uitkering versterking voor sport en bewegen, gezondheidsbevordering, cultuurparticipatie en de sociale basis 2023-2026	Naam onderdeel	Totaalbedrag (jaar T) toegekend per onderdeel
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/01	Aard controle n.v.t. Indicator: H30/02
			1 Lokaal Sportakkoord	€ 39.363
			2 Brede regeling combinatiefuncties	€ 269.487
			3 Terugdringen Gezondheidsachterstanden	€ 60.559
			4 Kansrijke Start	€ 48.447
			5 Mentale Gezondheid	€ 15.140
			6 Aanpak overgewicht en obesitas	€ 52.989
			7 Valpreventie	€ 143.827
			8 Leefomgeving	€ 30.279
			9 OKO & Vroegsignalering alcoholproblematiek	€ 7.570
			10 Versterken sociale basis	€ 109.006
			11 Mantelzorg	€ 30.279
			12 Eén tegen eenzaamheid	€ 30.279
			13 Welzijn op recept	€ 28.765
			14 Versterking kennis- en adviesfunctie GGD	€ 7.570
			15 Coördinatiekosten regionale aanpak	€ 22.104
			Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. Indicator: H30/07	
			Nee	

Baten onderwijsroute (jaar T-1) (exclusief Rijk)	Bestedingen overige voorzieningen (jaar T-1)	Baten overige voorzieningen (jaar T-1) (exclusief Rijk)	
Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	Inclusief geldstroom naar openbaar lichaam	
<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13A/03</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13A/04</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: G13A/05</i>	
€ 0	€ 0	€ 0	
Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Onroerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 18% (jaar T) Dienstverlening door derden	Toelichting
<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/05</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/06</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H4/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H4/08</i>
€ 397.177	€ 0	€ 0	
€ 125.104	€ 0	€ 0	
€ 0	€ 9.912	€ 0	
Is voldaan aan de uitvoering van het lokale preventieakkoord of aanpak? (Ja/Nee)			
<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H12/03</i>			
Ja			
Besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T) per onderdeel	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) per onderdeel	Voldaan aan afspraken in akkoorden (Ja/ Nee/ n.v.t.)?	Meegewerkt aan de monitoring (Ja/Nee/ n.v.t.)?
<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: H30/03</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/04</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/05</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: H30/06</i>
€ 40.617	€ 72.564	Ja	N.v.t.
€ 269.488	€ 529.639	Ja	N.v.t.
€ 67.241	€ 97.580	Ja	N.v.t.
€ 40.497	€ 84.098	Ja	N.v.t.
€ 11.465	€ 31.812	Ja	N.v.t.
€ 46.342	€ 91.702	Ja	N.v.t.
€ 86.188	€ 145.156	Ja	N.v.t.
€ 1.878	€ 17.583	Ja	N.v.t.
€ 2.860	€ 5.116	Ja	N.v.t.
€ 114.886	€ 220.981	Ja	N.v.t.
€ 18.018	€ 47.085	Ja	N.v.t.
€ 29.067	€ 58.134	Ja	N.v.t.
€ 0	€ 17.109	Ja	N.v.t.
€ 7.267	€ 14.534	Ja	N.v.t.
€ 24.035	€ 29.535	Ja	N.v.t.

VWS	H35B	Specifieke uitkering IZA-doelen 2023-2026 (SiSa tussen medeoverheden)	Hieronder per regel één code selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die medeoverheid invullen <i>Aard controle n.v.t. Indicator: H35B/01</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: H35B/02</i>
			1 060090 Gemeente Smallerland	€ 110.534
VRO	J9	Specifieke uitkering woningbouwimpuls Tranche 1 t/m 6 Gemeenten	Projectnaam/nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/01</i>	Aantal woningen waarvan bouw is gestart in (jaar T) komt overeen met fasering uit de projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/02</i>
			1 Sint Annaparochie - Zuidwest	Nee
			Kopie projectnaam/nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/07</i>	Uitvoering WBI-maatregelen verloopt conform fasering projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/08</i>
			1 Sint Annaparochie - Zuidwest	Nee
			Kopie projectnaam/nummer <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/13</i>	Prijscategorieën woningen komen overeen met projectaanvraag (Ja/Nee) - bij Nee is indicator 15 verplicht <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/14</i>
			1 Sint Annaparochie - Zuidwest	Nee
VRO	J32	Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen Gemeenten	Beschikingsnummer /naam <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J32/01</i>	Besteding (jaar T) <i>Aard controle R Indicator: J32/02</i>
			1 SUVIS21-2-03062132	€ 17.101
			2 SUVIS21-2-03062148	€ 30.754
			Kopie Beschikingsnummer/Naam <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J32/07</i>	Zijn de begrotingsposten waarvoor een uitkering is aangevraagd uitgevoerd? (Ja/Nee/N.v.t.) <i>Aard controle D2 Indicator: J32/08</i>
			1 SUVIS21-2-03062132	Nee
			2 SUVIS21-2-03062148	Nee
VRO	J55	Aanpak energiearmoede	Het aantal huishoudens in huurwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/01</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 01 gemoede kosten <i>Aard controle R Indicator: J55/02</i>
			224	€ 108.305
			Het aantal huishoudens dat ondersteuning –bijvoorbeeld via advies aan huis- heeft gekregen in de vorm van advies over vermindering van het energiegebruik voor zijn specifieke woningen waar de bewoner direct zijn/haar energieverbruik mee heeft kunnen verminderen. <i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/07</i>	Besteding (jaar T) van de onder indicator 07 gemoede kosten <i>Aard controle R Indicator: J55/08</i>
			342	€ 61.956

Afgesproken datum van start bouw van de eerste woning uit de projectaanvraag binnen 3 jaar na toekenning gehaald? (Ja/Nee)	Aantal woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal betaalbare woningen waarvan de bouw gestart is cumulatief (t/m jaar T)	Aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T)
<i>Aard controle D1 Indicator: J9/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/06</i>
Nee	0	0	0
Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Opbrengsten (jaar T)	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T)
<i>Aard controle R Indicator: J9/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/10</i>	<i>Aard controle R Indicator: J9/11</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/12</i>
€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
Toelichting afwijking(en)	Eindverantwoording/ project afgerond (ja/nee)		
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/15</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J9/16</i>		
	Nee		
Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 december 2023 (Ja/Nee)	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld)	Eindverantwoording (Ja/Nee)
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J32/03</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: J32/04</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J32/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J32/06</i>
€ 0	Ja		Ja
€ 0	Ja		Ja
Toelichting (verplicht als bij indicator 08 nee is ingevuld)			
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J32/09</i>			
Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 01 gemoeide kosten	Het aantal huishoudens in koopwoningen aan wie energiebesparende voorzieningen zijn verstrekt die kunnen leiden tot vermindering van energiegebruik/de energierekening	Besteding (jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 04 gemoeide kosten
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J55/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/06</i>
€ 185.020	118	€ 60.670	€ 3.287
Cumulatieve besteding (t/m jaar T) van de onder indicator 07 gemoeide kosten			
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J55/09</i>			
€ 272.777			

			Het aantal kleine gasbesparende maatregelen (w.o. radiatorfolie en tochtstrips)	Het aantal kleine elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. LED-lampen)
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/10</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J55/11</i>
			226	62
VRO	J94	Regeling houdende regels verstrekking specifieke uitkering aan gemeenten verduurzaming [...] van eigenaars, woonverenigingen en wooncoöperaties	Beschikkingnummer	Besteding (jaar T), in C94/06 t/m C94/08 opgesplitst
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J94/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J94/02</i>
			1 LA/23-03527986	€ 0
			Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is ten behoeve van uitvoering als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel b	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan die energiebesparende isolatiemaatregelen, eventueel in samenhang met energiezuinige ventilatiemaatregelen.
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J94/07</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J94/08</i>
			1 € 0	€ 0
VRO	J96	Regiodeals 4e tranche	Naam actielijn/ programmaliijn/ pijler	Besteding per actielijn/ programmaliijn/ pijler (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J96/01</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J96/02</i>
			1 Pijler 1: Vitale Economie	€ 41.100
			2 Pijler 2: Kwaliteit van Leven	€ 0
			3 Pijler 3: Natuurlijk in balans	€ 0
			Kopie Naam actielijn/ programmaliijn/ pijler	Totale cumulatieve besteding per actielijn/ programmaliijn/ pijler (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Inclusief uitvoering door derden
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J96/06</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J96/07</i>
			1 Pijler 1: Vitale Economie	€ 0
			2 Pijler 2: Kwaliteit van Leven	€ 0
			3 Pijler 3: Natuurlijk in balans	€ 0
			Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Cumulatieve besteding uitvoeringskosten zijnde kosten ten behoeve van Voorbereiding, Administratie en Toezicht (VAT-kosten) (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen
			<i>Aard controle n.v.t.</i> <i>Indicator: J96/10</i>	<i>Aard controle R</i> <i>Indicator: J96/11</i>
			Nee	€ 263.726

Het aantal grote(re) gasbesparende maatregelen (w.o. dakisolatie, vloerisolatie, spouwmuurisolatie etc.)	Het aantal grote(re) elektriciteitsbesparende maatregelen (w.o. vervangen koelkasten, wasmachines etc.)	Het aantal gegeven adviezen met directe verlaging energieverbruik/energierekening tot gevolg.	Het aantal overige energierekening verlagende maatregelen	
Aard controle n.v.t. Indicator: J55/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/13	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/14	Aard controle n.v.t. Indicator: J55/15	
0	198	332	220	
Het totaal aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen dat voldoet aan artikel 6, eerste lid, onderdeel a	Het aantal woningen waar maatregelen zijn getroffen met een WOZ-waarde boven het gemeentelijk gemiddelde (peildatum 2022) of een WOZ-waarde van € 429.300	Bedrag dat van de vijfde kolom van bijlage III besteed is aan doe-het-zelfmaatregelen, inclusief activiteiten als bedoeld in artikel 2, derde lid (zoals ondersteuning vanuit gemeente) (alleen van toepassing voor tranche 2).	Bedrag dat vanuit de specifieke uitkering besteed is aan gerichte ondersteuning en/of het bedrag waarvoor derden met de benodigde expertise zijn ingeschakeld als bedoeld in artikel 2, derde lid, onderdeel a	
Aard controle D1 Indicator: J94/03	Aard controle D1 Indicator: J94/04	Aard controle R Indicator: J94/05	Aard controle R Indicator: J94/06	
0	0	€ 0	€ 0	
Eindverantwoording (ja/nee)				
Aard controle n.v.t. Indicator: J94/09				
Nee				
Besteding regionale financiering (jaar T) per actielijn/ programmaliijn/ pijler.	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van Rijksmiddelen per actielijn actielijn/ programmaliijn /pijler.	Correctie indicator jaar T- 1 ten laste van regionale financiering per actielijn actielijn/ programmaliijn /pijler.		
Zelfstandige uitvoering (excl. SiSa tussen medeoverheden)	Aard controle R Indicator: J96/03	Aard controle R Indicator: J96/04		Aard controle R Indicator: J96/05
€ 58				
€ 0				
€ 0				
Totale cumulatieve besteding regionale financiering (t/m jaar T) per actielijn/ programmaliijn/ pijler.	Toelichting			
Inclusief uitvoering door derden				
Aard controle n.v.t. Indicator: J96/08				
€ 0				
€ 0				
€ 0				
Totale compensabele BTW (t/m jaar T) deel rijksbijdrage	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
Aard controle R Indicator: J96/12	Aard controle n.v.t. Indicator: J96/13			
€ 0	Nee			

VRO	J109	Meerjarig regeling specifieke uitkering herstructurering volkshuisvesting	Plan/projectnaam	Aantal woningen waarvan de herstructurering is gestart (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J109/01	Aard controle n.v.t. Indicator: J109/02
			1 project Bildtdijken	1
			Kopie plan/projectnaam	Cofinanciering (jaar T) per project
VRO	J117B	Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren	Aard controle n.v.t. Indicator: J109/07	Aard controle R Indicator: J109/08
			1 project Bildtdijken	€ 58.688
			Hieronder per regel één provincie(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die provincie invullen	Besteding (jaar T)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J117B/01	Aard controle R Indicator: J117B/02
VRO	J117B	Regeling specifieke uitkering versnelling natuurinclusief isoleren	030002 Provincie Friesland	€ 0
			Kopie provinciecode	Status SMP (nog niet gestart/in ontwikkeling/afgerond)
			Aard controle n.v.t. Indicator: J117B/04	Aard controle D2 Indicator: J117B/05
			030002 Provincie Friesland	in ontwikkeling
KGG	K28	Tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid	Besteding apparaatskosten (jaar T) : salarissen en sociale lasten voor ambtelijk personeel	Besteding apparaatskosten (jaar T): kosten voor ingeleend personeel
			Aard controle R Indicator: K28/01	Aard controle R Indicator: K28/02
			€ 362.371	€ 33.375
			Eindverantwoording (Ja/Nee)	
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	Aard controle n.v.t. Indicator: K28/07	
			Nee	
			Vul in totaal te ontvangen normbedrag per gerealiseerde gemeentelijke plek per dag (GOO) (jaar T)	Vul in verschil bij hogere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst van M16/01 (jaar T) - uitzonderingsbepaling (GOO)
			Aard controle R Indicator: M16/01	Aard controle R Indicator: M16/02
AenM	M16	Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne	€ 5.679.588	€ 395.492
			Totaal bedrag vorderingen (/ onrechtmatig uitgekeerde) verstrekkingen GOO en POO (jaar T)	Totaal te ontvangen normbedrag uitvoeringskosten per geregistreerde persoon waaraan in een maand een verstrekking is gedaan (POO) (jaar T)
			Aard controle R Indicator: M16/07	Aard controle R Indicator: M16/08
			€ 0	€ 0

Aantal woningen waarvan de herstructurering is gestart cumulatief (t/m jaar T)	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureerde woningen cumulatief (t/m jaar T)	Besteding (jaar T) per project ten laste van rijksmiddelen – zelfstandige uitvoering	Correctie besteding (jaar T-1) imv aan medeoverheden overgeboekte middelen
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J109/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J109/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: J109/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: J109/06</i>
1	1	€ 136.938	€ 0
Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per project	Zelfstandige uitvoering (ja/nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J109/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J109/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J109/11</i>	
€ 58.688	Nee	Nee	
Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T)			
<i>Aard controle R Indicator: J117B/03</i>			
€ 0			
Gebruik van pre-SMP (Ja/Nee)	Verwachte opleverdatum SMP(dd/mm/jj)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
<i>Aard controle D2 Indicator: J117B/06</i>	<i>Aard controle D2 Indicator: J117B/07</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: J117B/08</i>	
Nee		Nee	
Besteding apparaatskosten (jaar T): overige goederen en diensten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) apparaatskosten	Besteding (jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) overige kosten gerelateerd aan apparaatskosten
<i>Aard controle R Indicator: K28/03</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: K28/05</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: K28/06</i>
€ 70.135	€ 827.286	€ 214.021	€ 214.021
Vul in vrijwillige teruggave bij lagere werkelijke bestedingen ten opzichte van de uitkomst onder M16/01 (jaar T) – uitzonderingsbepaling (GOO)	Besteding (jaar T) tbv de transitie - uitgezonderd uitvoeringskosten	Besteding (jaar T) van uitvoering ten behoeve van de transitie	Besteding (jaar T) uitgekeerde verstrekkingen (GOO en POO)
<i>Aard controle n.v.t. Indicator: M16/03</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/04</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/05</i>	<i>Aard controle R Indicator: M16/06</i>
	€ 2.380.355	€ 0	€ 83.906
Totaal bedrag ontvangen eigen bijdrage van ontheemden GOO (jaar T)	Berekening totale besteding (jaar T) Som indicatoren 01/02/04/05/06/07/08 verminderd met 09	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	
<i>Aard controle R Indicator: M16/09</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: M16/10</i>	<i>Aard controle n.v.t. Indicator: M16/11</i>	
€ 0	€ 8.539.341	€ 18.642.712	

Overzicht taakvelden

Alle bedragen in de onderstaande tabel zijn x € 1.

Activiteitenrealisatie naar taakvelden

Taakveld	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
0.1	Bestuur	-4.011.687	245.541	-3.766.145
0.2	Burgerzaken	-1.687.211	920.918	-766.293
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	-810.081	347.027	-463.054
0.4	Overhead	-16.934.212	306.985	-16.627.227
0.5	Treasury	729.503	2.073.980	2.803.483
0.61	OZB woningen	-640.812	6.282.743	5.641.931
0.62	OZB niet-woningen	0	2.941.678	2.941.678
0.63	Parkeerbelasting	0	449.246	449.246
0.64	Belastingen overig	0	117.487	117.487
0.7	Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	112.009.675	112.009.675
0.8	Overige baten en lasten	5.533	1.648	7.181
0.9	Vennootschapsbelasting (VpB)	-836	0	-836
0.10	Mutaties reserves	-33.278.744	34.438.274	1.159.530
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	-3.668.643	32.593	-3.636.051
1.2	Openbare orde en veiligheid	-1.869.690	261.076	-1.608.614
2.1	Verkeer en vervoer	-8.739.058	342.316	-8.396.743
2.2	Parkeren	-329.198	17.924	-311.274
2.3	Recreatieve havens	-134.545	91.861	-42.684
2.4	Economische havens en waterwegen	-591.272	585.746	-5.526
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	-1.680.212	1.368.366	-311.846
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	-51.618	14.067	-37.551
3.4	Economische promotie	-1.620.812	118.535	-1.502.276
4.1	Openbaar basisonderwijs	-536.966	996	-535.970
4.2	Onderwijshuisvesting	-4.324.551	307.230	-4.017.322
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-2.978.323	1.337.636	-1.640.686
5.1	Sportbeleid en activering	-2.001.186	453.714	-1.547.472
5.2	Sportaccommodaties	-5.106.284	681.569	-4.424.715
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	-1.884.884	128.100	-1.756.785
5.4	Musea	-686.507	83.368	-603.138

Taakveld	Omschrijving	Lasten	Baten	Saldo
5.5	Cultureel erfgoed	-320.614	7.902	-312.712
5.6	Media	-1.263.458	147.506	-1.115.952
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	-5.149.948	75.367	-5.074.580
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	-9.852.168	6.840.501	-3.011.667
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	-956.494	520.715	-435.779
6.3	Inkomensregelingen	-23.704.027	17.343.789	-6.360.238
6.4	WSW en beschut werk	-7.408.145	0	-7.408.145
6.5	Arbeidsparticipatie	-1.567.320	107.619	-1.459.701
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	-3.359.357	100.777	-3.258.580
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	-1.101.031	26.236	-1.074.795
6.71A	Hulp bij het huishouden (WMO)	-5.979.482	105.353	-5.874.129
6.71B	Begeleiding (WMO)	-2.932.959	0	-2.932.959
6.71C	Dagbesteding (WMO)	-1.472.430	0	-1.472.430
6.71D	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	373.720	373.720
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	-2.037.435	41.426	-1.996.010
6.72D	Jeugdhulp zonder verblijf overig	-11.264.248	0	-11.264.248
6.73A	Pleegzorg	-1.145.445	0	-1.145.445
6.73C	Jeugdhulp met verblijf overig	-4.826.617	0	-4.826.617
6.74A	Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	-366.008	0	-366.008
6.74B	Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	-339.243	0	-339.243
6.81A	Beschermde wonen (WMO)	-41.083	865.457	824.374
6.81B	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	-494.283	7.860	-486.423
6.82A	Jeugdbescherming	-1.298.497	0	-1.298.497
6.82B	Jeugdreclassering	-145.000	0	-145.000
7.1	Volksgezondheid	-3.198.563	476.751	-2.721.812
7.2	Riolering	-4.472.906	6.669.476	2.196.570
7.3	Afval	-5.292.095	6.435.476	1.143.381
7.4	Milieubeheer	-2.762.883	496.030	-2.266.854
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	-605.347	510.131	-95.216
8.1	Ruimte en leefomgeving	-1.157.531	70.846	-1.086.685
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-693.726	916.267	222.541
8.3	Wonen en bouwen	-5.006.816	1.686.069	-3.320.748
Totaal		-203.047.456	209.785.571	6.738.116

Activiteitenrealisatie naar programma's

Programma	Lasten	Baten	Saldo
Programma 1 Bestuur en Ondersteuning	-5.698.898	1.166.459	-4.532.439
Programma 2 Veiligheid	-5.538.333	293.669	-5.244.664
Programma 3 Verkeer, Vervoer en Waterstaat	-9.794.073	1.037.846	-8.756.227
Programma 4 Economie	-3.352.641	1.500.968	-1.851.674
Programma 5 Onderwijs	-7.839.840	1.645.862	-6.193.978
Programma 6 Sport, Cultuur en Recreatie	-16.412.881	1.577.526	-14.835.354
Programma 7 Sociaal Domein	-80.291.273	26.333.453	-53.957.820
Programma 8 Volksgezondheid en Milieu	-16.331.794	14.587.863	-1.743.930
Programma 9 Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Stedelijke Vernieuwing	-6.858.074	2.673.182	-4.184.892
Algemene Dekkingsmiddelen	-50.929.649	158.968.743	108.039.094
Totaal	-203.047.456	209.785.571	6.738.116

Mutaties in de reserves en voorzieningen

Mutaties in de reserves

Bedragen x € 1	Beginstand	-	+	Eindstand
		Toevoeging	Onttrekking	
<i>Algemene reserve</i>	16.097.194	11.979.051	11.365.000	16.711.245
Gevolgen incidentele wensen conform kadernota 2024-2027		7.500.000		
Gevolgen incidentele wensen conform kadernota 2024-2027			7.144.000	
Gevolgen autonome ontwikkelingen			360.000	
Gevolgen collegeprogramma			875.000	
(1.04) Septembercirculaire 2023		534.179		
(1.05) Decembercirculaire 2023		359.097		
(4.03) Renovatie sportvelden			1.375.000	
(6.05) Resultaatbestemming Jaarstukken 2023		3.232.256		
(7.01) Actualisatie reserves		353.519		
(8.01) Stichting Campus Middelsee			720.000	
(8.06) Subsidie Sportbedrijf Waadhoeke			171.000	
(8.12) Minder meerkosten jeugdwet			260.000	
(8.15) Aankoop zwembad Bloemketerp			460.000	
<i>Verbouw Martenahuis tot museum</i>	114.940			76.626
Kosten verbouw Martenahuis tot museum			38.314	
<i>Reserve sportvelden H. v. Saxenlaan</i>	360.906			288.724
Beschikking ter dekking van de kapitaallasten			72.182	
<i>Reserve kunstgrasvelden Sexbierum</i>	187.920			176.866
Beschikking ter dekking van de kapitaallasten			11.054	
<i>Reserve Wegen</i>	151.983			0
Betreft resultaat actualisatie reserves (Berap I)			151.983	
<i>Reserve huisvesting Waadhoeke</i>	1.746.978			1.696.978
betreft kapitaallasten huisvesting Franeker			50.000	
<i>Reserve nieuwbouw gymlokaal SJP</i>	367.595			351.612
Beschikking ter dekking van de kapitaallasten			15.983	
<i>Reserve huisvesting onderwijs</i>	40.507			38.580
Beschikking ter dekking van de kapitaallasten			1.927	
<i>Bestemmingsreserve sporthal</i>	217.573			198.375
Beschikking ter dekking van de kapitaallasten			19.198	
<i>Reserve dekking kapitaallasten sportvelden sc Berlikum</i>	228.083			201.017
Beschikking ter dekking van de kapitaallasten			27.066	
<i>Reserve Bochtverbreding</i>	1.950.974			1.950.974
Geen mutaties			0	
<i>Reserve Dorpen en Wijken</i>	1.161.474			603.342
1.02 Dorpen en wijken			300.000	
Resultaat 2024			43.132	
11.16 Correcties en verschuivingen			215.000	

Bedragen x € 1	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
<i>Bestemmingsreserve eenmalige wensen</i>	0			893.929
Conform primitieve begroting		938.000		
(2.01) Reserve Jaarovergang		100.000		
(1.14) Pilot sport en cultuur			125.000	
Resultaat Pilot sport en cultuur			19.071	
<i>Bestemmingsreserve beheerplannen</i>	122.116			122.116
Geen mutaties			0	
<i>Egalisatie vervangingskosten OV</i>	1.013.382			847.031
11.11 Begrotingsrechtmatigheid			84.000	
Toevoeging i.v.m. lagere uitgaven OV			82.351	
<i>Bestemmingsreserve noodfonds energiemaatregelen en impuls cultuurveld</i>	1.041.289			873.654
(3.07) Subsidieregelening verduurzaming MV sport en cultuur			175.000	
Resultaat 2024			-7.365	
<i>Egalisatiereserve speeltoestellen</i>	0			66.500
(9.01) Instelling egalisatiereserve speeltoestellen		52.500		
11.11 Begrotingsrechtmatigheid		14.000		
<i>Grondexploitatie</i>	1.125.335			1.007.648
(11.10) Actualisatie grondexploitaties		479.967	578.582	
Correctie winstneming Minnertsga 2e fase		-19.072		
<i>SDV/ISV eigen middelen</i>	3.957.395			2.750.820
(10.01) Berap II 2024			650.000	
Resultaat 2024 S&D projecten			556.575	
<i>Bildts Investeringsfonds</i>	11.215			0
Betreft resultaat actualisatie reserves (Berap I)			11.215	
<i>Reserve jaarovergang</i>	5.789.546			6.710.773
Toevoeging reserve jaarovergang 2024		6.710.773		
Vrijval reserve jaarovergang 2023			5.789.546	
<i>Reserve dorpenvisie</i>	37.017			37.017
Geen mutaties			0	
<i>Reserve sociaal domein</i>	4.386.495			3.629.783
(5.02) Projectplan de Groeituin			150.000	
(6.05) Resultaatbestemming Jaarstukken 2023		400.000		
(8.14) Externe inzet woonzorgvisie			128.952	
(10.01) Berap II - saldo mutaties reserve SD		1.168.260	4.270.905	
(10.01) Saldo Berap II (deels)		1.500.000		
(11.15) Overheveling van onvoorzien met bestemming		724.885		
<i>Reserve Kermis Meertalighyd</i>	11.346	0	0	0
Betreft resultaat actualisatie reserves (Berap I)			11.346	
<i>Reserve OBS-groepafhankelijk Winsum</i>	62.951			0
Betreft resultaat actualisatie reserves (Berap I)			62.951	
<i>Reserve gemeente garantstellingen</i>	106.609	0	0	0
Betreft resultaat actualisatie reserves (Berap I)			106.609	
<i>Bestemmingsreserve opschonen vaarten</i>	9.415	0	0	0
Betreft resultaat actualisatie reserves (Berap I)			9.415	

Bedragen x € 1	Beginstand	Toevoeging	Onttrekking	Eindstand
<i>Reserve risico's dorpsherstel Bildtdijken</i> Geen mutaties	257.534	0	0	257.534
<i>Bestemmingsreserve IHP</i> (7.01) Berap I 2024	1.871.908	586.131	0	2.458.039
<i>Bestemmingsreserve Dienstverleningsfonds</i> (8.05) Programma dienstverlening	438.000		330.000	108.000
<i>Bestemmingsreserve Ontwikkellijnen</i> (6.01) Leader 2024-2027 (6.07) Subsidiering herinrichting Stateterrein Groo (6.09) Subsidiering stichting herstel dorpen en Bil (8.20) Correcties en verschuivingen - Instelling Bestemmingsreserve Regiodeal (8.10) Projectvoorstellen Programmalijn 1 Regiodeal Conform primitieve begroting	4.113.000	1.778.000	46.705 50.000 58.688 3.648.752 378.348	1.708.507
<i>Reserve Stationsgebied Franeker</i> Resultaat 2024 (10.01) Berap II 2024	1.194.785		32.790 50.000	1.111.995
<i>Reserve GO Franeker - Harlingen</i> Geen mutaties	623.922		0	623.922
<i>Bestemmingsreserve Omgevingswet</i> (1.03) Begrotingswijziging 2024 FUMO (6.05) Resultaatbestemming Jaarstukken 2023 Resultaat 2024	810.055	428.454 74.043	79.632	1.232.920
<i>Bestemmingsreserve Toezeggingen Dorpen</i> (11.16) Correcties en verschuivingen	657.190	215.000		872.190
<i>Bestemmingsreserve Op paad lâns it Waad</i> Geen mutaties	250.000			250.000
<i>Bestemmingsreserve Impuls Woningmarkt</i> (1.16) Wijzigingen in de personeelsbegroting (11.03) Budget woonbehoeftenonderzoek	335.839		139.357 45.000	151.482
Bestemmingsreserve verduurzamen gemeentegebouwen Conform primitieve begroting	0	2.500.000		2.500.000
<i>Bestemmingsreserve Regiodeal</i> (8.20) Correcties en verschuivingen - Instelling Bestemmingsreserve Regiodeal (11.06) Dijk van een Wijf	0	3.648.752	39.000	3.609.752
<i>Bestemmingsreserve Ecologisch bermbeheer en biodiversiteit</i> Geen mutaties	570.000			570.000
<i>Bestemmingsreserve Duurzaam wonen</i> Geen mutaties	250.000			250.000
Totaal mutaties in de reserves	51.672.472	33.278.744	30.013.264	54.937.952

Hierna volgt een toelichting op het ontstaan, doel en de mutaties in de reserves.

Algemene reserve

De algemene reserve heeft geen bepaalde bestemming. Zij dient als weerstandsvermogen en voor het opvangen van eventuele toekomstige onvoorziene tekorten op de begroting en/of rekening. Bij het bepalen van de hoogte van de aan te houden reserve dient dan ook rekening gehouden te worden met de mogelijke risico's die de gemeente loopt. In de nota reserves en voorzieningen heeft de Raad bepaald dat de hoogte van de algemene reserve afhankelijk is van de financiële risico's. Deze worden jaarlijks bepaald in de programmabegroting.

Reserves ter dekking van kapitaallasten van in het verleden gedane investeringen:

- Verbouw Martenahuis tot museum
- Aanleg sportvelden H. van Saxenlaan
- Aanleg kunstgrasvelden Sexbierum
- Huisvesting Waadhoeke
- Nieuwbouw gymlokaal St-Jacobiparochie
- Huisvesting onderwijs vm. het Bildt
- Regeling binnenklimaat basisonderwijs vm. het Bildt
- Aankoop c.a. sporthal Schatzenburg
- Aanleg/renovatie sportvelden sc Berlikum

Reserve Bochtverbreding

Deze reserve is in 2016 ingesteld voor de toekomstige bochtverbreding van het Van Harinxmakanaal.

Reserve Dorpen en Wijken

Deze reserve is in 2018 ingesteld en vanuit de Algemene reserve gevoed met 1,2 miljoen. In de jaren 2019 t/m 2022 is er jaarlijks € 300.000 beschikbaar gesteld voor bestedingen. De onttrekking is ter dekking van de realisatie in het kalenderjaar.

Bestemmingsreserve beheerplannen

Deze reserve is in 2019 ingesteld om de middelen voor onderhoud kapitaalgoederen te behouden wanneer er geen actueel beheerplan meer was en daarom voorziening moest vrijvallen. Ultimo 2023 resteert er nog een bedrag van € 122.116 voor onderhoud speelplaatsen. In 2024 zijn er geen uitgaven geweest ten laste van genoemde reserve.

Reserve egalisatie vervangingskosten OV (openbare verlichting)

Deze reserve is in 2019 ingesteld met als doel de jaarlijkse schommelende kosten voor vervanging van armaturen en lichtmasten te egaliseren. In de begroting is een jaarlijks gelijkblijvend budget van € 223.000 opgenomen. Het saldo van dit budget wordt verrekend met deze reserve.

Bestemmingsreserve noodfonds energiemaatregelen en impuls cultuurveld

Op 21 mei 2024 heeft het college een besluit genomen om de reserves te actualiseren.

Er is besloten om de financiële en tekstuele gevolgen van de actualisatie van de reserves Waadhoeke 2024 te verwerken in de Berap I. Onderdeel van deze actualisatie van de reserves is om het saldo van de bestemmingsreserve Corona over te hevelen naar of om te zetten in een nieuwe "Bestemmingsreserve noodfonds energiemaatregelen en impuls cultuurveld".

Het resterende saldo van de bestemmingsreserve noodfonds energiemaatregelen en impuls cultuurveld is per 01-01-2024 € 1.041.289. Het saldo bestaat uit drie gebieden waar nog uitgaven worden verwacht:

- Jeugdproblematiek: € 1.847;
- Cultuur: € 332.000 (zie raadsmemo 6/11/2023 inzake cultuur);
- Noodfonds voor ondersteunende maatregelen op het gebied van energiearmoede: € 707.442.

Conform het besluit van de raad op 21/12/2023 is € 350.000 bestemd voor verduurzaming maatschappelijk vastgoed. Hiervan is € 175.000 beschikbaar gesteld voor de subsidieregeling maatschappelijk vastgoed.

Reserve Grondexploitatie

Buffer ten behoeve van toekomstige verliesgevende complexen. Zie voor toelichting op de mutaties paragraaf Grondbeleid.

SDV/ISV eigen middelen

De reserve is ingesteld om gelden van SDV/ISV projecten die betrekking hebben op meerdere jaren te beheren. De onttrekking werd gebaseerd op de projectplannen en berap's en is uiteindelijk bijgesteld aan de werkelijke realisatie van inkomsten en uitgaven. Deze lopen door in 2024.

Bildts Investeringsfonds

Op 21 mei 2024 heeft het college een besluit genomen om de reserves te actualiseren.

Er is besloten om de financiële en tekstuele gevolgen van de actualisatie van de reserves Waadhoeke 2024 te verwerken in de Berap I. Onderdeel van de notitie actualisatie reserves was om het Bildts Investeringsfonds op te heffen en vrij te laten vallen.

Reserve jaarovergang

Doel van de reserve is om niet bestede budgetten beschikbaar houden. De reserve wordt gevuld middels een begrotingswijziging in december (laatste maand kalenderjaar). In januari daaropvolgend vallen de budgetten weer vrij ten gunste van de exploitatie.

Reserve dorpenvisie

Reserve vanuit voormalig Franekeradeel voor het dekken van de toegezegde bijdragen voor wensen van dorpen die buiten het normale onderhoudsbudget vielen.

Reserve sociaal domein

Deze reserve is om toekomstige schommelingen in het sociale domein op te vangen.

Reserve breedtesport

Deze reserve is in 2017 ingesteld voor de toekomstige kosten breedtesport Waadhoeke.

Reserve Kemissie Meertalighyd

Op 21 mei 2024 heeft het college een besluit genomen om de reserves te actualiseren.

Er is besloten om de financiële en tekstuele gevolgen van de actualisatie van de reserves Waadhoeke 2024 te verwerken in de Berap I. Onderdeel van de notitie actualisatie reserves was om de reserve Kemissie Meertalighyd op te heffen en vrij te laten vallen.

Reserve OBS groeps-afhankelijk Winsum

Op 21 mei 2024 heeft het college een besluit genomen om de reserves te actualiseren.

Er is besloten om de financiële en tekstuele gevolgen van de actualisatie van de reserves Waadhoeke 2024 te verwerken in de Berap I. Onderdeel van de notitie actualisatie reserves was om de reserve OBS groeps-afhankelijk Winsum op te heffen en vrij te laten vallen.

Reserve gemeentelijke garantstellingen (algemeen)

Op 21 mei 2024 heeft het college een besluit genomen om de reserves te actualiseren.

Er is besloten om de financiële en tekstuele gevolgen van de actualisatie van de reserves Waadhoeke 2024 te verwerken in de Berap I. Onderdeel van de notitie actualisatie reserves was om de reserve gemeentelijke garantstellingen (algemeen) op te heffen en vrij te laten vallen.

Bestemmingsreserve opschonen vaarten

Op 21 mei 2024 heeft het college een besluit genomen om de reserves te actualiseren.

Er is besloten om de financiële en tekstuele gevolgen van de actualisatie van de reserves Waadhoeke 2024 te verwerken in de Berap I. Onderdeel van de notitie actualisatie reserves was om de reserve opschonen vaarten op te heffen en vrij te laten vallen.

Reserve risico's dorpsherstel Bildtdijken

De raad heeft op 12 november 2015 besloten tot instellen van deze reserve. In 2024 zijn er geen mutaties geweest ten laste van deze reserve.

Bestemmingsreserve IHP

De raad heeft met het vaststellen van de begroting 2021 besloten deze bestemmingsreserve in te stellen voor het afdekken van de incidentele lasten die verbonden zijn met de nieuwbouw van scholen.

Bestemmingsreserve Dienstverleningsfonds

Deze bestemmingsreserve is ingesteld bij het vaststellen van de begroting 2021. De doelstelling van het dienstverleningsfonds is primair investeren in de verbetering van de dienstverlening ten behoeve van de gemeenschap van Waadhoeke. Onderlegger bij deze reserve is het 'spoorboek Dienstverlening & Informatiesamenleving 2021-2025'.

Bestemmingsreserve Ontwikkellijnen

Deze bestemmingsreserve is ingesteld bij het vaststellen van de begroting 2021 en wordt ook genoemd "ontwikkelfonds". De doelstelling van het ontwikkelfonds is primair investeren in de structuurversterking ten behoeve van het herstel van de coronacrisis en de gemeenschap van Waadhoeke. Er zijn strategische, structuurversterkende initiatieven nodig om te werken aan verbetering van werkgelegenheid, versterking van de toeristische en culturele infrastructuur, vitale en veerkrachtige dorpen en wijken en balans in de kernkwaliteiten van het landschap en een duurzame agrarische sector. Het budget van de Regiodeal is door de vaststelling van de actualisatie reserves gestort in een nieuwe "Bestemmingsreserve Regiodeal".

Bestemmingsreserve Regiodeal

Op 21 mei 2024 heeft het college een besluit genomen om de reserves te actualiseren.

Onderdeel van deze actualisatie reserves is om het budget voor de regiodeal op te splitsen, dit stond in de bestemmingsreserve ontwikkellijnen.

Er is besloten om de bestemmingsreserve ontwikkellijnen op te splitsen in een "Bestemmingsreserve regiodeal" en een "Bestemmingsreserve ontwikkellijnen".

Hiermee is de bekostiging van de regiodeal losgekoppeld van de ontwikkellijnen, wat voor de inzicht en verantwoording richting het rijk wenselijk is. Er is besloten om deze reden het bedrag van

€ 3.468.752 uit de bestemmingsreserve ontwikkellijnen te halen en toe te voegen aan de nieuw te vormen "Bestemmingsreserve regiodeal".

Reserve Stationsgebied Franeker

In Berap-I is aangegeven dat de investeringskredieten voor Waddenpoort afgesloten moeten worden. Omdat onderdelen van deze projecten nog uitgevoerd moeten worden heeft de raad op 25 november 2021 besloten om de nog resterende middelen in (nieuw in te stellen) bestemmingsreserves te storten. Dit in afwachting van besluitvorming over de uitvoering van deelprojecten en inzet van middelen.

Reserve GO Franeker - Harlingen

In Berap I 2021 was aangegeven dat de investeringskredieten voor Inrichtingsplan Franekeradeel-Harlingen afgesloten moesten worden. Omdat onderdelen van deze projecten nog uitgevoerd moeten worden stellen heeft de raad op 25 november 2021 besloten om de nog resterende middelen in (nieuw in te stellen) bestemmingsreserves te storten. Dit in afwachting van besluitvorming over de uitvoering van deelprojecten en inzet van middelen. In 2024 zijn er geen mutaties geweest ten laste van genoemde reserve.

Bestemmingsreserve Omgevingswet

De raad heeft op 23 december 2021 besloten deze reserve in te stellen. Op basis van het plan van aanpak voor de invoering van de Omgevingswet is er in totaliteit € 1,15 miljoen beschikbaar gesteld. In de begroting is uitgegaan van een gelijkmatig patroon in de uitgaven in de jaren 2019 t/m 2023 maar in de praktijk lopen de uitgaven hierop achter. Omdat de invoering ook doorloopt na 2023 (tot 2029) zullen de uitgaven ook meer uitgesmeerd (moeten) worden.

Bestemmingsreserve Toezeggingen Dorpen

De raad heeft op 23 december 2021 besloten deze reserve in te stellen om de beschikbaar gestelde en nog niet bestede bedragen mee te nemen naar komende jaren.

De stand van de Bestemmingsreserve Toezeggingen Dorpen per 31 december 2024 is € 872.190 gereserveerd voor MFA Menaam € 472.190, MFA Tzummarum € 300.000 en Dorp Tzummarum € 100.000. In kalenderjaar 2024 zijn er geen subsidies verstrekt.

Bestemmingsreserve Op paad lâns it Waad

De raad heeft op 23 december 2021 besloten deze reserve in te stellen om de beschikbaar gestelde en nog niet bestede € 250.000 mee te nemen naar komende jaren. Het project zal naar verwachting t/m 2027 lopen en wordt mee gefinancierd door derden.

Bestemmingsreserve impuls woningmarkt

In de raadsvergadering van 8 juli 2021 heeft de raad de motie Extra impuls woningmarkt aangenomen. Dientengevolge heeft de raad 3 maart 2022 een extra krediet van € 510.000 beschikbaar gesteld voor tijdelijke formatie op het gebied van wonen en ruimtelijke ordening. Deze middelen zijn gereserveerd in de Bestemmingsreserve impuls woningmarkt. In het kalenderjaar 2024 is er uitvoering gegeven aan deze motie middels een uitgaaf van € 184.357 ten laste van genoemde reserve.

Bestemmingsreserve Ecologisch bermbeheer en biodiversiteit

Bij de vaststelling van de begroting 2023 is de bestemmingsreserve ecologisch bermbeheer en biodiversiteit ingesteld. Er is € 760.000 toegevoegd aan genoemde reserve. In 2024 zijn er geen uitgaven geweest ten laste van genoemde reserve.

Bestemmingreserve Duurzaam wonen

Bij de vaststelling van de begroting 2023 is de bestemmingsreserve duurzaam wonen ingesteld.

Er is € 750.000 toegevoegd aan genoemde reserve. In 2024 zijn er geen uitgaven geweest ten laste van genoemde reserve.

Mutaties in de voorzieningen

Voor wat betreft de toelichting aangaande de aard en reden van iedere voorziening kan worden verwezen naar de Nota reserves en voorzieningen 2021 Waadhoeke.

In onderstaand overzicht worden de mutaties op de betrokken voorzieningen toegelicht.

Bedragen x € 1	Beginstand	Vermeer- dering	Vermin- dering	Eindstand
<i>Voorziening pensioenverplichting</i>	4.262.680			4.612.715
Jaarlijkse dotatie		153.068		
Eenmalige dotatie		566.517		
Vrijval voorziening			95.000	
Penioenuitkeringen			274.549	
<i>3 WW jaar ambtenaren</i>	77.123			77.123
<i>Voorziening verlofsparen</i>	82.587			82.587
<i>Voorziening APPA ontslaguitkering</i>	115.606			46.690
Eenmalige dotatie		6.000		
Uitkeringen			74.916	
Vrijval voorziening				
<i>Voorziening toekomstige WW verplichtingen</i>	0			14.082
Eenmalige dotatie		37.638		
Uitkeringen			23.556	
<i>Voorziening regeling vervroegde uitdiensttreding</i>	0			13.864
Eenmalige dotatie		24.781		
Uitkeringen			10.917	
<i>Spaarvoorziening riolering</i>	13.682.187			15.351.593
Jaarlijks dotatie		2.090.107		
Groot onderhoud en vervanging riolering			420.701	
<i>Voorziening wegen</i>	5.018.875			3.470.479
Jaarlijks dotatie		533.848		
Groot onderhoud Wegen			2.082.244	
<i>Voorziening gebouwen</i>	2.909.027			3.100.081
Jaarlijks dotatie		494.612		
Groot onderhoud gebouwen			303.558	
<i>Voorziening civiele kunstwerken</i>	750.330			512.501
Jaarlijks dotatie		182.088		
Groot onderhoud civiele kunstwerken			419.916	
<i>Voorziening kademuren</i>	294.208			301.008
Jaarlijkse dotatie		6.800		
<i>Voorziening buitensportaccommodaties</i>	603.297			377.226
Jaarlijkse dotatie		254.453		
Groot onderhoud sportvelden			480.524	
<i>Voorziening baggeren</i>	82.242			260.079
Jaarlijkse dotatie		71.890		
Eenmalige dotatie		196.743		
Groot onderhoud waterwegen			90.797	

Bedragen x € 1	Beginstand	Vermeer-dering	Vermin-dering	Eindstand
<i>Voorz. afkoopsommen onderhoud grafstenen (HB)</i> Vrijval voorziening onderhoud grafstenen	15.901		895	15.006
<i>Voorziening afkoopsommen onderhoud begraafplaatsen (HB)</i> Dotatie ontvangen afkoopsommen Vrijval voorziening begraafplaatsen	900.960	81.400	91.720	890.640
<i>Voorziening afkoopsommen Onderhoud begraafplaatsen (FR)</i> Toevoeging afkoopsommen Vrijval ter dekking van onderhoudskosten	516.400	46.760	76.960	486.200
<i>Voorziening Sangers van den Biezenbosfonds</i>	49.630			49.630
<i>Voorziening rente Sangers van den Biezenbosfonds</i>	1.319			1.319
Totaal mutaties in de voorzieningen	29.362.372	4.746.705	4.446.255	29.662.822

Hierna volgt een toelichting op het ontstaan en het doel van de voorzieningen en bijzondere mutaties in 2024.

Pensioenvoorzieningen wethouders

De voorziening is gevormd om pensioenentoezeggingen aan (voormalige) wethouders of hun nabestaanden te kunnen voldoen. Op basis van de rekenrente en sterftcijfers wordt bepaald hoeveel geld er nodig is om de toegezegde pensioenen uit te kunnen keren. De rekenrente varieert doordat deze wordt vastgesteld op basis van de marktrente. Dit zorgt voor aanvullende dotaties en vrijval in de voorziening.

3 WW jaar ambtenaren

Alle medewerkers betalen vanaf 1 januari 2018 een kostendekkende werknemerspremie, waarmee gemeenten zelf het 3e jaar WW kunnen financieren. Dit ter reparatie van de verkorting van de opbouw en de maximale duur van de WW-uitkering per 1 januari 2016.

Voorziening verlofsparen

Medewerkers kunnen vanaf 1 januari 2022 bovenwettelijke vakantie-uren opzij zetten voor later.

Voorziening APPA ontslaguitkeringen

Voormalige wethouders komen in aanmerking voor een ontslaguitkering tot maximaal 3 jaar en 2 maanden vanaf mei 2022. De aan te houden voorziening is hierop gebaseerd en komt in 2025 te vervallen.

Voorziening toekomstige WW verplichtingen

Deze voorziening is 2024 gevormd voor verwachte toekomstige uitgaven voor werkloosheidsuitkeringen die de gemeente zou moeten betalen, omdat de gemeente eigenrisicodragend is voor de WW. Om aan de toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen is bij het vormen van de voorziening een bedrag van € 37.638 toegevoegd.

Voorziening regeling vervroegde uitdiensttreding

Deze voorziening is gevormd voor verwachte toekomstige uitgaven die voortvloeien uit afspraken over vervroegde uitstroom van medewerkers. Om aan de toekomstige verplichtingen te kunnen voldoen is bij het vormen van de voorziening een bedrag van € 24.781 toegevoegd.

Voorzieningen riolering

De voorziening is voor (vervangings)investeringen riolering om de lasten voor investeringen gelijkmatig te verdelen over meerdere begrotingsjaren. Er wordt jaarlijks gedoteerd aan deze voorziening om het vGRP 2020-2024 uit te kunnen voeren.

Voorziening Wegen

Deze voorziening is voor periodiek groot onderhoud van de wegen. In het beheerplan Wegen 2023-2026 is omschreven welk onderhoud de komende jaren nodig is.

Voorziening gebouwen

Deze voorziening is voor periodiek groot onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen. In het beheerplan Gebouwen 2023-2032 is omschreven welk onderhoud de komende jaren nodig is.

Voorziening Civiele kunstwerken

Deze voorziening is voor periodiek groot onderhoud van de civiele kunstwerken, zoals bruggen. In het beheerplan Civiele Kunstwerken 2023-2026 is omschreven welk onderhoud de komende jaren nodig is.

Voorziening Kademuren

De voorziening is voor gevormd om de lasten voor groot onderhoud kademuren gelijkmatig te verdelen over meerdere begrotingsjaren.

Voorziening buitensportaccommodaties

De voorziening is gevormd om de lasten voor groot onderhoud sportvelden gelijkmatig te verdelen over meerdere begrotingsjaren. In het beheerplan Buitensportaccommodaties 2022-2026 is omschreven welk onderhoud de komende jaren nodig is.

Voorziening baggeren

De voorziening is gevormd om de lasten voor het onderhoud van watergangen gelijkmatig te verdelen over meerdere begrotingsjaren. In het Baggerplan 2022-2030 is omschreven welk onderhoud de komende jaren nodig is. Om een negatieve voorziening te voorkomen is een extra dotatie van € 196.743 gedaan. De onderhoudswerkzaamheden met betrekking tot overdracht stedelijk water (Wetterskip) en de bijdragen van het Wetterskip zijn onderdeel van het baggerplan en de voorziening.

Voorziening afkoopsommen onderhoud grafstenen (HB)

Het toekomstig onderhoud aan grafstenen kan voor bepaalde tijd worden afkocht. Om aan de verplichting van dit toekomstig onderhoud te kunnen voldoen is deze voorziening getroffen.

Voorziening afkoopsommen onderhoudsrechten begraafplaatsen (HB)

Ook het toekomstig onderhoud van de begraafplaatsen kan voor bepaalde tijd worden afkocht. Om aan de verplichting van dit toekomstig onderhoud te kunnen voldoen is deze voorziening getroffen.

Voorziening afkoopsommen Onderhoud begraafplaatsen (FR)

Het toekomstig onderhoud van de begraafplaatsen kan voor bepaalde tijd worden afkocht. Om aan de verplichting van dit toekomstig onderhoud te kunnen voldoen is deze voorziening getroffen.

Sangers van den Biezenbosfonds

Dit betreft een legaat van wijlen Dhr. Sangers van den Biezenbos waaruit bijdragen voor plaatselijke culturele doeleinden kunnen worden verstrekt.

Gehanteerde afschrijvingstermijnen

Afschrijvingstermijnen nieuwe investeringen m.i.v. januari 2022

Nr.	Soort investering		Jaren
1.	Immateriële activa		
1.1	Ontwikkelings- en onderzoekskosten		5
1.2	Kosten sluiten geldleningen/disagio		5
1.3	Bijdragen aan activa in eigendom van derden (afschrijving conform art 64 BBV, lid 6)		
	Materiële activa		
	Maximale termijn: niet wettelijk vastgesteld		
2.	Investerings in materiële vaste activa met een economisch nut		
2.1	Huisvesting en inrichting		
2.1.1	Gebouwen	Ondergrond	0
		Opstal (permanent)	40
		Opstal (semi-permanent)	15
2.1.2	Verbouwingen/techn. Installaties	Verbouwing opstellen	20
		Technische installaties	15
2.2	Installaties		
2.2.1	Lift-, cv- en lichtinstallaties		15
2.2.2	Lichtdrukmachines/archiefsystemen/verkeerslichten		10
	Belijningsmachines/geluidmeetapparatuur		
2.2.3	Kantoorapparatuur	Kasregisters	5
		Foto- en videoapparatuur	5
2.2.4	Storingsmelders (riolering)		10
2.2.5	Telefooninstallaties/bekabeling data- en telecomnet		8
2.2.6	Nutsvoorzieningen (o.a. markten)		15
2.2.7	Bliksemafleiders		10
2.3	Infrastructurele voorzieningen		
2.3.1	Grondwerken		30
2.3.2	Rioleringen	Renovatie/vervanging	
	(Voor vervanging van rioleringen is voorzien in het gemeentelijk Rioleringsplan (GRP)).		
2.3.3	Verkeersregelingen	Borden	10
		Veiligheidsmaatregelen	20
2.3.4	Parkeervoorzieningen		10
2.3.5	Begraafplaatsen	Grondwerken	40

Nr.	Soort investering	Jaren
2.4	Voertuigen	
2.4.1	Brandblusvoertuigen	15
2.4.2	Veegauto's (machines)	7
2.4.3	Kolkenzuigers	10
2.4.4	Vrachtauto's	7
2.4.5	Bestelauto's	7
2.4.6	Tractoren	7
2.4.7	Aanhangwagens	7
2.4.8	Borstelmachine	7
2.5	Brandblusmiddelen	
2.5.1	Verbindingsmiddelen (alarmontvangers/portofoons etc.)	7
2.5.2	Bluskleding/helmen	7
2.5.3	Overige materialen	10
2.5.4	Brandkranen	30
2.5.5	Aanduiding bluswatervoorziening	25
2.6	Onderwijsvoorzieningen	
2.6.1	Onderwijsleerpakket	15
2.6.2	Meubilair	15
2.6.3	Leermiddelen	10
2.6.4	Beveiliging schoolgebouwen	10
2.6.5	Noodlokalen	15
2.6.6	Verandering inrichting	20
2.6.7	Permanente voorzieningen/ aanpassingen en ov. Onderhoud postal	40
2.7	Sportvoorzieningen	
2.7.1	Bouw/renovatie gymlokalen/sporthallen/zwembaden etc.	40
2.7.2	Bouw kleedaccommodaties	30
2.7.3	Installaties	15
2.7.4	Inrichtingskosten sportaccommodaties	15
2.7.5	Gymnastiekmaterialen	10
2.7.6	Afrasteringen en ballenvangers	15
2.7.7	Lichtinstallatie sportaccommodaties	25
2.7.8	Kunstgrasvelden	20
2.7.9	Sportterreinen /-velden (aanleg)	30

Nr.	Soort investering		Jaren
2.9	Materiaal buitendienst		
2.9.1	Takkenversnipperaars		6
2.9.2	Opzetstrooier		10
2.9.3	Sneeuwplough		10
2.9.4	Sneeuwborstel		10
2.9.5	Zoutstrooier		10
2.9.6	Zoutloods		15
2.9.7	Sneeuwschuiver		10
2.9.8	Schaftwagens		10
2.9.9	Wijkcontainers		10
2.9.10	Minicontainers		10
2.9.11	Bedrijfsafvalcontainers		8
2.9.12	Prikrol		8
2.9.13	Beregeningsinstallatie		10
2.9.14	Trilplaat		6
2.9.15	Maaimachines		5
2.9.16	Kooimaaiers		5
2.10	Automatisering		
2.10.1	Software / hardware		5
2.10.2	Gebruiksrechten		5
2.10.3	Implementatie- en opleidingskosten		5
3	Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut		
3.1	Infrastructurele voorzieningen		
3.1.1	Wegen, straten en pleinen	Aanleg (asfaltverharding)	20
		Aanleg (elementverharding)	25
		Reconstructie/herinrichting	25
		Reconstructie (beton)	40
3.1.2	Openbare verlichting	Armaturen	15
		Lantaarnpalen	20
		Combinatie (onderverdeling)	17
3.1.3	Kunstwerken (bruggen, viaducten etc.)	Beton	40
		Hout	20
3.1.4	Straatmeubilair		5
3.1.5	Openbaar groen		20
3.1.6	Monumenten		30

Nr.	Soort investering		Jaren
3.1.7	Speeltuinen	Aanleg	15
		Inrichting	10
		Toestellen	10
3.1.8	Abri's		15
3.2	Waterbeheer		
3.2.1	Aanleg vaarten/vijverpartijen		40
3.2.2	Haven- en sluiswerken		25
3.2.3	Beschoeiingen/ overige voorzieningen		15
3.2.4	Binnenhavens		30
3.2.5	Aanlegsteigers		25

Inkomensoverdrachten en subsidies

Kader

De algemene gemeentelijke kaders wat betreft de subsidieverstrekking zijn als volgt vastgelegd:

- Algemene subsidieverordening
- Subsidieregeling indexering van subsidies gemeente Waadhoeke 2018
- Subsidieregeling bevoorschotting subsidie gemeente Waadhoeke 2018
- Regeling subsidieverantwoording kleine instellingen Waadhoeke.

Subsidieregelingen - subsidieplafonds

De wijze van verdelen van de subsidies is in de afzonderlijke subsidieregelingen opgenomen. In principe geldt het budget in de begroting als subsidieplafond. In die gevallen is dit zo in de regeling vastgelegd. Is dit niet het geval dan dienen er andere afspraken te zijn vastgelegd.

In het kader van deze jaarrekening zijn de werkelijke lasten in de tabel opgenomen.

Progr.	Omschrijving subsidieregeling	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Vershil
2	Subsidieregeling jaarwisseling	12.395	12.395	2.550	9.845
	Subsidieregeling evenementen	55.000	55.000	57.000	-2.000
5	Subsidieregeling Peuteropvang en VVE gemeente Waadhoeke 2022	1.047.476	1.204.340	1.348.135	-143.795
6	Subsidieregeling Compensatie OZB –heffing sportverenigingen gemeente Waadhoeke 2020	46.904	46.904	38.912	7.992
	Subsidieregeling amateurkunst gemeente Waadhoeke 2019	94.099	94.099	84.097	10.002
	Regeling Incidentele subsidie Waadhoeke 2019	19.000	19.000	31.106	-12.106
	Subsidieregeling Doarre & Dwaan Waadhoeke 2021	50.000	50.000	50.050	-50
	Subsidieregeling monumenten gemeente Waadhoeke 2020	18.340	18.340	36.131	-17.791
	Verduurzaming MV sport en cultuur	0	175.000	167.635	7.365
7	Beleidsregel maatschappelijke- en sportactiviteiten t.b.v. bewoners AZC St. - Annaparochie 2020	9.150	9.150	9.150	0
	Beleidsregels studietoelage gemeente Waadhoeke	20.688	52.217	63.437	-11.220
	Subsidieregeling onderhoud dorpshuizen, MFC's en buurthuizen 2020-2023 gemeente Waadhoeke	98.800	98.800	98.801	-1
8	Subsidieregeling EHBO gemeente Waadhoeke 2019	1.286	1.286	1.350	-64
	Subsidieregeling AED Waadhoeke 2023-2025	9.935	9.935	5.844	4.091
8 of 9	Subsidieregeling "Afkoppelen regenwater en vergroening van daken en tuinen 2022 t/m 2024"	20.800	20.800	21.138	-338
9	Subsidieregeling Dorpen en Wijken gemeente Waadhoeke 2023		300.000	344.156	-44.156
	Totaal	1.503.873	2.167.266	2.359.493	-192.227

Begrotingssubsidies

Daarnaast zijn er ook subsidies die niet onder een regeling te vatten zijn, de zogenaamde begrotingssubsidies. Deze worden met naam en toenaam genoemd in de begroting. Het genoemde bedrag is, is het bedrag waarop de subsidie ten hoogste kan worden vastgesteld (artikel 4:23 lid 3c van de Algemene wet bestuursrecht). Voor onderstaande subsidieontvangers is een begrotingssubsidie opgenomen in de begroting 2024. In het kader van deze jaarrekening is het daadwerkelijke uitbetaalde bedrag in de tabel opgenomen.

Progr.	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Verschil
1	Fractievergoedingen	14.005	14.005	8.634	5.371
	Veteranendag (voorheen gemeente Het Bildt)	500	500	0	500
	Herinrichting stateterrein Groot ter Horne Bitgum	0	50.000	50.000	0
	Overige subsidies ontwikkelijnen	0	5.500	5.500	0
2	IJswegencentrale Franekeradeel	1.500	1.500	545	955
	IJswegencentrale Het Bildt	90	90	0	90
	IJswegencentrale activiteitenbudget	545	545	0	545
	Stichting Tûmba	35.553	35.553	35.973	-420
4	Stichting Bestemming Noardwest	58.680	98.680	85.000	13.680
	Merk Fyslân	22.060	22.060	17.895	4.165
	Saskia en Rembrandexperience	0	75.000	75.000	0
5	Sprookje	1.300	1.300	2.600	-1.300
	Tomke	2.825	2.825	2.945	-120
	Natuur- en Milieueducatie	30.000	30.000	10.108	19.893
	Exploitatiebijdrage St Onderwijscampus	313.374	163.374	320.394	-157.020
	Exploitatiebijdrage AMS voor Einstein Class	99.000	99.000	102.370	-3.370
	Project Rijke schooldag voortgezetonderwijs	0	25.000	25.707	-707
	Cultuureducatie, Natuur- en milieueducatie	0	6.564	6.564	0
	Gezondheid en sport op school	0	50.000	0	50.000
	Leren en werken in je eigen regio en Maatschappelijke Diensttijd	0	10.000	0	10.000
6	Zwembad Bloemketerp	120.000	120.000	80.000	40.000
	Compensatie verenigingen ivm sluiting zwembad			35.529	-35.529
	Schoolsport*	4.000	4.000	0	4.000
	Werkgeversaandeel gymverenigingen*	3.194	3.194	0	3.194
	Zwemvijver Swanneblom Slappeterp	4.250	4.250	4.250	0
	Waadhoeke fietstocht	20.000	20.000	20.000	0
	Lokaal Sportakkoord (brede SPUK)	37.787	37.787	40.617	-2.830
	Slachtemarathon	0	20.000	20.000	0
	Sport Fryslân - beweegteam Waadhoeke	754.439	671.034	611.508	59.526
	Pilot sport en cultuur	0	125.000	144.071	-19.071
	Optisport - sporthal De Trije	286.380	298.108	359.822	-61.714

Progr.	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Vershil
	Sportbedrijf Waadhoeke sportacc - De Bildtse Slag	463.409	1.139.412	1.139.412	0
	Beheervergoedingen sportvelden:				
	- Kaatsverenigingen	3.393	3.732	3.733	-1
	- Sportaccommodatie Tzum	16.683	18.351	18.351	0
	- Voetbalvelden Achlum	6.787	7.465	7.465	0
	- VV Ouwe Syl onderhoud kunstgrasveld	10.275	10.275	0	10.275
	- Sportcomplex It Bosk Bitgum	21.769	21.769	24.443	-2.674
	- Kaatsvereniging Foarút Marssum	2.300	2.300	2.589	-289
	- sportveld Wjelsryp	3.496	3.846	3.846	0
	- sportveld Spannum	5.110	5.621	5.621	0
	Culturele subsidies:				
	- Yeb Hettinga skoalle	2.000	3.000	3.000	0
	- Stichting Groate Kerk	9.632	12.500	12.500	0
	- Stichting Aerden Plaats	16.278	22.500	22.500	0
	- Slikwerk	722	0	0	0
	- Iepenloftspul Dronryp	500	0	0	0
	- Van Harenskerk (Alde Fryske Tsjerken)	500	0	0	0
	Keunstwerk	23.700	23.700	25.718	-2.018
	Academie van Franeker	30.000	30.000	30.000	0
	Fries Film- en Audio Archief	0	7.500	7.500	0
	Stichting Waadwurk	0	5.000	5.000	0
	Cultuurcoaches	60.000	64.542	64.542	0
	Muziekschool Seewyn	341.513	490.452	512.912	-22.460
	Budget Muziekonderw. HaFaBra en Druma jeugdleden muziekver. (MN)*	52.970	28.852	0	28.852
	De Koornbeurs	466.311	632.379	632.379	0
	De Koornbeurs - lokale podiumkunsten	25.000	25.000	7.274	17.726
	Afûk Leeuwarden	3.750	3.750	3.000	750
	Vertalingen toneelstukken in Fries/Bildts*	345	345	38	307
	Frysk Belied*	10.000	10.000	10.000	0
	Kaatsmuseum	2.750	6.000	6.000	0
	Museum Martena	296.340	325.372	334.299	-8.927
	Martenatuin	16.884	16.884	13.500	3.384
	Planetarium	221.065	221.065	208.577	12.488
	Stichting tot behoud van monumenten in de gemeente Waadhoeke	170.879	170.879	138.903	31.976
	Omroep Zilt	32.867	33.903	33.903	0
	Bibliotheek Fryslân Noord	1.041.780	1.173.828	1.182.340	-8.512

Progr.	Omschrijving	Begroting 2024	Begroting 2024 na wijziging	Realisatie 2024	Vershil
	Bildts Documentatiecentrum	8.432	8.432		8.432
	Informatiepunten digitale overheid	0	46.627	46.626	1
	Boerepaed Skingen	2.000	2.000	2.500	-500
7	Connexa	1.199.893	1.351.704	1.254.076	97.628
	Stichting Vluchtelingen werk	5.000	5.000	6.346	-1.346
	Grutsk: kinderopvang en huiskamer De Bolder	70.000	70.000	65.000	5.000
	Tweede locatie Pjutton	0	65.000	0	65.000
	Buitenhuisaankpak	0	300.404	389.152	-88.748
	Humanitas Noordwest Friesland	6.000	6.000	6.000	0
	Stichting Stjoer	91.541	91.541	69.000	22.541
	Stichting Present	15.405	16.933	16.933	0
	Stichting Welzijn Ouderen Het Bildt	157.238	166.987	166.987	0
	Speel-o-theek	2.359	2.594	1.200	1.394
	Biljartvereniging De Stins	6.000	6.000	6.000	0
	Doarpswurk	460	460	460	0
	Sociale inclusie	0	0	4.060	-4.060
	Stichting Urgente noden	6.920	6.920	7.009	-89
	Minimabeleid subsidie st babyspullen	2.000	2.000	2.400	-400
	Voedselbank	5.000	5.000	0	5.000
	Stichting Lyk is Ryk	9.000	9.000	9.000	0
	Humanitas Home Start	35.065	35.065	35.065	0
	Stichting Leergeld	134.000	134.000	102.441	31.559
	Stichting jeugdfonds sport en cultuur	99.000	99.000	60.531	38.469
	Stichting Volwassenfonds sport en cultuur (overschrijding tlv Brede SPUK)	40.000	40.000	109.022	-69.022
8	Stichting Slachtofferhulp	15.645	17.273	17.273	0
	Preventie taken Jeugd	33.221	33.221	45.557	-12.336
	Diverse organisaties subsidie glas	4.500	4.500	9.653	-5.153
	Oorlogsmonumenten	100	100	0	100
9	Herstel Dorpen en Bildtdijken	0	1.500.000	195.626	1.304.374
AD	Personeelsvereniging	5.000	5.000	5.110	-110
	Kredietbank	2.000	2.000	4.165	-2.165
	totaal	7.124.269	10.547.852	9.161.568	1.386.284
	*er is op dit moment (nog) geen vastgestelde subsidieregeling				